Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Oehlenschläger, Adam.
Titel | Title:	Oehlenschlägers Tragødier.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 9-10
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh., 1841-1849
Fysiske størrelse | Physical extent:	1-10 i 5 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

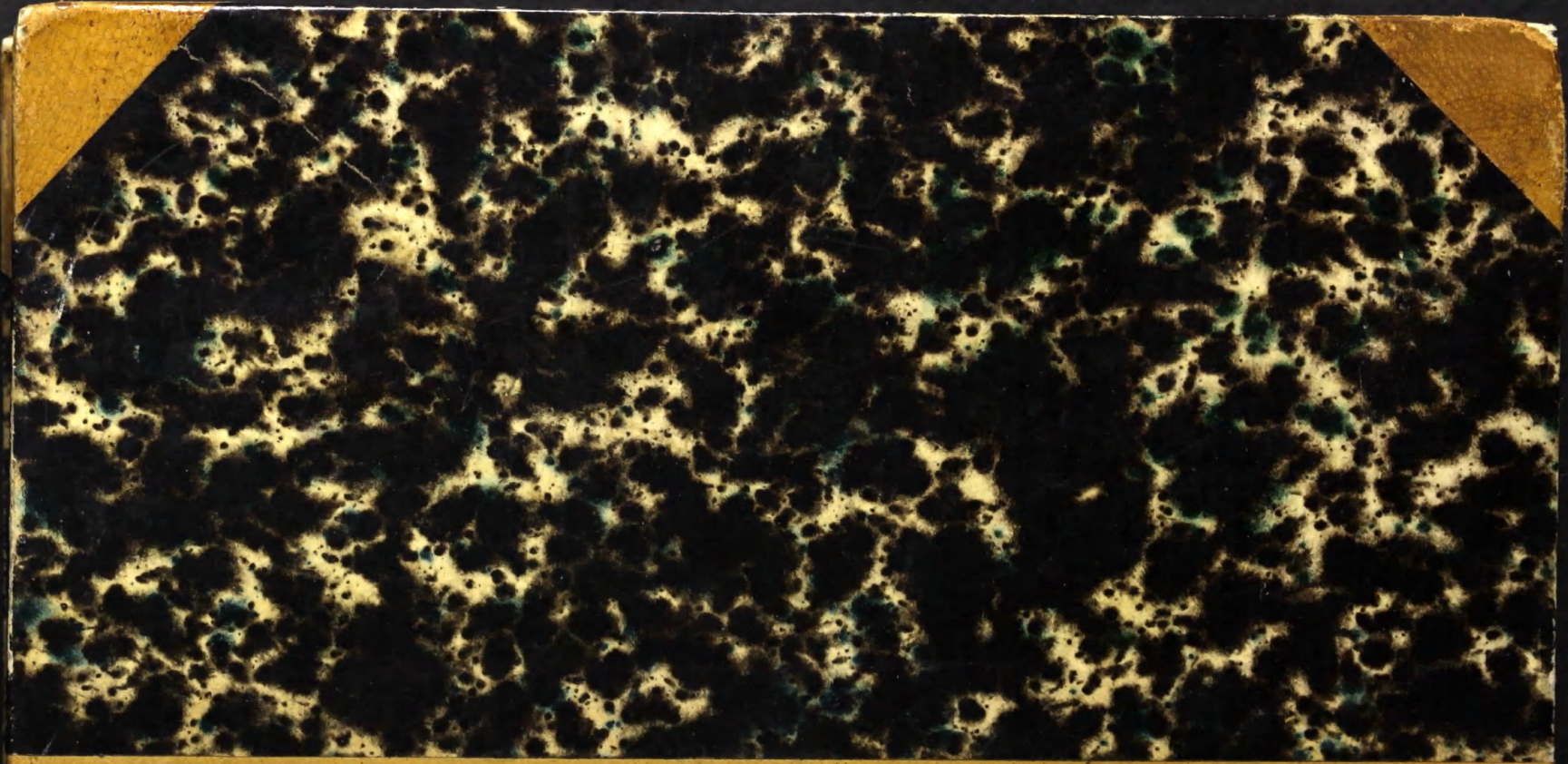

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°
1 1 52 0 8 05698 0

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

52. - 119.

Oehlenschlägers

Tragødier.

Niende Bind:

Dina.
Erik Glipping.

Kiøbenhavn, 1844.

Paa Forfatterens Forlag,

trykt hos J. D. Qvist, Bog- og Nodetrykker.

Badstuestræde Nr. 124.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Dina.

Et tragisk Drama

af

Oehlenschläger.

Kiobenhavn.

Paa Forfatterens Forlag,

trykt hos J. D. Qvist, Bog- og Nodetrykker.

1842.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Dina.

(1841).

Kong Frederik den Tredie af Danmark.
Corfitz Ulfeld, Rigshofmester.
Eleonora Christina, hans Frue.
Walter, Geheimeraad og Oberst.
Hofmarsken Lars Lykke.
Dr. Theol. Hennings.
Dr. Med. Otho Sperling.
Dina Vinhofer, en ung Pige.
Rudolf, hendes Broder.
Johanna, hans Kone.
Lille Dina, deres Barn.
Otho Krag, Slotsherre.
Paul Gephard, gammel Muursvend.
En Gartner.
En Fangefoged.
En Page.
En Tiener.

Første Handling.

Værelse i Ulfelds Pallads.

Ulfeld i Slaabrok. **Dr. Hennings.**

(De sidde ved et Bord med en Foliant.)

Hennings (reiser sig).

Jeg takker Jer ydmygeligst, Herr Greve!
Og tilstaaer, at jeg næsten skammer mig
Ved, som en Mand af Faget, som en Lærd,
At undervises i det græske Sprog
Af Danmarks Rigshofmester. Men — det veed man —
For Corfitz Ulfeld er der Intet tungt,
Og næsten Intet, troer jeg, ubekiendt;
Den babyloniske Forvirring, da
Man talde vildt i Munden paa hinanden,
Hver i sit Tungemaal, har ingen Virkning
Paa Eder havt; thi hvert et Sprog, Herr Corfitz!
Er Eders Modersmaal. I kan dem alle.

Ulfeld.

At kunne mange Sprog, Herr Doctor Hennings!
Dertil udfordres tidlig Skolegang

En god Hukommelse, samt nogen Flid;
Men vidner ei om nogen stor Forstand.
Det forekommer mig omtrent, Herr Hennings!
Som godt at spille Skak. Thi jeg har seet
De største Dummerjahner spille ganske
Fortræfligt Skak og kunne mange Sprog.

Hennings.

Sandt nok! Det ei beviser just endnu
Et stort Genie og nogen kraftig Aand;
Men er dog godt. Det er en dygtig Grund
At bygge paa.

Ulfeld.

Jeg maa modsige Jer!
Thi Grunden har alt Aanden i sig selv,
Hvis den har nogen. Kunne mange Sprog,
Er ei engang at eie stort Forraad
Af Bygningstømmer. Nei! men det er Penge,
Courante Penge, som man skaffer sig,
Og som man med en god Oeconomie
Kan kiøbe Meget for.

Hennings.

Saa takker jeg
Ærbødigst da for Hiælpen, for den Agt
Og den Bevaagenhed I viser mig!

Ulfeld.

Den er fortient. Og vær ei hiertegreben,
Fordi Lars Lykke viste Jer Foragt,
Og lod Jer staae en Timestid og vente
I Forgemakket blandt hans Tienere.
Det er en Dosmer, han har Intet lært,
Og derfor veed han ei at giøre Forskiel
Paa fieldne, lærde Mænd og Almuesfolk.
Det var en Feil ved Reformationen,
At Geistligheden tabt har i sin Agt.

I veed, jeg er en ivrig Adelsmand,
Og viger ei en Fodbred fra min Ret;
Men Geistligheden — den har ogsaa Ret!
En Ret vel hævdet i Aarhundreder
Som Adelens. Den høie Ridderære,
Samt Statens Roer tilhøre Adelen;
Men Lærd og Præst og Kunstner kan en Borger
Med Hæder være. Dengang Ridderskabet
Stod høiest i sin Flor, lød det en Præst,
Der stundom først var fattig Tiggermunk.
Det kommer ikke Slægten ved. Sin Slægt
Kan Borgeren ei adle med sit Hverv.
Aarhundreder maae adle Blod, som Rhinskviin;
Men Hvo der nægter Jer personlig Agt,
Som er fortient, fortiener selv Foragt.

Hennings
(tager Folianten).

Jeg takker Eder for den gode Mening
Om mig og om min Stand, og for den Hiælp,
Som I har ydet mig.

Ulfeld
(bliver siddende i Lænestolen og siger venligt).

Guds Fred, Herr Hennings!

(Dr. Hennings gaaer langsomt gravitetisk bort og møder i Døren hilsende Lægen Dr. Otho Sperling, der kommer meget hurtig.)

Sperling
(bukkende, med Lune).

Jeg kommer underdanigst, Herr Hofmester!
At see til Eders ene, venstre Been,
Som ikke fattes noget.

Ulfeld (leer).

Sperling! Gior
I mig til Hest med tvende venstre Been?

Sperling.

Det var en Lapsus linguæ, naadig Herre!
Dog — I har Ret! En Doctor loquens bør
Udtrykke sig præcist i daglig Tale,
For ei at vænne sig til Skiødesløshed
Paa Lærerstolen. Altsaa — classisk talt —
Hvordan befinder sig Jert ene Been?

Ulfeld.

Tvetydighed endnu bestandig! Men
En Doctor vænnes til Tvetydighed,
Som fordumstid det Delphiske Orakel;
Den Form er netop god, naar man skal spaae.

Sperling.

Det glæder mig at finde Jer saa lystig.

Ulfeld.

Der har maaskee dog Psychologen stærkt
Forregnet sig. — Har I ei mærket tidt,
At Overgivenhed er Mismods Søster,
Og vidner om et mørkt, uroligt Sind? —
See nu mit Been!

Sperling
(blotter det, trækker paa Skuldrene og siger):
Det fattes ingenting!

Ulfeld.

Den Byld, jeg havde der, som I curerte,
Da jeg som Brudgom maatte vente lidt,
For jeg var værdig til at byde Christian
Den Fierdes Datter, Froken Leonore,
Min Haand, — maa ikke være ret cureert.

Sperling.

Den er cureert. Men mulig trykker Eder
En anden Byld, som jeg kan ei curere,
Men som der hører større Doctor til.

Ulfeld.

Jeg vil ei volde Jer Uleilighed,
Dog — hvis det skulde gjøres nødigt, maae
I give mig Attest paa, at mit Been
Ei skikket er at bære mig til Hove.

Sperling.

Hvis det behøves, faaer jeg vel.

Ulfeld.

Fortæl nu
Lidt Nyt, der kan adsprede mig. En Doctor
Og en Barbeer, der har saamegen Lighed
I andre Ting, maae Begge bringe Nyt.
De komme rundtomkring i mange Huse
Fra tidlig Morgenstund, og høre Meget,
Hvad siden da — udpyntet med lidt Kunst,
Kan more mange stakkels Patienter
Og muntre Sindet. Jeg har ladt mig sige,
At Munterhed er bedste Medicin.

Sperling.

Jeg er ei stemt just til at muntre Nogen,
Thi jeg har nylig ærgret mig.

Ulfeld.

Hvorover?

Sperling.

Hvorover? Over Peder Vogensen.
Han kalder mig distrait. Distraction
Er for en Doctor en affky'lig Feil!
Men jeg er ei distrait, fordi jeg stundum
— Og just fordi jeg har saamange Ting
Af Vigtighed i Hov'det, — glemmer Smaating.

Ulfeld.

Hvad glemte da I der?

Sperling.

At ta'e min Hat,
Da jeg gik bort. Ifald jeg havde glemt
Mit Hoved, — det vil sige, hvis jeg glemte
Besindigheden, hvor jeg skulde handle,
Var det en anden Sag. Men glemme Hatten!
Jeg nys har faaet mig en ny Paryk,
Som er for varm; der hiemme gaaer jeg altid
Med skaldet Hoved; — men naar jeg er ude
Med den formaledidede Paryk,
Mig tykkes tidt at jeg har Hatten paa.

Ulfeld.

Saa tag den af og gior Jer her commode!
Vi er jo gamle Venner.

Sperling.

Spøg aparte!
Jeg kommer fra et Sted, hvor ei, desværre,
Der vanked Spøg. Gud hiælp os! Nei, det var
En Sag af altfor stor Alvorlighed. —
Jeg kommer fra en gammel, gyselig
Giftblanderske. — See her er Flasken, Herre!

(Tager en sleben lille Flaske frem.)

Vi har forseglet den, som den er fundet,
Og som det medicinske Facultet
Har undersøgt. — Det er dog skrækkeligt,
Hvor Sligt ta'er overhaand. Den Synd, den Ondskab,
Der gaaer i Svang i Rom, Italien,
Hidplantes strax. Viindruer, Apelsiner —
De kan ei trives her; men Synd og Ondskab,
Fra Syd — de finde snart en frugtbar Grund.

(Han sætter den hen paa Kaminranden.)

Jeg vil ei giøre Jer, som alt er trist,
Meer trist med slige Ting. Jeg bringer Eder
Langt bedre Sager, mere morsomme.

See her er Ærtser! Sølv fra Norges Bierg;
Og her er nogle sieldne Planter, Herre!
Til Eders Cabinet, som jeg bestyrer.
Jeg skal nok bringe Sagerne derhen.

(Han lægger det paa Bordet.)

Ulfeld

(Tager Ærtsen og betragter den).

En deilig Ærts! Vist rig er denne Grube.
Der har I ogsaa været, Sperling! Mindes
I vel, dengang I vandt Jens Bielkes Hierte,
Statholderens, med Spil paa Clavcinbal?

Sperling.

Ja jeg blev Spillemester for hans Datter.

Ulfeld.

Men Juel fraraadte Jer at gaae til Throndhiem,
Fordi Folk der, naar de er syge, selv
Curere sig med stærkt Rostokersl,
Med gammel Miød og friske Multebær.
Ja ja! Der stifted vi vort Ungdomsvenskab.

(Lægger Ærtsen hen og tager en af Planterne.)

Hvad har I der for Planter?

Sperling.

Ogsaa norske.
Jeg saae dem da jeg var der, fik dem nu først.
En Birk, som kryber langs ad Jorden. Jeg
Har kaldt den: Chamæ betulam repentem
Norvegicam.

Ulfeld

(betragter Planten og lægger den paa Bordet igien).

Erindrer I, dengang
Paa Rosenborg Kong Christian den Fierde
Bød Jer til Taffels paa min Anbefaling?
Men Jørgen Vind blev vred, da salig Kongen

Kun talede med Jer og ei med ham.
Fra Haugen hented han en Haandfuld Nælder,
Med Handsker paa, bad Jer benævne dem.
I svared: Eders Handsker veed alt Navnet;
Men Brændenælden brænder ikke mig.
Naar kun man griber rask om saadant Ukrud,
Saa mister det sin skadelige Kraft.
Da loe Kong Christian, saa Salen rysted,
Og raabte: Jørgen! kom igien og spas!
Han greb Dig hardt, Du brænder ikke ham.

Sperling.

I forekommer mig som stolten Ørn,
Der lægger Mærke til en Spurv, som hopper.
Vil I ei ogsaa rose mig for Flid
I Padua? I, som har været med
At slutte Fredstractater, Alliancer
Med Axel Oxenstierner, Mazariner?

Ulfeld.

Jeg faaer kun liden Tak for Tieneste,
Jeg viste Fædrelandet.

Sperling.

Hvad der er
For Stort, misundes. I kan speile Jer
I Tycho Brahe.

Ulfeld.

Nei, min gamle Ven!
Det Speil ei duer, har en daarlig Ramme.

Sperling.

Var Tycho ei en Viis?

Ulfeld.

I Stiernetydning,
Men Daare dog paa Jorden. Hvordan kan
Man fægte, gifte sig og døe som han?

Sperling (affides).
Han er misundelig paa Ligemænd.
Det er en Feil; men vi har Alle Feil.
(Høit)
Tilgiv mig, naadig Herre! Tycho Brahe
Var dog en stor Mand.

Ulfeld.
Der med samt sin Storhed,
Haardnakket stred imod Copernicus,
Forud indtaget af sit Hjernespind;
Fordi han havde læst, at Sol stod stil'
I Gibeon, og Maanen — hvor det var —
I Ajalon.

Sperling.
Tilgiv mig! Tycho Brahe
Var dog en stor Mand. Dette Hjernespind
Var troet i flere tusind Aar, og Biblen
Gav Tycho Medhold. Tycho Brahe var
En stor Mand; ikke blot som Astronom,
Men som Mechanicus og Physicus.
Og hvis ei Avind og Misundelsen
Ham havde drevet bort, saa havde snart
Vort lille Hveen i Danmark overgaaet
Det store Storbritannien. Ligesom —
Hvis Ulfeld maatte raade — Kiøbenhavn
Fordunkle vilde London og Paris.

Ulfeld.
I klapper, efter Skik, mig venligt paa
Den ene Kind og slaaer mig paa den anden.
Men ligemeget! Jeg forlanger ei,
At Vennen blot mig snakker efter Munden.
Der kommer Frøken Leonore. Hun
Vil ei forsvare Tycho Brahe, tro mig!
Hun holder med sin Fader.

Eleonora Christine,
(som er kommen ind og har hørt Ulfelds sidste Ord, siger venligt):

Corfitz Ulfeld!
Du holder ikke med ham, hvis Du roser
En Ungdomsdaad, hvortil man ham forførte,
Men som den modne Konge tidt fortrød.

Ulfeld.
See saa! Der fik han Medhold.

Eleonora (til Sperling).
Hvordan lever
Jer Hustru? Eders Børn?

Sperling.
Godt, ædle Frue!
De gaae i Skole, de velsigne Jer,
Som overtaled deres blinde Fader
At bringe bort dem fra den Bondeby,
Hvor de var voxet op som andet Ukrud. —
Hvordan befinder sig Jer Arm?

Eleonora.
Den er
Alt lægt, og Ulfelds med.

Sperling
(slaaer sig for Panden).
Ak, det er sandt,
Jeg reent har glemt at spørge til Jer Arm.

Ulfeld (leer).
Af lutter Iver for mit ene Been.
Jo — den er ogsaa lægt.

Sperling.
Et selsomt Indfald,
At lade Blodet gaae ved Transfusion
Fra Eders Aare hen i hendes Aare.

Ulfeld.

Blot nogle Draaber Blod, hvad siger det?
Det var ei mit, det var min Dames Indfald.
En Ridder underkaster sig sin Dame,
Selv da, naar han er vorden Ægtemand.

Sperling.

I har ei mærket Følger? Jeg tilstaaer,
Jeg gjorde det ei gierne.

Eleonora (sværmerisk).

Det ei skader!
Nei, det vil gavne; thi det sætter mig
Uskilt i nær Forbindelse med Den,
Som er mig Alt. Der komme vil en Tid
Maaskee, da man adskiller os paa Jorden;
Men om end Rummet med sin Kæmpearm
Os kaster tusind Mile fra hinanden,
Skal vi dog føle Sympathie og Nærhed.

Ulfeld
(griber hendes Haand).

Med Hiertet? O min kiære Leonora,
Dertil behøve vi ei Lægens Hiælp.

Eleonora.

Ja! Hiertet er for Evigheden! — Men
(Peger paa sin Arm)
Paa dette Sted, hvor vores Blod blev blandet,
Skal en Fornemmelse forkynde, Corfitz!
Naar Døden skiller os i Tiden ad.

Ulfeld
(sagte til Sperling).

Lad hende sværme! Det er smukt og qvindligt.
Berøv ei med Forstandens Fingergnidning
Violens Blad sin Skiønhed og sin Duft!

Tieneren kommer og melder:
Hofmarsken Herr Lars Lykke vilde gierne —

Ulfeld.
Siig, jeg er syg!

Tieneren.
Han kommer fra Monarken.

Ulfeld.
Det er en anden Sag. Saa luk ham ind!

Sperling.
Der Tausend! Saa maa jeg jo før jo heller
Afsted med alle mine Siebensacher!

(Han putter Ærtserne og Planterne i Lommen; men glemmer Flasken paa Kaminen.)

Eleonora.
Ifald I ei vil møde ham, Herr Doctor!
Saa gaae I kun ad denne Vei med mig.

(Eleonora og Sperling gaae ind i Sideværelset. Ulfeld giver Tieneren et Vink, som aabner Døren i Baggrunden for Hofmarsken.)

Ulfeld (bliver siddende).
Velkommen, Ridder Lykke! Megen Ære!
I seer til mig, imens jeg skranter end.

Lykke.
Ja dertil vilde Venskab drive mig,
Hvis ikke Pligten drev end stærkere.

Ulfeld (smilende).
Saa driver Eder ikke Venskabs Pligt?

Lykke (forlegen).
Jo netop den. Just den!

Ulfeld.
Kort sagt — I drives!

Og ligegyldigt er det mig, forresten,
I hvilket Driveri den smukke Blomst,
Som her I rækker mig, er klækket ud.

Lykke.

Jeg kommer fra Hans Majestæt. Vil sige:
Jeg kommer ikke fra Hans Majestæt
I streng Forstand, jeg kommer fra mig selv.
Et Vink — et Venskabsraad. Forstaae mig ret!
En Ting der burde meldes Jer sub Rosa.

Ulfeld (leer).

Nu — bedre Rose kan man ikke vælge.

Lykke.

Bestandig munter, altid spøgefuld!

Ulfeld.

Ja hvorfor skal jeg ikke være munter?

Lykke.

Der har I Ret; I er en Philosoph,
Som ikke lader Jer decontenancere.
Og hvad jeg har at sige, kan desuden
En Adelsmand, med slig Forstand som Eders,
Ei krænkes over, ei bedrøves over.
Men der er Noget til i denne Verden,
Som kaldes Etiquette; — den er dybt
Rodfæstet i Naturen; — Staten slet
Bestaaer kun uden den, — og den maa følges.

Ulfeld.

Jeg har stor Ærefrygt for Etiquetten,
En Menuet, som intet andet Dyr
End Menneskket kan dandse.

Lykke.

Spot ei Dandsen!
Den hører til en god Opdragelse.

Ulfeld.

Men vi beskiæmmes dog af Katte, Høns,
Som gaae paa Tæer uden Dandsemester.

Lykke.

Til Sagen, hvis I gunstigt det tillader!

Ulfeld.

Tal, Ridder Lykke!

Lykke.

Kongen — Dronningen —
Har megen Agt for den høisalig Kong
Christian den Fierdes Børn, stor Godhed for dem;
Men da de kiære, kongelige Børn
Er af et morganatiskt Ægteskab,
(Vil sige: Ægteskab til venstre Haand)
Ei med en Fyrstedatter, men en Frøken,
Som andre Ridderfrøkner, — mener man —
De kiære Børn herefterdags vel kunde,
Som andre Hoffets Damer, Hoffets Herrer,
Staae af ved Porten, udenfor ved Slottet,
Og ikke kiøre meer paa Gaarden ind;
En Ret og en Udmærkelse, som blot
Tilkommer Kongehuset; Kongehuset
I streng Forstand.

Ulfeld.

Jeg takker, Ridder Lykke!
Ei blot med streng, men med en god Forstand
Har I fra Hoffet røgtet Eders Ærind.

Lykke.

Jeg beder Eder ei at misforstaae mig!
Jeg kommer ei qua Marskal, men qua Ven,
At give Jer et provisorisk Vink.

Ulfeld.

Det Vink er godt og jeg benytter det.
Naar min Upasselighed mig tillader

At giøre min Opvartning, kommer jeg
Og holder udenfor ved Slottets Port,
Før det forbydes mig.

Lykke.

Det er ei sagt,
At det forbydes Jer, det er ei sagt;
Det kunde skee, og som Jer gode Ven
Jeg varer Jer i Tide.

Ulfeld.

Mange Tak!
I Noden skal man kiende sande Venner.

Lykke
(bukker idet han gaaer).

Mon cher Ami! à revoir.

Ulfeld.

Adieu!

Lykke
(affides, idet han gaaer).

Fordømt! jeg havde haabet, at han skulde
Forløbet sig. Han fandt sig dog deri
Med mere Fatning, end jeg havde ventet.
(Gaaer.)

Ulfeld (ene).

„Allhier agirt der Pikelhering" staaer
Der i de gamle tydske Sørgespil,
Som tidt begynde med en lille Farce.

Tieneren (melder igien).

Herr Greve! Oberst Walter, kongelig
Geheimeraad, forlanger Audients.
Han bringer Budskab fra Hans Majestæt.

Ulfeld.

Jeg er beredt, at høre Kongens Bud.
(Tieneren gaaer.)
Ha, sagde jeg det ei? Nu giælder det

For Alvor. Jeg har aldrig seet ham før.
Hvi sender Kongen mig min Avindsmand?

Walter kommer, (**Ulfeld** bliver siddende i Lænestolen og hilser fornemt).

Walter.

Herr Rigshofmester! — tilgiv, at jeg her
Ei siger „Greve". Keiseren har givet
Jer Grevetitlen; men jeg kommer fra
Hans Majestæt i Kongens Ærinde,
Og bruger Titlen, som han skiænkte Jer.

Ulfeld (smilende).

Særdeles smigrende. Der vore Titler
Som Blade jo paa Træer; en Rigshofmester
Er mere sielden; ja saa sielden, Herre!
At selv jeg neppe troer, jeg er det ret.
Saameget er da idetmindste vist:
Jeg intet Rige har at hovmestrere.
Derfor tilkommer egentlig slig Titel
Mig heller ikke. Kald mig bare Ulfeld!
Det er et gammelt Navn, som jeg har Hævd paa,
Som hverken Konger eller Keisere
Har skiænket mig — og kan berøve mig.
(Med Foragt)
I hedder Walter?

Walter
(med Fatning).

Ja! Men dette Navn
Er ikke gammelt, skriver ikke sig
Fra Paradis, hvor al den ældste Slægt
Af Adam, af Stamfaderen fik Navne.
Af Fødsel er jeg borgerlig. Jeg takker
Min Kaarde for min Lykke. Da de Svenske
Beleired Rendsborg, var jeg Commandant.

Man fandt, at Byen skyldte for en Deel
Min Tapperhed sin Redning. Jeg blev Oberst.
Hans Majestæt har naadigst skiænket mig
Opmærksomhed. Han fandt, jeg kunde tiene
Ham ikke blot med Haanden, men med Hoved,
Og kaared mig til sin Geheimeraad.

Ulfeld (spydig).

Geniet agter ei Sædvaners Lov
Og vorer stundom mere snelt i Veiret
End Paddehatten. I blev nobliteert?

Walter.

Ja — efter Skik og Brug. Jeg takker Kongen
For Æren, for det Præg, han satte paa mig,
Nødvendigt til at møde Mængdens Fordom.
Hvad Tingen angaaer i det Væsenlige,
Saa troer jeg ei at være bleven meer
Som Adelig, end før som Borgerlig.

Ulfeld (stolt).

Har Adelsmanden ikke hævet sig
I Verdenslivet over Borgeren?

Walter (ligesaa stolt).

Nei, det benægter jeg aldeles.

Ulfeld.

Saa?

Walter.

Fra Middelaldren regnes Begges Aner.
Det store Fremskridt fra vildt Barbari
Til Aandsforædling — kom fra Stæderne,
Men disse var beboet af Borgere.
Fra Stæderne gik Handel, Industrie,
Kunst, Videnskaber ud, mens i Europas
Afsides fierne Kroge Jæger, Bonde
Vedblev at være plumpe Adelsmænd.

Som Helt har Borger viist sig kiæk, som Adel.
Italieneren var forfængelig:
I Florents, i Venedig, Genua
Sig pynted Borgeren med Adelskaaben.
Germanen følte meer sit eget Værd.
Glem ikke Schweitzerbonden! Glem ei Hansen!
Syvoghalvfierdsindstyve „Hänse" var
Ei „Gänse", skiøndt en ædel Konge dem
Engang saaledes i sin Vrede kaldte.
Lybekkerne har spillet vigtig Rolle
Den sidste Tid i Rigshistorien,
Og ofte foreskrevet Norden Love.

Ulfeld.

Ja Jørgen Wullenweber, Marcus Meyer
Var hele Karle! Fik fortiente Løn.

Walter.

Vi vil ei giennemgaae Historien
Om Landsforræderi; jeg tænker, hvad
Det angaaer, staaer ei Adelen tilbage
For Borgerne. — Men til mit Hverv, Herr Corfitz!
Jeg kommer i min Konges Navn. Han har
Ei sendt mig efter Eders Bifald her
Til Naaden og til Æren, han har viist mig; —
Ei for at jeg skal høre paa Jer Dadel;
Nei — Jer tilkommer det, Herr Rigshofmester!
At komme med Undskyldninger til mig.
Thi Kongen spørger Eder, og ved mig:
Hvorfor I ei besøger ham endnu,
Aflægger Regnskab over Jert Gesandtskab
Og viser skyldig Underdanighed?

Ulfeld (fatter sig).

Sygdom er hver Mands Herre!

Walter.

Kongen mener —
Tilgiv, Herr Rigshofmester! det er hans Ord:
At Skaden ei er saa betydelig,
At Benet vel kan bære Jer tilhove
Og giøre Regnskab, hvis I selv har Lyst.

Ulfeld.

Naar selv jeg taler med Hans Majestæt
(Jeg haaber, jeg imorgen ud kan kiøre)
Skal mundtlig jeg undskylde mig for ham.

Walter.

Heel vel, saa har jeg røgtet her mit Ærind.

(Vil gaae.)

Ulfeld.

Men siig mig dog Herr — Herr Geheimeraad!
Hvorfor er Kongen vred paa mig? Der skulde
Dog aldrig nogle Skumlere til Hove
Sat Ondt for mig i min Fraværelse?

Walter.

Naar selv I taler med Hans Majestæt,
Vil han nok svare Jer. Vel er jeg hans
Geheimeraad i hans Forretningssager,
Men i privatgeheime Ting indblander
Jeg aldrig mig.

Ulfeld.

Det giør I meget vel i.
Man siger, han er vred, fordi jeg ikke
Har faaet Holland til at giøre meer
For Danmark.

Walter.

Jeg har ei Befaling til
At foregribe Majestæten i
Hans Meninger og Dom om Eders Daad.

Det vil han sige Jer, saasnart I finder
Det passeligt at træde for hans Throne.
Jeg har ei meer at tale med Jer her
Som Sendebud fra Kongen; men da I
Mig fast behandler som et andet Bud,
Der gaaer fra Undersaat til Undersaat, —
Saa maa jeg sige Jer, Herr Corfitz Ulfeld!
At siden mig min Konge slog til Ridder
Veed jeg at værne for min Ridderære;
At — ei Geheimeraad — men Oberst Walter
Er Jer til Tieneste — naar I forlanger.

Ulfeld.

Saa sagte, Herr Geheimeraad! saa sagte!
Det er ei sagt, at Corfitz Ulfeld Jer
Den Ære gior, at slaaes med Jer som Lige,
Fordi Jer Kongen gav en nybagt Adel.
I glemmer vel, I er en Hiulmands Søn?

Walter.

O nei! saalidt, at Hiulet tvertimod
Staaer i mit Vaaben. Hiulets Tegn er smukt:
Det tyder paa, at man maa hurtig frem,
Ved egen Dueligbed, egen Flid;
Om Lykkens Hiul, som Ingen kan undvære;
Om Hiulet minder det i Parcens Rok,
Som løber snelt afsted, og varer os
Om vel at bruge knap tildeelte Tid,
Før Lacheſis afklipper Tidens Traad.
Men Hiulet truer ogsaa Den, som stolt
Henvandrer Veien, blind for alle Farer,
At han maa vogte sig for Overkiørsel.
Herr Rigshofmester — jeg er Eders Tiener!
(Gaaer.)

Ulfeld
(springer forbittret op).

Fordømte Træl! Du truer mig med Steilen?

Ha var han kommen ei fra Kongen selv,
Jeg skulde stoppet ham den frække Mund,
Jeg skulde glemt hans usle Byrd, og tugtet
Den Uforskammede, saa aldrig meer
Han havde denne Tærskel overtraadt.

(Eleonora kommer bekymret ind.)

Ulfeld (altid hidsigere).

Hvad siger I nu, Froken Leonora?
Indstormer grumt ei Helvede paa mig,
Med alle Plager, alt sit Raseri?
Kun Utaknemlighedens Tornekrands
Bli'er flettet mig. Der voxer ingen Laurbær
I dette usle Land for sielden Daad;
Nei, Middelmaadighedens Afgud plumpt
Med tykke Hoved, dumme Blik, tilbedes;
Og Hvo, som vove tør at føle meer,
At være meer end Hverdagsstymperne,
Det er en farlig Mand for Landets Fred,
Og han bør føres bort og trædes ned. —
Hvi vendte jeg tilbage? Hvorfor drog
Jeg bort ei med den herlige Christina?
Og hvorfor hades jeg? Fordi jeg vover
At vide, hvem jeg er; fordi jeg følte
Hvad jeg som Herremand var Standen skyldig:
At Adlen vælger sine Konger selv
I Danemark, selv Konge paa sit Gods,
Fri for hver Skat, Drot over Hals og Haand.
Det har jeg ikke glemt, det fordred jeg;
Og derfor skrev jeg, som mig Æren bød,
For Bremens Erkebisp Haandfæstningen
En Smule hvast. — Det blev ei heller glemt!

(Han gaaer forbittret hurtig frem og tilbage.)

Eleonora.

Hør mig, min Corfitz!

Ulfeld.

Veed Du hvad Besøget
Af Lykke her betød? Dog nei, hvor skulde
Du vide det? Jeg veed det selv først nu.
Saa hør da: Fierde Christians elskte Datter,
Ham af hans Børn det Allerkiæreste:
Christin' Eleonora maa ei meer
I Karmen age til sin Faders Gaard!
Hun skal staae af i Skarnet udenfor.
Det Bud fra — Dronningen — Dig bragte Marsken.
Jeg veed det nok, — det kommer dog fra hende.

Eleonora.

Og om saa var — hvad er det da vel meer?
At gaae et Par Skridt længer. Ei jeg finder
Min Fader længer i min Faders Borg,
Om agende jeg kommer, eller gaaer;
Det veed jeg nok.

Ulfeld

(standser i sin Frem- og Tilbagegang for Kaminen og stirrer paa Giftflasken, som Sperling har glemt).

See der! Der har igien
Den gale Doctor glemt — ei sin Paryk,
Men — næstendeels sit Hoved.

(Tager Flasken.)

Denne Gift
Skal være fiin; — var jeg en Richelieu,
En Mazarin, Kathrin' af Medicis —
Og frygted ikke — nordiskangst, borneert,
Macchiavel din raske Politik, —
Hvad var det meer? — Han hensov i en Dvale!
En Drot blev atter valgt! Og Ulfelds Navn
Paa Danmarks Sletter har saa god en Klang
Som Wasanavnet over svenske Fielde.

Eleonora
(seer forundret paa ham).
Er Du nu færdig, Ulfeld?

Ulfeld,
(som vaagnende, sætter Flasken hen igien).
Hvad for noget?

Eleonora.
Har Du din Crisis overstaaet?

Ulfeld.
Hvad?

Eleonora.
Gud være lovet, at her Ingen var,
Som hørte dine Tanker uden jeg.
Jeg kiender Dig og kan bedømme Dig.
En Anden vilde Du bedrage til
Din egen Undergang, ifald han troede,
Han saae Dig i saadant Øieblik
I Hiertets Grund. Men det er ei dit Hierte
Som handler, kun din Phantasie, som sværmer.
Det er en Raptus af dit stolte Blod,
Der i sligt Øieblik behersker Dig.

Ulfeld
(rækker hende Haanden).
Ak Du har Ret!

Eleonora.
En Ulfeld — kunde han
Nedlade feigt sig til et usselt Snigmord?

Ulfeld.
Før Ørnen skulde søle sine Vinger
I Mudderpølen.

Eleonora.
Ha! Nu taler Du
Dig værdigt. Nu din gode Engel kommer
Og frelser Dig.

Ulfeld
(omfavner hende).
Du er min gode Engel!

Eleonora.
Jeg kiender Dig! Naar Du begynder først
Med Had, Foragt mod Bønder, Borgere,
Samt med din Vrede paa Regieringen,
Saa er der ingen Ende paa din Støien;
Dog virked Du, som Sendebud fra Danmark,
Alt hvad Dig muligt var til Landets Tarv.
Fortieneſten Du agter, hver Mands Held;
Din Ret Du roſer over Hals og Haand,
Dog gav Du ſtedſe ringeſt Almuesmand
Sin Ret, — ſelv naar den ſtred mod egen Fordeel.
Vær nu fornuftig! Lover Du mig det?

Ulfeld (blød).
Jeg lover det!

Eleonora.
Og gaa den Dag imorgen
Til Kongen, til min Broder! Han er god,
Som venlig Biſkop i en rolig Kreds,
Hans milde Sind, fri for hver Lidenſkab,
Blev modnet; og hans Lærdom og Forſtand
Forſtaaer at ſkatte dine Egenſkaber.
Men ei Du maa fornærme ham! Sandt nok,
Mig har man krænket; men det ſiger Intet!
Sophia — Dronningen — er fremmed her —
Hun troer, jeg trænger mig hovmodig frem.
Maaſkee jeg ſtundom var lidt utaalmodig;
Hver har ſin Feil. Det vil nok give ſig.

Ulfeld.
Min kiære Huſtru!

Eleonora.

Lover Du mig da,
Imorgen Formiddag at gaae til Kongen?

Ulfeld.

Jeg lover det.

Eleonora.

Og Walter — vil Du ogsaa
Forsone Dig med ham?

Ulfeld.

Ifald jeg kan!

Eleonora.

Nu er Du ret elskværdig!

Ulfeld
(stirrer rørt paa hende).

Leonora!
Tidt undrer jeg mig over, hvordan Du
Kan elske mig saa høit.

Eleonora.

Jeg kiender Dig.

Ulfeld.

Mit Sind er vildt og stolt, jeg tilstaaer det;
Det hede Blod, det løber af med mig;
Dog hersker Aandens Kraft, naar Blodet kiøles.

Eleonora.

Ja, Corfitz Ulfeld! Du er en Vulkan.
Men det gaaer mig, som i Sicilien
Og i Neapel Bønderne: — de elske
Dog Bierget, skiøndt det ofte spruder Ild.
De boe derved, de bygge deres Hytter
Derpaa; thi Grunden er velsignet, frugtbar,
Og skiænker deres Viingaard ædle Druer,
Som langt, langt overgaaer den sikkre Dals.

Ulfeld.

Men — hvis engang der kom et Jordskiælv med
En Lavastrøm, som slugte Dig og Bierget?

Eleonora.

Saa synker jeg, som alle Mennesker,
I Jordens Skiød, — det skal vi Alle dog!
Vogt Dig for Udbrud, hvis Du elsker Danmark
Og hvis Du elsker mig! Da vil vort Land
Sundt vederqvæges af din ædle Drue!

Anden Handling.

Et lille Værelse hos **Rudolf Vinhofer**, med tarveligt Bohave. Hans Kone gaaer til og fra og rydder op. **Dina** klæder den lille Dina paa.

Dina (kysser Barnet).

Nu er Du færdig, nu skal Du i Skole.

Johanna.

Det er endnu for tidligt; Klokken har
Endnu ei slaaet Tre Qvarteer.

Barnet.

Saa maa
Du først fortælle mig det Eventyr,
Du loved, Faster!

Dina.

Nu saa kom da! Sæt
Dig paa mit Skiød!

(Hun sætter sig med Barnet.)

Her er i Danemark
En Kyst, hvor Sandet strækker sig i Havet.
Man seer ei Andet trindt end Sand og Vand;
Og naar det det blæser, seer man Ingenting,

Saa blander Sandet sig med Havets Bølger,
Og man kan neppe skimte Lynet ret
Fra Skyerne.

Barnet.

Naa! Hvad saa meer?

Dina.

Der staaer
En Kirke, hvor engang en deilig Brud
Blev dræbt om Natten og begravet der,
Just som hun viet var for Alteret.
Dog — det er sandt, det har jeg alt fortalt Dig. —
Men ikke langt derfra, ved Høiby, kneiser
En Ridderborg; der staaer en anden Kirke
Med Billeder. Man seer to Jomfruer
Paa Sottesengen blege, de skal døe,
Med Afladsbreve lagt paa Dynerne,
Fra Paven for et før begaaet Mord.
Der var to Riddere, som elskte dem,
Men som bedrøge dem og giorde dem
Ulykkelige; men de tvende Frøkner
Var kiække Piger, lod sig ei forhaane.
De gik til Kirken med to skiulte Knive,
Der traf de Ridderne, som gik til Guds Bord,
Og stak dem strax ihiel for Alteret.

Barnet.

Saa kom i Himmelen dog Ridderne,
Fordi de havde været først til Alters.

Dina.

Ja! Derfor valgte disse Jomfruer
At straffe dem paa denne Viis. De vilde
Kun røve dem det timelige Liv,
Men ikke deres Salighed hos Gud.
Og Paven gav dem ogsaa siden Aflad.
Men det var dog en stor begaaet Synd,

Og derfor fandt i Graven ei de Ro;
I Kirken spøge de hver Midnat end,
Naar Maanen skinner bleg og blander sig
Med deres løse, lange, gule Haar;
Imens de svæve hen ad Kirkegulvet,
Og bukke sig ned mod Blodpletterne,
Med hvide Lokker bort at viske Blodet;
Men ei det lykkes, Pletten gaaer ei bort,
Og naar saa Klokken slaaer i Taarnet Tolv,
Forsvinde de med Suk.

(Stueuhret slaaer Tre Qvarteer, den lille Dina gyser og seer bange til Uhret.)

Johanna.

Der slog din Klokke.
I Skole, Barn! Kys Faster og afsted!

Dina.

Kom! Lad mig først ombinde Dig din Kyse!

(Hun sætter en lille Kyse paa hende, og binder hende den under Hagen. Barnet tager sin Bog, kysser Moderen og Fasteren paa Haanden og gaaer.)

Johanna.

Min gode Dina! Bliv ei vred paa mig,
Fordi jeg tager Dig, min Svigerinde, —
Der er langt klogere, veed meget meer
End jeg, — en Smule selv i Skole. Du
Fortæller altid Barnet disse fæle
Historier! Hvad skal det til? Fortæl
Det noget Nyttigt, noget der kan giøre
Den Lille klog og god. Men hvorfor hidser
Indbildningskraften Du med slige Rædsler?

Dina.

O tro mig, der er Noget i, min Søster,
At Aanden styrkes ved at rystes stundum
Af en høitidelig, en panisk Skræk.

Vi stakkels Mennesker i Hverdagslivet,
Som af Naturen skienktes Phantasie
Og Følelse, saa gierne vil opleve
Lidt Usædvanligt i den tomme Verden;
Dog lykkes det saa sielden. Legemet
Ei trænger meer til Næring, end vor Aand
Til hvad der sætter den i Samkvem med
Det Høie, Sieldne, det Forunderlige.
Men — det er fast forbi. Kun Børnene
Og Digterne befatte sig med Sligt —
Og Ridderne — især i gamle Dage —
Men — dog tildeels endnu.

Johanna.

Jeg ei forstaaer
Mig, kiære Dina, paa dit Væsen ret.
Mig synes, Du er sammensat af to
Forskiellige Naturer.

Dina (leer).

Ja — som Alle!
En god, en ond, en dum og en forstandig,
En sund, en syg; en rolig — det er den,
Som er i Slægt med Døden; en urolig —
Og det er Livet selv; thi Livet er
Kun idel Uro. Nu det kommer an paa,
Hvo der er stærkest af de to Naturer.
Den ret Phlegmatiske — han vænner sig
Til Døden let, og sover alt saa sødt
I Lænestolen, som i Graven siden;
Men Den, der lever Livet nogenledes
Med Levekraft, — Den nøies ikke med
At sove, vaage, spise, drikke, trælle,
Paaklæde sig, afklæde sig, bevæges,
Som en Maskine til gientaget Hverv;
Den trænger til Bedrifter, til at glædes

Og gyse, — til at folde Vingen ud
Som Sommerfuglen i det skionne Solskin,
Og flagre lidt, før Vingen falder af.

Johanna.

Tilgiv mig, Dina! det er Sværmeri.
Du læser altfor meget for dit Kiøn
Og for din Stand. Du har et herligt Hoved,
Det veed jeg nok, og Du har lært Dig selv
Fransk, Engelsk, troer jeg, Spansk, Italiensk.
Du læser Krøniker og vover Dig
Til Grublerier selv i Vises Skrifter.
Og dog opfylder Du saa tro din Pligt,
Var for din syge Mo'er en kiærlig Datter,
Som pleied hende med Opoffrelser
Af egen Glæde. Du er kiærlig Søster;
Du vasker, stryger, feier Gulv og spinder.
Gud veed hvorledes Du faaer Tid til Alt.

Dina.

Ak Gud! Jeg spinder den dog ikke bort,
Den falder tidt mig altfor grusomt lang.

Johanna.

Din Moder døde!

Dina.

Ja! det Tab var stort;
Og mens hun leved glemte jeg alt Andet.
Men neppe var hun død; — thi jeg kan ei
Med Graad og Veemod pleie Sorgen, som
En afbrudt Blomst hensat i et Glas Vand.
Jeg finder ingen Salighed i Taarer;
Forgietmigei, Violen, er kun blaa,
Som ei erstatte mig den røde Rose.
Min Moder døde, hun var knækket længst
Af Svaghed; — det var Pligt at qvæge hende,

Mens der en Oliedraabe var i Tanden;
Men den er slukt. Skal jeg nu ogsaa døe?

Johanna.

Gud fri os fra slig Tanke! Du er kommen
Fra Holsteen atter hid til Kiøbenhavn.
Den smukke lille Sum, Du arved efter
Din Faster, som Du først var hos i Høiby,
Dig muligt giør, at hiælpe paa din Broder,
Min stakkels Mand; som, skiøndt en dygtig Murer,
Dog aldrig ret forstaaer og er istand til
At skaffe sig og Sine det Fornødne.
Du boer hos os, Du holder af vort Barn;
Men troer Du, jeg forlanger, at Du skal
Opoffre Dig for os? Nei, Dina! Men
Der løber mig en vigtig Sag i Hovdet,
En Plan jeg vil meddele Dig. Den er
Ei hverdags; hvis den lykkedes, saa vilde
Den sætte Dig i Høihed, i et Lys,
Hvor Du fik Evne til at efterkomme
Hvert Ønske, Dina, fra din Phantasie,
Som Du jo kalder det.

Dina.

Siig mig din Plan!

Johanna.

Jeg veed, at Du som Barn, halvvoxen Pige,
Ja jeg kan sige vel heelvoxen Pige,
Har kiendt en Mand, — der holdt saa meget af Dig,
Skiøndt ikke Du af ham. Da var han Lieutnant
Og laa en Tid i Garnison i Holsteen;
Nu er han Oberst og Geheimeraad
Og Kongens Yndling, siger man.

Dina.

Du mener
Vel Walter?

Johanna.

Ganske rigtig! Hvis han nærer
Endnu den gamle Kiærlighed for Dig?

Dina.

Det skulde giøre mig ret ondt for ham,
Johanna! thi jeg nærer end for Walter
Den gamle Ligegyldighed. Men frygt
Kun ei for det! Han er vist altfor sindig
Til saadan Daarskab, saadant Sværmeri:
At sukke for en stakkels, ringe Pige
Saa mangt et Aar, selv uden Haab om Giengiæld.
Det skikkede sig ogsaa slet, i Sandhed,
For slig en Oberst og Geheimeraad.

Johanna.

Hvad har Du imod Walter? Er han ei
En exemplarisk, en fortræflig Mand?

Dina.

O altfor exemplarisk og fortræflig!
Saa regelmæssig, troer jeg, at der i
Hans Liv ei gives en Undtagelse
Fra Reglen. Han fik tømret sig en Stige
Af godt forsvarligt Træ, til Lykkens Tempel;
Ad den han klavred op, og mens hans klavred,
Til Høire saae han ei og ei til Venstre.
Nu er han der! Nu er han kommen op. —
Troer Du, han skulde stirre ned til mig?

Johanna.

Den Stige, som han satte til sin Lykke,
Var Tapperhed, som Byens Commandant.
Du siger selv: han holdt bestandig trofast
Ved sin Beslutning, med sit Maal for Øie; —
Ifald det Maal nu havde været Dig?

Dina (leer).

Jeg? Nei, Johanna! Hvad man sigter til,
Maa smukt staae stille, det maa sidde fast;
Og jeg var altfor vild bevægelig
Til Plet i Skiven for slig Lykkejæger.

Johanna.

Saameget kan jeg dog fortælle Dig:
I dette store Huus, hvor vi har faaet
Os nogle ringe Værelser i Qvisten,
Boer der i Beletagen, som den kaldes,
En anden høi og fornem Officeer,
En Ven af Walter, som han tidt besøger.
For nogle Uger siden mødte jeg
Paa Trappen Walter. Herr Geheimeraaden
Mig hilste venligt, spurgte, — som det lod —
Deeltagende, ret hierteligt om Dig.
Og da jeg ham fortalte: Du kom snart
Til Byen, at Du skulde boe hos os —
Lod det til at fornøie ham særdeles.

Dina (neier).

Særdeles høfligt! — Bliv ei vred, Johanna!
Jeg veed, jeg er uartig; men jeg kan
Ei lade være. Intet forekommer
Mig meer utaaleligt end Baand og Tvang.

Johanna.

En Mand maa tvinge sig imellemstunder,
Naar han vil frem i denne strenge Verden,
Og meer en Qvinde.

Dina.

Men jeg vil ei frem.
Jeg vil ei klinge med i Melodien,
Men skurre som en selsom Dissonans;
Den løser sig dog op i Harmonien.

Johanna.

Jeg kiender Dig, jeg veed Du er uskyldig,
Jeg er derom i Hiertet overtydet;
Men — ved din Levemaade, gode Dina!
Du ofte gav Bagtalelsen et Vaaben,
Som kunde skade Dig.

Dina.

Det veed jeg nok,
At ikke just jeg har det bedste Rygte.
Jeg kiender mange knibske Damer, Hanna,
Saa gode sikkert ei, som deres Rygte;
Ifald jeg — til Forandring — nu er modsat —
Kan det vel skade mig?

Johanna.

Ja, fra maaskee
At giøre snart et godt Partie.

Dina (leer).

Men jeg
Vil ikke giftes.

Johanna.

Og dog bærer Du
En Guldring paa din Finger.

Dina.

Det er ei
Paa Giftefingren.

Johanna.

Altid skiuler Du
For Alle, hvo Dig skiænkte denne Ring,
Hvad den har at betyde.

Dina.

Jeg har skiult det
For Alle hidtil, men for Dig, Veninde!
Vil jeg nu aabenbare det. Jeg veed,

Du er mig tro, — jeg veed, at Du kan tie.
Lov mig at gjøre det for Alle, selv for
Din Mand, min Broder!

Johanna.

Jeg det lover helligt.

Dina.

Du hørte mig fortælle Barnet nys
Et Eventyr om Ridder Ebbes Døttre
Fra Buro, — hvordan Sand og Vand paa Stranden
Omtumles, — om den Brud ved Midienat,
Som dræbtes der; — det var tilfældigt ei,
At alle disse Syner kom tilbage.
Min Phantasie har slaaet Rod derude,
Og hvor ei Andet trives kan, Johanna!
Der vorer min Indbildnings Tidselblomst,
Og folder ud de store Purpurblade.

Johanna.

Du spænder min Nysgierrighed.

Dina.

Saa hør!
Jeg var hos Faster et Aars Tid, og vandt
Den gamle Kones Hjerte; men det var
Et Offer vistnok af to skjønne Foraar.
Øde er Naturen der og sørgelig.
Dog boede der en Ridder nær, paa Buro;
Og han fik just den Tid et kort Besøg
Af Een fra Kiøbenhavn, en anden Ridder, —
En deilig Mand, — som ofte mødte mig
I Ridderborgens Hauge, der er smuk,
Og hvor jeg søgte hen, fordi det var
Det Sted i Egnen, og det eneste,
Med grønne Træer, med Urter og med Blomster.
Han gav sig tidt i Snak med mig, og mortes

Vel over, i en simpel Landsbymø
At finde, hvad han just ei altid fandt
I Byens Damer. Vi blev gode Venner —
Forstaaer sig selv i al Uskyldighed.
Han sagde mig dog ei sit Navn; jeg spurgte
Ham heller ei derom; jeg var saa stolt
Som han — og det var ei hans Fornemhed
Jeg brød mig om, det var hans Vid, hans Aand,
Hans Ild, hans Kundskab fast til alle Ting.
Tidt bad han om et Kys, men fik det ei. —
Nu maa jeg sige Dig, — Du veed jo nok,
Jeg er catholsk, det er min Broder ogsaa;
Derfor jeg aldrig gaaer i luthersk Kirke,
Naar Klokken ringer til Gudstieneste;
Men tidt om Aftnen, naar jeg gaaer forbi
Og Kirken aaben staaer, gaaer jeg derind.
De fleste Kirker vare jo catholske
Før de blev lutherske. De gamle Minder
Staae der endnu fra den catholske Tid.
Nu maae de giøre fremmed Tieneste!
Men naar i Maanskin jeg seer Altertavlen,
Med Englene forgyldt i Skyerne,
De gamle Helgenbilleder af Steen,
Som ei er sønderslagne, — knæler jeg
Og holder Bøn og læser Paternoster.
Det giorde jeg en Aften seent i Høiby.
Men tænk Dig min Forundring, da jeg hæved
Mit Hoved, efter en andægtig Bøn,
Og saae en Ridder knæle ved min Side.
Det var m i n Ridder! Han omfavned mig,
Han stak mig denne Guldring paa min Finger
Og sagde: Dina! nu er Du min Kiærest,
Og naar vi kommer ud af Kirken, maa
Du give mig det længst forlangte Kys!
Bedøvet stod jeg op og fulgte ham;

Men da jeg vendte mig i Gangen om,
Steg Ridder Ebbes blege Døttre ned
Fra Billedrammen, med udslagne Haar,
Og jamred sig, vred Hænder, trued mig.
Jeg skyndte mig paa Kirkegaarden ud;
Meddelte Ridderen min Skræk, — han loe!
Han fik mig til at gaae i Haugen med sig,
I Maaneskin, — der tog han mangt et Kys;
Saa ilte han til Borgen, til sin Ven,
Og reiste bort. Jeg har ei seet ham siden. —
Det var, mit Liv! din lykkeligste Stund.
Det var den herligste Skiærsommerdrøm,
Og aldrig Solen straale vil saa klart
For mig, som Maanen smilte denne Nat!

Johanna.

Og fik Du ei at vide hvo han var?

Dina.

Naturligviis! Nu var det mig jo vigtigt.

Johanna.

Hvad hed han?

Dina.

Corfitz Ulfeld!

Johanna.

Store Gud!

Dina.

Ja det forundred mig saa stærkt som Dig,
Da jeg det hørte førstegang.

Johanna.

Veed Du,
At han er gift?

Dina.

Nu veed jeg det! Dengang
Fortaug den Skiælm mig Alt.

Johanna.

Du spøger med det?
Du kalder ham en Skiælm?

Dina (leer).

Maa Den ei kaldes
Saaledes, som, imens hans Kone ligger
I Barselseng, og mens en gammel Ven
Til Tidsfordriv han skienker et Besøg, —
Indbilder en ung Pige, han er Ungkarl,
For at faae hende ret forelsket i sig?

Johanna.

Jeg finder det afskyeligt.

Dina.

Ja vist!
Jeg ogsaa. Men af Hvem? Af Amor, Hanna!
Cupido! — Han er Gud, men ak desværre,
Han er en hedensk Gud; det mærker man.
Hans Lyst er Andres Suk og Siælevee.
Ulfeld forelskede sig stærkt i mig —
Og derfor drev ham Kiærligheden til
At vinde mig igien.

Johanna.

Sand Kiærlighed
Tilbeder ingen hedensk Gud, i den
Man lyder Hiertet og ei Fristelsen.

Dina.

Det er en anden Sag, naar man vil giftes.

Johanna.

Ha Dina! Faa mig ikke til at rødme,
Jeg vil saa gierne agte Dig.

Dina.

Jeg haaber,
At ikke jeg forspilde skal din Agt.

Johanna.

Forlanger Kiærlighed ei Ægteskab?

Dina.

Indretningen i Verden kræver den,
Og Ærbarheden kræver den, saasnart
Blomsten paa Livets Træ skal vorde Frugt;
Men naar man nøies med den blotte Blomst,
Hvortil behøves da Forvandlingen?

Johanna.

Du sværmer altid! Hvad Du siger der
Ei grundet er i Menneskets Natur,
Og bringer Den til Fald og Undergang,
Som agter ikke Faren.

Dina.

Tapperhed
Ei agter Faren. Jeg har Characteer!
Venus er sandselig, Diana kydsk;
Men — en forelsket og dog kydsk Diana,
Blev noget Nyt. Jeg holder meget af
Originalitet, og troer mig stærk nok
Til slig Diana.

Johanna.

Gud i Himmelen,
Hvor dog vort Væsen er forskielligt, Dina!
Den hele Verden bruger Du letsindig
Til Tumlepladsen for din Phantasie; —
See denne lille Stue, dette Bord,
Dragkisten, disse Stole, Speilet der,
Det lillebitte! Alt stort nok for mig,
Ifald jeg maatte kun beholde det.
Min Mand! Mit elskte Barn! Men — gode Gud!
Min lille tarvelige Nøisomhed
Er bygt paa Lava, som dit stolte Luftslot,
Og muligt styrter jeg deri før Du.

Dina (bekymret).

Du gior mig bange. Naar slig Turteldue,
Der ellers saa taalmodigt, venligt kurrer,
Slaaer Vingen ud og skriger, ængstes man.
Hvad fattes Dig? Er ei min Broder god
Imod Dig?

Johanna.

God som Du; men ak desværre!
Han eier noget af din Characteer,
Og agter ikke nok en daglig Ordens
Velsignede Nødvendighed. — Du troer,
At han er gaaet til sit Arbeid alt?

Dina.

Ja er han ikke det?

Johanna.

Ak gode Himmel!
Han har ei været hiemme hele Natten.
En Sværm Forførere har atter faaet
Ham til at tage Deel i Sviregildet.
Det er ei førstegang.

Dina.

Det gior mig ondt.
Hvis det jeg havde vidst, min gode Hanna!
Jeg havde givet Pengene til Dig
Og ei til ham. Men vær Du rolig, Barn!
Han kommer snart. — Ei, ei min gode Rudolf!
Saa har Du ei aflagt den gamle Vane?
Det gaaer ei an. Har A Du sagt, saa maa
Du ogsaa sige B. Nu skylder Du
Din Hustru og dit Barn at være stadig
Og sparsom. Hvad Du har, er ikke dit!

(Lytter)

Der kommer Nogen.

Johanna.

Ak! Jeg gyser hvergang
Der gaaes paa Trappen. Mon det er min Mand?

(Det banker.)

Dina.

Kom 'ind!

Walter kommer og hilser venligt men undseelig.

Tilgiv, at jeg saa dristig kommer!

Dina (forundret).

Herr Oberst Walter!

(Neier dybt.)

Johanna (glad).

Herr Geheimeraad!

Walter
(til Dina).

Madam Vinhofer har fortalt mig alt:
Hun vented et Besøg i disse Dage, —
Et hende kiært Besøg — og kiært for mig,
Der ikke glemmer Barndoms hulde Minder
Og Ungdomsvenskab. — Lykken føier det
Saa vel for mig, at jeg i Huset her
Har alt en Ven; — hos ham erfared jeg
Den kiære Dinas Komme. Hun tilgiver
Min Dristighed?

Dina.

Ak, Herr Geheimeraad!
Den Ære var for stor. Nu, da I er
Saa fornem, skikker det sig ei for Jer meer
At mindes mig.

Walter (smilende).

Jeg veed fra gammel Tid,
At Dina synes godt om Ironien,

Og tidt betiener sig af denne Form.
Særdeles mange Fortrin har Jer Aand,
Jer Sicel; — men Ydmyghed — tilgiv mig, Dina!
Den troer jeg ei kan regnes med blandt disse.
Og for en kiæk, en ædel stolt Natur
Var det ei heller Dyd, men Hykleri.
I veed ret godt, I viger ingen Damer
I Skionhed, Kundskab, Yndighed, Talent;
Hvortil da Ydmyghed?

Dina (neier).
Særdeles artigt!
Jeg takker, Herr Geheimeraad!

Walter.
I vil
Ei mindes meer den Tid, da Walters Fader
En Hiulmand var i Rendsborg, Eders Nabo?
Og da jeg som Fricorporal, Cadet,
Besøgte Jer i mine Ferier?
Og fandt den hulde Dina siddende
Med Bøger, læsende, til Morskab for
Min stakkels gamle, blinde Bedstefader.

Dina.
Det mindes jeg heel vel. Og Eders Spot
Jeg mindes ogsaa; naar med Hovdet fuldt
Af Eders Videnskab — Mathematik
Og Fortification og hvad det hed,
I giorde Nar af mig, fordi jeg holdt
Saameget af de gamle Eventyr.

Walter.
Nu, Herregud! Det var ei heller Bøger,
Som passede sig for den snilde Dina;
Men det var barnligt og det var naturligt.
Og af en næsviis halv opdragen Dreng

Var det ei mindre barnligt og naturligt,
At spotte Sligt og troe sig superklog.

Dina.

O det var Næring for min Phantasie!
Det forberedte mig til bedre Kost.

Walter.

Jeg mærker, I har gammel Kiærlighed
For Poesien! Gammel Kiærlighed
Ei ruster, siger man; jeg troer det selv.
Et Fruentimmer ynder Poesie —
Hvad kan der vel indvendes derimod?
Der gives ingen Leeg og intet Spil
Saa fint, saa smukt, saa aandeligt som det;
Især naar man, som I, forbinder det
Med færdig Kundskab i saamange Sprog.
Vi Mænd — det er en anden Sag, — vi maae,
Naar vi vil drive det lidt vidt i Verden,
Anvende Tiden paa det Nyttige,
Paa det Alvorlige.

Dina (fortørnet).

Nyttigt! Alvorligt!
Er Poesie ei nyttig og alvorlig?

(Stamper i Gulvet.)

Man kunde springe virkelig til Flint
Af Vrede, ved at høre Sligt af Een,
Der gielder dog for en fornuftig Mand,
Og er det ogsaa; men i andre Ting.
Foragt kun Poesie, Begeistringen!
Bortjag af Livet alt hvad der er Sieldent
Og Eventyrligt, Stort! Tag Jer til Mønster
Spidsborgeren og Bonden bag sin Ploug!
Lug alle Blomster ud af Livets Hauge!
Slib Industriens Øxe paa Jer Pande!
Hug hvert et Frugttræ bort, som bar ei Brød!

Saae Havre, Rug, Byg, Ærter overalt
Nedriv hver herlig gammel Ridderborg
Og byg en Faaresti, en Lo istedet.
Ploi Kæmpehøien bort, som staaer paa Marken!
Hvad skal vi ogsaa meer med Kirkerne?
Med Taarnene? Sløif Kirketaarnene!
Man træffer Dem i Krigstid dog med Bomber.
Giør Alting fladt og flaut og byg saa smukt
Paa denne Slette Strædsomhedens Alter!
Saa har I virket som en sielden Helt,
Og Tiden har ved Jer giort Kæmpeskridt.

(Neier dybt, vender ham Ryggen og gaaer ind i Sideværelset.)

Johanna (afsides).

O Gud! Nu har hun opbragt ham imod sig.

Walter (afsides).

Saa yndig som tilforn med samt sin Særhed.

Johanna (som før).

Han hævner sig. Nu bliver han vor Fiende.

Walter.

Skiøn var hun før, nu er hun skiønnere!

Johanna.

Hvad skal jeg sige til Undskyldning dog?

Walter.

Det gamle, løste Baand, som flagred frit,
Har atter Amor bundet i en Knude.

Johanna (høit).

Tilgiv os, høivelbaarne Herre! Hun
Er taabelig, uagtet sin Forstand.

Walter.

Det klæder hende godt at være vred.

Johanna.

Saa I er ikke vred?

Walter (leer).

Mig vilde det
Vist klæde hæsligt.

Johanna.

Gud velsigne Jer!
Fat ikke Nag til fattigt Folk! Betænk,
At hun, uagtet sin Opfarenhed,
Har gode Egenskaber.

Walter.

Jeg betænker
Det saare vel.

Johanna.

I kommer dog engang
Igien? I slaaer ei Haanden af os?

Walter (smilende).

Dina
Har viist mig Døren, men I er Vertinden,
Og dersom I tillader det —

Johanna.

Hvor gierne!

Walter.

Saa vil jeg prøve paa engang igien
At slutte Fred med hende.

Johanna.

Ædle Herre!

Walter.

Det hele Skum, hvoraf saa stolt hun steg,
Som Aphrodite giennem Havets Bølger,
Beroer kun paa en Misforstaaelse.
Hun troer, jeg hader Poesien.

Johanna.

Ak!
Hvis I kun ikke hader hende.

Walter (leer).

Nei
Saa lidt som Poesien.

Johanna.

Mangetak!

Walter.

Hils hende!

Johanna.

Jo det skal jeg!

Walter.

Siig, jeg gaaer
Aldeles uden al Fortørnelse.

Johanna.

Det skal jeg.

Walter.

At det glæder mig, min Mening,
Om hvad hun agter, har fortørnet hende,
Fordi hun troer den mangler Sympathie!
Det vidner om, at Walters Mening er
Ei Dina ligegyldig.

Johanna.

Godt, Herr Oberst!

Walter.

Lev vel! Og har I Noget mig at sige,
Saa veed I jo, hvor I kan træffe mig.

Johanna.

Jeg takker ydmygst, Herr Geheimeraad!

(Walter gaaer.)

Johanna (alene).

Jeg arme Kone! Hvordan kommer jeg
Dog ud deraf med disse Mennesker,

Der mangle reent sund Menneskeforstand?
Galt var det før, i Sandhed, med min Mand;
Men nu, da Søsteren er kommen til,
Blier Faren dobbelt. — Og dog elsker jeg
Dem begge; thi De er elskværdige,
Og det er Jammerskade, Jammerskade,
At ei de fik lidt mere jevn Fornuft.

Paul Gebhard,

(en gammel Muursvend kommer med Levningerne af en Natteruus).

O Gud Madam! Er det Madam Vinhofer?
Tilgiv, jeg har forglemt at banke paa!
Jeg gierne vil gaae ud igien og banke
Paa Døren.

Johanna.

Bliv kun her! Jeg kiender Jer.
I er —

Paul Gebhard.

Ja ganske rigtig — Mestersvend.
Polerer — af Jer Mand en gammel Ven —
Og Broder.

Johanna.

Svirebroder!

Paul Gebhard.

Ja desværre!
Jeg vil ei rense mig, undskylde mig;
Men — hvis oprigtig Sønderknuselse,
Hvis Taarer kan aftvætte slig en Brøde,
Saa græder jeg. Jeg græd den hele Tid!

Johanna.

Hvor er min Mand? Han er dog ikke kommen
Til Skade?

Paul Gebhard.

Tvertimod! Nei, han er heel
Paa alle Lemmer, han er rask og rørig.
Gud give, han var falden ned som jeg
Engang fra Stigen, slaaet Benet krumt,
Saa var der ikke skeet, hvad nu er skeet.

Johanna.

Hvad er der skeet?

Paul Gebhard.

Men det forstaaer sig selv,
Det er jo Verens Vei; og en Soldat
Kan avancere, blive General.
Spørg Oberst Walter kun! Jeg mødte ham
Paa Trappen! Han kan tale med om Sligt.

Johanna.

Gud frels os! Rudolf hvervet til Soldat?

Paul Gebhard.

Ja — det kan ikke nægtes. Han har taget
Haandpenge — som blev drukket op. Jeg selv
Drak med. Det gjør mig ondt, særdeles ondt;
Men vi er alle Mennesker, Madam!

Johanna.

O Gud i Himlen!

Paul Gebhard.

Jeg skal sige Jer
Hvordan det kom sig: Denne Hververknægt,
Der sniger sig omkring, som en Hyæne,
Han snuser om, hvor han kan gjøre Bytte,
Og blander sig i skikkeligt Folks Selskab.
Vi sammen sad in bona Charitate,
Som Studioserne jo kalde det,
Og drak; det var en ærlig Sag! Frimandag!
Men ei fordi en ærlig Haandværksmand

En Ruus sig drikker, skal man tage ham
Og sætte ham derfor i Slaveriet.
Det er upassende. Den Straf er alt
For exemplarisk, og den Drik for dyr.
Der kommer han.

Rudolf Vinhofer

(i Mundering, med Hat med Fiær i, Kaarde ved Siden, fulgt af en Sergeant. I det han kommer, træder **Dina** ud af Sideværelset).

Rudolf
(med fortvivlet Kiækhed).

Nu er det skeet, min Hustru!
Min Søster! og nu hiælper ingen Taarer.
De græd ei Baldur ud af Helvede,
Og Rudolf grædes ei af Regimentet,
Som han er hvervet til.

(Til Sergeanten)

Min Herr Sergeant!
Gik der et Bud paa Skolen op til Barnet,
Da vi kom der forbi?

Sergeanten (nikker).

Hun kommer strax.

Rudolf.

Jeg ogsaa tager Afsked med den Lille.
Og saa afsted! Her vil jeg ikke blive;
Vil ei, som mig Captainen tilladt har,
Betale for en Anden i mit Sted,
Imens jeg gaaer paa Arbeid. Det var usselt!
Er jeg Soldat, saa vil jeg ogsaa slaaes.
Jeg vil i Krig! Jeg haaber, vi faae Krig
Vel snart igien; — saa kæmper jeg mig op
Til Lieutnant, til Captain, og kommer hiem
Med Hæder, Hanna! gior Jer lykkelige.

Johanna.

O Gud! min høist ulykkelige Mand.

Dina

(dybt bevæget, men søger at skiule sin Følelse med Raskhed).

Gaaer Du i Krig, saa følger Dina Dig.
Ja, jeg vil være Marketenderske.

(Tørrer sine Øine.)

Jeg altid tyktes godt om denne Stand.
Det er en Slags Valkyrie; — forstaaer sig,
Lidt travesteert, — men dog Valkyrie.
Halvt klædt som en Soldat og halvt som Qvinde,
Gaaer hun omkring og skiænker Mod i Bægret
Til trætte Kriger og opmuntrer ham.

(Der farer hende en Tanke giennem Hovedet.)

Men bi dog lidt! Jeg faaer en god Idee, —
Min Broder! det er bedre, meget bedre!
Vi har jo Fred, da kan ei avanceres.
Du trækker kun paa Vagt og fryser i
Dit Skilderhuus med fingerløse Vanter,
Og med lidt tørt Commisbrød i din Taske.
Det duer ei.. Bi lidt! Jeg kommer strax.

(Hun løber ud.)

Paul Gebhard

(nærmer sig Rudolf med Deeltagelse).

Min kiære, gode, gamle Kammerat!
Kan Du tilgive mig? See mine Taarer —
Min Ruelse, min Bod og min Forbedring!

(Vender sig til Johanna.)

Mig var det, som forførte ham, Madam!
Ja jeg var Slangen i hans Paradis,
Og derfor græder jeg. Men Gud skal vide,
Det er ei falske Crocodilletaarer.

Rudolf.

Gaa, gamle Fiante! Vil Du bilde Folk ind,
At mig en saadan Stymper har forført?

Paul Gebhard.

Nu er Du bleven stolt, fordi Du bærer
Felttegnet, Rudolf! Nu vil Du ei meer
Vedkiendes gamle Venner. Det er ei
Saa smukt just, som det burde være; men
Det er jo Mode blandt de Militære.
Ja ja! Saa gaaer jeg nu, og ønsker Lykke
Til dit fremtidige Avancement.

(Gaaer.)

Den lille Dina kommer.

Rudolf.

Min lille Dina! Barn! Omfavn din Fader
Til Afsked! Muligt sees vi ei saasnart.

(Barnet trækker sig frygtsom tilbage og skiuler sig bag Moderen.)

Johanna.

Hun kiender Dig ei meer i denne Dragt.

Rudolf.

Kom, kiære Barn! Du ønskte jo saa tidt
At see en Sabel. Fa'er har faaet een.
See hvilken deilig Klinge!

(Han drager Sabelen ud.)

(Barnet skriger og skiuler sig bag Moderens Skiørt.)

Rudolf.

Men Dina! kiender Du din Fader ei?

Walter,

(som triner ind med **Dina**).

Du kiendte Dig ei selv, Forblindede!
Tak Himlen, at det træffer sig saa vel,

At juſt Du ſtyrted Dig i Havet ud,
Hvor der en Fiſker ſidder i ſin Jolle,
Som ſvømme kan og ſom kan redde Dig.

Sergeanten.

Herr Oberſt! Han er netop hvervet til
Jert Regiment.

Walter.

Jeg veed det. Han er fri!
Tag Hatten, Kiolen, Kaarden!
(Til Johanna)
Giv ham atter
Sit Skiødſkind, Hue, Muurſkee!

Johanna.

Gode Gud!
Troer jeg mit eget Øre?

Dina
(klapper i Hænderne).

Det er herligt!
Det gaaer jo til ſom i et Eventyr,
Med pludſelig Forvandling: Først en Murer,
Saa en Soldat — ſaa Murer ſtrax igien.

(Sergeanten gaaer paa Walters Vink med Munderingen. Johanna henter Hue, Troie og Skiødſkind. Dina binder ham Skiødſkindet om Livet, ſætter Huen paa ham, og henter en Muurſkee, ſom hun giver ham i Haanden.)

Dina.

Nu er Du atter Murer; huſk nu paa,
At Du ſkal bygge op, ei rive ned.
(Den lille Dina løber hen og kysſer ham.)
Som Fader kiender Dig dit Barn igien!

Rudolf
(kaſter ſig for Walters Fødder).

Min Redningsmand!

Dina
(lidt forlegen).

Det er han rigtignok. —
Herr Oberst! Jeg kan ikke knæle for Jer,
Men jeg kan takke Jer! Og Dinas Tak
Har aldrig mistet sin Hukommelse.

Walter.

O, kiære Venner! Hvor det glæder mig,
At Skiæbnen føier det saa let for mig,
At være Jer til Redning og til Nytte.
Min stakkels Rudolf! har de fanget Dig?
Fordømte Skik, afskyelige Daad!
Hvorved den ædleste blandt alle Stænder
Nedværdiges og taber al Betydning.
Hvad Ære kan det være vel for mig
Og andre brave Krigere, med Hug
At drive frem en Skare kiøbte Trælle
Til — Heltedaad! Ha latterlige Navn
For — Slaver, — smeddede med Lænker sammen
Som Tyve paa Galleien. — Naar skal atter
Fri Landets Søn slaae for den danske Frihed?
Naar skal han atter føle sig en Helt,
Med Sværdet i sin Haand for Fædrelandet?
Naar det fordømte Hververi er endt!
Naar fremmed Skildvagt ei fortvivler meer
I fremmed Stad og Fæstning; ha naar Bonden
Er atter, som i Oldtid, Odelsmand —
Da skal han kæmpe som den gamle Helt,
Og skaffe Danemark sin gamle Ære.

(Johanna, som mærker, at Dina er rørt over Walter, vinker sin Mand, og gaaer sagte ind i Sidekammeret med ham og Barnet.)

Dina.

O Walter! Jeg har miskiendt Jer, tilgiv!

Altid har jeg høiagtet Eders Sind
Og Flid og Handlekraft; men troede Jer
Kold, som de Tal, de Linier og Cirkler,
Hvormed I regned Eders Planer ud,
Og som det Sværd, hvormed I tappert slog.
Hvor taabelig og skiev var denne Mening!
Nei, Walter er en stærkbevinget Aand; —
Og — hvad der koster mig af Alting meest —
Frivilligt jeg — ydmyger mig for ham,
Og beiler venligt om – Tilgivelse.
Taknemligheden glemmer ei Velgierning;
Men Høimod har en slet Hukommelse
For Krænkelsen — der ærlig er fortrudt!

Walter.

Man lærer stundum i et Øieblik
At kiende, hvad ei mange Livets Aar
Tilforn har vinet. Ogsaa, Dina, jeg
Miskiendte Dig; uagtet varmt mit Hierte
Hang ved Erindringen af dine Fortrin.
Jeg troede Dig, med samt hver sielden Evne,
Behersket af et daarligt Drømmeri,
Der nød kun Livet som et Skyggespil.
I denne Morgenstund opdaged jeg
I Dinas skiønne Barm et kraftigt Hierte.
Den som sin Broder elske kan saa høit,
Kan ogsaa vorde Hustru, Vennevin. —
Jeg beiler om din Haand! O ræk mig den!
Jeg deler med Dig Rang og Lykke, Dina!
Jeg ønsker ingen fornem Adelsfrøken.
Man skal ei kalde mig Roturier
Og Parvenu; jeg agter ei at trænge
Mig ind i deres Æt. Fortieneſten
Og Kongens Naade har ophøiet mig;
Det skal de lade gielde. Vord min Viv!

Med Dina ved min Side, — begge kiække,
Skal vi nedlyne dem med stolte Blik,
Som vove tør vor Adel at fornægte.

Dina (bedrøvet).

O Walter! Hvorfor hersker Menneskет
Ei over Villien, over Lykken meer?
Hvi skal en Grille tidt bestemme Hiertet
Til hvad der ofte bli'er vor Undergang?
Du troede mig beherskет af et daarligt
Vildt Drømmeri? Maaskee har Du dog Ret.
Og er det saa — da bli'er vist ikke Dina
Den Eneste, den Sidste. — Hvad er Elskov
Vel andet, end et saadant Drømmeri?
Men — skiøndt ei Kiærligheden har Fornuft, —
Hvad er vel al Fornuft og al Forstand,
Som mangler Kiærlighed?

Walter.

Hvem elsker Du?

(Dina viser ham Ringen paa sin Finger.)

Hvo gav Dig Ringen, Dina?

Dina.

Corfitz Ulfeld!

Walter.

Ha Ulykkalige! Farvel for evig!

(Gaaer.)

Dina.

Ak, der bortstødte jeg min sidste Ven.
Hvem har jeg nu — hvem har jeg nu igien?

Tredie Handling.

Hele Forgrunden af Skuepladsen indtages af en tæt Løvhyttegang med klippede buede Aabninger, hvor igiennem man seer en smuk lille Hauge med Frugttræer og Blomster, og Ulfelds Pallads, gammel gothisk Borg med Spir, i Baggrunden.

En Gartner. Dina,

(klædt som Amagerpige. Paa Armen har hun en Kurv).

Gartneren.

I kommer for at sælge Blomsterqvibler?

Dina.

De skiønneste, de bedste; nylig sendte
Fra Holland.

Gartneren.

I vil sælge dem til Fruen?

Dina.

Jeg tænker, Blomstervæsnet her i Haugen
Vedkommer hende.

Gartneren.

Ja forsaavidt, naar
De staae der, kan hun plukke, lugte til dem,

Fornøies over deres Farver; men
Ifald I troer, at hun umager sig,
Med Kiøben, Planten, Vanden og deslige,
Saa taer I feil. Nei, Frøken Leonore
Har andet at bestille.

Dina.

Saa? Hvad giør hun?

Gartneren.

Nu, for Exempel, sidder hun og læser
Latin.

Dina.

Latin? Det er Pedanteri,
Det skikker sig ei for et Fruentimmer.

Gartneren.

Hun skal vel lære Sædlighed af Jer?

Dina
(fatter sig).

Bliv ikke vred! Jeg meente kun — det er
En Sieldenhed blandt Qvinder, at de lære
Latin.

Gartneren.

Hun er i dette, som i Andet,
Undtagelse fra Reglen. For Exempel,
I troer vel ei, at hun kan giøre Vers?

Dina.

Som due noget? Dem gad jeg dog seet.

Gartneren.

Forstaaer I jer paa Sligt.

Dina
(fatter sig).

Nei; (leer) men bedømme
Kan man jo nok, fordi man ei forstaaer.

Gartneren.

I er satirisk mærker jeg.

Dina.

Satirisk —

Hvad er da det?

Gartneren.

Ja det kan, for Exempel,
Jer Froken Leonore bedst forklare.
Her er et Vers til hendes Ægteherre,
Det har hun giort paa Grevens Fødselsdag.
(Rækker hende et Stykke Papir)
Hvad synes Jer om det?

Dina
(efter at have læst det).

Jeg finder det
Lidt mat, — en Smule flaut; — men yderst velmeent.

Gartneren.

Ja hvad forstaae vel Bønder, for Exempel,
Sig paa Agurksallat?

Dina (leer).

Amagerbønder
Forstaae det nok.
(Giver ham Verset tilbage.)

Gartneren.

Ja — hvad jeg vilde sige —
Min Frue kan I neppe faae i Tale.
Jeg kiøber ingen Svibler; — man kan ei
Bedømme deres Værd, før Blomsten kommer;
Jeg kiøber ikke Kat i Sæk.

Dina.

Men Herren
Maaskee?

Gartneren.

I siger noget! Han bedømmer
Ved første Diekast, hvad ei vi Andre
Forstaaer os rigtigt paa vort hele Liv.
Ja ja! Jeg henter Herren, for Exempel!
Han lider smukke Blomster, smukke Piger.

(Gaaer.)

Dina (ene).

Jeg troer, jeg holder mig godt i min Maske!
Og hende, som jeg nødigst seer af Alle,
Jeg lod mig melde hos, — for siden ei
At overraskes. Kom hun selv, saa lod hun
Formodentlig mig gaae med mine Svibler,
Og Sagen var for dennegang tilende; —
Men nu — nu kommer Han; — og Fruen læser
Latin. — Det træffer sig særdeles heldigt.
Gud hvor mit Hierte slaaer! — Er det da vist?
Er jeg forelsket end i Corfitz Ulfeld?
Hvad hiælper det at nægte Sandheden?

(Seer sig om.)

O hvor forskiellig er Naturen her,
Fra den, hvor sidstegang vi saaes. Der kiendte
Det vilde Sand- og Vandstov ingen Skranker;
Her drømmer Blomsten bag den snevre Muur,
Som om den sad i Fængsel. — Dina! Hvis
Du i din Blomsterungdom saadan sad
Indsluttet af den skumle Fængselsvæg?
Hvis Blomster her Du saae for sidstegang? —
Hvor falder Sligt mig ind? Den Phantasie,
Den løber dog bestandig af med mig,
Og viser mig tidt Skrækkebilleder,
Som om den vilde røve mig mit Mod.
Aandskraften maa bekæmpe Phantasien
Og tvinge den til Lydighed; hvis ei
Blev alle vi Begavede forrykte.

Ulfeld kommer.

Min Gartner siger mig: her er en Pige
Med Blomsterqvibler.

Dina
(vender sig halvt fra ham og rager i Kurven).

Qvibler har jeg nok af
Som dunkle Haab, som uopfyldte Ønsker,
Som Børn i Svøbet ligge de i Kurven;
Det kommer an paa Eder selv, Herr Greve!
Om de skal plantes her i Eders Hauge,
Om der skal blive Hyacinther af dem.

Ulfeld (forundret.)

Hvad seer jeg! — Dina!

Dina (neier).

I seer ikke feil!

Ulfeld.

Amagerpige!

Dina.

Denne Dragt er kun
Et Qvibelskiul.

Ulfeld.

Der skiuler Skionheden?
Den Lignelse sig passer ikke her;
Thi Dragten klæder Dig særdeles godt.
(Søger at skiule sin Forlegenhed.)
Min kiære Dina — Du besøger mig?

Dina.

Det undrer Eder? Mindes I dengang I
Besøgte mig?

Ulfeld.

O jeg har ikke glemt det.

Dina.

I undres over, at jeg kommer her?

Forsikkrer mig, at I har ikke glemt mig?
Saa har I glemt mig. — Der er Eders Ring!
Jeg kom kun for at flye Jer den tilbage.

Ulfeld (smilende).

Saa kort for Hovedet som hidindtil!
Saa ubetænksom nu som hidindtil.

Dina (næsten med Taarer).

Ha det er smukt af Jer, at forekaste
Mig Ubetænksomheden! I som selv
Benytted Jer deraf.

Ulfeld.

Hvor kan Du dog,
Med samt dit gode Hoved, misforstaae mig
Saa reent?

Dina.

Hvad vil I sige da med Eders
Forlegenhed og fornem kolde Tale?

Ulfeld.

Jeg nægter ei, at jeg er lidt forlegen.
Du søger mig i Haugen her; — ifald
Min Kone, Froken Leonora, kom?

Dina.

Saa stod jeg ydmyg som Amagerpige,
Og solgte Svibler. Hvis I kun er bange
For Eders Kone, kan jeg trøste Jer:
Hun sidder jo fordybet i Latin!
Hun er i Rom; imedens kan vi to
Vel snakke sammen lidt i Kiøbenhavn.

Ulfeld.

Raskvovende, som altid!

Dina.

Giør I atter

Mig Forekastelser, saa gaaer jeg strax.
Der har I Eders Ring!

Ulfeld.

Hvormed har jeg
Forbrudt det Venskab, som den skulde tyde?
Du tog den selv jo som et Venskabstegn.

Dina (fatter sig).

Saa lad den sidde! — Altsaa — Dina kommer
Her som Veninde. Hun besøger Jer,
Og gratulerer Jer til Eders Ankomst.
Hvis hun var fornem nok, lod hun sig melde,
Saa kom hun i en Vogn — sex Heste for —
Drak Thee og Kaffe med Jer, hos Jer Frue,
Og spurgte, hvordan Eders Excellence,
Herr Greven, i den lange Tid sig havde
Befundet. Men — da jeg er borgerlig —
Saa maa jeg vælge til Audientsgemak
Et Sted, som det kan falde sig. Det Sidste
Vor stort: en Ork — en Kirke; dette smaat.
Mig synes selv, at I er bleven mindre,
Skiønt mere trind. Hiælp St. Christoffer! troer
Jeg ikke næsten, at I bær Paryk.

Ulfeld.

Nei, Dina! nei. Det er mit eget Haar,
Men langt og krøllet efter Tidens Mode.

Dina.

Gud være lovet! Hvis I bar Paryk,
Da var det ude med os.

Ulfeld.

Du henrykker
Mig atter med din Kiækhed, med dit Lune.
Jeg seet har mange skiønne Fruentimmer
I London, i Paris, i Wien, i Haag,
Men Ingen lignte Dig.

Dina.

Dog har I glemt mig.

Ulfeld.

Nei paa min Ære, nei!

Dina.

Paa Eders Ære?
Jo I maae tale vel om Æren! I,
Som sneg Jer ind i Kirken efter mig,
Og profanerede Guds hellige Huus —
Og satte denne Guldring paa min Finger.

Ulfeld.

Du lille Hedning! profanerte Du
Ei Kirken først? Hvor tør en Catholik
Indsnige sig vel i en lutherſk Kirke?

Dina.

Hvor tør en Rigshovmeſter lyve sig
Til Ungkarl, naar han alt er Ægtemand?

Ulfeld.

En Rigshovmeſter og en Lutheraner
Dog aldrig havde kunnet ægte Dig,
Den Borgerlig-Catholſke, om han altid
Var bleven Ungkarl.

Dina.

Derom taldes ei.
Og sæt nu, at I havde fundet ei
Hos mig det Sindelag, den Kraft, Beſtemthed,
Som dog I fandt, — hvad var der blevet vel
Af Dina?

Ulfeld.

Hvad Italien og Frankrig
Har mange Mager til: den skiønne Dina
Var bleven Ulfelds Herſkerinde.

Dina.

Nævn
Ei Ordet mig paa fransk, saa rødmer jeg.

Ulfeld.

Hver Tid sin Fordom har. Den skiønne Dina
Var altid Hader af sin egen Tid
Og Tidens Tænkemaade. Men hvorfor?
Det er dog den man lever i, dog den
Man er afhængig af. Den skiønne Dina
Forelsked sig —

Dina (neier).

I Corfitz Ulfeld!

Ulfeld.

Hør mig!
I gamle danske Kæmpe-, Ridderviser,
I engelske Ballader. Hun fik Lyst til
At være den „nødbrune Pige", som
I Mandsdragt fulgte trolig med sin Ridder.
Jeg fandt i den vansmægtige Natur,
Som hvirvler Sand hist ved et stormfuldt Hav,
En deilig Mø. Den tryllende Kontrast
Stærkt virkte paa mig; jeg forelsked mig,
Og vandt, det veed jeg, atter Dinas Ømhed.

Dina.

Er I saa vis paa det?

Ulfeld.

Dit søde Kys
Har sagt mig det. Dog vandt Du ikke blot
Min Elskov, men min Agtelse, da Du
Dig viste stærk nok til at væbne Dig —

Dina.

Imod Forførelsen.

Ulfeld.

I Edens Hauge
Forførte Eva Adam; siden da
Vi joges ud af Uskylds Paradis —

Dina.

Forfører Adam Eva. Nu maa Eva
Beskiæmme Adam. Mener I ei saa?

Ulfeld.

Du har beskiæmmet mig, jeg tilstaaer det,
Og bragt tilbage mig paa Pligtens Vei.
Saa stærk en Charakteer, saa usædvanlig
Som din, kan trøstig man betroe sig til;
Thi Du er ikke som en anden Qvinde.
Saa hør da, Dina! Jeg har elsket Dig;
Men nu — nu elsker jeg Dig ikke meer;
Nu elsker jeg — Eleonora Ulfeld.

Dina (forundret).

Jer egen Kone?

Ulfeld.

Hendes Fromhed, Troskab,
Deeltagelse, Forstand — og Mod'ren til
Mig kiære Børn, — Ledsagersken paa Livets
Tidt tornefulde, farefulde Vei —
Har ganske vundet Corfitz Ulfelds Hierte.

Dina.

Saa at der er igien ei mindste Stykke
Tilbage nu for Dina?

Ulfeld.

Jo — for Venskab
Er der et stort, et aabent Hiertekammer.

Dina.

Hvor der er Rum nok, tænker jeg. Man siger,

I har ei mange Venner just. Nei Tak!
Der har I Eders Ring igien!

Ulfeld.

Du vil ei
Beholde den?

Dina.

Hvad skulde jeg med den?
Den vækker jo kun ærgerlig Erindring.
Jeg vil ei giøre Jer Bebreidelser!
At være smukt forelsket i sin Kone,
Det er jo christeligt. Men, som jeg mærker,
Har I saa kiendeligt forandret Jer,
At Følelsen jeg havde for Jer før,
Er ogsaa qvalt, som Sæd i Nattefrost.
Jeg saae Jer sidstegang — dansk Herremand,
Der mindte mig om Oldtid, Middelalder, —
Nu er I bleven — fornem Diplomat.
Det slebne Frankrig og Italien
Har slikket Eder Ridderminen bort,
Til søde Smil optrukket Eders Læber,
Og giort Jer til — en fiin Ambassadeur!

Ulfeld.

For Himlens Skyld, skiul Dig! Der er min Kone.

(Dina smutter bag Hækken.)

Eleonora Christina

(kommer med Giftflasken).

Min bedste Corfitz! Bliv ei vred paa mig,
Fordi jeg varer Dig med denne Flaske.
Du sagde selv: det er en rædsom Gift.
Dit Ord om Kongen, da Du var fortørnet:
„Han hensov strax derved, som i en Dvale",
Mig klinger end forfærdeligt i Øret.
Jeg skiælver over alle mine Lemmer,

Naar jeg seer Flasken paa Kaminen end.
Dog stod den der, uvogtet som igaar.
Jeg har ei Ro, før denne Dødens Saft
Er hældet bort og reent tilintetgiort.
I Haugen har man gravet hist et Hul,
Hvoraf man løftet har en Kampesteen,
Der stod i Veien for Rabatterne;
Lad os i Hulen gyde Giften, Corfitz!
Vælt Stenen ovenpaa! saa er det glemt,
Saa er det, som det aldrig havde været.

Ulfeld,
(forfærdet men med Fatning, tager Giftflasken).

Min bedste Leonora! Du har drømt.
I Middagsheden er Du slumret ind
Nok over den latinske Classiker,
Der stundom er kiedsommelig; jeg veed det.
I Drømme har Du blandet Tant med Sandt.

Eleonora.

Jeg har ei sovet, Corfitz! jeg var vaagen;
Hvis Nogen af os drømte, var det Dig.

Ulfeld
(blinker til hende, slaaer Øinene fortvivlet til Himlen og stotter til Siden).

Jeg siger Dig, at Du har drømt, min Hustru!
Gaa, skynd Dig! Gaa tilsengs! Du er ei vel.
Sov Febren bort!

Eleonora,
(som mærker Uraad).

O Gud i Himmelen!

(Hun iler ud.)

Dina
(kommer langsomt frem og siger forbauset, i det hun maaler Ulfeld fra Isse til Fodsaal):

Vil Du med Gift berøve Kongen Livet?

Ulfeld.

Hør Dina! — Doctor Sperling kom igaar
Med denne Flaske, der var vel forseglet,
Som Du den seer endnu; frataget nylig
En farlig Morderske. Han er distrait,
Som Hvermand veed, han glemte den hos os.
Min Hustru, der er noget altfor følsom,
Kom til og hørte det, og gios for Giften;
Og i en Drom nu, i den hede Middag,
Hun phantaseerte lidt. Det er ei værd
At tale meer om det.

Dina.

En Sag, som denne,
Fortiener, Corfitz, vel at tales om.
Jeg gyser! Hvad betyder denne store
Forlegenhed og Angst? Jeg seer, I kæmper
Med Eder selv. Jesu Maria frels mig!
I være vil en Kongemorder?

Ulfeld
(med Kraft og Stolthed).

Nei
Saa sandt Gud lever og min Ridderære.
Og dette, Dina! maa Dig være nok.

Dina.

Nei, Corfitz Ulfeld! det er ikke nok.

Ulfeld.

Hør nu et Alvorsord, et vigtigt Ord,
Som ikke spildes. — Jeg har leget med Dig,
Og det var ikke Ret.

Dina.

Ja — loiet for mig,
Som nu. — See, det er Sandheds, Alvorsord.

Ulfeld.

Ha driv mig ikke til det Yderste!

Dina.

O det behøves ei! thi efter al
Sandsynlighed staaer I saa yderligt,
Som I kan komme.

Ulfeld.

Spænd ei Buen til
Den bryster!

Dina.

Den er brusten!

Ulfeld.

Nei, ved Gud!
En Qvindehaand skal ikke bryde den! —
Hør mig! — Du kom til mig, — og Du har Ret
Til dette Møde; jeg har elsket Dig
Og jeg bør ogsaa giøre Noget for Dig;
Det vil jeg gierne; skiøndt jeg skammer mig
Ved det ungdommelige Sværmeri,
Hvortil, i altfor modne Manddomsaar,
Din Deilighed forførte mig. Din Skiønhed
Anklage Du derfor, men ikke mig.
Og mine Følelser blev mødt af dine;
Du kom imøde mig den halve Vei.
Det er forbi.

Dina.

Forbi!

Ulfeld.

Jeg skiænker Dig
En aarlig Sum, hvoraf Du godt kan leve,
Et Huus med Møbler, Hauge, — hvad Du vil!

Dina.

Saadan belønner man — sin Herskerinde;
Men da jeg aldrig var det, vorder det,
Saa vil jeg ikke nyde denne Gave.

(Stolt)

Jeg har hvad jeg behøver, for at færdes
Som andre Dyr i denne usle Verden.

Ulfeld.

Hvad vil Du da?

Dina.

Kun sige Dig Farvel!
Og give denne Guldring Dig igien.

(Giver ham Ringen.)

Ulfeld.

Til Had forvandles da din Kiærlighed?

Dina.

Nei — til Foragt!

Ulfeld (opbragt).

Ved mine Fædres Ære,
Den har jeg ei fortient, — Skomagerdatter!
Hør mig for sidstegang: Jeg er uskyldig!
Det sværger jeg Dig til ved Frelsens Gud.
Men dette, Dina, maa Dig være nok.
Thi — dersom Du anklager mig — skiælv, Dina!
Man siger: Forord bryder ingen Trætte; —
Jeg staaer i misligt Forhold her til Danmark,
Har mange Fiender og Misundere;
Kan ei indlade mig, og vil ei heller
Nedlade mig til uanstændigt Forsvar.
Jeg nægter Alt! Du staaer som Løgnerske, —
Og Døden, Dina! bli'er din visse Løn.

Dina.

Saa er det ikke førstegang, at Døden
Uskyldigheden traf, og skaante
Forbryderen.

(Gaaer hurtig bort.)

Eleonora Christina kommer tilbage.

Hvad var det for en Pige,
Som talde med Dig og som bragte Dig
Ud af Dig selv?

Ulfeld.

Det var en Hex fra Heden,
Der hilste mig til Undergang, som Macbeth.

Eleonora.

Hun vilde sælge Blomstervibler, sagde
Vor gamle Gartner mig.

Ulfeld.

Nei, Leonora!
Det var Skarntyder; — dem fik vi for Intet.

Eleonora.

Min Gud, hvad fattes Dig?

Ulfeld.

Alt, Alt maaskee!
Og derfor takker jeg din latterlige,
Urimelige Følsomhed. At Du
Bestandig i det timelige Liv,
Med al din Lærdom, Viisdom, bærer Dig
Saa keitet ad, — det styrter mig til Helved.

Eleonora.

Igien Du raser!

Ulfeld.

Hvorfor hader os
Vel Dronningen? Fordi — til hendes Kroning,
Da vi besøgte Juveleren — Du,
Der endelig skal prøve hendes Krone,
La'er Kronen falde, — saa en sielden Perle,
Den bedste, springer af og sønderknuses.
At det var Hændelse, det vil Sophia,
Det vilde Kongen selv ei troe; de troede,

Det var af Ondskab, af Misundelse,
Du lod den unge Dronnings Krone falde, —
Og Hævnen fletter os en Tornekrone!

Eleonora (med Taarer).

Tidt nok har Du bebreidet mig det Misgreb.

Ulfeld.

Et Misgreb har Du atter giort, langt værre;
Hvorfor maaskee der ingen Frelse gives.

Eleonora.

Du dræber mig med Skræk.

Ulfeld.

Hvi kunde Du
Ei lade den fordømte Flaske staae
Til Sperling hented den igien? Hvad skulde
Den ned i Haugen? Hvorfor plaprer Du, —
Der steds vil lære mig Forsigtighed, —
Saa stor en Hemmelighed ud? Et Ord,
Som selv Du takked Gud for, Ingen hørte!
Der nu, som Pest, bragt i et uldent Fnug,
Udbreder Ødelæggelser for os; —
Der, som en Gnist, der kunde været slukt,
Af Dig oppustes til en Ildebrand,
Der indebrænder os i Husets Aske!
Nu løber hun maaskee forrykt til Hove,
Fortæller der: „Ulfeld vil myrde Kongen!"
Hvad giør vi saa?

Eleonora.

O Gud i Himmerige,
Min elskte Corfitz! dyrebare Ven!
Har din Eleonora styrtet Dig
Til Undergang? Da — da, som en Alceste,
Jeg selv nedstige vil i Tartarus
Og redde min Admet.

Ulfeld.

Nu taler Du
Dig værdigt! Og jeg haaber vi kan reddes,
At ei Du skal opoffre Dig for mig.
Men denne — jeg vil ikke sige „Last",
Men store Feil, — hvormed Du tidt har skadet, —
Den altfor overdrevne Følsomhed
Maa Du aflægge.

Eleonora.

Tal, min bedste Mand!

Ulfeld.

Først — uden smaalig Qvindenidkiærhed,
Som her især var yderst slet anvendt,
Maa Du taalmodigt, uden Klynken, høre,
At denne Pige, som besøgte mig,
Og som jeg kiendte før vor sidste Reise,
Kom — at fornye det flygtige Bekiendtskab,
Men harmedes, fordi jeg elsker kun
Min Hustru Leonora. — Troer Du mig?

Eleonora.

Ak gode Gud! Hvor mangen bitter Skaal
Maa man udtømme dog i dette Liv!

Ulfeld.

Du troer mig ikke?

Eleonora.

Ak jeg faaer vel troe Dig!

Ulfeld.

Det er et Barn, en Sværmerske; men just
Derfor saa farlig. Jeg bortviste hende
Med Strenghed; hun er stolt, fremfusende —
Jeg frygter at hun hævner sig.

Eleonora.

Saaledes
Jeg til dit Vanheld Aarsag er igien!

Ulfeld.

Kun Følsomheden og den altfor store
Betænkelighed bort! saa er vi frelste.
Jeg strengt har varet Dina; robes jeg,
Skeer det til hendes egen Undergang.
Jeg nægter Alt; — hun staaer som Løgnerske.
Saaledes maa det være. Corfitz Ulfeld
Kan ikke staae for Kongen som Forbryder,
Som Fiende, der beslutter Fredriks Død
Idag, men faaer imorgen andre Tanker,
De forrige maaskee i Overmorgen.
At det var et Mundsveirs Phantasteri,
Der aldrig slog i dette Hierte Rødder,
Troer Ingen, som erfarer det. Det er
Nu eengang Menneskets Tilbøilighed,
Om Næsten altid kun at troe det Værste.
Hvis Du vil redde mig, — Du, som har bragt mig
Til Afgrundssvælget, — maa Du staae mig bi,
Og nægte Alt.

Eleonora.

Aflægge skulde jeg
Falskt Vidnesbyrd?

Ulfeld.

Nei sandt! Du vidne skal:
„Jeg er uskyldig, vil ei Kongens Død."

Eleonora.

Det kan jeg godt, thi det er hellig Sandhed.
Men — tale dog med Forbeholdenhed —

Ulfeld.

Det maa Du!

Eleonora.
Hvis det kom til Eed?

Ulfeld.
Saavidt
Vil Sagen ikke gaae. Hans Majestæt
Vil noies med mit Ridderord.

Eleonora.
Og Pigen?

Ulfeld.
Jeg frelser hende, naar jeg selv er frelst!
(De gaae.)

Værelse hos Walter.

Walter. Rudolf Vinhofer.

Walter
(lægger nogle Papirer hen).
Hvad Du har skrevet af for mig, dermed
Er jeg særdeles vel tilfreds.

Rudolf.
O Herr
Geheimeraad! Saa lad mig blive hos Jer.
Jeg er ei uden Kundskab, jeg kan tydsk —
Min stakkels Søster lærte mig lidt fransk.

Walter.
Fransk har hun lært Dig?

Rudolf.
Og Retskrivning i
Mit Modersmaal.

Walter.
Forunderlige Skabning!
Af stridige Naturer sammensat:

Letsindig som en Sommerfugl, og flittig
Som Spindevæven; smidig, vild som Katten —

Rudolf.

Og tro som Hunden!

Walter
(med Foragt).

Tro! Hvem er hun tro?

Rudolf
(trækker paa Skuldrene).

Den Synder, som har stiaalet hendes Ro.

(Det banker. Rudolf lukker op. Dina kommer bleg og forvirret.)

Dina.

Tilgiv mig, Herr Geheimeraad! Jeg vidste
Min Broder var hos Jer. Jeg trænger hoilig
Til Raad — af Mænd; — han er den Eneste,
Som jeg tør vente Hiælp af, — som jeg vover
At tye til i min Nød. Men — Rudolf er
Hos Jer, og Sagen kræver Hast.

Walter.

I har jo
Grev Ulfeld! Gaa til ham!

Dina.

Jeg kommer fra ham!

Walter.

Har Greven havt en Fest, en Maskerade?
Jeg seer I er formummet.

Dina.

Spot ei den
Ulykkelige!

Walter.

Ha — saa sander I
Mit Afskedsord?

Dina.

Araberen i Ørken
Behandler ædelmodigt selv sin Fiende,
Som træder over Tærsklen i hans Hytte.

Walter.

Med Eders Broder ønsker I at tale?
Velan, saa vil jeg vige Pladsen ham.

Dina.

Bliv, Herr Geheimeraad! I denne Sag
I bedre kan end Rudolf raade mig.
Jeg kommer ikke til min Ungdomsven,
Til Walter, som jeg krænked og fornærmed;
Jeg kommer til Geheimeraaden, Kongens
Fortrolige; den Helt, hvis Pligt det er
At staae sin Konge bi med Sværd og Liv —
Til ham jeg kommer.

Walter.

Atter nye Gaader!

Dina.

Jeg gik til Ulfeld, ham Farvel at sige
Maaskee for evig — og det blev for evig!

Walter.

Ei, ei! Saa har I ogsaa brudt med ham?

Dina.

Det Baand som bandt til ham, var let at bryde,
Det var ei Løftets, var ei Pligtens Baand.

Walter.

Men Hiertets!

Dina.

Kald det hvad I vil! Hos ham
Ei havde Hiertet Deel deri; og muligt
Var det hos mig meer Lunets Egensind

End Følelsens. Men jeg er ikke kommen
For at forsvare mig; thi der har Ingen
Ret til at spørge mig om mine Luner.
Hvad jeg har hørt i Haugen hos Grev Ulfeld,
Det byder Pligten mig, som Undersaat,
At aabenbare tro for Kongens Mand,
Og det er Eders Pligt at høre mig.

Walter.

Hvad har I hørt?

Dina.

Et lavt Forræderi,
Som aldrig skulde tiltroes Corfitz Ulfeld.
Jeg havde klædt mig ud som Blomsterpige
Og kom i Haugen, for at træffe ham.
Da nærmed, som jeg stod og talde med ham —
Sig Froken Leonora. Ulfeld bad
Mig træde lidt tilside, til hun gik.
Hun viste ham en Flaske — det var Gift,
Og forekastede ham med Ængstelse
Beslutningen, i Harm han havde fattet,
Dermed at dræbe Kongen, „saa han hensov,
Som i en Dvale". Ulfeld blev forfærdet,
Fordi han vidste, jeg var nær nok til
At høre hende. Flux hun maatte gaae,
Og mig han drev med Trudsler ogsaa bort,
Forsikkrende sin Uskyld, men desværre
Med Raseri, som vidned om hans Brøde.

Walter.

Det er en Sag af største Vigtighed.
Bi, Dina! Hurtig jeg mig klæder paa,
Og strax igien skal spændes for min Vogn.
Til Slottet maa Du med, maaskee til Kongen.

(Han gaaer ind i Sideværelset.)

Dina
(vender sig hurtig til Rudolf).

Min Broder! Elsker Du den stakkels Dina?
Troer Du, Du skylder hende nogen Godhed
Og Giengiæld for den Kiærlighed, hun hidtil
Har vist Dig?

Rudolf.

Dina! Kan Du tvivle derom?

Dina
(rækker ham et Brev).

Nu vel, saa bring det Brev i største Hast
Til Ulfeld! Giv det til den gamle Gartner!
Siig ikke hvem Du er; men ufortovet
Lad Ulfeld læse Brevet.

Rudolf.

Og hvad skrev Du
I Brevet?

Dina.

At hans Liv i Fare staaer,
At han er klaget an, og at han strax
Maa flygte bort.

Rudolf.

Du klager over ham,
Og Du vil redde ham?

Dina.

Jeg klager ikke —
Jeg redde vil min Konges Liv.
(Sukker, med Haanden paa Hiertet.)
Og, hvis det
Er muligt, ogsaa hans. Afsted min Broder!
(Rudolf gaaer.)

Fierde Handling.

Slotsfængselet.

Otho Krag. Tvende andre Herrer fra Retten.
Dina i Lænker. Tienere i Baggrunden.

Otho Krag.

Vi komme, Dina! for at sige Dig
At Bytingsdommen over Dig er fældet,
Hvorefter Du dit Hoved miste bør,
Og Hovedet skal sættes paa en Stage.

Dina.

Det var en naadig, en retfærdig Dom.
Min Boeslod har man ei berøvet mig?
Den kan jeg skiænke mine fattige Frænder.
Og derved bliver det?

Krag.

Som alle Livs-
Og Æressager, appelleres den
Til Rigets Raad; men trøst Dig ei med det!
Stadfæstet vorder vist den fældte Dom.
Der gives kun eet Middel til at reddes,

Og det er Ulfelds Forbøn, Kongens Naade.
Men Greven kan ei bede for Dig, Kongen
Kan ei benaade Dig, saalænge frækt
Du bliver ved den skiændige Beskyldning.

Dina.

I kalder Sandheds Udsagn skammeligt?

Krag (streng).

Løgn var ei Løgn, hvis ikke Løgneren
Den kaldte Sandhed. Men hvor sand den Løgn er,
Som Du har vovet dristig at frembringe, —
Dertil behøves ei Jurist og Dommer;
Selv Uoplyste, ringest Almuesmand,
Enfoldige, ja Børn kan skielne det.
Man kiender vel dit Forhold til Grev Ulfeld!
Du været har hans Frille, som det lader,
For sidste Reise; nu, han kommer hiem,
Besøger Du ham i Amagerdragt,
Maskeret vil Du skiules for hans Frue,
For at forføre ham til gamle Synder.
Han vædmes over din Paatrængenhed,
Og viser bort Dig med sit Vredesord;
Da fatter Du det skammelige Forsæt,
At hævne Dig med taabeligste Løgn.
Grev Ulfeld — han har Feil, det veed vor Herre!
Og med sin Stolthed ægger han imod sig
Den Adelige som den Borgerlige;
Men er der nogen Riddersmand endnu
Fra Helteædres Tid med Adelsaand,
Da er det Ulfeld. Heller troede man,
Han havde sat sig ned at sye for Penge
Som Skrædder, end at Ulfeld havde havt
Det Forsæt Danerkongen at forgive.
At være stødt, at være vred paa Kongen —
Det kan han nok, af en umættelig

Ærgjærrighed, som aldrig tilfredsstilles;
At Hidsighed og Fusentasteri
Ham kunde drive til et farligt Spil,
Hvis Djævlen fristed ham, — det var vel muligt;
En stor Forbrydelse var tidt beslægtet
Med kraftig Aand og med et sjeldent Hoved; —
Men offenligt og kiækt maa Ulfeld handle!
I Mørke koge Seid som gammel Hex
Af arrig Hævnelyst, — det kan han ei.

Dina.

I dømmer haardt Den som I vil forsvare.

Krag.

Det gjør jeg, Dina! for at vise Dig,
At Sandhedskjærligheden er mig hellig.
Jeg holder ei med Dig og ei med Ulfeld,
Men med Retfærdigheden. — Hør da nu
Et Venneraad og lad din Galskab fare!
Du kommer jo dog ingen Vei dermed.
Herr Doctor Otho Sperling var hos Kongen
Og kiendte Flasken strax, der er forseglet
Med Facultetets Segl; og Doctoren
Tilstod, at han har glemt den hos Grev Ulfeld.
Grevinden, Christian den Fjerdes Datter,
Uskyld og Dyden selv — Eleonora
Christina — hun er bleven farlig syg —
Er sengeliggende. Saa dybt har hende
Din Ondskab krænket.

Dina.

Ja det troer jeg nok!
Lad hende nægte det, ifald hun tør.

Krag.

Din Frækhed, Dina! kiender ingen Grændser.
Du skal bevise dine Løgne, Du!
Grev Ulfeld vidned for sin Gemalinde,

Som ikke kunde være selv tilstæde,
Hun kommen var til ham i Haugen ned
Med Flasken, som var funden paa Kaminen;
At hun, af overdreven, ængstelig
Forsigtighed, bad Greven om at kaste
Giftflasken i et Hul, for at der ei
Ulykker skulde skee dermed. Det havde
Du hørt, der smuttet var i Hast bag Hækken,
For ei at vække Fruens Nidkiærhed.
Og nu har Du fordreiet hendes Ord,
For at betiene Dig deraf til Hævn.
Jeg selv med Vidner været har igaar
Ved Leonores Sygeseng; — og mat
Forsikkred hun, med Haanden paa sit Bryst,
At Ulfeld er uskyldig, og at Du
Har misforstaaet hendes Ord, hørt feil.
At alt Samvittigheden Dig har varet,
Det vidner Sedlen om, Du skrev til Ulfeld,
Hvori Du raader ham at flygte bort
Fordi der Nogen staaer ham efter Livet.
Mens Du anklager ham som Landsforræder,
Vil underfundig dog Du redde ham,
Vil straffe ham paa Æren, ei paa Livet, —
Og giøre Dig troværdig ved hans Flugt.
Tilstaa da, Dina, din Forblindelse!
Saa svinder Sagen i sin egen Taage;
Grev Ulfeld beder Kongen om Benaadning,
Og muligt slipper Du med ringe Straf.

Dina.

Og Walter?

Krag.

Walter gaaer det ikke godt.
Han er en Mand, en høit betroet Mand,
Som af Forbittrelse mod Corfitz Ulfeld

Gior fælleds Sag med — en berygtet Qvinde.
Sit Embed miſter han og Kongens Naade.

Dina.

Saa miſter ogſaa Dina Livet. — Ha
Berygtet Qvinde? — J har dræbt mig alt;
Det Bedſte har J dræbt, det Andet kan
J ogſaa tage.

Krag.

Du fremturer i —

Dina.

At tale Sandhed. Hvert et Ord var ſandt,
Og ikke viger jeg en Fingersbred
Fra hvad jeg ſagde. Men Du, Otho Krag!
Som kalder Dig Sandfærdigheden ſelv,
Mig lyver paa. Jeg var ei Nogens Frille,
Jeg er uſkyldig, ſom den ſtakkels Blomſt
Man knækker og letſindig træder ned.
Din Themis — med ſit Bind for Øinene,
Sin Vægtſkaal, — er ei mere reen end jeg.

Krag
(trækker paa Skuldrene).

Saa nødes vi da til at gribe til
Det haardeſte, det ſidſte Middel

Dina.

Hvilket?

Otho Krag (til Tienerne).

Luk Døren op!

(Fløidøren aabnes; en Lampe brænder under Loftet i det halvoplyſte Værelſe.)

Dina.

Hvad ſeer jeg?

Krag.

Pinebænken!

Dina
(forfærdes, men fatter sig kiækt).

O det er herligt! Hvilken skion Indretning,
Til at faae Sandheden at vide paa;
At tvinge Hiertet, naar det ei vil lystre
Fornuftens, Dydens, Religionens Røst,
Og agter ikke meer den Pinebænk,
Samvittigheden bygged i hvert Bryst. —
En skion Indretning! Sagtens noget plump:
Haandskruer, Strikker, Hiul — skal giøre fyldest
For Overtydning, Villie, Tanke, Pligt —
I Menneskets det Allerhelligste.
Hvi giør man ikke Hierner, ikke Hierter
Af Jern og Træ? — Pilatus spurgte Christus
Hvad Sandhed er — her, her han kunde lært det.
Ved Himlen, en fortræffelig Indretning,
Som giør vor Tid og Christendommen Ære.
I offre Mennesker endnu til Moloch,
Saa godt som Mexikaner og Carthager —
Og saadan dyrker I — Retfærdigheden!

Krag.

Afstaa fra din Haardnakkenhed! Bekiend!
Saa true Pinsler ei, maaskee ei Død.

Dina
(efter en liden Betænkning).

Frisk, Dina! Mod! Hvad er det Hele da?
Dit sunde Legem falmer, — disse Former,
Som Ynglinger beundred — sønderslides; —
Det smerter, — men dit Rygte har Du frelst.
Om nogle Dages Tid er Alt forbi,
Du efterlader et uplettet Navn.

(Til de Omkringstaaende)

Jeg træder ind i Eders Helligdom

Og frygter ei den røde Offerpræst.
Gab, skumle Krokodil! og slug dit Rov!

(En Mand i røde Klæder træder i Døren.)

Dina
(blegner og vakler).

Aanden er villig — Kiødet skrøbeligt.
Jeg tør det ei — jeg holder det ei ud.
Jesu Maria! tilgiv denne Brøde:

(Skriger høit til Otho Krag)

Jeg tilstaaer: jeg har løiet Ulfeld paa

(Hun falder til Jorden i Afmagt.)

Krag.

Hun er besvimet. Bringer nu med Omhu
Den arme, den ulykkelige Qvinde
Til Liv igien, og vederqvæger hende!
Jeg iler med at bringe dette Bud;
Og den frivillige Bekiendelse
Har — haaber jeg — for Alle bedste Følger.

(Dina bæres bort.)

Kongens Audientsgemak.

Kong Frederik den Tredie. Corfitz Ulfeld.

Kongen
(til Ulfeld, som kommer og bukker dybt).

Jeg vil Dig spare, Corfitz! for at komme
Til mig med altfor stor Forlegenhed.
Først — hvad den hele Sag angaaer med Dina,
Saa kiender jeg den af Processens Akter,
Og tvivler ei om din Uskyldighed. —
Du rødmer stolt, som om Du vilde sige:
Derom bør tvivles ei, selv uden Akter.

Der har Du Ret; hvis Sagen angik mig
Og Dig — var Alting afgiort med et Ord;
Men da det gjælder Undersaatters Liv
Og Ære, maa det gaae sin Gang ved Retten.
Og snart er det jo skeet. Bagtalerſken
Faaer sin fortiente Løn, og Walter straffes
Med Embedstab; thi under Sagen har
Han viist saamegen Hidsighed og Had
Mod Dig, mod Adelen, mod Rigets Raader,
Ja dristig selv forlobet sig mod mig —
Saa jeg kan ei beholde ham. Dog skal
Han ikke lide Nød i fremmed Land.

Ulfeld.

Min Konge, — allerunderdanigst Tak!
Men dersom Eders Majestæt vil lægge
Til Naade Naade, — saa forund mig, blot
At sanke gloende Kul paa Fiendens Isse,
Og straf dem ei!

Kongen.

Jeg viser Dig ei Naade,
Jeg under Dig din Ret, som billigt er,
Og Dina heller ei skal mangle Ret.
Men Retten domme! — Ei Retfærdighed
Kan være naadig mod Forbrydelsen,
Det var unaadigt mod Uskyldigheden. —
Tal ikke meer om hende! — Denne Sag
Er sørgelig, den har bedrøvet mig,
Forstemt mig og berøvet mig min Ro.
Derfor vil jeg idag ei heller høre
Forretningsting; men holder mig kun til
Hvad der personligt angaaer mig og Dig. —
Du troede, jeg var vred paa Dig, fordi
Du ikke havde virket meer i Holland?
Der tog Du feil! Jeg veed at skatte Dig

Som Diplomat. Det var ei din Skyld, Corfitz!
At Fredens Frugter ikke bedre blev
I Holland, som tilforn ved Bromsebro.
I Cabinettet var Du altid klog;
D'Aveaux, la Tuilerie, samt Oxenstierna,
Ja Mazarin gav Dig fortiente Roes. —
Men — Du mig forekommer som en Qvinde,
Altfor forelsket i din egen Skionhed.
Ja, Du er en forfængelig Narcis.
Hvor Du kom frem — i Haag, Paris, i London,
Du holdt et Indtog, som det kunde været
Mig selv.

Ulfeld.

Jeg forestilte din Person,
Min allernaadigste Konge!

Kongen (smilende).

Alt med Maade!
Der er dog Forskiæl.
(Alvorligere)
Var det ogsaa mig,
Du forestilte, da til Frankrigs Dronning
Du sagde: „Frankrig har ei Adelsmænd;
De findes kun i Danmark!" — Var det mig,
Du forestilte, da, for Hyldingen,
Du bandt mig Haanden ved Haandfæstningen —
(Thi Du var Siælen i den hele Modstand,)
Saa stærkt, at, skiondt Gud satte mig til Hyrde
For Danmarks Folk, jeg maa dog taale daglig,
At Adelsmanden hersker selv som Drot
Paa Herregaarden, klapper Hund som Broder,
Mens Bonden han behandler som en Hund,
Foragter Borgeren, vil tvinge ham til
Igien at binde Skoene med Bast?

Ulfeld.

Hvad der er bundet, Eders Majestæt,
Kan atter løses.

Kongen.

Ja det haaber jeg.
Og faaer jeg Haanden fri, — det sværger jeg
Ved den Almægtige, da skeer det blot for
At række hver en Dannemand min Haand,
Til Tarv og Ret, den Lave som den Høie.

Ulfeld.

Hvis alle Konger vare som Kong Fredrik,
Da blev Haandfæstningen nødvendig ei.
Det er for intet ei, at Himlens Gud
Beskytter Kongedømmet paa sin Jord!
Thi Splid, Misundelse, Spidsfindighed
Og hidsig Kappelyst, der aldrig hviler,
Oprøre Staten, som et Hav i Storm,
Med ideI Stranden, Havari og Skibbrud,
Hvor alle Bølger raade. Kongens Kraft
Kun skaffer Medbør til den sikkre Havn,
En Medbør, der forstyrres ei af Blæst;
Og Naade, Herre! Hiertets skiønne Ret,
Ei udelukkes af iiskolde Form,
Der tidt med plumpe Kæmpefingre knuser,
Som Hiulet i en maadelig Maskine,
Hvad i en sindrig, ædel Kunstnerhaand
Til Fædrelandets Nytte kunde trives.

Kongen.

Du taler smukt; men ei Du taler i
Den Aand, der drev Dig hidindtil.

Ulfeld.

Talent
Har Manden ung, ifald han noget fik,
Og Kundskab bedst erhverver sig den Unge.

Hukommelsen har Barnet allerstærkest;
Men Modenheds, Dybsindighedens Frugt,
(Ei Skarpsinds Blomst, den springer tidligt ud)
Tilhører Manden, det er Mandens Høst.

Kongen.

Jeg altid hørte Corfitz gierne tale.
Du er den klogeste blandt mine Hofmænd!
Det smukke Spil af Tanker, Meninger
Forstaaer Du godt. Jeg spiller gierne med Dig.

Ulfeld.

Jeg haaber at bevise Dig, min Konge!
Alvorligheden, Ærligheden i
Min Siæl. Jeg leger ei med Sandheden.
Og — hvad jeg ikke før saa ret forstod —
Jeg vover at tilstaae Dig det, min Herre! —
At skatte Danmarks Frederik den Tredie, —
Det har jeg lært i Frankrig og i England,
Hvor Frondens Pøbel, Puritanersværmen
Beviste Manglen af en Kongesiæl.
Men det beviste ligerviis, at Pøblen
Bør aves, hvor den ikke rase skal.

Kongen.

Jeg tænker, det er netop Kongens Hverv,
At sørge for sit Land saa faderligt,
At efterhaanden Pøbelen forsvinder
Og han behersker kun et ædelt Folk.

Ulfeld.

Skal Nogen virke Sligt, da er det Fredrik.
O det var ei for intet, ædle Konge!
Da Du som Yngling gik i Soroskole,
Og Egeløvet nedfaldt paa din Isse
Som Kongekrone, skiøndt din Broder leved.
Jeg stod i St. Denys, jeg saae den Krands,

Den hellige fromme Ludvigs Kongering,
Som passed Dig — den Eneste, — skiøndt Følget
Var stort. Jeg saae den gamle Munk i Kirken,
Som spaaede Dig, som hilste først Dig Konge.

Kongen.

Du saae den Gamle? Lever han endnu?

Ulfeld.

Han lever og velsigner Dig.

(En Page kommer og bukker.)

Kongen.

Hvad vil Du?

Pagen.

Herr Otho Krag beretter underdanigst:
„I Fængselet har Dina frit bekiendt,
At hun har skiændigt løiet Greven paa.
Hun underkaster sig fortiente Straf."

Kongen
(nikker og vinker. Pagen gaaer).

Det glæder mig — for Dig! Jeg trænger ei
Til slig Forsikkring; men — for Folkesnak!
Det gior mig ondt, at Du har ærgret Dig.
Mig har det krænket ligerviis. — Nu er
Den Sag forbi, — og den Strafværdige
Forsoner Brøden med sit Blod.

Ulfeld
(dybt hiertegreben).

Min Konge!
Anvend nu Kongemagten, brug dit Magtsprog!
Nu er det Tid, nu er der skion Anledning.
Lad Naade gaae for Ret! — Før, da jeg stod
I Skyggen, var tildeels mig Tungen bunden;
Men nu — da Dina selv frikiender mig, —
Nu tigger jeg om hendes Liv.

Kongen.

Jeg maa,
Saa nødigt som jeg vil, afslaae din Bøn.

(Hilser ham naadigt og gaaer ind i sit Kabinet.)

Ulfeld (alene).

Saa kold som Jis. — Han troer mig ikke ret! —
Og har just heller ingen Grund dertil.
Men han begriber ikke Corfitz Ulfeld,
Han skiønner ikke paa ham. — Nei, det har
Han aldrig giort. — Kun den Udmærkede
Forstaaer, hvad der udmærket er i Verden.
Han er en Hverdagsaand. — Jeg tilstaaer det:
En lærd, en skikkelig, fornuftig Mand;
Han lader sig ei rokkes, aldrig ledes;
Det passer sig godt for den store Hob, —
For Pøblen, som han giøre vil til Folk;
Men ei for hvad der Ædelst er og Herligst.

O hvor forskiellig er dog Du, Christina!
Du er en Dina — men i større Stil,
Som Magt har til at bringe Ridderaand
Og Poesie og Eventyr tilbage. —
„Hun er forrykt, den store Gustavs Datter!"
Skreg Oxenstierna; — men den gode Mand,
Skiøndt med en Oxepande frem han stanger
Med sielden Kraft, — har heller ei den Sands,
Der fatter det Elskværdige, det Skiønne.

Her er mit Hverv forbi! — Jeg drager bort,
Jeg over Holland reise vil til Sverrig,
Og prøve Lykken der. — Først redde Dina!
Den arme Stakkel skal ei lide for
En taabelig Haardnakkenhed og Hævnlyst.
Nu vil hun døe for mig — det er dog smukt!
Velan, saa lever atter jeg for hende.

Min Hustru kan ei heller trives her.
Hun er for øm, for blød; af lutter Omsorg
Hun vilde vist forraade mig. — Afsted!
(Med paatagen Munterhed)
Det gaaer paa Jorden som i Skuespillet:
Man trænger til Forandring. Nye Skiærmer
Og andre Scener for os vorne Børn,
Indtil det sidste sorte Tæppe falder!
(Gaaer.)

Et Værelse paa Slottet.

Walter. Rudolf.

Walter.

Du traf ham ikke selv?

Rudolf.

Nei, naadig Herre!
Han var endnu hos Kongen; men jeg bad
Lakaien, som jeg saae, fortælle ham,
At der er Nogen her i denne Hal
Paa Slottet, som ham gierne bringe vil
En vigtig Nyhed, før han kiører hiem.

Walter.

Godt! Godt!

Rudolf.

Min stakkels Søster har bekiendt
Sig skyldig. Ak!

Walter.

Af Frygt for Pinebænken.

Rudolf.

Der er han!

Walter.

Træd tilside, men bliv her!

Ulfeld kommer.

Man siger mig, her skulde være Nogen,
Der mig en vigtig Nyhed vil berette.
Maaskee fra Dina?

Walter
(træder ham imøde).

Ikke just fra Dina,
Men fra den Ven, hun har endnu paa Jorden.

Ulfeld (overrasket).

Ha — Walter! (Stolt) Hvad har I at sige mig?

Walter.

At Dina løi —

Ulfeld.

Jeg veed det, jeg har hørt det.

Walter.

Da hun af Skræk for Pinslerne bekiendte
Sig skyldig.

Ulfeld.

Atter vover frækt I her
At insultere mig?

Walter.

Jeg bød Jer strax
Satisfaktion, da først vi saaes. I afslog
At duellere med en Borgerlig.
Nu er jeg hverken Adel eller Borger;
Ved Eder har jeg mistet Alting. Hvad
Jeg har igien, er et fortvivlet Mod
Og denne gode Klinge. Træk fra Lød'ret!
Een af os bæres død fra dette Sted.

Ulfeld (rolig).

Og hvis jeg trækker, er det Begges Død,

Fordi vi Vaaben drog i Kongens Slot.
Mød mig et andet Sted!

Walter (forbittret).

Her maa det skee!
Her fik jeg Ræv i Fælden. Er Du ei
En topmaalt Niding, Ulfeld! saa forsvar Dig.

Ulfeld.

Jeg nødes til at tugte Dig.

(De fægte. Walter saares i Haanden og taber sin Kaarde.)

Walter (fortvivlet).

Fordømt!
Hvi tog Du ikke Livet fra mig reent?
Min Haand er saaret — jeg kan ikke stride, —
Ei give Dig din velfortiente Løn.

(Rudolf springer til og forbinder ham med sit Lommetørklæde.)

Ulfeld (rolig).

Da jeg har givet Jer Opreisning, Walter!
Behandlet Jer som Adelsmand, vil I
Med Uqvemsord og grove Skiældsord ei
Nedværdige Jer selv til Pøbelen.
Hør mig, og vær fortvivlet ei! Fortvivle,
Det er det Sidste dog en Mand bør giøre.

Walter.

Hvad er der meer for mig vel, end det Sidste?

Ulfeld.

O Meget. — Lad os slutte Fred, og hør mig
Med Rolighed! Maaskee min Tale vil
Aldeles til min Fordeel stemme Jer,
Naar I erkiender klart, at jeg vil Eders.

Walter.

I min?

Ulfeld.

Kun kort var vort Bekiendtskab, Walter!
Men i den korte Tid, jeg tilstaaer det,
Har I mig tvunget til at agte Jer.

Walter.

Jeg ønsked, at om Jer jeg kunde sige
Det Samme.

Ulfeld (smilende).

Giv kun Tid! Det kommer nok.
I er lidt mere langsom af Begreb,
Men jeg er en taalmodig Skolemester.

Walter.

Spot kun! I har jo Magten.

Ulfeld.

Gid jeg havde!
Saa var snart Sagen endt til Alles Fryd;
Men da jeg ikke Magten har, da Vinden
Ei blæser gunstigt os — maae vi lavere.
Saaledes kommer ogsaa man til Maalet.
(Til Rudolf)
Pas paa, min Ven! Hold Vagt ved Døren der!

(Rudolf gaaer.)

Walter.

Ha jeg forstaaer Jer ei.

Ulfeld.

Jeg tvivler ei
Om Dinas Uskyld; om Uskyldigheden
I Hiertet; — men det er ei nok for Verden.
Uheldigviis hun agted aldrig Andet.
Jeg er forsikkret om: hun bilder selv
Sig ind, at hun har hørt mig yttre Breden.
Nu vil hun i en Afgrund styrte mig,
For selv at staae med Palmen i sin Haand.

Det kosted hende blot et lidet Ord:
„Maaskee jeg hørte feil; at ikke ret
Jeg fatted, hvad jeg lured efter, skiult
I Busken, da fortrolig Mand og Hustru
Tilsammen taled." — Men nu er det skeet,
Til Yderlighed er alt Sagen bragt, —
Til Doms; — og hun kan ikke reddes meer
Ad den alfare Vei.

Walter.

Men reddes dog?

Ulfeld

(slaaer paa sin Kaarde).

Ja ved Guldkorset paa mit Riddersværd,
Hun er mig dyrebar endnu, den hulde,
Forunderlige Sværmerske. Hun skal
Ei skændigt døe.

Walter.

Men pines skulde hun —

Ulfeld

(falder ham i Talen).

Kun trues med. Det svor mig Otho Krag,
Hvis Menneskelighed og Ædelmod
Er Borgen for, han havde holdt sit Ord.
Men dersom Ulfeld skulde redde Dina,
Saa maatte selv han være frelst; og derfor
Den Skiæbne vi velsigne bør, der bragte
Tilstaaelsen paa hendes stolte Læbe.

Walter.

Hvad har I da isinde?

Ulfeld.

Hun skal flye!
Med Guld vil jeg bestikke Vagterne,
Og let det vorder mig at aabne Fængslet
For Dina Natten før Henrettelsen,

Naar Hiertet stemt er for Medlidenhed.
Vil I ledsage hende? Hiælpe hende?
En Baad skal ligge færdig ved Blaataarn,
Som bringer Eder over til Landskrone.

Walter.

Godt, Ulfeld! — Men — I selv — hvad vorder I,
Naar I har reddet Dina?

Ulfeld.

Ogsaa Flygtning!
Her er min Magt, her er mit Hverv forbi.
Ei Kongen troer mig ret; og flygter Dina
Ved Ulfelds Hiælp, da vil han mindre troe mig.
Jeg frygter ogsaa Froken Leonoras
Bedrøvelse paa dette Sørgested.
(Med rask Letsindighed)
Nei, vi maa prøve Lykken udenlands.
Frygt ei for mig! Jeg skal nok hytte mig.

Walter.

Velan!

Ulfeld.

Naturligviis maa vor Duel
Her holdes hemmelig. — Hans Majestæt
Er egentlig just ei fortørnet paa Jer;
Han er kun vred fordi, — tilgiv mig, Walter —
I denne Sag I ei anvendte meer —
Meer Conduite. — Hiertet rev Jer hen.
Tilstaae mig det, I elsker Dina, Walter!

Walter.

Da hun fortiente det, var hun mig kiær.

Ulfeld.

Saa flygt med hende til et fremmed Land!
Vær lykkelig med Dina!

Walter
(atter fortørnet).

Corfitz Ulfeld!
Tak Gud, at jeg er saaret i min Haand!
Du har den Skamløshed, at byde mig
Til Viv din Frille?

Ulfeld.

Dina er saa reen
Som Himlen paa en deilig Foraarsdag.
Vi har kun leget lidt poetisk sammen;
Mit hele Bytte — var et Kys iblandt!

Walter (henrykt).

Du taler Sandhed, jeg kan see det paa Dig.
Men er det Sandhed — da — da, Corfitz Ulfeld!
Giør Du mig meer, langt mere lykkelig,
End Kongens Naade kunde trylle mig.
(Bekymret)
Men Du — Du elsker ogsaa Dina?

Ulfeld.

Nei!
Jeg elsker Leonora Christians Datter.

Walter.

Jeg svimler næsten af Henrykkelse!
Fortvivlelsen og Glæden vexler alt
For voldsomt; — jeg kan neppe fatte mig.

Ulfeld.

Drag Du til Holsteen eller drag til Tydskland!
Gift Dig med Dina, kiøb en Herregaard!
Saae Rug og Hvede, plant fortræflig Frugt
I venlig Abildgaard! Lev med din Eva
Som Adam i dit Paradis! Vær rolig!
Den sande Menneskelykksalighed
Bestaaer i en idyllisk huslig Ro.

Jeg har ei Ro! — Som Skyen drives jeg
Omkring — snart Regnsky og snart Tordensky;
Snart Slør for Maanen i phantastisk Dæmring,
Snart kold og sort, med Nattefrost og Storm.
Det er nu min Natur.

(Rækker ham Haanden)

Walter — Farvel!

Walter (rørt).

Kan I tilgive mig, at Uret jeg
Har Eder giort, og tvivlet, ædle Mand,
Om Jer Uskyldighed?

Ulfeld

(omfavner ham dybt rystet).

Uret, min Ven?
Ak hvilket Menneske gior stundom ei
Det Andet Uret? — Hvo, for Himlens Gud,
Kan stole vel paa sin Uskyldighed?

(River sig fra ham og gaaer.)

Femte Handling.

Fængsel i Blaataarn.

En aaben Alkove til Venstre. Til Høire Døren. En Lampe under Hvælvingen, paa Bordet et Ibenholtskors, en Krukke med Roser, et Par Bøger. **Dina** i Lænker, **Johanna** med sin lille Datter.

Dina
(venlig munter).

I komme, for at sige mig Farvel?

Johanna.

Din Broder kommer strax. O kiære Dina —
(Drager hende tilside, saa at Barnet ikke hører det.)
Gud evig være lovet! Som jeg hører,
Er der ei Fare meer. Du flygter bort.

Dina (smilende).

Saaledes har de aftalt Sagen sammen;
Der mangler kun, at jeg samtykker i det.

Johanna.

Der kan dog aldrig være Tvivl om, Dina!
Du vil dog redde Livet?

Dina (alvorlig).

Ganske vist!
Hvo redder ei det Bedste, naar man kan?

Lille Dina.

Boer Faster ikke meer hos os?

Dina.

Nei, Barn!
Jeg flytter snart.

Lille Dina.

Her er slet ikke smukt
I denne Stue.

Dina.

Livet er et Fængsel.
Jeg har dog Roser, seer Du! Jomfruroser!
Dem sendte mig Grev Ulfeld fra sin Hauge.
Vel sandt — fra Roden er hvert Blomster brudt;
Dog dufte de saa friskt endnu i Krukken,
Som om de sloge Rødder i Naturen.
Min lille Dina! — hør mig! Hvad jeg eier
Testamenterte jeg din Fa'er og Mo'er;
Der er kun lidt igien; men det faaer Du.
(Tager en Bog af Bordet.)
Først denne skionne Samling af Legender. —
Vel er Du luthersk, Dina! — men din Moder,
Vil vist tillade Dig at læse dem.
Det er Fortællinger om stakkels Christne,
Der led i denne Verden bitter Modgang;
Men som med Kiækhed mødte Fare, Død. —
Mens Baalet brændte, Bøddelsværdet blinkte,
Steg Engle ned til dem paa Retterstedet,
Og tog dem med i Skyerne til Himlen.

Lille Dina
(kysser hende og tager Bogen).

Tak, kiære Faster! Mange Tak for Bogen!

Dina.

Her er endnu en anden Bog! Men den
Er mere verdslig. Læs dog ogsaa den!
See, det er vore gamle Kæmpeviser.
Alt Barnet elsker høit sit Fædreland;
Og naar Du læser disse Viser, Dina!
Blier Fædrelandet Dig alt mere kiært;
De stærke Træk af længst forsvunden Tid
Vil røre Dig, vil præges i dit Sind
Og giøre Dig fortrolig med det Skiønne.

Lille Dina
(tager ogsaa denne Bog).

Tak, kiære Faster, for de rare Bøger!
Jeg skal nok læse Dem.

Dina.

Og mindes mig! —
Og — for at Du skal ikke glemme mig,
Vil her vi plukke nogle Rosenblade,
Nedlægge dem imellem Bladene
Paa Bøgerne.

(Hun giver Barnet en Rose af Krukken, tager selv een, sætter sig paa en Stol, lægger Bogen i Skiødet og plukker Blade af Blomsten, som hun lægger i Bogen.)

Lille Dina
(hiælper hende, og hopper af Glæde).

Ja lad os det! — O det
Var morsomt.

Dina.

Naar saa Dina bliver stor,
Og sidder med sin Bog en deilig Vaardag,
Selv rosenskiøn imellem Roserne,
Naar da dit Øie falder paa det visne,
Det brune Blad, — da tænker Du paa Faster,

Der ogsaa var, som Du, engang en Rose —
Men nu — et Blad hensmuldnet længst i Støv.

Lille Dina.

Ja ja! Det skal jeg nok.

Dina.

Og saa Farvel!
Giv mig et Kys!
(Til Johanna)
Er Pigen ei derude,
Som bringer hende hiem?

Johanna.

Jo, kiære Søster!

Dina
(tager Barnet paa Armen).

Farvel min Navne! Gud velsigne Dig
Og skiænke Dig et langt, lykkaligt Liv!
Saa har ei Dina Vennerne forladt.

Lille Dina
(kysser hende heftigt flere Gange).

Farvel, min søde Faster! og Godnat!

(Moderen gaaer ud med Barnet. Dina sætter sig ved Bordet, tager Roserne og lugter til dem.)

(Johanna kommer tilbage med Rudolf.)

Dina
(gaaer dem rask imøde og griber deres Hænder).

Hør mig, min Broder og min Broderkone!
Nu maae vi ogsaa tage kiærligt Afsked.
Jeg venter Walter om et Øieblik,
Og ene maa jeg tale med den Gode.

Johanna.

Min Søster, som Du vil!

Rudolf.

Min kiære Dina!

Dina
(tager et Papir ud af Bordskuffen).

See, Rudolf her — et lille Gavebrev
Paa hvad jeg eier. — Gaven er kun ringe,
Al min Formue dog — femtusind Daler.
De giør maaskee Dig til en holden Mand.
Forsag al Drik og Svir! Bliv ved dit Haandværk,
Og stræb forfængelig ei efter Flitter.
Frimester er Du nu, da vorder Du
Laugsmester — og Bygmester kan Du vorde.
Naar da til lille Dina, Rudolf, Du
Af egne Midler bygger op et Huus —
Og hænger Blomsterkrands i hendes Sparværk —
(Tager Roser af Krukken)
Indblandt da denne Haandfuld — visne Roser!
Lad ud den titte fra den friske Krands —
Og tænker Alle — paa den svundne Dina!
(Hun giver ham dem.)

Rudolf.

Ja ganske sikkert skal jeg giemme dem.
Men Du er saa høitidelig, min Søster!
Som om Du tvivled om din sikkre Redning.
Vær vis paa den! den sørger Ulfeld for.
Og derfor maa Du heller ikke skiænke
Mig din Formue. Walter mister Alt,
Formedelst Dig; — selv bli'er han trængende —

Dina.

Nei, Rudolf! Kongen sørger nok for ham,
Det har han lovet.

Rudolf.

Ikke naar han hører,
At Walter flygter bort med Dig.

Dina.

Hvo veed

Hvad der kan hændes. — Giem dit Brev, min Broder!
Gior siden med det hvad Du vil; men giem det
For Øieblikket!

Rudolf.

Godt! Jeg giemmer det.

Dina (munter).

Farvel nu! Gaaer med Gud! Der kommer Walter.

(De omfavne hende og gaae.)

Walter (kommer).

Min stakkels Dina! Staaer med sorte, tunge
Jernlænker om de skionne, hvide Hænder.

Dina (smilende).

Ja, Walter, ja! Det er Koketterie!
Jeg seer, at Eders Haand er ogsaa bunden.

Walter.

Jeg troer ei Sorg og Fare selv for Livet
Kan knække dette sieldne Pigemod.

Dina

(sværmerisk drømmende, halv sagte).

Man siger: Haaret voxer paa den Døde
Lidt frem endnu, naar Aanden har forladt
Det kolde Legem; men det er ei Liv,
Som nærer Væxten; — det er kun en Vane,
Som ikke Døden selv saa strax kan standse.

Walter.

Snart er den frygtelige Lænke brudt.

Dina.

Naar jeg betænker, hvad I offrer mig —
Hvad I vil offre mig, — saa gyser jeg,
Tilbagebæver for den Tanke meer,
End selv for Døden.

Walter.

Og hvad er mit Offer?

At offre, hvad jeg sætter mindre Priis paa,
For hvad jeg skatter høist, er intet Offer.

Dina.

Og naar det rygtes, at I redded mig,
Da nægtes Eder selv den Naadepenning,
Den sidste Rest af Kongens Godhed, Walter!
Som undtes Jer.

Walter.

Og troer den stolte Dina,
At Walter leve vil af Levninger,
Der faldt fra en fortørnet Fyrstes Bord?

Dina.

Hvad vil han da?

Walter.

Begynde rask fra forfra.
En tapper Kriger, dygtig Ingenieur
Kan komme frem i Verden overalt;
Saalænge der er Liv, er Krig og Nød;
Den Ene lever af den Andens Død.

Dina.

Jeg ikke leve vil af Nogens Død.
Ifald jeg havde villet det, saa havde
Jeg ikke reddet Kongen, robet Ulfeld.

Walter.

Miskiend ei Ulfeld, miskiend ei vor Ven!
For os han offrer Alt; Han flygter bort
Som vi.

Dina.

Blot for at vi kan reddes? O
Hvor godt Du kiender Ulfeld.

Walter.

Bedste Dina!
Du har hørt feil, — har misforstaaet ham.

Ulykkelig var denne Misforstand,
Den bragde Dig og mig og ham i Nød.
Lad den ei rase meer!

Dina.

Saa raser jeg?
Og det var mig, der som en daarlig Qvinde
Har styrtet Dig og Ulfeld i en Afgrund.
Det troer Du nu?

Walter.

Du skulde seet, hvor ædelt
Han taalte min Fornærmelse.

Dina.

Jeg veed det,
Rudolf har sagt mig Alt. I duelleerte.

Walter.

Til fælles Ære var en Kamp nødvendig,
Men Venskabs Blomst steeg frem af denne Kamp.

Dina.

En herlig Ananas af Giødskebænken.
Og hvorfor Skiældsord først mod slig en Mand?

Walter.

Fordi han ikke var den Mand, jeg troede.

Dina.

Saa har I faaet nu en anden Tro?
O hvor dog Livet leger Blindebuk!
Og leder os til Bedstemoders Dør,
Den Lem, hvor hun steg ned — og hvor vi følge.
Hvad hiælper det at rive Bind fra Diet?
Vort Die sløres jo dog strax igien.
Ei stakkels Amor Du er ene blind!
Blindt Haabet er, og Venskab blindt som Hadet,
Og først bag Gravens Mørke see vi klart.

Walter.

Du er forstemt, og det er saa naturligt;
Men Klynkeri var aldrig din Natur.
Jeg venter Dig paa Skibet denne Nat;
Og Ulfeld kommer som din Redningsengel
Og bringer Dig til mig.

Dina.

Velan, velan!
Saa lad os være muntre, tvinge Lykken!
Jeg troede før at eie kun een Ridder —
Det var et Selvbedrag — thi jeg har To!
Saa gaa, min Helt! og vent med Munterhed
Paa Dina. Snart vi sees igien. See der!
Der har Du Roser! Det er Ulfelds Roser,
Jeg ingen andre har at give Dig;
Men han tillader gierne mig at dele
Dem med sin Ven. Tag disse Blomster, Walter!

(Hun tager de sidste Roser ud af Krukken paa en eneste nær)

Og giem dem, til jeg kommer!

Walter

(tager dem henrykt og siger).

Dina, ræk mig
Din lænkebundne Haand!

(Hun rækker ham den, han kysser hendes Haand).

Det Kys indvier
Dig til min Brud. Lov mig at vorde min!
Da voxer Vingen til fornyet Mod.
Det er ei nogen uerfaren Dreng,
Som blusser for Dig; Manden elsker Dig.
Mig gik det modsat af saamangen Anden,
Der først begyndte Livet med at føle;
Mit Ungdomssværmeri bestod i Nyttens
Tilbedelse; Jeg agted ikke nok

Den skionne Kunst, der Livet gior til Kunst; —
Men hulde Dina vær min Musa Du!
Og gierne slipper jeg da Statens Roer
Og griber Bondens Ploug, og bygger mig
I Kiærlighedens Paradis en Hytte,
Hvoraf ei Herregunst kan jage mig.

(Gaaer.)

Dina (ene).

Nu sværmer han! Nu kom hans Tid! Som Yngling
Han rolig var, nu blusser han som Mand. —
Man siger, der er Oldinge, som først
I Vintersiis af Amors Straale rammes. —
Min Ild er slukt. — Den Jordiske. — Nu kiender
Jeg Gioglebilledet. — Nei, Walter, Du
Skal ikke nøies med Smaalevninger
Af dette Hierte; Du fortiener vel
Et heelt, et stort, et friskt og et uskyldigt. —
Jeg føler mig dog træt, og jeg vil sove
For sidste Gang — for atter op at vaagne
Paa Jorden. — Ulfeld kommer at befrie mig,
Og jeg maa møde ham med Kraft, for ei
At lade mig forføre til en Flugt. —

(Modig)

Du skialv for Pinebænken, Dina! men
Du skiælver ikke for en Bøddeløxe!

(Gaaer ind i Alkoven.)

Værelse hos Ulfeld.

Christian den Fierdes Billed i Legemsstørrelse hænger paa den bageste Væg. **Eleonora Christina,** klædt som Fiskerinde, med Maske i den ene Haand, et Papir i den anden, kommer ind ad den ene, **Ulfeld** ad den anden Dør.

Eleonora.

Min Corfitz! Du er ikke færdig end?
Vi maae dog kiøre sammen snart til Slottet.

Ulfeld.

Ja, vi skal ikke skilles ad, min Hustru!

Eleonora.

Men det er seent alt hen ad Natten. Vi
Maae være der før Dronningen gaaer bort.

Ulfeld.

Vær ubekymret!

Eleonora.

Hvilket herligt Indfald! —
Du har dog mange gode Indfald, Corfitz! —
At i den store Maskerade, holdt
Paa Slottet, Deel vi tage, klædt som Fisker
Og Fiskerinde. Jeg mig nærmer ydmygt
Da Dronningen og overrækker hende
Det lille Dannebrog, hvori med Perler
Er stukket hendes Navnetræk med Krone.
Jeg synker paa mit Knæ og rækker hende
Det lille Vers.

Ulfeld.

Har Du det færdigt?

Eleonora.

Ja
Her er det!

(Rækker ham Papiret.)

Ulfeld
(læser det).
Det er smukt, men altfor ydmygt.
Tilgiv, at nu jeg først, min ædle Hustru,
Betroer Dig Sagens rette Sammenhæng.
Sandt nok, der er paa Slottet Maskerade;
Men, Leonora, det er ei den Sal
Hvortil jeg bringer Dig, skiøndt den er stor;
Men min er større.

Eleonora.
Ha hvad mener Du?

Ulfeld.
Det sølvblaa Hav! — Nu er det vel ei blaat,
Nu er det sort; men Mørket staaer os bi.

Eleonora.
Forklar Dig!

Ulfeld.
Dinas Redning ønsker Du
Saa høit som jeg.

Eleonora.
Den har Du lovet mig!

Ulfeld.
Paa Slottet feirer Hoffet Maskebal,
Der flagrer Spøgen som en Sommerfugl;
I Morgen tidlig reiser man Skafot
For Dina nær den samme Plads; da hyler
Natuglen fra de gamle Kobbertage.

Eleonora.
O gode Gud!

Ulfeld.
Frygt ei! Jeg driller Spøgen
Og giekker Sorgen. Dina skal ei døe,
Skiøndt som en Myg hun flyver selv i Lyset;
Men hendes Redning koster os endeel:

Vor Lykke her i Danmark. Thi Du indseer,
Naar Kongen hører, Dina flygtet er
Ved Ulfelds Hiælp, saa har i Danmark Ulfeld
Spilt sine sidste Kaart.

Eleonora.

Ak! det er troligt.

Ulfeld.

Saa bliver Ulfeld landsforviist som Walter.
Nu veed Du, jeg har altid havt den Mening:
Skee raskt og snart, hvad dog engang skal skee!
Jeg forekommer Dommen, reiser bort,
Og sparer mine Fiender Møien med
At landsforvise mig.

Eleonora.

Endnu i Nat?

Ulfeld.

Imorgen tidlig var det alt for silde.
Jeg har bestukket Vagterne med Guld;
Der er ei sørget for at vogte hende
Med megen Omhu; slap hun ud, jeg troer
Ei Kongen vilde ærgre sig derover.
Fra Blaataarn bringer hende Vagten ned
I Baaden; den maa flygte selv med hende,
Hvor Walter venter.

Eleonora (bedrøvet).

Skal vi flye med Dina?

Ulfeld.

Hvor kan Du troe, jeg skulde giøre Dig
Et saadant Forslag? Stadens Gouverneur
Har Stadens Nøgler; jeg er Gouverneur.
En Vogn udruller os af Østerport
Til Helsingøer; en hollandsk Galliot
Der venter os. Saa seile vi til Holland,
Til Sverrig, hvor Du vil, kun ei til Danmark.

O hvor jeg kommer er jeg høist velkommen,
Det veed jeg vist. Propheten agtes ei
I eget Fædreland; men jeg skal lære
De gode Jyder at høiagte mig.

Eleonora.

Og vore Børn?

Ulfeld.

Dem er der sørget for.
De blev alt pakket ind og sendt forud,
For at forhindre Graad og omme Scener.
(Griber hendes Haand.)
Nu maae Vi selv ei være Børn.

Eleonora.

Du nænner,
At saare mig endnu?

Ulfeld.

Nei, paa min Ære!
Men jeg er oprørt; denne Stund er vigtig;
Thi Dinas Frelse ligger mig paa Hiertet.
Farvel et Øieblik! Og saa til Holland!
(Gaaer.)

Eleonora (ene).

Og saa til Holland! — Hvor Du vil, kun ei
Til Danmark atter. — Corfitz Ulfeld! O
Du elsker ei dit Fædreland, som jeg.
Ei Hollands Sumper eller Stenene
Paa Sverrigs Bierge faae mig til at glemme
De grønne Bakker og de gyldne Marker,
Hvor Hytten staaer og Kongeborgen staaer,
Som saae mit Barndoms- og mit Ungdomsliv.
O Fredriksborg og Rosenborg! Saa skuer
Jeg Eder aldrig meer? I vinke mig
Ei fiernt med Eders Spir. — Den store Mand,
Som leved og som herskede der, er død; —

Dog glædte det mig og det trøsted mig,
At gaae i Hallerne, hvor Christian leved.
(Vender sig mod Baggrunden.)
Der hænger Carl van Manderns store Billed
Af Christian den Fierde.
(Knæler.)
Elskte Fader!
Hvi kan dit Billed ikke følge mig?
Det er for stort!
(Lægger Haanden paa Hiertet.)
Dog større staaer det her!
(Staaer op.)
O saae Du nu din kiære Datter, Christian!
Som Fiskerinde staae for Dig til Afsked,
Du vilde signe mig. — Saa følg mig da,
Du høie Skygge! Tilgiv din Christina!
Hun flygter ikke fra sit Fædreland,
Hun følger sine Børn kun og sin Mand!
(Gaaer ind.)

Dinas Fængsel.

Ulfeld. Fangefogden.

Fangefogden (sagte).
Hun sover!

Ulfeld.
Hvilken Aandskraft i den Pige!

Fangefogden.
Hun er i megen Fare; Tiden er
Forløbet om et Øieblik. Thi Vagten
Bliver afløst; ikke som vi troede først,

Hver anden Time, men hver Time, Herre!
Jeg angst var for, I ikke skulde komme
Til rette Tid. Dog har vi et Qvarteer —

Ulfeld.

Væk hende!

Fangefogden.

Hun er vaagnet.

Ulfeld.

Træd tilside!

(Fangefogden gaaer ud.)

Dina

(kommer bleg og forvirret ud af Alkoven).

Hvo vakte mig? Min Bøddel?

Ulfeld.

Corfitz Ulfeld!

Dina.

Ha ganske rigtig!

Ulfeld.

Frelst paa Sverrigs Kyst
Vil Du fortryde snart din Haardhed mod mig.

Dina.

Ja Corfitz meget har jeg at fortryde;
Men frem for Alting, at jeg ikke strax
Var haard imod Dig.

Ulfeld.

Kom nu, Dina! kom!
Den Skildvagt, som bevogter Fængslets Dør
Er vunden for Dig. Skynd Dig! Du er reddet.

Dina.

Min Sicel er reddet, haaber jeg til Gud.
Den sidste Naade, jeg bad Kongen om:
En Sieleforger af min egen Tro,

Til Trost og Følge paa den sidste Vandring,
Vil ikke nægtes mig.

Ulfeld.

Du raser, Dina!
Ha dræb Dig ikke selv.

Dina.

Du dræbte mig,
Da Du til nedrig Løgnerske mig løi.

Ulfeld (heftig).

Dit Hierte løi, din Siæl, din Aand beløi mig,
Da Du om Corfitz Ulfeld kunde troe,
Han var en ussel Morder.

Dina.

Skulde jeg
Ei troe mig eget Øre?

Ulfeld
(stolt og heftig).

Dina nei!
Thi Hørelsen er kun en ussel Sands,
Og Aanden dømmer ikke sandseligt.

Dina.

Det er mig altfor høit.

Ulfeld.

Jeg redde maa
Min Ære for Dig, før jeg redde kan
Dit Liv. Saa vid: Du hørte ganske ret,
Et skiæbnesvangert Ord om Giftens Virkning;
Men hvad Du hørte, var en Vredeslyd,
Et Skrald, forstummet hurtigt som det kom,
Et Indfald yttret i Forbittrelsen,
Til den, der har sin Mands Fortrolighed
Heel, som hans eget Hierte, til hans Hustru.
Du snapped, som en fiendtlig Dæmon, Ordet

Fra Hemmelighedens Alter, fløi dermed
Til Landets Domstol. Aldrig, aldrig var
Det sat i Værk, saa sandt Gud Herren lever,
Saa sandt jeg hist vil nyde Salighed.

Dina (forfærdet).

Ulykkelige! Hvorfor sagde Du
Mig ikke strax hvad nu Du siger mig?
Saa havde Du forseglet disse Læber.
Det var din Stolthed, Corfitz, og din Hovmod,
Som ei tillod Dig det. — Velan! Det glæder
Mig dog for Dig; — og det bedrøver mig,
(Rækker ham Haanden)
At jeg har troet saa slet om Dig. Nu dør
Jeg med en større Rolighed.

Ulfeld.

Du skal
Ei dø.

Dina.

Jeg er en Synderinde, Corfitz!
Og Du en Synder. Lad ved Hanegalet
Os ei fornægte Sandheden! Hvad skulde
Jeg længer leve for? Min Blomst er brudt.
Min Kiærlighed til Dig — i Grunden slet, —
Har tabt sin Rose; Tornen staaer igien. —
Jeg vil med praleriſk Veltalenhed
Ei sminke, mens jeg skrifter mine Lyder.
Dumdristig overtraadte jeg Naturen,
Og lesled med et stolt og sværmerſk Lune,
Der mindst tilkommer Qvinden. — Ha men Du —
Du — Corfitz — spilled ingen bedre Rolle!
Jeg vilde Riddertidens Eventyr,
Og Du dens Magt og dens Selvraadighed.

Til Qvinde var jeg altformeget Mand,
Men Du til Mand var altfor meget Qvinde. —
Forfængligheden svækkede din Kraft,
Selvkiærlighedens Blus, som Lygtemand,
I Sumpen leder Dig, det gaaer Dig ilde,
Det kan ei andet! Corfitz Ulfeld hør
Min sidste Drøm: Jeg i din Hauge stod,
Hvor sidst vi mødtes; — da forsvandt dit Pallads,
De skiønne Træer og Blomster, — Alt forsvandt;
Kun nogle fæle Stene blev tilbage.
Da saae jeg Dig landflygtig, ussel døe
I dine Sønners Arme ved en Sø;
Og neppe fandt dit arme Liig et Læ
Paa Marken ved et trødsket Piletræ;
En Taarepiil Dig dog sin Skygge gav —
Og den blev Monumentet paa din Grav.

(Man hører udenfor Geværklirren af Vagten, som bliver afløst.)

Ulfeld.

Usalige! Du kan ei reddes meer!

(Iler bort.)

En **Munk** træder ind.

Dina.

Jo reddes kan jeg!

(Hun tager Korset paa Bordet ud af Fodfæstet og den sidste Rose af Krukken.)

Denne sidste Rose
I Christi Kors!

(Hun vikler Rosen om Korset og siger til Munken, som nærmer sig.)

Kom nu, min Skriftefader!

Og følg mig til Barmhiertighedens Dør!
Men ſtyrk mig først med din Velſignelſe!

Hun knæler, Munken lægger den ene Haand paa hendes Hoved og peger med den anden til Himlen. Hun kysſer nedbøiet Korſet.

(Tæppet falder.)

Erik Glipping.

(1843).

Erik Glipping, Konge i Danmark.
Stig Andersøn, Marsk.
Ingeborg, hans Brud.
Thorald, hendes Morbroder.
Ranild Johnsøn, Kammermester.
Grev Jakob af Halland.
Jens Grand, Domprovst.
Gilbert, hans Famulus.
Reinmar von Zweter, Minnesanger.
Ridder Bengtsøn og
Flere Sammensvorne.
Tvende Riddere i Stigs Følge.
Mechtildis, Stigs Husholderske.
En Hiulmand.
En Svend.
Thordis, Ingeborgs Amme.
Agnete, Krokone.
Krigsmænd og Munke.

Første Handling.

Kongshal i Viborg.

Kong Erik. Reinmar von Zweter.

Kongen.

Nu da, min unge, tydske Minnesanger!
Nu stander Du i Danmark. Siig, hvad tykkes
Dig vel om dette stakkels Land, som Tydsken
Forvexler tidt med Finmark og med Lapland?
Ei sandt? her gaae vi ved Midsommerstid
Paa Jis, i Biørneskind paa Ulvejagt?
Og Sproget ligner Hyl af sultne Ravn.
Ei sandt?

Reinmar.

Hvis Eders Naade vilde havt mig
Til denne Tro, saa skulde først I ei
Mig lært det smukke Sprog. Jeg vover ei
Aldeles at forsvare mine Landsmænd;
Men slet saa galt er det dog heller ikke.
Galt nok! og ubegribeligt, hvordan
Et Naboland, — ved Sproget Broderland —
Er os saa lidt bekiendt.

Kongen.

Man skulde troe:
Det var Misundelse, min gode Sanger!
Hvis ei man vidste bedre. — Lyneborg!
Mark-Brandenborg — og Danmarks Blomsterøer!

Reinmar.

Kan ikke sammenlignes. Ganske vist!
Ei saae jeg Skov saa frodig som i Danmark.
Vel er her ingen Floder, intet Bierg;
Men Skoven staaer i Horizont som Field,
Og Havet — hoitidsstort — er meer end Flod;
Det spiller Mester, krandser Derne
Med Fiskeleier og med kiække Somænd;
Det spalter Landet med en spøgfuld Harm,
For mere lisligt det at sammenføie.

Kongen.

See, Reinmar! Du est vorden mig en Ven:
Da jeg laa syg hos Otto, skulde doe,
Da qvægede Du troligt mig; Du var
Den Eneste, som græd for Erik Glipping,
Som for en Broder, i det Dieblik,
Den hvide Beenrad, alle Kongers Drot,
Mig trued med sin Lee. Det glemmer jeg
Dig aldrig.

Reinmar.

Gud skee Lov, Du nu er frisk,
Og staaer med kraftig Sundhed i dit Rige.

Kongen.

Hor nu, min Sicels Fortrolige! Du veed —
Du kiender mine Forhold her. — Jeg vender
Tilbage til en Viv, som vel ei elskes,
Men agtes hoit. De søde Born, hun gav mig,
Dem elsker jeg; — men Paven tvang mig til
At ægte Agnes.

Reinmar.

Ja, jeg veed det Herre!

Kongen.

I Krigen mellem Hertugen af Jylland
Og Holsteens Grever om vort Sønderjylland,
Der atter skulde vristes bort fra Danmark,
Jeg fangen blev. Min Moder frelste mig;
Urbanus, Paven, brød igien mig Lænken,
Og Markgrev Otto, først min Fangevogter,
Forvandled mildt sig til en Svigerfader. —
Hvad jeg har siden lidt af Herremænd
Og Munkene, hvis Vinger jeg vil stække,
Med den Fortælling har jeg tidt, min Ven!
Alt trættet Dig. — Jeg slap dog løs igien
Fra Guidos Band; men Præster, Herremænd
Til Døden hade mig, fordi Kong Erik
Ei være vil et Barn i Ledebaand
Af deres Indfald; ei vil lade Floden
Af Landets Melk og al den søde Honning
Af Landets Blomster fylde Deres Kar. —
Desuden — — men Du er saa streng — alvorlig —
Du høit fortiener min Fortrolighed, —
Men dog — i visse Ting —

(Afbrydende)

En anden Gang! —
Her vil jeg kun i Korthed giøre Dig
Bekiendt med tvende Mænd, Du snart vil see:
Min Kammermester Ranild Johnsøn Lange —
Og saa Marsk Stig.

Reinmar.

Du har omtalt dem begge
Som høist forskiellige.

Kongen.

Ja ja tilvisse!
Den Første: glat og slibrig som en Slange,

Med Slangens smukke Farver, Slangens Dine,
Med Slangens yndige Bevægelser;
Og troløs, som det Hav der ruller Skum
Paa Stranden deiligt op i stille Veir;
Men skienker ogsaa stundom kostbart Nav.
Thi klogtig er han, morsom, overgiven;
Og i min Ungdoms altfor vilde Tid
Tillisted han sig min Fortrolighed,
Og stod mig bi, tidt til min egen Skade.
Hans Omgang er en gammel hæslig Vane!
Det er ei let at slippe gamle Vaner. —
Den Anden — Stig — et Spogelse fra Hrolfs,
Fra Harald Hildetands, fra Regnars Tid.
En Harniskskikkelse med Manden i,
Med Kæmpen i, stundum med Guden i;
Man veed ei ret, om Mimer eller Thor.
Men Stig har, seer Du vel, den slemme Feil,
At Alt han vil beherske, selv sin Konge;
Deri kan jeg nu ikke føie ham.
Jeg steds behandler ham som Ligemand,
Men det er nok ei for den stolte Stig.
En halv Snees Aar han leved meer end jeg,
Og dem beregner han sig til sin Fordeel,
Med Aagerrenter, som jeg ei kan yde.
Engang han reddet har mit Liv, mit Rige —
See, derfor taaler jeg hans Overmod.

Reinmar (i Tanker).

I Sandhed, høist forskiellige Naturer!

Kongen (smilende).

Hvor var Du, Reinmar, med din Tanke? Hverken
Hos Ranild eller Stig. — Mig synes dog,
Jeg ubeskaaren, ganske, kan fortiene
Min unge Vens Fortrolighed igien.
Hvi sukker Du, hvi fylder Graad dit Øie,
Naar Du Dig ene troer?

Reinmar.

Min Konge! nu
Er jeg i Danmark, skilt fra Fædrelandet,
Fra Hende, som jeg sukker for, ved Havet,
Der ruller Millioner bittre Taarer
Imellem mig og Adelheid. — Jeg flyede
Min Attraa, mine Fristelser; men aldrig
Undflyes min Veemod, Længsel og min Ømhed.
En gift Mands Hustru elsked jeg, min Konge!
See, derfor flygted jeg.

Kongen.

Fortroligheden
Fortiener Giengield. Mig det gaaet er
Omtrent som Dig, dog i en modsat Retning:
Som gift Mand saae jeg Hakons vene Datter
I Norge. Taaren rinder ogsaa salt
Som Bølge mellem mig og Ingeborg.
Skytshelgen har hun siden været mig;
Thi før jeg hende kiendte, var jeg daarlig
Og sandselig; — nu lærte jeg en Vellyst,
Meer ædel, end den vi med Dyret dele.
Min Elskovshøst blev Veemodsgraad, som din;
Dog gaaer det ikke mig saa godt som Dig.
Usalig Elskov saliggiør en Skiald,
Men Kongen lever i de Vaagnes Land,
Og der forstyrrer ofte Drømmen ham.
(Seer ud af Vinduet)
Men kommer ikke Ranild Johnson der?
Følg med mig i mit Kammer, unge Ven!
Og gaaer saa der! Jeg har ei Lyst endnu til
At giøre Dig bekiendt med denne Mand.
(De gaae.)

Ranild Johnson (kommer).

Der gik han med sin Yndling, — med den Ny!
Og nye Koste, veed man, feie bedst.

Skal denne Tydsker stikke Danſken ud?
En Minneſanger og saa blød som Vox,
Der sværmer kun for sit Poeteri.
Jeg hører, det er Mode nu i Tydskland; —
Forbinder sig ret godt med Elskovshandler.
De Fleste synge kun om røden Mund,
Om hviden Barm, om Skov og Nattergal,
Om natlige Besøg og Vægtervarsler.
Men denne Reinmar ligner jo en Klærk!
Han være skal saa from, han er saa ærbar.
Ifald han smitted Erik med sit Væsen?
Hvis Kongens Attraa fik en anden Kiæpheſt,
End den jeg er Staldmeſter for? Det gielder
En Prøve; man maa ikke tabe Modet.
En drøi Dyst har jeg denne Morgenstund
At overstaae; men den skal overstaaes
Jo før jo heller. Erik vil maaskee
Bortjage mig; men jeg gaaer ikke derfor.
Marsk Stig besøger ham idag, som jeg;
Den Tidende, som Marsken bringer Erik,
Bli'er mere bittert Æble ham at bide.
Og hidser Marsken først hans Lidenskab,
Saa har du vundet Spil, mit Vovestykke!

Kongen (kommer).

God Morgen, Ranild!

Ranild.

Hil os glade Danske!
Vi lykkeligt vor Konning har igien.

Kongen.

Du taler til mig, som jeg havde giort
Til Syden et Normannatog, og kom
Med Egeløv tilbage, seierkront.

Ranild.

Ja ja! med Livets friske Løv, med Seir.

Hvad tappreſt, ſtærkeſt Helt i Striden vover,
Hvad er det meer end Livet? Og er Fienden
Saa frygtelig ſom Døden ſelv? Den har —
Det veed vi — Eders Naade kæmpet mod
I fremmed Land.

Kongen.

Og mine Herremænd
Og Præſter græd. Ei ſandt?

Ranild.

Det veed jeg ikke;
Men Folket ſørged; det har meer at ſige.

Kongen.

Det klinger ſmukt!

Ranild.

Gud være lovet, at
Det klinger ei ſom Klokken ved Jer Grav.

Kongen.

Nu ja, jeg kom igien, her har I mig.
Lyſtreiſen faldt juſt ikke lyſtigt ud;
Men efter denne Sygdom føler jeg
Mig mere ſtærk, end før jeg havde den.
Hvor lider gamle Danmark? Har det ei
Havt Feber midlertid?

Ranild.

Her været har
Saa roligt, at jeg blot fortælle kan
Smaaeventyr, ſom der er ſkeet imens.

Kongen.

Og hvilke?

Ranild.

Herr Svend Graa blev ſlaaet ihiel
I Lundekirken af Herr Thule Vognſøn,
Fordi han havde jaget Thules Moder

Af Kirken ud fra den forgyldte Stol,
Ved Haaret hende slæbt paa Kirkegulvet.
Men hvorfor lod hun og sin Stol forgylde?
Man bør Forfænglighed ei vise, bør
Ei ægge Nogen til Misundelsen
I Herrens Huus.

Kongen.

Ha hvilke Riddersæder!

Ranild.

Det var en christelig Gudsdyrkelse! —
Saa har vi ogsaa havt en Bryllupsfærd,
Hvor det gik lystigt til, skiøndt uden Piber
Og Trommer; Værten selv var Spillemand:
Herr Ebbe Skammelson i Thy, trolovet
Med Adelheid, hvem — da han skulde reise
I fremmed Land, — han havde først betroet
Sin Broder Peder, — der forførte hende; —
Kom hiem paa Bryllupsdagen, dræbte Brud
Og Brudgom, saarede sin Fader hardt,
Og hug med Sværdet Haanden af sin Moder.

Kongen.

O tempora! o mores! — Landsforviist?

Ranild.

Det blev de strax. (Sagte) Men de gik ikke derfor.

Kongen.

Saa ringe Straf, slig Skaansomhed forfører
Til svar Forbrydelse.

Ranild (ligegyldig)

Man kan ei straffe
Dem haardere.

Kongen.

Desværre nei; jeg veed det.
Og Menneskeligheden vaander sig,
Fordi den ei har bedre —

Ranild
(falder ham i Talen med et undertrykt spodsk Smil)
Bøddelsværd?

Kongen (hæftig)
Ja, Ranild! Bøddelsværd; thi ene det
Formaaer at holde Morderkniv i Skeden.

Ranild
(bukker ærbødigt).
Retfærdighedens Sværd i Kongens Haand
Bør tugte som det faderlige Riis.

Kongen (bitter)
Medlidenhed med Ondskab, har jeg mærket,
Tidt findes netop i de kolde Hierter,
Som ikke røres af Uskyldigheden.

Ranild.
Er Eders Naade vred paa mig?

Kongen.
O nei! —
Du tager Dig dog ei deraf?

Ranild.
O nei! —
Jeg ønsker Lykke til den unge Ven,
Den Minnesanger, I har lagt Jer til
Paa Reisen.

Kongen (leer).
Er Du nidkiær?

Ranild.
Det just ikke;
Men Dyden, Eders Naade, være kan
Ret god, endskiondt den ikke just er tydsk.

Kongen.
Jeg kan forsikkre Dig, den tydske Dyd
Er ikke meget bedre end den danske.

Ranild
(seer ud af Vinduet og siger sagte)
Der kommer Stig,
Min værste Fiende, men min Redningsmand
Tak! Tak, Marsk Stig! Den Bitterurt, Du bringer,
Skal vorde mig en kraftig Lægedom.
(Bukker dybt for Kongen og gaaer).

Marsk Stig (kommer og hilser Kongen).

Jeg kan ei sige Dig, Kong Erik, hvor
Det glædte mig, at see det Syn.

Kongen.
Hvad Syn?

Stig.
Ranild, som en forkiælet Skiødehund,
Der har forseet sig, jaget ud af Hallen,
Slukøret, loggrende med Halen end.
Dog kasted han til mig sit lumske Blik,
Som om han gierne havde bidt mig, hvis
Han havde vovet det.

Kongen.
Det er for galt!
Den Skiælm har skilt mig ved den hele Sum,
Som Oluf Tageson mig efterlod.

Stig.
Tak Gud, ifald Du slipper ham saa let.

Kongen.
Ei meer om ham!

Stig.
Vær hilset, ædle Konge!
Af Dannemænd, og vær forsikkret om,
Vi glædes ved at eie Dig igien,
Og over at den brandenborgske Feber

Har ei formaaet at vaske Sundhedsrosen
Af Eriks Kinder.

Kongen.

Jeg forkjølte mig
Paa en Turnering.

Stig.

Og hvad vilde Du
Paa den Turnering, med Forlov at spørge,
Som dog foragter Tidens Drengestreger?

Kongen.

Man kan ei reent forandre Skik og Brug.

Stig.

En Konge, Helt, bestemmer Skik og Brug.

Kongen.

Her i mit Rige skal ei Ridderne,
Som Slaver, Gladiatorer, Gjøglere,
Hinanden slaae ihiel til Folkets Morskab.
Det lover jeg Dig.

Stig.

Det er altid Noget.
Du veed, jeg holder med Dig i at ave
Vor Herrestand, skjøndt selv en Herremand
Af gammel Byrd, saa god som nogen Danskes;
Og det fornøier mig at have Ahner —
Hvad Tydsken kalder det — fra Hedenold;
Forstaae mig: store, virkelige Helte.
Thi det forslaaer kun lidt, at Pergamentet
Fortæller om din Ætfa'er, at han solgte
Sin Gaard i gamle Dage, at han døde,
At Sonnen risted ham en Runesteen,
At han var yndet, pyntet ved et Hof,
At riig han giorde sig som Bondeplager. —
Men Tiden, som fordærver alle Ting,
Fordærver ogsaa Hjertet for det Store.

Kongen (leer).

Man skulde troe, Du var ei Christen, Stig!
Naar man Dig hører skiende saa paa Tiden,
Og rose Hedenskabet. Fædrene,
Tilstaae det, var dog blodige Barbarer.

Stig.

Barbarer var de; men dog Mænd, og frie,
Og kraftige, og vidste hvad de vilde.
Hvad er vi nu? Den Dyd, som Christendommen
Os skulde lære: Menneskeligheden,
Den kiende vi ei mere til end før;
Men svage, lumske har os Munken giort.
Før kæmped vi mod fremmed Folkefærd,
Udbredte Nordens Roes og Ære, Sprog
Og Sæder overalt; — nu! sammenskrumpne —
En Haandfuld Land! og i den Smule Land
Bekæmpe Kongesønnerne hverandre
Hvert Øieblik, saasnart en Fader dør,
Og slaaes om Stumperne, som sultne Ravne
Paa Marken om et Aadsel.

Kongen.

Trælletiden
Jeg ønsker ei igien.

Stig.

Nu gior man Bonden
Til værre Træl end før.

Kongen.

Det skal ei skee,
Saasandt jeg er en Konge. Kæmpe vil jeg
Mod Herrestandens, Geistlighedens Vold,
Og bringe Ret og Skiel og Lov i Landet.
Kiøbstæderne fik alt en Birkeret,
Ved „Rigets Ret og Dele" jeg indskrænked
Min egen Myndighed.

Stig.

Stol paa Marsk Stig!
Som ærlig Undersaat jeg staaer Dig bi.

Kongen.

Alt eengang redded Du mig Liv og Rige.

Stig.

Jeg gjør det gierne anden, tredie Gang,
Hvis Du behøver det.

Kongen
(trykker hans Haand).

Tak, Tak, min Ven!

Stig.

Nu, Erik, est Du vorden moden Mand,
Fornuftig, sædelig; tilgiv mig, at
Jeg taler reent ud. Hvis jeg ikke gjør det,
Saa faaer Du aldrig det at vide; men
En Konge trænger dog imellem til
At høre Sandhed.

Kongen (leer).

Tal Du Sandhed kun!
Jeg har ei længe skriftet. Siden Guido
I Band mig satte, blev det Skrifteri
Hos hans Haandlanger mig betænkeligt.

Stig.

Hver har sin svage Side; min — jeg veed det —
Er Stolthed; — din — var Sandselighed, Erik!
Med denne Higen efter med dit Die
Hvert Qvindehierte til din Siæl at angle,
Med disse altfor løse Meninger
Om Ærbarhed og sædelige Forhold,
Har Du Dig giort en mægtig Hoben Fiender.
Jeg veed jo nok, at det er Tidens Mode,
At hele Frankrigs Ridderskare lesler,
At Tydsklands Abekatte gjør det efter,

At i Provence ved en corte d'amore
Selv Dronninger har præsideert, som lod
Bevise høit i offentlig Forsamling:
At Mand og Hustru ei kan elske ret
Hinanden; at Skiørlevnet er nødvendigt,
Hvor noget sieldent Stort og Skiønt skal trives.
Jeg veed det nok.

Kongen.

Din Dadel traf med Ret;
Men rigtigt, Stig, betoned Du dit Var;
Thi der er megen Forskiel, veed Du nok,
Paa Var og Er.

Stig.

Den Forskiel glæder mig.

Kongen.

Een Følelse jeg giemmer, som bevarer
Mod Fristelserne. Kald det Sværmeri,
Hvad helst Du vil; men dette Sværmeri
Er mig meer mægtigt end det Virkelige.
Min Glæde lever i min Phantasie:
Erindringen for mig er Nutid — Fremtid.
Den Vene, som ei vorde kan min Viv,
Som Engel i min Drøm min Tanke leder.

Stig.

Jeg tilstaaer Dig, Du taler i et Sprog,
Som jeg aldeles ei forstaaer. Slig Sværmen
Mig forekommer ørkesløs og svag.
Nei, Herre! hverken Grækland eller Rom
Brød sig om Sligt; og selv Valhallas Freia
Var ingen Sværmerske.

Kongen.

Hun græd dog Guld
For Ødur.

Stig.

Han var hendes Ægtemand,
Og det var hans Utroskab hun begræd.

Kongen.

Huldsalig Elskov giennemstraaler Oldtids
Kulsorte Skyer med sit Maaneskin.

Stig.

Vi har det smukke Sagn om unge Folk,
Hvis kiælne Lidenskab i Livets Vaar
Henrev dem til ynkværdig Undergang.
Mig har det ogsaa rørt, men aldrig har jeg
Beundret det som noget Stort og Godt,
Til Efterligning værdigt. Nu, jeg veed det,
Nu leges der med dette Foleri,
Man hidser sig til det, som anden Galskab.

Kongen.

Og har Du aldrig hyldet Kiærlighed?

Stig.

Fordi jeg aldrig vilde hylde den,
Saalidt som Vellyst, Herre!

Kongen.

Saadan fyldte
Du firti Aar.

Stig.

Du mener: det er Tid
At vorde Mand engang? Jeg tænker: Mand
Har jeg beviist mig.

Kongen.

Ægtemand!

Stig.

Det vil
Jeg ogsaa være. Ungdomstiden bør
Ei gantes bort og ikke drommes bort;
Men har jeg saaet og harvet, vil jeg høste.

Jeg har ei arvet mine Fædres Borg,
For ubeboet at lade Hallen tieldes
Af Spindevæv og dækkes kun af Støv,
Som en Begravelse, hvor gamle Minder
I Krogen stande, som Ligkisterne.
Nei, Hannen bringer Hunnen til sin Rede;
Og saa skal ogsaa snart en trofast Viv
Mig giøre Borgen liflig, skiænke Sønner
Og Døttre, der forplante kan min Ætt.

Kongen.

Jeg ønsker Dig til Lykke! Har Du valgt?

Stig.

Ja, Herre! Mens Du var i Brandenborg,
Var jeg i Norge hos Kong Erik. Han
Er Dig hengiven, Du har Ven i ham.
Og uden Selvroes — Noget har vel jeg
Bidraget dertil.

Kongen.

Hvis Du var hos Erik,
Saa tænker jeg, det var som Rigets Marsk
Og til mit Riges Fordeel.

Stig.

Ganske vist!
Jeg kom som Marsk og gik igien som Brudgom.

Kongen (forfærdet).

Hvis Brudgom?

Stig.

Ingeborgs, Kong Eriks Frænkes.

Kongen.

Umuligt, Stig! Hun er endnu et Barn.

Stig.

Det var hun dengang Du besøgte Norge;
Da var hun tretten Aar, nu sexten Aar.

Kongen.

Nei, nei, Marsk Stig, Du har ei hende valgt,
Ei Ingeborg.

Stig (rolig).

Saa hedder hun.
Vælg hvem
Du vil forresten paa den vide Jord!
Kun ikke Hende! Hvis Du hende vælger,
Er det et Spil af Ondskabs værste Dievel,
For at neddrage begge vore Sicele
Til Helvede.

Stig.

Min skal han ikke drage. —
Fy skam Dig, Erik! Taler Du som Mand?

Kongen.

Og saadan tør Du tale til din Konge?

Stig.

Tilgiv mig! Ingen hører os; her taler
Kun Menneskет til Menneskет. Jeg mener
Det ærligt. — Vel jeg vidste, Du har været
Hos Erik; ogsaa spogte man deroppe
Med, at Du kunde lide Ingeborg,
Og Pigen Dig; — men, som Du siger selv —
Hun var et Barn, og Spogen Børneleg. —
Nu er hun min, min Brud; jeg er din Marsk;
Du siger, at jeg reddet har dit Liv;
Jeg tænker, at Du under mig en Hustru.

Kongen.

Du kolde Sicel! som spotter og foragter
Den bedste Gnist der er i Menneskет;
Du, som kan noies med en Gaaseurt,
Du eie vil den yndeligste Rose?
Fortiener Ingeborg ei Kiærlighed?
Du Daare! som foragter den, som veed ei

Hvad Elskov er! Hvad hæver Menneskет
Til Gud, høit over Jordens usle Støv,
Om ei Begeistringen? Ak! din Forstand!
Arbeidsomhed og Dygtighed og Mod!
Hvad er din Styrke vel mod Dyrets Styrke?
Og har det ei Forstand saavel som Du?
Er det kun Drift hos Bæveren, at bygge
Sig Hytte, Bien Celle, Fuglen Rede, —
Hvad er da vor Forstand meer end en Drift,
En Skiærv, som os Naturen meddeelt har,
Til tarvelige Livsfornødenhed?
Men Kiærligheden, — den er ingen Gave,
Som os Naturen gav; den give vi
Naturen, — den er al vor Eiendom.
Og denne Anelse, Du kalder Sværmen,
Er Siælens Vinger op til Evigheden;
Den er Gudsdyrkelse. Thi hvo som elsker
Det Skionne, elsker Gud. For Gud er hvad
Han skabte Skiønt. Det var hans Hensigt med det,
Det var hans Fryd. Han trænger ikke til
Din usle Kraft og til din Trælleſtræben.

Stig (rolig).

Naar Kongen er beruust — en ærlig Ruus
Bør ikke dadles, — sommer sig hans Mænd,
Som mærke det, lig Sem og Japhet, Herre!
At dække med Ærbødighedens Kaabe
Hans Tilstand. — Det vil Stig nu ogsaa giøre.
Vær sikker paa: han skal ei blotte Dig.
Og hvad Du ønsker glemt, det skal han glemme.
Og ærlig tro skal han forsvare Dig
Mod dine Fiender; mod udvortes Fiender;
Men — den indvortes maa Du selv bekæmpe. —
Guds Fred! — Jeg drager til min Borg, mit Hiem.
Naar Du behøver mig og kalder mig,
Saa kommer jeg.

Kongen.

Nei aldrig skal Du komme;
Thi aldrig vil jeg kalde Dig.

Stig.

Guds Fred!
(Gaaer.)

Kongen (ene).

Saaledes var det meent! Saadan udretter
Han Ærinder i Norge for sin Konge?
Godt, Stig! Godt! Du skal faae din Arbeidsløn.

En Smaadreng kommer.

Kongen.

Hvad vil Du?

Smaadrengen.

Eders Naade — Ranild Johnsøn —

Kongen.

Er han ei borte? Lad ham komme strax!
(Smaadrengen gaaer.)

Kongen.

Ha Ranild, Ranild! jeg har giort Dig Uret.
En ussel Pengesum frastial Du mig,
Derfor fortørnes jeg? foragter Dig?
Fordi Du er en lystig Ødeland,
Der dog i Alt Dig retter efter mig,
Ærbødighed som Undersaat mig viser,
Og morer mig, og offrer mig din Tid,
Din Iver. — Du er falsk? Hvad siger det?
Naar jeg den kiender, er din Falskhed ærlig;
Men denne kolde Røvers stolte Trods
Forbittrer meer kun med sin Ærlighed.

Ranild
(kommer ydmyg).

Tilgiv mig, Eders Naade! Sidstegang
Jeg maatte tale med min Konge; maatte,

Saa farligt som det er, mig selv anklage
For værre Gierning end den forrige,
Hvorved I blev saa yderlig fortørnet.
Men — skeet er skeet, og kan ei gjøres om.

Kongen.

Hvad er der skeet? Jeg er saa vant alt til
Fornærmelser og Uforskammenhed,
At Intet meer anfægter mig.

Ranild.

Min Konge
Forbittredes, fordi jeg bort har spillet
En mig betroet, ei ringe, Pengesum;
Det var alt halsløs Gierning, jeg tilstaaer det!
Men hvad jeg nu bekiender, det er værre:
Jeg har i Kongens Navn anholdt et Skib,
Og ladet en uskyldig Reisende
Bortføre til det faste Taarn i Skoven;
Hvor ganske det nu kommer an paa Kongen,
Om han vil atter slippe Fangen løs.

Kongen.

Hvad vil Du sige med din Gaadetale?
Med tillidsfulde Smil anklager Du
Dig for en Livsforbrydelse?

Ranild.

Dom selv!
Min skiønne Fange — det er Ingeborg,
Kong Hakons Datter, der til Danmark kom
At holde Bryllup med Stig Anderson.
Du har mig hædret med Fortrolighed;
Jeg vidste, hvor det vilde smertet Dig,
At see den Vene som en Andens Viv;
At aldrig Du dit Minde vilde give
Til dette Ægteskab; at Fremtidslivet
Da vilde været spilt og plettet Dig,

Hvis ved dit Hof Du daglig skulde see
Den elskte Qvinde, tvinge Dig til Ro,
I Dronningens Nærværelse, mens dybt
I Hiertet Nidkærhedens Hugorm gnaved.
Det vidste jeg, og voved — Heltedaaden.
Ja, Heltedaad! thi vredes Du, min Konge!
Saa hakker Ravnen Ranilds Lig paa Hiulet
Om otte Dage; men bifaldes jeg,
Da vrister Du det Høieste Du skatter
Af Marskens Arm, og Ingeborg er din.

Kongen
(omfavner ham).

Min Redningsmand! jeg takker Dig. Ja ja,
Selv, Stig! Du Ophav er til denne Daad.
Beskeden var din Konge traadt tilbage
Fra Livets bedste Glæder, haabed at
De mægtige Cheruber Tid og Rum,
Med deres brede mørkebrune Vinger,
Ham skulde fierne fra sit Savn, sin Længsel,
Og dulme denne Qval med Vingens Vift; —
Men Lidenskabens Toiler har Du løst! —
Jeg seer den elskte Mø paa Vraget hist,
Og redder hende paa den sikkre Bielke.

Ranild.

Ja Herre, ja! Det var en pommersk Bielke.

Kongen.

Hvorledes fik Du hende? Blot ved Magt?
Og Stig endnu har intet Nys om Tingen?

Ranild.

Han venter daglig paa sin Hiertenskiær,
Som Thorald skulde bringe ned fra Norge.

Kongen.

Hvi fulgte Bruden ikke med sin Brudgom?

Ranild.

Han hykled Omhu, Herre, for dit Liv;

Og da han hørte, Du var syg i Tydskland,
Saa skyndte han sig hiem fra Brud og Bryllup.

Kongen.

Det var dog smukt af ham, det var dog ærligt.

Ranild.

Med andre Ord: han vilde fiske strax
I oprørt Vand; — thi dersom Du var død,
Formoded han, blev der saa stor Forvirring,
At egen Eiendom og eget Embed
I Fare stod. — Thi overlod han Thorald,
Morbroderen, at bringe Bruden hid. —
Det hørte jeg, og lod Svend Haldorson,
Som man kan stole paa, en tapper Sømand,
Gaae med et vendisk Skib, han havde kapret,
At møde som Sørøver Thoralds Skib.
Han entred Skibet, tog den skionne Fange;
Ved Midnat lagde han igien til Jylland,
Og hun blev bragt i Taarnet. Ingen veed,
At hun er her, at Du har hende reddet.

Kongen.

Jeg maa beundre denne Dristighed;
Og jeg begriber ikke, Ranild Johnson!
Hvor Nogen kan beskylde Dig for Feighed.
Godt Stig! — Sørøver vil jeg ikke være;
Men Du skal heller ikke røve hende.
Hun var i din og i sin Frændes Vold,
I Fangetaarnet er hun atter fri, —
Der selv bestemmer Ingeborg sin Skiæbne.

(Gaaer.)

Ranild (ene).

Hvor Nogen kan beskylde mig for Feighed? —
Man nødes stundum til at vorde kiæk,
Af bare Rædsel for at være bange! — —

Pral nu, Marsk Stig! kun med dit pure Guld!
Du hamler dog ei op med mig. — Du troer,
At Guld er mere tungt end Bly? Vel sandt!
Men een Ting glemmer Du, min stolte Fiende:
At jeg har mere Bly, end Du har Guld!

(Gaaer.)

Anden Handling.

En Hal i Stig Andersøns Borg.

Marsk Stig. Grev Jakob af Halland. Mechthildis.

Stig
(til Mechtildis)

Jeg takker Dig, min gode, gamle Moder! —
Ja ja, Grev Jakob! denne Danneqvinde
Kan vel fortiene Modernavn af mig;
Thi siden mig Forældrene bortdøde,
Var hun mig i den øde, tomme Borg,
I deres Sted; — og naar jeg vendte hiem,
Var hun den Aand, som mig besiælte Hallen. —
Jeg holder meget af det Gamle, veed Du,
Derfor er mig Mechtildis kiær.

Mechtildis.

Hvad vil Du
Da med det Ny? Hvad skal Du giftes for?
Har det ei Tid endnu?

Stig.

Du er saa rask
Og rørig end paa dine tre og firs,
At reent Du glemmer Andres Alder. Jeg
Er fyrgetyve.

Mechtildis.

Er Du fyrgetyve? —
Umuligt! Lad mig see —
(Tæller paa Fingrene)
Astrid døde
Tolv hundred — efter Christi Byrd — og fiirti —
Og sex.

Stig.

Og det er fiirti Aar nu siden.

Mechtildis.

Er
Det muligt? — Herregud, hvor Tiden gaaer!
Den ene Dag aldeles som den anden;
Ret som et Kar, der staaer hvor Regnen falder:
Kun Dryp i Dryp, en lille Draabe hvergang,
Og før man veed deraf er Karret fuldt.

Grev Jakob.

Ja det er gamle Qvinders Verdenskronike!

Stig.

Forsynd Dig ei imod min gode Hunsalf!
Selv er jeg meget for at færdes, veed Du,
At tegne Livet med forskielligt Mærke;
Men det aldeles Uforandrede
Har i sin stille Ringhed noget Stort,
Som Helten selv maa agte. — Tidt naar jeg
I Hallen staaer og seer den lille Blomst
I Loftet, — tænker jeg: Hvor Meget har
Forandret sig, mens Du stod uforandret.

Jakob.

Ei, det er Sværmeri!

Stig (smiler).

Du godt forstaaer Dig
Paa Sværmeri! Det er, aldeles modsat,
En klar Opfatning af det Virkelige. —

Ja ja, Mechtildis! Skeet er Skeet; nu faaer Du
En yndig, venlig Frue her i Huset.
Vær ikke nidkiær! Jeg forsikkrer Dig,
Hun holde vil af Dig saa godt som jeg,
Og rette sig i mange Ting, min Moder!
Ret villig efter Dig.

Mechtildis.

Jo bild mig det ind!
Nei, nu er gamle Deige reent tilovers.
(Gaaer rystende paa Hovedet.)

Jakob.

Nu altsaa, Stig, faaer Du da Bryllup; det
Vil sige: Heltelivets Jordefærd;
Som altid, naar en Mand slaaer sig til Ro.
Nu hænges Hielm og Skiold og Spyd og Sværd
Hen i Rustkammeret kun for at ruste.
Men Kiokkenkiedlen, den vil skinne blank!

Stig (leer).

Som Ræven taler Du om Rønnebærret,
Der var for suurt, fordi det hang for høit.
Thi havde Du ei gierne giftet Dig,
Hvis Jomfru Mettelil ei gaaet var
I Kloster?

Jakob (hidsig).

Riv mig ikke Saaret op!
Det buldner, brænder, skiøndt det ikke bløder.
Derfor jeg ogsaa takker Erik Glipping!
Thi ved sit Lefleri fik den Forræder
Den svage Mø forført til Kiærlighed;
Og da hun ham ei kunde faae til Mand,
Saa vendte hun mig Ryg og gik i Kloster.

Stig.

Tak Du din Gud!

Jakob.

Skal Gud jeg takke derfor?

Stig.

At ei Du fik en Viv, som Dig forsmaa'de.
Hvor kan Du elske Den, som Dig forsmaaer?

Jakob.

Jeg elske hende? nei, jeg hader hende;
Men mere Ham, som skilte mig ved Brud
Og lang Tid ved min Eiendom, mit Halland.

Stig.

Nu har Du Halland!

Jakob.

Erik fandt sig i
Tilsidst, hvad han ei længer kunde hindre;
Men hvis jeg glemmer ham hans Nidingsværk,
Saa skienke Gud mig ingen Salighed.

Stig.

Hvad vil Du da?

Jakob.

Blodhævn!

Stig.

Bestandig Blodhævn!
Troer Du, at Blodhævn skiænker Salighed?

Jakob.

Nu saa maa gierne Diævelen mig hente. —
Erik er kommen hiem, han stoler blind
Paa Landets Ro, han haaber Ilden slukt,
Som ulmer under Asken, — ha vidt feilet!
Det vrimler her af Fiender, som kun vente
Paa Leilighed. — Han sætter vel sit Haab
Især til Dig; thi Du forsvarer ham
Jo altid.

Stig.

Erik er min Konge, Jakob!
Helt har han viist sig med, saagodt som vi.
I Grunden er han en elskværdig Mand.
Hans Lidenskaber og hans Hiertes Svaghed
Har spilt ham mangt et Puds og skilt ham ved
Heel mangen Ven. Du siger, at han stoler
Paa Venskabet til mig? Vidt feilet, Jakob!
Nu er han ogsaa vred paa mig, og har
Forviist mig fra sit Hof og fra sit Aasyn.

Jakob (leer).

Fortæl mig ikke meer! Jeg veed det Alt.

Stig.

Du veed det Alt?

Jakob.

Og jeg veed meer end det.
(Tager en Daggert af sit Belte).
Seer Du den Daggert, Stig?

Stig.

Et deiligt Vaaben.

Jakob.

Den skal Du støde selv i Eriks Bryst!

Stig.

Dit vilde Væsen er mig høist imod.

Mechtildis
(kommer hurtigt).

Naa! nu begynde Løierne. Der kommer
Morbroderen. Det undrer mig, han ei
Har Bruden med. Jeg gidder ikke hørt ham!
(Gaaer.)

Thorald kommer.

Stig
(gaaer ham imøde og omfavner ham).

Min ædle Maag! Saa bringer Du mig da
Mit Hiertes Kiæreste?

Thorald
(dybt bedrøvet).
Stig Anderſøn!
Du er en Mand, det har Du ofte viiſt. —

Stig (forbauſet).
Fortvivlelſen fordreier dine Træk
Og bæver i din Noſt. Hvor er min Brud?
Hvor er min Ingeborg?

Thorald.
Hvor er hun? Ha
Spørg Vinden ad, der bovner i det Seil,
Der ſkiller hende fra vor Kiærlighed.

Grev Jakob
(vugger ſmilende Daggerten i ſin Haand).
Det lille Staal ſkal ſtandſe Vindens Magt.

Thorald.
Et Røverſkib i Kattegat os mødte,
Fuldt af Formummede. Vi ſtred ſom Løver;
Men Mængden overvælded os tilſidſt,
Og Høvdingen fratog mig Ingeborg.
Saaſnart han hende fik, forlod han Skibet
Og heiſed Seil, og brat forſvandt i Mørket.
Nu ravnemørke Nat er i min Siæl.

Jakob.
Jeg Thorald traf paa Stranden, ſtum fortvivlet;
Men ſtumme Folk, ſom ei har Talens Brug,
Tidt tale godt ved Tegn. Det giorde Thorald.

Stig.
Saa ſtands engang dit hierteløſe Spøg!
Hvor kan Du ſpøge nu, da dine Venner
Er grændſeløs ulykkelige?

Jakob.
Har
Jeg ikke ſagt: Jeg har en Hexedaggert?

Stig.

Hvad vil Du sige med din Hexedaggert?

Thorald.

Den vristed jeg fra Roverhøvdingen.
Maaskee paa Spor os bringer dette Vaaben.
Grev Jakob loe, da jeg ham viste den.

Stig.

Han altid leer, naar det gaaer ilde til.

Jakob.

Som Fanden, ikkesandt? Du mig fornærmer
Paa ingenmaade, Stig, med dette Navn.
Jeg stolt er af, ifald jeg ligner Fanden.
Det er et klogtigt Hoved.

Stig (utaalmodig).

Hiertet duer
Kun ei i ham.

Jakob.

Og heller ei i mig!
Men der er Nisser, veed Du, onde Nisser,
Der hielpe tidt af Lune Folk, som de
Har faaet kiær, skiøndt Takken kun er slet.

Stig.

Hvad vil Du sige med dit Drilleri?
Opirr mig ei! Jeg slaaer ei gierne til,
Men rammer hvor jeg slaaer, det veed Du!

Jakob.

Godt!
Ram Den, der har fortient det, som har skilt
Nu ogsaa Dig ved elsket Fæstemø;
Ram Erik Glipping!

Stig.

Erik skulde, troer Du —
Ha Gud og Mænd! Det stemmer altfor godt
Med hvad han sagde mig.

Jakob.

Hvad sagde han?

Stig.

At al hans Lykke hang ved Ingeborg,
At han forbød mig dette Giftermaal.

Jakob.

Fortræfligt! — Og en ham hengiven Røver
Som kaldet kommer, snapper hende bort,
Og bringer hende skyndeligst — til ham.

Stig.

Det kan jeg aldrig troe om Konning Erik.

Jakob.

Det skal Du heller ikke. Troen gielder
Kun om hvad egenlig man ikke veed; —
Men at Kong Erik rovet har din Brud,
Derpaa faaer snart Du soleklart Beviis.

Stig.

Hvor er Beviset?

Jakob.

Her i denne Daggert.
Du veed, Svend Haldorson, beslægtet med
Den falske Ranild Johnson, er en Mand
Ei uden Tapperhed, men uden Ære;
Hvad snart erfares skal. Han sælger tidt
Sin Tapperhed til den Høistbydende.
Mig har han ogsaa solgt den til engang,
Og jeg betalte ham med denne Daggert,
Af sieldent Værd; thi Hialtet prydet er
Med Guld og Ædelstene, som Du seer.

Stig.

Og det er den, som Thorald vristet har
Af en formummet Røvers Haand?

Thorald.

Ha, Stig!
Der gaaer et Lys mig op i dette Mørke.

Stig.

Vogt Dig, at ei det bli'er en Lygtemand!
Svend færdes tidt i Orlog, ligger daglig
Paa Jagt mod Venden hist i Østreſaltet.
Hvo veed, om ikke selv han mistet har,
Hvad Thorald vristed af en Rovers Haand.

Jakob.

I Forgaars drak han Øl og Miod hos mig,
Aldeles rolig — Daggerten i Beltet!
(Til Stig)
Gaaer ogsaa Lys i Mørket op for Dig?

Stig.

Nei, Jakob! nei, der slukte Du mit Lys!
Thi dersom Kongen har bortrovet hende,
Hvorledes findes hun da vel igien?
Ha Ulykſalige! da var det bedre,
Hvis evig Nat indhyllede din Skam.

Jakob.

Det gior mig ondt for Dig, min gode Stig!
At reent din Huuslighed gaaer op i Rog.
Du er en ſund, fuldblodig, kraftig Mand,
Ret skabt til end fuldtop at nyde Livet. —
Paa denne Jord er to Slags Helte, Stig!
Til stærk Bedrift oplagte beggeto:
Een bygger op, den Anden river ned;
Hvis ikke dette Spil fandt Sted i Verden,
Saa havde Tiden intet at bestille. —
Mig har Naturen udentvivl bestemt
Til sidste Slags; skiøndt jeg er Greve født,
Og Arving til et ikke lidet Land,
Forholdt Dankongen mig langtid min Ret;

Og da jeg vilde giftes, røved Erik
Mig ogsaa Bruden. — Nu, det er det samme!
Al Glæden kan han dog ei røve mig. —
Vel trivedes jeg ikke; jeg er gusten,
Hult ligge Dinene mig i mit Hoved;
Dog lyne de mig end, som Tordenskyer;
Og magert fletter Senen sig om Armen,
Men tykt begroet med Haar og haard som Jern.
Min Fryd, min Livets Lyst — er Hævnens Fryd!
Jeg siger Dig: hvis Erik jeg kan fælde,
Da drak ei Valhals Helte sødere Miød;
Og som en Rose skal min Eftervaar
Da spire frem paa Graven af hans Liig!

Stig.

Og nu Du hverver — til din Lige mig?

Jakob.

Nei, Skiæbnen hverver Dig, den gamle Graaskiæg.
Jeg veed, man havde meget travlt igaar
I Bøgeskoven ved det gamle Taarn;
Mig bæres for, at Ingeborg er der.
Did ile vi med en bevæbnet Flok,
Indbanke Døren med vor Drehammer,
Og redde Dig din Brud. Og har vi hende,
Saa veed vi hvad vi har at handle meer.

Stig.

Og findes hun — tilintetgiort, vanæret?

Jakob.

Hvad er det mere da? Den Qvinde kun
Et Værktøi blier i Hævnens Haand, for Dig
At vise Glipping i sit rette Lys.

Stig

(seer sig bedrøvet om).

Skialm Hvides Hiem! Du gamle Helteborg,
Hvor Asker Rygs, hvor Arels Fod har traadt,

Du havde prydet Dig til Fredens Fest!
Og alt paa Veien vandre Spillemænd,
Med Giger, Piber og med Strængeleg,
For Herremandens Bryllupsdag at feire!
I Kirken sættes store Lys paa Altret,
Og Stolestaderne har Egnens Møer
Med grønne Løv og friske Roser smykt.
Mit Vaabenskiold! din hvide Stierne skulde
Nu lyse for mig som en Aftenstierne,
Til Vederlag for Morgenstiernens Tab —
Ha falske Haab! paa Nattens Himmel rulled
Dit Blus, klart som en Maane; men forsvandt
Saa brat som Drengens Sæbeboble brister.
Dog — hvad er min Usalighed mod Hendes!
Mit hede Blod blier Jis ved denne Tanke;
Men brat til Ild forvandles Blodet atter.
(Til Grev Jakob)
Kom! kom, min Vredesengel med din Daggert! —
Dog, Erik Glipping! endnu vil jeg tvivle,
For jeg foragter, — før jeg straffer Dig.
(Han iler ud, de Andre følge ham).

Taarnet i Skoven.

En hvælvet øde Hal, men smykt med Blomster og Løvværk. I Baggrunden Døren til et Sovekammer; i Forgrunden, til en af Siderne Indgangen, med en Jerndør.

Ingeborg. Thordis (paa en Stol, halv besvimet.)

Ingeborg
(beskieftiget med at hielpe hende).
Er det nu bedre, Thordis?

Thordis
(kommer til sig selv igien).
Ak, min Jomfru!
Jer Godhed og Nedladenhed er mig

I Lægemidlers Sted og livner op
De sunkne Kræfter.
(Staaer op)
Hvo, som saae os her,
Vel skulde troe, at I var Herskerinden
Og stakkels Thordis Tærnen?

Ingeborg.

Græd Du kun!
Man siger jo, at Graaden letter Hiertet,
Som Aareladningen naar man er syg.
Jeg veed det af Erfaring ei; thi jeg
Har, Gud skee Lov, bestandig været frisk.
En kiærlig Taare græd jeg ogsaa stundom.
Man kalder slig en Taare kostbar Perle;
Saa bør den og som Perlen være sielden,
At ei den tabe skal i sin Værdi.

Thordis
(seer sig om).
Gud! hvilket Opholdsted.

Ingeborg.

Nu — Fængslet er
Dog ei saa hæsligt som det kunde være.
Man seer, at Roveren er høvisk.

Thordis.

Høvisk?
Fordi det Affkum er en Jomfrurøver.
Derom er ingen Tvivl, han sælger os;
Han gaaer til Blaaland giennem Nisrfasund;
Vi seer ei Norge meer, ei Danmarks Land.

Ingeborg.

Endnu har vi ei Nisrfasundet naaet,
Dertil var Reisen altfor kort. Jeg tænker,
Vi er i Venden paa en slavisk Kyst.

Thordis.

Ja paa en slavisk Kyst, som stakkels Slaver.

Ingeborg.

Men kiære Thordis, brug dog din Forstand!
Hvorfor, troer Du, har Manden stiaalet os?

Thordis.

Hvorfor? for at vi sælges skal for Penge.
At sige Du! Mig faaer han Intet for;
Hengivenheden til mit gode Herskab,
Den gielder Intet i en Nidings Øine.
Men Du!

Ingeborg.

Ved mig han troer at vinde Guld?

Thordis.

Deri har han vist ei forregnet sig.

Ingeborg.

Men Roveren vil dog vel sælge mig
Til Den, som ham betaler meest?

Thordis.

Naturligt!

Ingeborg.

Og vil min Frænde, Norges Konning, ei
Betale, troer Du, for sin Frænke meer
End hver en Anden?

Thordis.

Hvis kun ei vi komme
Til Blaaland. Der er Guld og Ædelstene
Saa hyppige, som Jern og Flint i Norge.

Ingeborg.

Jeg Dig forsikrer, vi er langt fra Blaaland.
Vel kan af Vindvet ud man ikke see,
Det bygget er for høit —

Thordis.

Med sorte Stænger!

Ingeborg.

Men Nattergalene den hele Nat
Har slaaet uden for i Skoven nærved,
Saa neppe jeg har havt et Die lukt.
Jeg har ei hørt dem før, men slutter mig
Dog til, at det maa være Nattergale.

Thordis.

Ak nu jeg heller hører Uglen tude;
Thi Uglen holder med mig i min Nød,
Den Anden spotter mig med sine Triller.

Ingeborg.

Skiend ikke paa den stakkels Nattergal!
Hvad kan den for, at Du er fangen? — Stille!
Der kommer Nogen.

Ranild Johnson kommer igiennem Jerndøren.

Ranild
(meget høflig og venlig).
Er det tilladt mig
At hilse paa min skionne Fange?

Ingeborg
(stolt og kold).
Jer
Det altsaa var, som røved mig!

Ranild (smilende).
Dertil
Kan svares Nei og Ja. Thi — det var mig,
Og egenlig var det dog ikke mig.

Ingeborg
(til Thordis)
Seer Du? Vi er endnu ei komne langt,
Det er en Danske.
(Til Ranild)
Veed I vel, hvis Brud,

Hvis Datter I har ranet? Røver I
Fra egne Landsmænd?

Ranild.

Ak, min gode Jomfru!
Frænder er Frænder værst.

Ingeborg.

I leer deraf?

Ranild.

Og Jomfru Ingeborg vil ogsaa lee.

Ingeborg.

I kiender mig?

Ranild.

Af Rygtet kun. Hvordan
Befinder sig Kong Erik, Eders Fætter?

Ingeborg.

Hvis han vor Skiæbne vidste, var os nær,
Da vilde sikkert I Jer snart befinde
Særdeles ilde.

Ranild.

Han er vred med Ret;
Men Eders Vrede jeg begriber ei.
Før I var fangen, var I Fange, nu
Er I som Fange fri.

Ingeborg.

Stands denne Spasen!
Tal Alvor, om I kan.

Ranild.

I tvivler stærkt
Om mine Kræfter. Dengang har I Ret;
Thi Alvor, Jomfru! kan jeg ikke tale.

Ingeborg.

I seer ei heller munter ud.

Ranild.

Jeg tænkte,
Spøg var Bevis paa Munterhed.

Ingeborg.

Den sunde!

Ranild.

Maaskee vil det engang fortryde Jer,
At I har haanet Eders Redningsmand.

Kong Erik
(træder utaalmodig ind).

Nok af den flaue Spas, hvad Frøkenen
Med Rette kalder den. Lad selv mig tale!
Gak Du tilside!

Ranild (sagte).

Utaknemlighed
Er Verdens Løn. (høit) Ja prøv nu selv, min Konge!
(Gaaer.)

Ingeborg
(slaaer forundret Hænderne sammen).

Kong Erik!

Kongen
(kiærlig, men forlegen).

Ingeborg!

Ingeborg (mørk).

I Eders Vold?

Kongen.

Nei, Eriks Magt kun redder dig fra Vold.

Ingeborg.

I taler ogsaa Gaader? — Thordis! jeg
Begynder fast at svimle nu som Du.

Kongen.

Nei ingen Gaader, Ingeborg! kun een,
Een hellig Gaade: Kiærligheden selv.

Ingeborg.

Hvorledes kommer jeg i dette Fængsel?

Kongen.

Hvorledes blev Marsk Stig din Fæstemand?

Ingeborg.

Med min, min Frændes kongelige Villie.

Kongen.

Jeg kiender nok din fromme Lydighed.

Ingeborg.

Hvorledes kommer jeg i dette Taarn?

Kongen.

Først svar Du mig! thi jeg har Hiertets Ret:
Har Du ei elsket mig, og svor Du ei,
Da Du til Affked skiænkte mig det første,
Det søde Kys: Du vilde være tro?

Ingeborg.

Ja! være tro — det vil jeg netop være!

Kongen.

Mig tro!

Ingeborg.

Jer tro? Er I ei Ægtemand?

Kongen.

Det var jeg alt dengang Du elskte mig.

Ingeborg.

Jeg var et Barn endnu; jeg elskte Jer
Som Alt, hvad der mig venligt kom imøde;
Men det var ikke Ret af Jer, at daare
Barns Uerfarenhed med kiærlig Tale.
Med kiælent Die kasted I et Frøkorn
Af Ukrud i en ufordærvet Siæl;
Held mig, at da jeg kom til ret Forstand,
Jeg selv har luget det af Hiertet ud.

Kongen.

Og dette Frøkorn, som Du kalder Ukrud,
Det blev min Sicels uvisnelige Rose.

Ingeborg.

I blev mig altid kiær, men som en Ven;
Og har I nu ved en uædel Daad
Forspilt mit Venskab og min Agtelse,
Saa har I knust mit Hierte.

Kongen.

Held mig, Held!
Jeg har ei, Ingeborg, dit Hierte tabt.

Ingeborg.

Nei, hvorfor skal I ogsaa tabe det?
Naar I er smild og naar I handler vakkert,
Saa glemme vi den første Daarlighed.
Jeg var et Barn, og jeg har ladt mig sige,
At Mænd i slige Ting bli'er længe Børn.
Men siig mig nu: hvor er jeg?

Kongen.

Først siig mig
Oprigtig, om Du elsker Stig?

Ingeborg (misfornøiet).

Det Ord
Forstaaer i Verden man paa mange Maader
Hvad I for tre Aar siden Elskov kaldte —
Det Drømmeri, den Slags Henrykkelse
Jeg føler ei for Stig, han ei for mig.

Kongen.

Og blot med kold Forstand Du ægter ham,
Fordi Du kold beundrer ham som Mand?

Ingeborg (fornærmet).

Og er Beundringen da kold? Og er
Man kold, fordi man ikke brænder heed?

Kongen (spodsk).

Hvad finder Du elskværdigt hos din Stig?

Ingeborg (fortørnet).

O Meget, hvad jeg finder ei hos Jer.
Den blode Følelse, der rev mig hen
Som Glut paa tretten Aar, den smager mig
Ei længer nu. — Langt mere vakker er I
End Stig; at sige, naar man sammenligner
Det Vakkre hos en Mand med Qvindeskionhed;
Men Stig er Mand.

Kongen (stolt).

Ved Himlen og min Ære,
Det har jeg ogsaa viist mig. Spørg ham selv!

Ingeborg.

Har I for ham og Verden det beviist,
Viis mig det ogsaa! — Har I ei en Hustru
Som elsker Jer, og søde kiære Børn?

(Venlig igien)

Saa vær for dem en Fader og en Mand,
En Danerkonge, suk ei meer som Yngling!

(Bedrøvet)

Men ak, desværre! hvad jeg beder om,
Er Raad, der kom for seent. Jeg forudseer
Den hele Rædsel. I har bortført mig,
Marsk Stig tilgiver ei Fornærmelsen.
Et Stik i Hiertet gav I Eders Rige,
Der træffer Eder selv med Undergang.

Kongen

(pludselig i en anden Stemning, som han søger at skiule).

Du feiler, Ingeborg! En selsom Magt
Har Du havt over mig, fra jeg Dig saae,
Den over Du endnu. Den Sandhedsrøst,
Som jeg foragted, af en Anden hørt,
Faaer i din skionne Mund en dobbelt Vægt. —

Da først jeg saae Dig, da forvandled Du
Mig til en Elsker, — nu — Du mig helbreder
For Kiærligheden; — og det netop, troer jeg,
Fordi jeg har Dig end saa saare kiær. —
Vel, Ingeborg, drag til din Ægtemand!

Ingeborg.

Men I har rovet mig; det glemmer Stig
Jer aldrig.

Kongen.

Ikke jeg! Jeg ikke selv.
En listig Hofmand, som mig vilde tækkes,
Har udført Daaden paa sin egen Haand.
Jeg bifaldt Handlingen, da den var skeet,
Fordi jeg troede, Du var tvungen til
Det Valg Du selv har giort.

Ingeborg.

Ha det var ædelt!
Elskværdig var I for, det er I end.

Kongen (afsides).

Forelsket var jeg før, men ikke meer.

(Høit)

Farvel! Tilgiv uoverlagte Skridt!
Reis lykkelig og glem mig! — Det er let.
Ifald Du kan, formild din Stig imod mig,
Din Fætter! det til Gavn er for os Alle.
Pak dine Sager sammen! Sikkert Leide
Skal bringe Dig til Marskens Borg.

Ingeborg.

Nu er
I vred paa mig.

Kongen (afbrydende)

Nei, ved min Krone! Nei.
Men — har hinanden man ei meer at sige,
Saa tier man.

Ingeborg.

Velan, jeg tier, Herre!

(Hilser ham ærbødigt og gaaer.)

Kongen (alene).

Hvor sær forandret blev jeg dog med Eet!
Det var, som om et Slør blev draget bort,
Hvorunder Hverdagsting forskjønnedes.
Ha Stig! Du havde Ret, jeg vil ei sværme.
Endt Eventyret er. (Kalder) Kom, Ranild Johnson!

Ranild kommer.

Kongen (misfornøiet).

Det var et daarligt Indfald, som saa tidt,
At Du forførte mig til denne Daad;
Et meget daarligt Indfald, siger jeg Dig!
Men jeg vil ei alene staae til Skamme:
Skam træffe Den, Forargelsen kom fra.
Bring strax til Marsken hiem Fru Ingeborg!
Vær Leide selv til Hest med dine Svende!
Nogt vel mit Ærind, eller frygt min Vrede!

(Gaaer.)

Ranild (alene).

Hans Naade mig behandler som en Bold,
Der spilles med og kastes efter Lune; —
Det sik saa være! — men Hans Naade mig
Behandler som en Træl og som en Hund.
Snart foser han, snart kysser han og klapper. —

(Grubler.)

Hvis der var mindste Haab om Fremtidsheld
Hos Erik, blev jeg dog endnu hos ham;
Men Erik synger paa det sidste Vers, —
Og falder Taarnet, falder ogsaa Vægtren,
Der boer i Kronen, hvor Veirhanen piber. —
Stig Anderson er ei af bloden Leer,

Der giver efter for hvert Fingertryk;
Han er en sleben Kniv med dobbelt Ægg,
Og griber man om Bladet, ei om Skaftet,
Saa skiærer man sig. Det gaaer aldrig godt
Med dette Eventyr, som nu det ender;
Og hører Stig, jeg var Opfinderen,
Gaaer det mig værst. — Og jeg skal bringe hende?
Udsættes for hans første Hidsighed? —
En Løgn er her nødvendig, som du indseer,
Samvittighed! Jeg haaber ei, du kommer
Enfoldig med de gamle, længstforslidte
Indvendinger.

Ingeborg kommer tilbage med **Thordis**; den Sidste har en Bylt under Armen.

Ingeborg
(med tvungen Munterhed til Ranild og et giennemtrængende Blik).

Der er vor Gaademager,
Og udentvivl Haandlangeren til Daaden.
Tilgiv, hvis jeg har giort Jer Tiden lang.
Nu er jeg færdig til at følge Jer.
I seer bekymret ud! — Der faldt en Gaade
Mig ind derinde, kan I raade den?

Ranild (tvær).

Jeg haaber, I har bundet den i Sløife;
Haardknuder har jeg ingen Tid at løse.

Ingeborg.

O den er let! Siig: hvad er Det, som driver
For Vinden, faaer en prægtig Glands af Solen,
At sige, naar i Naade det bestraales;
Men overladt aldeles til sig selv,
Det fortner strax og græder — kolde Taarer?

Ranild (spodsk).

Det er en Sky!

Ingeborg.
Hvad meer?

Ranild.
I mener vel
Det er en Hofmand.

Ingeborg.
Manden er en Mand,
Ved Hoffet eller ei, Stig Anderſøn
Er ogſaa Hofmand; — nei, det er et Hofkryb!

Ranild (afſides).
Man mærker, hun er norſk, hun er ſaa kiæk!
(De gaae.)

Tredie Handling.

En Hal i Ridder Arved Bengtsøns Borg.

Domprovsten Jens Grand; Gilbert hans **Famulus. En Svend.**

Svenden
(som følger dem ind).

Ei Ridder Arved Bengtsøn end er kommen
Fra Jagten; men han bad, ærværdige Herre!
Og Broder Gilbert, Eders Famulus,
Hvis I besøgte ham, at bie til
Han kom tilbage.

Jens Grand.

Det er noget silde,
Min kiære Søn!

Svenden.

Vor Husbond haaber vist,
Ærværdige Fader! at I bliver hos ham
I Nat og nogle Dage. Kamrene
Staae færdige til at modtage Jer.

Jens Grand.

Saa lad Muulæslerne da strax afsadle!
Bring dem i Stalden!

Svenden.

Det er stærke Dyr,
Men sieldne her. Tilgiv, Herr Domprovst, siig:
Hvi rider I paa dem og ei paa Heste?
Dog det er sandt, nu veed jeg det: Vorherre
Red paa en Aseninde Fol; det er
Af Ydmyghed, I efterligner ham.

Jens Grand.

Naturligviis, min Son! Bring vore Dyr
Nu hurtigt ind i Stalden! de er varme.

Svenden.

Men skal jeg bringe Jer ei først et Bæger?
I er vist tørstig efter al den Riden?

Jens Grand.

Det haster ikke før din Herre kommer.

(Svenden gaaer.)

Gilbert.

Saa kom vi da til Ridder Arved Vengtsøn,
En af Kong Erik Glippings værste Fiender.
Det trækker op til Torden imod Kongen;
Dog lader det, som han ei mærkte det. —
Maaskee han lader, som han ei det mærkte.

Jens Grand.

Nei derfor kan Du være ganske rolig.
Ei blot hans legemlige Øine glippe,
Men Sielens med. Det er en Følge, Gilbert!
Af hans sædvanlige Letsindighed.

Gilbert.

Der er en Sammensværgelse, jeg vædder,

I Giære mod hans Liv, ærværdige Morbro'er!
Vil I — skal vi vel tage Deel deri?

Jens Grand.

Ei ligefrem! Jens Grand, som alt er Domprovst
I Lund, ei langt fra Ærkebispestolen,
Nedlader ikke sig til skiødeslos
Fortrolighed med plumpe Riddersmænd,
Hvis Læber, ved et Bæger Viin, der har
Ophidset dem den Smule Hierne, let
Forraade Sielens hemmeligste Tanker.

Gilbert.

Men dersom det gaaer ud paa Kongens Drab, —
I hædred tidt mig med Fortrolighed —

Jens Grand.

Du er min Søsterson, min Følgesvend,
Min høire Haand, og Du skal arve Magten,
Naar jeg bli'er gammel, som min Eftermand.
Jeg elsker dig! Og det vil sige Meget;
Thi sandelig — jeg elsker ikke Meget!

Gilbert

(kysser hans Haand).

Min Morbro'er!

Jens Grand.

Du er uerfaren, ung,
For blød endnu, i Følelsernes Alder;
Dog — Følelsen ei løber af med Dig,
Du med Forstanden alt behersker den.
Jeg kiender Dig og jeg kan stole paa Dig.

Gilbert.

O intet Ord mig kunde hædre meer.
Nu altsaa — hvis det gielder Kongens Drab —
Er Eder det imod? Vil I det hindre?

Jens Grand.

Nei.

Gilbert.

Hader I da Kongen?

Jens Grand.

Nei.

Gilbert.

Hvorfor
Bifalder I da Drabet?

Jens Grand.

Høie Formaal
Ei spørge meer om Kiærlighed og Had;
Det er kun Lidenskaber i det Lave,
Som Tordenskyer under Fieldets Top;
Mens Bierget strækker over Regn og Lyn
Mod Himlens Blaa sin sneebedækte Tinde,
Der funkler selv som Ild i Solens Ild;
Men hvad der brænder, funkler — det er Is!

Gilbert.

Hvad vindes da ved Erik Glippings Død?

Jens Grand.

En Anstødsteen bli'er derved ryddet bort,
Som — skiøndt den ligger stille — spærrer Veien.
Han er en Præstehader; men ved Gud,
Han skal ei standse vore Seierstog.
Den Daad, som Biskop Bang alt kiækt begyndte,
Da han ophidsed Rygens Hertug Jarmar, —
Hvorved titusind Bønder faldt ved Nestved,
Og Glipping med sin Moder fangen blev; —
Den Daad, som Jakob Erlandsøn fortsatte,
Men standsedes; fordi det lyktes Erik
At vinde Pavens Hierte for en Tid; —
Den Band, som Guido satte Glipping i,

Hvoraf han egentlig kun halvt er løst, —
Skal bære Frugter.

Gilbert.

Men naar Erik falder,
Opløser sig ei Danmark i et Chaos?

Jens Grand (smilende).

Gud skabte Verden af et Chaos, Gilbert!
Hans Tienere bør efterligne ham.

Gilbert.

Men vil ei Ridderskabet, uregierligt
Og vildt, som Hingsten, der har faaet Kuller,
Nedtrampe hele Danmarks Agerland,
Og skille Tiden ved en Alders Frugt?

Jens Grand.

Derfor maa Rytteren — den rette Ridder —
Sig svinge dristigt paa den lobske Hest;
Naar den i Mulen føler Bidslets Jern
Og Sporens skarpe Ring i Bugen, — Gilbert!
Saa traver den og gaaer i Skridt igien.

Gilbert.

Ja Geistligheden bør beherske Verden!

Jens Grand.

Saa vist som Aanden bør beherske den.
To Herrer kan ei Nogen tiene, lærer
Den hellige Skrift; nu altsaa kommer det
Kun an paa, hvilken Herre man bør tiene,
Og hvilken der bør vige for den Anden.
Den Aandelige for den Verdslige?
Det var dog latterligt og uden Grund.
Nei, Gilbert, nei! fra Rom skal Aandens Magt,
Skal Troens Talsmand, Frelserens Apostel,
St. Peders Eftermand, beherske Jorden
Med faderlige Hyrdestav. — Det lykkes!

Thi hvad Gregor og Innocentz begyndte;
Fortsætter kraftigt Bonifacius.
Og her i Nord skal, Lund! din hellige Kirke
Snart vorde, hvad det gamle Upsal var,
Hvor Odin, Nordens allerførste Pave,
Foreente geistlig Magt med verdslig Magt. —
For dette Maal staaer Erik os i Veien,
Som Træ, der bærer slette Frugt; det bør
Afhugges til sin Rod, paa Ilden kastes.
Hans Søn, et Barn, da ved sin spæde Haand
I Kirken skal af Ærkebispen ledes.
Jeg selv ham sætter Kongekronen paa; —
Men, lav beskeden, høiner den sig ei
Forvovent over Ærkebispens Hue.

Gilbert.

Saaledes vorde disse Kongens Fiender,
De vilde Riddere, de Forbittrede,
Da vore Venner?

Jens Grand.

Vore Venner? Ja,
Som vamle Lægemidler, der indtages,
At luttre Legemet, naar det er sygt.

Gilbert.

Foragter I dem alle?

Jens Grand.

Næsten alle;
Der er kun Een iblandt dem, som jeg hader,
Fordi jeg ikke kan foragte ham.

Gilbert.

Vor Vært?

Jens Grand.

Et Nul.

Gilbert.

God Kriger!

Jens Grand.

Det er alle.
Mod har han nok, som Hunden, naar den hidses
Af Jægeren til Jagt; — og Arved Bengtsøn
Er juſt af dette Slags. Han er en Blodhund,
Som lydig lader ſig i Koblet lægge;
Men ſtyrter ſom en Raſende paa Hiorten,
Saaſnart Halloet lyder, Hornet blæſes.
Du vil dog ikke, jeg ſkal agte ham?

Gilbert.

Jakob af Halland?

Jens Grand.

Han er vel ei Hund,
Men værre: han er ſelv den vilde Jæger.
Den vrede Ondſkab gniſtrer af hans Die
Ret ſmukt i Afſtand; ſom en Ildebrand,
Der brænder lyſtigt, mens den ødelægger.
Hans Blod kun hidſer ham til Had mod Erik;
Hans Tanke dreier ſig kun om hans Hævn,
Som Tenen om ſin Hor i Spinderokken.

Gilbert.

Nu Den I hader, men foragter ei!

Jens Grand.

Han hører egenlig ei med i Lauget;
Der gjøres Jagt paa ham; end tiener han
Kong Erik hvad han kalder tro; men kiender
Jeg Erik ret, ſaa ſkiller han ſig nok
Snart ſelv ved dette Venſkab.

Gilbert.

Jeg forſtaaer Jer!
Marſk Stig! — Han gielder for en ſielden Mand.

Jens Grand.

Det er han ogſaa; men desværre, blot
Fordi en Mand i Verden er ſaa ſielden.

Gilbert.

Man siger, at han har en god Forstand!

Jens Grand.

O ja! Han veed, at To er To er Fire.
De Fleste veed ei det engang, og Mange
Bevise superklogt med megen Visdom,
At To og To er Sex.

Gilbert.

Hvi hader I ham?

Jens Grand.

Fordi han vover at foragte mig;
Fordi han troer, at hans Huusbagerklogskab
Tilstrækklig er at styre Statens Roer;
Fordi han sig indbilder i sin Hovmod:
I Tænksomhed at gaae i Laug med mig.
Al Verdens Fordom troer han at forsage, —
Og hænger dog ved Een, indskrænket, svag,
Saagodt som nogen starblind Ordensbroder.

Gilbert.

Ved hvilken?

Jens Grand.

Æren, som han kalder den.
Jeg mener ei Selvfølelsen for Værd;
Men denne Frygt, der hurtig yttrer sig
I Ridderkasten for at synes feig,
Naar een og anden Dumhed, som fornærmer,
Ei straffes øiebliklig; — var det selv
Med Fare for at miste Alt — for Intet.

Gilbert.

Der kommer Ridder Bengtson og Grev Jakob.

Ridder Bengtsøn og Grev Jakob
træde ind i Hallen.

Ridder Bengtsøn
(hilser Domprovsten ærbødigt).
Velkommen, min ærværdige Fader! Tilgiv!
Jeg veed, I kommer at besøge mig,
Og dog er Eders Vært saa uforskammet
At gaae sin Vei. — Nød bryder alle Love!
(Peger paa Grev Jakob)
Spørg denne Dannemand!

Grev Jakob.
Han er uskyldig!
Var han i Alting det saa godt som her,
Behøved han slet ingen Skriftefader.

Jens Grand (smilende).
Jeg har alt givet ham Absolution.
Før jeg hans Forsvar hører.

Jakob.
Det er, troer jeg,
Sædvanlig Præstebrug i Skriftestolen.
Som sagt: han er uskyldig; jeg er Synderen.

Jens Grand.
Jeg giver ogsaa Jer Absolution,
Skiøndt I tør ei forsvare Jer.

Jakob.
Jeg tilstaaer
Min Brøde; det er første Skridt til Bedring.

Jens Grand.
I har giort mange første Skridt til Bedring.

Jakob.
Og er ei kommen videre for det?
Det kan vel være.

Jens Grand.
Nu? I var paa Jagt!

Jakob.

Ja ganske vist; men giæt paa hvilken, Jens!
Det var ei Rævejagt, ei Hiortejagt.

Jens Grand.

En Harejagt maaskee?

Jakob.

Der traf I det!
I har forbandet god Forstand. Det veed I
Selv bedst. — Nu ja, det var en Harejagt;
Men Haren, som os op vel havde snuset,
Alt havde Leiet ræd forladt; vi fandt
Kun Stedet, hvor i Ly den havde ligget.

Jens Grand.

Vil I nu ei bevise mig den Godhed
At tale uforblommet? thi uagtet
Jer megen Agtelse for min Forstand,
Det kunde være, jeg forstod Jer ei,
Hvis I mig blev altfor apokalyptisk.

Jakob.

Strax. — Haren traf vi ei; men — som I mærker —
Dog er jeg i et sieldent lystigt Lune.
Det kommer af, vi fandt paa denne Jagt
Et bedre Bytte.

Jens Grand.

Ei!

Jakob.

Et herligt Vildsviin,
Der faldt uventet os som ned fra Himlen.

Jens Grand.

Der falder ingen Vildsviin ned fra Himlen.
Forsynd Jer ei med slige Talemaader.

Jakob.

Jeg troede dog alt Godt kom ovenfra. —
Nu da, nu kommer Fabelens Forklaring:

Kong Erik Glipping, det er Haren, Provst!
Marsk Stig Vildsvinet. — Nu forstaaer I mig
Vist bedre.

Jens Grand.

Nu bli'er Eventyret morsomt.

Arved Bengtsøn.

Kun en saa vigtig Aarsag var istand til
At fierne mig bort fra min ædle Giæst.
I Korthed hør, ærværdige Fader! hvad
Sig nys tildraget har: Stig Anderson
Fra Norge vented hid sin unge Brud; —
Det hørte Kongen, som — hvad tidt er skeet
Med Andre — sig forelsket havde stærkt
I Ingeborg. — Hun blev om Natten ranet,
Bragt til et Taarn; — men det opdaged Jakob
I Tide ved et selsomt Træf: en Daggert;
Der vristet var fra Roveren, og kiendt
Igien af Greven, som en Gave fra ham.

Jens Grand.

Har Erik Glipping ranet Marskens Brud?

Bengtsøn.

Ja Herre!

Jens Grand.

Sancte Knud! Ha hvilken Synd.
Den arme, den ulykkelige Mand!

Jakob.

I ynker ham?

Jens Grand.

Ja! Selv er han sig værst.

Jakob.

Han selv sig værst? Nei vi vil være værre.

Jens Grand.

Det er min Mening just. Han sliber Kniven
Grumt til sit eget Bryst.

Bengtsøn.

Ja, ja, det gjør han.

Jakob.

Det har han længe giort; men Tid engang
At bruge den, før Staalet slibes bort.
Ha nu er Timen kommen! Vi har længe
Besluttet Hævn paa Erik. Arved Bengtsøn
Og jeg; —

Bengtsøn.

Niels Knudsøn, Peder Jakobsøn, —

Jens Grand.

Ti!

Bengtsøn.

Aage Kaki, Palle Litle —

Jens Grand.

Nævn
Dem ei, min Ven! saa kiender jeg dem ikke.
Jeg er en geistlig Mand, min Hyrdestav
I Pagtens Ark kun bærer Fredens Mandler;
Jeg blander aldrig mig i Ridderfærd;
Men Synd er Synd, det er min Pligt at sige
Som Præst; — og Erik er en farlig Synder.

Jakob.

Jeg haaber, Faren er nu snart forbi;
Har vi Marsk Stig i Ledtog med, saa lykkes
Os Daaden vist, og saa besmykkes den.
Stig Andersøn er agtet overalt;
Det Vane bleven er hos Menigmand
At troe bestandig godt om ham.

Bengtsøn.

Hvad Stig gjør,
Er vel giort.

Jens Grand.

Og hvor er han nu?

Jakob.

Han jager
Omkring i Skoven og paa Landeveien,
At finde sin bortfløine Hun. Vi kom
Til Taarnet for at frelse hende til ham;
Men — som alt er fortalt Dig — tom stod Reden.
Naar Stig nu har forgieves søgt, og kommer
Fortvivlet, — skiøndt han ei vil lade saa; —
Vi smedde maae, mens Jernet ret er varmt,
Om end det lader koldt.

Bengtsøn.

Tys, tys! Der er han.

Marsk Stig kommer og hilser alle Tilstedeværende meget alvorlig.

Grev Jakob.

Nu, Broder Stig! kom Du paa Sporet efter
Dit Vildt? Jeg kalder Vildt, hvad der desværre
Maaskee var altfor tamt.

Stig
(med et strengt Blik paa ham).

Stands denne Spøgen!
Jeg er ei stemt til Spøg.

Jakob.

Hialp Dig din Søgen?

Stig.

Nei! — Intet!

Jakob.

Godt! — Jeg kalder godt, hvad Du
Nok kalder slet; men godt for Herremænd,
For dine Vaabenbrødre, Ridderskabet,
Som svoret har Kong Eriks Undergang,
Men ønsker Dig endnu i Ledtog med.
Du gielder dog for Danmarks bedste Ridder!
Der er vel ogsaa De, som nævne Jakob

Af Halland; dog — for Dig jeg gierne staaer
Tilbage. Hvad vi blot end frygted for,
Var, at Du i den sidste Tid blev alt
For fredelig, fik altfor megen Lyst
Til Høieloft, til Stegersæt, Kiødgryden.
Det sørged Erik for, han har omvendt Dig,
Ham maae vi takke for, Du staaer os bi.
Og nu — det træffer heldigt — netop her
Hos Ridder Arved Bengtsøn finder Du
I Aften Bandens Høvdinger forsamlet.
Der kommer Aage Kaki, Palle Litle,
Niels Knudsøn!

(Arved Bengtsøn gaaer de nævnte Riddere imøde og hilser dem.)

Jakob.

Brødre! See jeg hilser Jer
Ei med Guds Fred! Gud vil ei altid Fred;
Ei sandt Herr Provst? her hedder det Guds Krig.
Thi Erik har forsyndet sig mod Kirken,
Som imod Riget, Sæderne, mod os!

Jens Grand.

Vel talt, min Søn! det har han. Ja i Sandhed,
En Krig for Himlen ei fortørner Gud.

Jakob.

Det havde jeg knap troet, at selv Vorherre
Med os i Ledtog var. Nu, destobedre!
Saa vil vi ogsaa feide kiækt mod Erik.
Men hvordan feide vi? Hvordan forsvare
Vel Klippebønderne den kiære Frihed?
Gaae de i Dalen ned i Kamp mod Hæren,
Vel hundredgange deres overlegen?
Saa var de galne, Daarekisten værd.
Nei, Brødre, nei, de staae bag Fieldets Muur;
Og fra den faste Borg den sikkre Piil
Sig trænger i den stolte Fiendes Bryst.

De kaste Steen paa ham, de knuse ham,
Naar han i snever Huulvei troer sig sikker.
Det vil vi ogsaa gjøre. Vi vil stande
Bag Klippeskioldet, som den raske Fieldbo,
Og der skal Hævnens Pile ramme ham.

Stig.

Det er med andre Ord, — reent uden Blomster
Og Snørkler talt: Du vil snigmyrde ham.

Jakob.

For Alting gives der et Ogenavn;
Men Barnet kun forfærdes for en Lyd,
Og kun den Feige skiælver for et Skiældsord.

Stig
(til Jens Grand)

Herr Provst! ha det er en Jammerskade, Jakob
Har ei studeert, — at ei han kan Latin.
Tænk hvilken Klerk I havde havt i ham!

Jens Grand.

Det glæder mig, at finde Jer saa munter
Paa al den Sorg.

Stig
(bitter smilende med et undertrykt Suk).

Ja Herre! — jeg er munter!

Jakob.

Nu altsaa Stig?

Stig
(efter en liden Betænkning).

Jeg vil ei være med.

Jakob.

Du vil ei hævne Dig paa Erik Glipping?

Stig.

Jeg veed endnu ei ret, om Erik har
Fornærmet mig.

Jakob.

Han rovet har din Brud,
Og det Du kalder ei Fornærmelse?

Stig.

Jeg veed ei ret, om han har rovet hende.

Jakob.

Og har jeg ikke selv fortalt Dig det?

Stig.

Jeg veed ei ret, om Du har Sandhed talt.

Jakob.

Ha Død og Helved!

Stig.

Om Du ei opfandt
Det Eventyr, for at ophidse mig
Til Hævn mod Erik.

Jakob.

Slig Beskyldning vover —

Stig.

Din egen Tænke-, Handlemaade, Jakob!
Du takke kan derfor. Den Mand, som kan
Betiene sig af hvert et Middel, for
At naae sit Maal — med god Samvittighed —
Mon han saalet ei sige kan en Løgn,
Som han begaaer et Mord?

Jakob

(drager sit Sværd).

Nu est Du Dødsens!

(Stig drager ogsaa sit.)

Svenden (kommer).

Herr Kammermester Ranild Johnson ønsker
At tale med Jer, Herre!

Bengtson.

Ranild Johnson?

(Nikker til Svenden, han gaaer.)

Jakob

(stikker sit Sværd i Skeden igien).

Ha ha! han kommer ret som han var kaldet.
Saa lad os bie lidt, til han er hørt!

(Med et stolt Blik paa Stig)
Man kan vel borge Manden sit Krus Øl,
Imens han drikker det.

Ranild Johnson kommer meget høflig, hilser ærbødigt til alle Sider og siger til Arved)
Tilgiv, Herr Ridder!
Man sagde mig, at Marsken var hos Jer.
Det egenlig er ham, Besøget gielder.

Jakob.
Der staaer han! — Stik dit Sværd i Balgen, Stig!
Hør nu, og rødm, fordi Du har fornærmet
En ærlig Ven. Din Rødmen hævner bedre
Mig end dit Blod.

Stig
(stikker Sværdet ind, til Ranild)
Hvad vil — hvad vil I mig?

Ranild.
Jeg kommer at undskylde mig for Eder,
Og for at finde Venner mellem Fiender,
Kied af at træffe Fiende blot i Ven.

Stig.
Tal uden Omsvøb! Hvor er Ingeborg?
I er jo Eriks høire Haand; — tilgiv!
Hans venstre vil jeg sige. I har Sædet
I hemmeligste Rigsraad; der skeer Intet,
Hvad skiules maa for skikkelige Folk,
Hvad I ei veed.

Ranild.
Jeg har belavet mig
Paa denne Hilsen. Som man tidt i Krig
Maa giennemvade sure Moser, for
At komme did, hvor Veien gaaer til Maalet,
Jeg finder mig taalmodig i at synke
Til Brystet i Jer Vredes Hængedynd.

Skiæld kun! ifald Jer tykkes selv, en Helt
Kan uden Blusfel bruge slige Vaaben; —
Men naar I rolig er, saa hør mig, Stig!

Stig.

Jeg rolig? Er det sandt, har Kongen ranet
Min Brud?

Ranild.

Det har han.

Stig.

Jakob! ha nu brænder
Mig Blodet i min Kind, nu er Du hævnet.

Jakob.

Forsoning og Fostbroderlag! Ei blande
Vi Blod i Muld; men trykke Kind mod Kind.
Der brænder ædelt Blod i min som din,
Og det Fostbroderlag skal bære Frugt.

(Kysser ham.)

Ranild.

Tillad mig kortelige Selvforsvar.
I kalder mig Kong Eriks venstre Haand?
Desværre! Den, som fra sin spæde Barndom
Opdroges ved et Hof, som Smaadreng først,
Som Væbner siden, endelig som Ridder,
Let vænnes til at skue Himlens Bud
I Fyrstens Vink; især naar Aanden ei
Fik af Naturen en særdeles Kraft; —
Og jeg vil ei formeget rose min. —
Dog — Alt har sine Grændser; Lydigheden
Har ogsaa sine. — Og hvis Erik fordred
Blot Lydighed, fik det endnu at være!
Det var af blinde Lydighed til ham,
At jeg befaled dette Vikingstog,
Som roved Jomfru Ingeborg fra Marsken;
Men naar Kong Erik har den Dristighed,
Mig at bestylde for sin egen Brode,

For Marskens Hævn fra sig paa mig at vælte,
Gaaer det for vidt.

Jens Grand
(til Gilbert)

Er det ei som jeg sagde?
Han gior til Fiender sine bedste Venner:
Først Marsken, siden Ranild.

Jakob.

Ranild Johnson!
Du er et bundløst Kiær, som sikkert ei
Kan giennemvades, — dog — det er det samme!
Ei prove vi at maale Bunden i Dig;
Men i dit Dynd skal ingen af os qvæles.

Ranild.

Jeg overgiver mig i Eders Vold,
Min Tillid, Greve, vidner om min Uskyld.

Stig.

Tal! hvor er Ingeborg?

Ranild.

Paa Eders Borg.
Der, frelst, uskyldig, venter hun sin Husbond.

Stig.

Hvo bragte hende did?

Ranild.

Jeg med mit Følge.

Stig.

Du redded hende fra Kong Eriks Vold?

Ranild.

Nei. Først forførerisk, med sledske Taler,
Som tidt med Andre før, han lokked hende;
Men da han mærked, hun ei lod sig lokke,
At stærkt han havde feilet i, at tage
Slig Orn fra Fieldet for en Dalens Due,
Saa sadled han paa Elskovsjagten om,
Og mig befol at bringe Marskens Brud

Med Hæder og med Leide til sin Brudgom,
Da først han havde sværtet mig for hende.
Han stoler paa, jeg lever af hans Naade,
Maa lystre som en Sky hans Lunes Blæst;
Men tættes Skyen til en Tordensky,
Saa slaaer den ned!

Jakob.

Den tordner i det mindste;
Jeg mener nemlig her: den slaaer paa Tromme.
Vi trænge netop til en Trommeslager,
Som os kan tromme sammen.

Stig.

Ha, ved Gud,
Kong Erik Glipping! det skal Du betale.

Jakob.

Du altsaa træder i vort Samfund?

Stig
(rækker ham Haand).

Ja!

Jakob.

Saa er med Tilberedelsen vi færdig,
Og skride strax til Værket. Ranild Johnson
Tilbyder os sin Hielp? Den skal han yde,
Og Vee ham! hvis han ikke yder den. —
Naar Du med Erik følger næstegang
Paa Jagt — Du er endnu i Kongens Naade,
Det seer man, da han brugte Dig endnu
Til Leide for skion Ingeborg; — saa maa Du
Forvilde ham ad Natten til i Skoven,
Ham fierne fra sit Følge — som tilfældigt, —
Og bringe ham hen paa et øde Sted,
Hvor os han træffer.

Ranild.

Det skal skee, Herr Greve!

Jakob.

Hvis Du os hielper til Kong Eriks Drab,
Med Ridderord jeg sikkrer Dig dit Liv;
Men hvis Du frelse vil Kong Eriks Liv,
Da vær Du sikker paa din egen Bradød.

Ranild (blegner).

Hvi vredes I? Hvi vil I skrække mig
Med Trudsler til, hvad jeg frivillig gior?

Jakob.

Ja ja, saa er det godt! Gior Du det villig,
Saa lover jeg, vi skal ei tvinge Dig.
Nu altsaa, Ridd're! Haand i Haand paa Løftet,
At vi som Avindsmænd — hver høist fornærmet —
Vil Blodhævn over Erik.

(De træde i Kreds og række hverandre Hænderne i Midten.)

Alle (uden Stig).

Ja det vil vi.

Stig
(efter et Øieblik Dvælen).

Jeg ogsaa!
(Rækker Haand.)

Jakob.

Herligt! — Var det ikke bedst,
At tage Sacramentet paa vor Ed?
Jeg er, oprigtig talt, just ingen Helgen;
Men dog — i visse Ting er jeg gudsfrygtig
Hvad siger I, Herr Provst?

Jens Grand.

Jeg har alt sagt:
Jeg blander aldrig mig i Riddertrætte;
Men hindre nogen christen Broder i
At tage Sacramentet, naar hans Hierte
Tilsiger ham det, var en blodig Synd,
Og mindst tilgivelig vist af en Præst.

Jakob.

Velan! saa træde ned vi, Arved Vengtsøn!
I dit Kapel og sværge Samfundseden.

Alle.

Afsted! Afsted!

Stig.

Jeg følger ikke med.

Jakob.

Hvordan?

Stig.

Jeg givet har mit Ridderord:
Som Arvingsmand, den Haardtfornærmede,
At jeg vil Blodhævn over Erik Glipping;
Det maa Jer være nok.

Jakob.

Vær ei saa sær!

Stig.

Det er ei Særhed af en Mand, at følge
Sit eget Hoved til sin egen Gierning.

Jens Grand
(sagte til Grev Jakob).

Lad ham! I kommer ingen Vei med ham.

Stig.

Slig Daad, som her skal øves, kommer ikke
Vorherre ved; men Mennesket maa handle
Stundom paa egen Haand, og tage hvad
Der følger efter paa Samvittigheden;
Paa sin Samvittighed. Vorherre har
Intet med vor Samvittighed at gjøre.

Jens Grand (smilende).

Det kalder man paa Græsk en Paradox.

Stig.

Kan gierne være! Min Samvittighed
Er ikke græsk, den er god gammel dansk.

Jakob.

Fortryder Du det Løfte, Du har giort?

Stig.

Var det ei giort, saa giorde jeg det nu.

Jakob.

Med den Forsikkring er jeg veltilfreds.
Om det i Hallen, i Kapellet skeer,
Det kommer ud paa Eet.
(Sagte til Stig)
Det er kun for
De Svage her i Aanden, at jeg sver
Sligt Mummespil. Man har jo Narrefester
Og Eselsfester selv i Kirken nu.
(Han vinker de Andre; Alle gaae uden Stig.)

Stig
(ene, seer efter dem).

Saa kan en Vande Mordere vel ogsaa,
Kort for den iler til det blodige Værk,
Nedknæle fromt med Bøn for Herrens Alter.
(Grubler.)
Jeg svor med Forbeholdenhed; men stundum
Selv Ærligheden trænger til en List,
Naar dens Udøver ei skal gaae tilgrunde. —
Jeg deler ikke Disses plumpe Rasen,
Deeltager i det lumske Mord ei heller;
Fra dette Mord skal jeg Kong Erik frie,
Til egen Blodhævn. Ha! thi hævnes vil jeg,
Saasandt som i min Borg Skialm Hvides Hielm
Og Axels Sværd og Esbern Snares Skiold
Høisædet under Hallens Biælker smykke. —
Paa Stimandsviis har Erik ranet mig
Min Brud; hun var en Nat i Kongens Vold;
Med „Hæder" bringes hun mig nu tilbage:
„Han fandt en Ørn og ingen kiælen Due!"
Men Stig, men Stig! Hvo gav Dig denne Trøst?

Den nedrige, den falske Ranild Johnson. —
O var det sagt mig af en anden Mund!
Men fra den feige Løgners giftige Læbe
Kan Sandhed neppe lyde. — Gid han havde
Bagvasket Ingeborg, — da var hun reen.

(Efter et lidet Ophold)

Reen er hun dog! Men det veed Verden ei;
Og stod hun hvid i Englestraaleglands,
Gik jeg dog plettet for Alverdens Aasyn,
Og uslest Hyrde kunde haane mig. —
Een Lud der gives kun for denne Plet,
Og det er Eriks kongelige Blod.
Vel, Erik Glipping! een af os maa falde.
Jeg redder Dig fra Mordet, — glæd Dig ei!
Det er for selv at vie Dig til Døden.

(Gaaer.)

Fierde Handling.

Kongens Hal.

Kongen. Reinmar.

Kongen
(vinker ham fra Døren).

Træd ind, min Ven! Jeg har jo givet Dig
Tilladelse til uanmeldt at komme.

Reinmar.

En altfor stor Bevaagenhed af Kongen,
Bør Undersaatten ei misbruge.

Kongen.

Du
Er ei min Undersaat.

Reinmar.

Saalænge jeg
I Danmark dvæler, er jeg det.

Kongen.

Jeg haaber
Paa den Viis langtid at beherske Dig,
Som David Jonathan. — Vel at jeg seer Dig!
Der gives aandelige Byrder, Reinmar,

Som enkelt Mand saalidt formaaer at bære,
Som legemlige; jeg behøver Hielp,
En Vennebarm til Fragt for Overvægten;
Og denne Barm er din; — jeg har ei anden.

Reinmar.

Saa har Du ingen.

Kongen (forundret).

Ingen?

Reinmar.

Høie Konge!
Du kiender mig som ærlig Mand, Du veed,
Jeg sminker ikke mig med falske Dyder.

Kongen.

Jeg alt erfaret har: Du er en Ven,
Som man kan stole paa i Nødens Tid.

Reinmar.

I Nød? O ja! Naar Noden kom fra Gud.

Kongen.

Kom Nød fra Gud?

Reinmar.

Ja, for at prøve. Hvo
Ransager hans uendelige Viisdom?

Kongen.

Du mener, at den Nød, som nu mig plager,
Kom fra mig selv?

Reinmar.

Ja Herre!

Kongen.

Du er ærlig!

Reinmar.

Ja Herre!

Kongen.

Du har Ret, den kom fra mig.
Men ærlig Ven staaer ogsaa Vennen bi
I Nød, som daarlig han paadrog sig selv.

Reinmar.

Ja — naar han kan!

Kongen.

At lette Vennens Bryst
Med broderlig Fortrolighed, naar Skiæbnen
Ham trykker, er alt Hielp; thi det er Lindring.

Reinmar.

Det troer jeg ikke, Herre!

Kongen.

Troer Du ikke

Reinmar.

Nei, Eders Naade! Noden kræver Redning
Hvor reddes kan, der er jeg gierne med;
Men ørkeslos at lytte kun til Klage,
Med tomveltalende Medlidenhed,
Er næsten selv at giøre sig til Hykler.
I siger mig, at dengang I var syg,
Har jeg med Lægemidler, Nattevaagen
Og Pleie reddet Jer fra Døden? — Vel! —
Men hvad kan der udrettes her? Her kommer
Naturen Eder ikke selv til Hielp;
Den skader tvertimod, den er for stærk —
Og I, desværre, giver efter for den.

Kongen.

Hvor eftergivende jeg er, det vil
Du snart erfare. Danmark lære skal
Det har en Konge. Ridderen skal aves,
Den Stolte! Geistligheden tvinges ind
I sine Skranker.

Reinmar.

Hvilket Oplob der?

(De see ud af Vinduet; man hører Støi.)

Kongen.

Almuen trænger sig i store Stimmel

Fra Thule Vognsøns, Ebbe Skammelsøns
Henrettelse. De frække Hov'der faldt,
Og saa skal alle Voldsmænds. Hører Du,
Hvor Folket jubler, hvor det glæder sig
Til Fremtids Ret og Skiel og Lov i Riget?
(Der raabes udenfor. „Leve Kong Erik! Kong Erik leve!")

Reinmar.

Ha gyselig er denne Glæde mig.

Kongen.

Du har for svage Nerver, som en Qvinde,
Min gode Sanger!
(Viser ham et Brev)
Seer Du dette Brev?
Den frække Marsk har sig fordristet til
At fordre Kongen ud. Jeg stevner ham
Til Thing, og Vee Marsk Stig, ifald han møder.
Men snart han synge skal en anden Vise.
Han vil en Mand i mig og ingen Yngling?
Velan, Marsk Stig! jeg møder Dig som Mand.

Reinmar.

Til hvilket Optog er jeg kommen hid?
Jeg haabed, til Kong Eriks glade Velkomst,
At muntre livne Festen med en Sang; —
I denne Strid ei Minnesangen høres,
Du trænger til en Skiald fra Hedenold.

Kongen.

Og slig en Helt jeg finder ei i Dig. —
Du vender ogsaa nu dit Hierte fra mig?

Reinmar.

Jeg vender ikke Hiertet fra Dig, Herre!
Men — jeg tilstaaer det — fra din sidste Handling.
Du troer mig feig; men jeg beviser Dig,
At jeg har ogsaa Mod, naar uden Frygt

Jeg siger Dig: jeg kan ei agte Dig
For denne Handling, ei bifalde den.
I den gienkiender jeg Kong Erik ei,
Den Drot, om hvem jeg i min Vise sang:
„Han smykker Kronen meer end Kronen ham."
Det er ei mig, det er Dig selv, Herr Konge!
Som loste Venskabsbaandet.

Kongen (vred).

Ha Forvovne!
Forlad mit Hof og Land! Jeg skammer mig
For dette Venskab, som en altfor blød,
En altfor qvindlig Følelse har knyttet.

Reinmar (rødmende).

Maa jeg nu ikke takke Gud, som redder
Itide mig fra blot at vorde Træl
For Kongelune? (Fatter sig) Herre, tilgiv mig!
Jeg har et hidsigt Blod saavel som Du. —
Jeg veed det nok, det sømmer sig kun slet
For ringe Mand, at slaae paa samme Stræng
Som Kongen, naar han vredes; — men Du seer:
Paa Venskab er her længer ei at tænke;
Thi Venskab kræver Lighed.

Kongen (stolt).

Lighed var der
Saalidt som nu, da Du Dig kaldte Ven.

Reinmar (sagtmodig).

Jo, Herre! Lighed i vor Tænkemaade!
Det var mig nok; men nu, da denne svandt,
Nu er der ikke meer tilbage for mig,
End Jer at takke for bevisste Naade,
Og bede Jer om ufortovet Orlov,
Til hiem at vende til mit Fædreland!

(Bukker dybt og gaaer.)

Kongen (ene).

Han falder ogsaa fra mig. Lad saa være!
Saa har jeg begge mine Arme frie.
Her er ei Tid til blød Omfavnelse.
Med Kiærlighed forlod mig ogsaa Venskab!
Ha hvad er Kiærlighed og hvad er Venskab
Paa hadefulde Jord, blandt lutter Fiender?
Det Følelses-, det Ungdomsdrømmeri
Er Morgendug paa Blomsterne. Net smuk;
Men Duggen svinder snart, og Blomsten falmer;
Kun Mandoms-, Middagssolen modner Frugt.
Godt! Jeg skal vise dem, at jeg forstaaer mig
Paa Agerdyrkning som paa Haugekunst!

En Smaadreng
(kommer og melder)

Domprovsten Herr Jens Grand!

Kongen.

Han kom som kaldet!
(Smaadrengen gaaer.)

Jens Grand
(kommer og hilser med Korsets Tegn).

Guds Fred, min høie Konning! og god Dag.

Kongen (affides).

Han korser sig for mig som for et Gienfærd.
(Høit)
Herr Domprovst Tak! Spar kun Velsignelsen!
Jeg veed, det glædte Jer, da jeg var syg; —
Jeg mener, at jeg kom mig strax igien.
Jeg ønsker ogsaa Jer tillykke med
Et triveligt Velgaaende. Jeg seer,
At I udvider Jer paa alle Maader.

Jens Grand.

Hvis Eders Naade troer, jeg kommer for

Her at gientage de forslidte Phraser,
Som hver en Tiggermunk kan udenad,
Saa feiler I!

Kongen.

Jeg veed, I seer kun Feil
I hvad jeg foretager.

Jens Grand.

Tvertimod!
Jeg har bestandig sporet hos Kong Erik
En dristig Raskhed og en klar Forstand,
Som — mærker jeg — nu kom til Modenhed.

Kongen.

Hvor har I mærket det?

Jens Grand.

Tilfældigviis,
Da nys jeg Galgebakken red forbi,
Hvor Bøddelen halshugged to Forvovne,
Der spotted Gud og Kongen, Lov og Sæder.

Kongen (streng).

Det skal ei blive derved!

Jens Grand (sagte).

Hvor forandret!

(Høit)

Med Lov man bygger Landet, men med Straf
Kan man kun bygge Lov; thi ene Straffen
Forvolder Skræk, og uden Skræk for Død
Kan ingen Niding aves.

Kongen.

Ganske rigtig!

Jens Grand.

Tillader Eders Naade mig i Korthed
Jer at meddele, hvad mig vigtigt er,
Og Eder ikke mindre?

Kongen.

Meget gierne!
Jeg ynder Korthed.

Jens Grand.

Men i Alt dog ei?
Exempli gratia: langt Liv, — det ønsker
Sædvanlig Konger sig som Betlere.

Kongen.

I vil maaskee advare mig mod Snigmord?

Jens Grand.

Ei altid Mord'ren sniger sig paa Sti;
Fleer sammenrotte sig paa Landevei
Forvovne tidt; — og Ridderskaren, Herre!
Skiøndt ei den sniger sig til natlig Færd,
Kan være farlig nok.

Kongen.

Og Munkeskaren
I Klostrene?

Jens Grand.

Jeg veed, I troer mig ei;
I tvivler om, at Hiertet driver mig
Til noget ydmygt, underdanigt Skridt;
I tvivler om min Ærlighed, Herr Konge!
Ret er den første Tvivl, men ei den sidste.
Jeg kommer ikke som personlig Ven;
Jeg kommer ikke blot for Eders Skyld;
Men Klogskab byder ofte tvende Magter
At holde sammen troe til fælleds Tarv,
Om end ei Kiærlighed forened' dem.

Kongen (haanlig).

Ha — tvende Magter!

Jens Grand.

Det bedrøver mig,
At krænke Jer Ømfindtlighed; men, Herre,

Saa er det. Vi vil her ei undersøge,
Hvorledes Hver er kommen til sin Magt,
Nok, Magten er der. Og det blev ei derved;
Thi Herreſtanden eier ogſaa Magt.
Tre Magter kives i det lille Land, —
Hvad Under, at det ud gaaer over Landet?

Kongen (ſukker).

Det arme Land!

Jens Grand.

Hvis I vil redde Danmark,
Saa ſlut Jer til den bedre Deel. I ſtaaer
Imellem Herremænd og Klerkerne:
Med Herreſtanden kan ei ſluttes Fred,
Mindſt nu, da I fik Marſken til Jer Fiende;
Og neppe vil de To's Henrettelſe,
Skiondt billig efter Guds, Naturens Ret,
Jer ſkaffe Venner iblandt Ridderne.

Kongen.

Nei — neppe!

Jens Grand.

Den Vei altſaa kan ei gaaes
Til Eders Frelſe; aaben derimod
Er Eder end den Anden. Geiſtligheden
Staaer mellem Kongen og de vilde Riddere;
Den Magt, ſom vinder os, bli'er dobbelt mægtig,
Og overvinder altſaa let den Tredie.
At hielpe Kongen, ligger Kirken nærmeſt,
Naar ei den trues ſelv med Undergang;
De Tviſtigheder, ſom den øved mod Jer,
Var Livsforſvar, Nodværge. Hold med os,
Giv os vor Ret, ſkienk Korſet Værdighed,
Saa vaier det med Seir i Eders Banner.

Kongen.

Ved Kirken mener I naturligviis
Jer ſelv, Jens Grand! Hvad ſkal jeg giøre for Jer?

Jens Grand.

Hvis jeg skal hielpe Jer med Kirkens Magt,
Saa maa jeg ogsaa være Magtens Herre.
Giør mig til Ærkebisp i Lund! saa giør
Jeg Eder til en uantastet Konge.
Det pavelige Bifald skal jeg skaffe!

Kongen.

Ha slap det der ud? Lund har Ærkebisp;
Han skal ei sættes af for Eders Skyld;
Han skal beroves ei sin Bispestav,
Før Døden kommer.

Jens Grand
(med et lumskt Blik paa Kongen).

Døden kunde komme
Til Erik, — røve ham sit Kongespir!

Kongen.

Det har ei Nød, jeg frygter ingen Trudsel!
I taler om to Magter uden mig?
Den Tredie glemmer I, den allerbedste.
Er jeg blot Ridderkonge? Munkedrot?
Nei, jeg er Folkekonge. Ved Guds Blod!
Jeg vorde vil mit Folk en ærlig Konge,
Indsætte det i sine Rettigheder,
Som Geistlighed og Ridderskab har ranet.
Nys jubled Folket ved to Stimænds Død,
Da Bødd'len sønderbrød misbrugte Vaaben;
Det juble skal igien!

Jens Grand
(kold og rolig).

Jeg har ei meer
At sige Kongen. Jeg har varet ham,
Men han foragter Varselet; det vil
Maaskee fortryde ham. — Guds Fred, Kong Erik!
(Giør Korsets Tegn og gaaer.)

Kongen (alene).

Hovmodige! Der mangler andet ei:
Jeg skulde giøre Dig til Skolemester
For mine Handlinger, og som et Barn
Gaae i dit Ledebaand? Nei aldrig, aldrig!
Før miste Land og Rige, Livet selv,
End tære paa et usselt Skin af Liv.

(Han synker hen i Tanker og siger derpaa bevæget)

Saa stander da Kongen forladt og ene,
Udsat for Stormenes Kæmpekast,
Som Eeg i Krattet — men uden Grene,
Som Skib paa Havet — men uden Mast!
Men mit Træ, Du stammer dog ned fra Skiold,
I Skibets Planker er kraftig Hold,
Det trodser Munkenes List og Riddernes Vold.

To Grene, som skiærmed for Storm i Skyggen,
Forfriske mig ei meer under Løvets Hang:
Marsk Stig og Reinmar vende mig Ryggen,
Og begge dog de frelste mit Liv engang.
Saa ustadigt er Menneskets Sind!
Det dreier sig for den mindste Vind;
Det falmer snelt, som Møernes Rosenkind!

Og hvi forsvinder min Morgenrøde
Saa brat for den hede, den lumre Dag?
Hvad synded jeg svart? Hvad er min Brøde?
I Qvindernes Skiønhed jeg fandt Behag.
Vel leged jeg med dem; — O Elskovstant!
Min Ungdom saa mangt et Hierte vandt;
Men hvad mit Hierte søgte, det aldrig Hiertet fandt!

Saa sidder en Fisker ved Klippernes Haller
Og kaster i Havet ud sit Næt,
Men fanger kun — tomme Muslingskaller,
Til Armen ham synker modig og træt.
Saa Fuglefængeren ganger paa Jagt:
Kun Spurven paa Veien har Lykken ham bragt;
Sig Agerhønen fierner med Vingen udstrakt.

Dog ikke jeg meer vil forgieves sukke,
Beherske jeg mig lader ei svagt, som Barn;
Ei Lykken skal reent mig sin Dor tillukke;
Jeg kaster ei bort mine Jægergarn.
Som Mand vil jeg leve, vil virke som Mand,
Ophielpe Bondens og Borgerens Stand,
Og knække Munkens og Riddernes Mod—hvis jeg kan!!
(Gaaer.)

Marsk Stigs Borg.

Den forrige Hal. Stig. Mechtildis.

Stig
(møder hende).

Mechtildis hvordan gaaer det? Nu har Du
Da faaet et Herskab. Gamle Skrog! det gior mig
Halvt ondt for Dig, at paa din Gammelalder
Du Dig skal vænne fra de kiære Vaner;
Til andet Levesæt; ja det er tungt!
Jeg selv, skiondt yngre, gyser næsten ved
At tænke mig slig pludselig Forandring
I det Sædvanlige. Lad ogsaa Verden
Sig arte som den vil, lad Land og Riger
Omvæltes, — ha, saalænge jeg dog har

Endnu min Krog ved Arnen uforstyrret,
Mig tykkes: Verden staaer ret godt endnu.

Mechtildis.

Frygt ei Forandring, Stig! Den norske Jomfru
Er veltilfreds med Alt. Jeg skiælved som
Et Espelov og tænkte: nu faaer Du
Da Texten læst, om hvordan Alt er bedre
Deroppe — hvad de kalder det — i Norge. —
Jeg maatte vise hende Huset rundt;
Men hun slog Hænder sammen, raabte Kors!
Og blev saa henrykt over al den Pragt
Og Mageligheid, som hun kaldte det,
At hendes Dadel kun bestod i Frygt
For at hun skulde blive reent forkiælet.

Stig.

Du ynder hende da?

Mechtildis.

Jeg ynder hende?
Det sporger Du? Hvor kan man see det Ansigt,
Og ikke faae det kiært?

Stig.

Saa gik det mig!

Mechtildis.

Hun har to Dine, som er meget smukke
Naar de staae stille, men begynde de
Først at bevæge sig, saa er det reent galt.

Stig.

Det har jeg ogsaa mærket.

Mechtildis.

Hendes Mund
Er vakker naar hun tier; taler hun,
Saa blier man reent „fortiust" som Svensken siger,
Og veed ei ret, om man skal undre sig
Meest over Røsten, eller Tænderne.

Stig.

Ei gamle Moer, Du taler som en Skiald.

Mechtildis.

Stig Anderson! jeg blues som en Hund,
Fordi jeg troede slet om Ingeborg.
Der kan man see! man aldrig skal bedømme
Med Strenghed Noget, som man ikke kiender.
Nu gaaer jeg til min vante Dont. Der kommer
Din Fæstemø. Saa see dog munter ud!
Hvad fattes Dig?

Stig.

Slet intet, Gamle! Gaa!
(Hun gaaer.)
Du taler mere viist end selv Du veed:
„Ei strengt bedømme hvad man ikke kiender!"

Ingeborg (kommer).

Stig Anderson!

Stig
(gaaer hende imøde og griber hendes Haand).
Min Brud!

Ingeborg
(seer venligt paa ham).
Forlegne begge!
Det tænkte jeg! Det kan ei andet være
Vel efter sligt et Eventyr.

Stig (affides).
Hun er
Uskyldig, derpaa giver jeg mit Liv.
(Høit)
Min Ingeborg! drog jeg Dig ned til Danmark,
For at Du skulde taale slig en Spee?

Ingeborg.

Nu er det taalt, — og overstaaet — og glemt!

Stig (mørk).

Du glemmer snart!

Ingeborg.

Fornærmelser? O ja!
Desbedre husker jeg Velgierninger.

Stig.

For Qvinden er det stundum Dyd, at glemme,
Hvad Last for Manden var, ei at erindre.

Ingeborg.

Man maa beklage, vistnok, Erik Glippings
Barnagtige Letsindighed.

Stig.

Ja — Danmark
Maa man beklage.

Ingeborg.

Men for os, min Ven!
Har denne Daarskab havt maaskee sin Nytte.
Du drilled mig, fordi engang, som Barn,
Jeg havde havt Kong Erik kiær. Du meente,
Der skiulte sig maaskee endnu en Gnist
Af gammel Ømhed for ham i mit Hierte; —
Hvis der — hvad jeg i Sandhed ikke veed,
I Asken ulmet har en saadan Gnist,
Da har hans sidste Fusentasteri
Den ganske slukt; det jeg forsikker Dig.

Stig.

O jeg behøver ingen slig Forsikkring.
I sligt et Forhold taler Diet, Minen,
Med meer Veltalenhed end Ordet selv;
Og de har begge frikiendt Dig, for Du
Til Forsvar aabned Læben.

Ingeborg (lidt krænket).

Jeg har ei
Forsvaret mig; thi der er Intet at
Forsvare.

Stig
(omfavner hende).
Ganske vist! Bliv ikke vred!
Du ei behøver Forsvar, og Kong Erik
Kan ei forsvares.

Ingeborg.
Nei! (Venlig) Men dog tilgives?

Stig (alvorlig).
Nei, aldrig!

Ingeborg (ufkyldig).
Kiære! sæt Dig i hans Sted!
Han var forelskt.

Stig.
Og det undskylder Du?

Ingeborg.
En slig Medlidenhed Du træffer vist
Hos alle Qvinder. Kan man hade vel
Den, man er yndet af?

Stig.
Og dette Forsvar
Skal, mener Du, jeg tage med for Fyldest?

Ingeborg.
Med Mænd er det en anden Sag.

Stig.
Ret saa!
Nu enes vi: ja ganske vist, med Mænd
Er det en anden Sag. Og hør mig nu!
Du veed, din Stig er ingen hidsig Yngling,
Ei nogen egensindig, starblind Daare,
Der offrer strax det Bedste Livet har,
Blot for at tilfredsstille Harm og Hævn.
Jeg hader Erik ei for denne Daad;
Jeg kiender ham med samt hans Drengeluner.
Din Stolthed, Reenhed, din Ufkyldighed,

Din Kraft — har viist hans Vankelmod tilbage;
Ydmyget stod han for Dig ganske vist.
Men jeg — ydmyget staaer for hele Verden.
See, jeg er Mand og Kriger, Rigets Marsk,
Og jeg kan ikke taale denne Skam.

Ingeborg.

Vi nødes dog vel til at taale den.
Han er din Konge!

Stig.

Jeg er Riddersmand,
Af Byrd saa gammel og saa god som han,
Og — næst ham selv — den Ypperste for Riget.
Skialm Hvides Skiold er hvidt; det væmmes ved
At vorde plettet; vexelsidige Pligter
Os sammenbandt; men han har Baandet løst,
Og ingen Pligt mig binder meer til ham.

Ingeborg.

Hvad har Du da isinde?

Stig.

Ingeborg!
Uagtet Du har Kiærlighed til mig,
Bedrøved det Dig sikkert at forlade
Dit kiære Norge.

Ingeborg.

Qvinden følger gierne
Sin Mand, og seer sin Lykke kun i hans.

Stig.

Maaskee skal snart din Husbond følge Dig,
Og vælge sig dit Fædreland til Hiem.

Ingeborg.

Og denne Borg, som Du har smykt saa vakkert
Til min Modtagelse?

Stig.

Det koster mig
Ei Lidet, at forlade den; men Pynten
Var ei forgieves. Borgen hilser Dig
Som Marskens Brud. Til Borgkapellet følger
Os Munken.

(Tager en Krands af Væggen.)

Her er Brudekrandsen!

Ingeborg.

Kiære!
Du overrasker mig.

Stig.

Det kommer af
Kong Eriks Overraskelse. — Kom nu!
Følg i Kapellet, og omfavn som Hustru
Din Husbond, der forlader Dig imorgen,
Maaskee kun kort, — maaskee for dette Liv.

Ingeborg.

Hvad hører jeg? O hellige Maria!

Stig.

Jeg undsagt har Kong Erik, ham udfordret
Paa Liv og Død; jeg haaber, han modtog
Udfordringen.

Ingeborg.

Og hvis han ikke gior det?

Stig.

Saa maa han tvinges til det.

Ingeborg.

Anderson!
Ha hvilken Fremtid tilbereder Du!

Stig.

Min Handling en nødvendig Følge blev
Af Eriks.

Ingeborg.

O, I altfor stolte Mænd!
Som alting offre for en indbildt Ære.

Stig.

Den er ei indbildt. Er din Uskyld indbildt?
Din Blu? En Mands Uskyldighed er Æren.
En Ridder kan saa lidt undvære den,
Som Fuglen Vingen og som Brystet Luften.
Tag Æren fra mig, og hvad er jeg da?
En Træl paa Hesten! — Det forstaaer Du ei;
Det skal Du ei forstaae; men Du skal troe
At jeg forstaaer det.

Ingeborg.

Ak jeg troer Dig gierne!
Men — see Dig ile til din Undergang —

Stig.

Du frygter for, at Erik dræber mig?

Ingeborg.

Han er en ridderlig, en tapper Helt.

Stig.

Ha vilde jeg vel ellers slaaes med ham?

Ingeborg.

Jeg altid for mig troede stærk og dristig, —
Her svigter mig min Dristighed!

Stig.

Fordi
Du har mig kiær, det takker jeg Dig for.
Men lad min Rolighed Dig atter styrke! —
Seer Du ei daglig i dit Fædreland
Den raske Bonde vandre langs en Afgrund
Paa Fieldet, til sin Hiord, sin Mark, sin Eng?
Kun eet forfeilet Skridt — og ned han styrted

I bundløs Kløft, for aldrig meer at see
Guds hellige Lys, den elskelige Sol;
Dog vandrer han saa rolig og saa tryg,
Som Krømmeren i dette flade Land
Til næste Marked. — Saadan gaaer din Stig.
Frygt ei hans Afgrund! Smyk Dig med din Krands!
Kom atter som min Brud og vord min Viv!
Jeg først forlader Dig som Ægtemand.
(Ingeborg tager Krandsen og seer bedrøvet til Himlen.)

Stig.

Hvi stirrer Du saa stivt hen for Dig, Barn?

Ingeborg.

Jeg tænker paa en gammel Vise, Stig!
Som trøster mig.

Stig.

Hvorledes lyder den?

Ingeborg.

„Ung Ingerlil stod i fremmed Land,
Hun havde sin Fader forladt;
Nu hende forlod hendes Fæstemand,
Da blev det bælmørke Nat!
Men klart i Natten en Stierne stod,
Og lyste fra Skyens Brud;
I Døden den hende først forlod:
Det var hendes Haab til Gud!"
(Gaaer.)

Stig.

Det er vor Fryd i dette korte Liv:
En liflig Blomst, der knap har skudt sin Knup,
Før Ormen lægger strax sit Æg deri.
Hvor lykkelig vi Alle kunde være,
Hvis Erik havde handlet som en Mand!
Hvad hielper Klynk?

(En Svend kommer.)

Ha der er Sendebudet,
Med Svar tilbage fra Kong Erik Glipping.
(Svenden rækker Brevet og gaaer paa Marskens Vink.)

Stig
(bryder og læser det).

„Den Frækhed, at en Undersaat til Tvekamp
Sin Konge fordrer, sielden fandt sin Lige.
Undsagt mig har Du og dit Liv forbrudt;
Dog skienker Erik Dig af Naade Livet;
Og dermed er min Gield til Dig betalt.
Mit Riges Marsk kan ei min Fiende være.
Vil Du dit eget Vel, Stig Anderson!
Saa tirr ei meer forvovent Kongens Vrede.

(Putter Brevet i Barmen.)

Ved Christi Blod og ved hans hellige Død,
Kong Erik eller jeg maa falde.

Grev Jakob (der træder hurtig ind og hører disse Ord).

Ret saa,
Min tappre Ven! det var et ærligt Løfte.
Jeg seer, vi har i Dig en trofast Medhielp,
Kan stole paa Dig, og det er fornødent;
Thi Sammensværgelsen er fuldt i Gang.
Imorgen Erik Glipping gaaer paa Jagt;
Imorgen Aften leder Ranild Johnson
Ham vild. — Der staaer et eensomt Huus i Skoven,
Ei langt fra Finderup, jeg troer et Værtshuus;
Værtinden er af sielden Skienhed; hun
Har ogsaa lidt af hans Fornærmelser;
Hun skienker for ham. Han beruser sig
I Viin vel ei, men let i Qvindeblik;
Saa flyver han i Donen som en Kramsfugl.

Stig.

Velan, jeg møder ogsaa med min Flok.

Hans Død er mig af Vigtighed som Dig,
Og meer maaskee; thi jeg har meer at hævne.
Men sværg mig ogsaa nu ved Christi Blod,
At Hævnen Du vil overlade mig!
Thi jeg vil dræbe ham.

Jakob.

Jeg lover det!
Jeg skylder Dig den Fyldestgiørelse.
Farvel saalænge! — Du har Bryllup, seer jeg.
Jeg mødte Chordreng, Kiærterne blier tændt,
Nu skal der synges, Røgekarret dufter.
Det er ei Fest for mig. Fornøi Dig godt
I Aften, Stig! Imorgenaften først
Fornøies Jakob. Da skal ogsaa synges;
Som Munke komme vi formummede,
Berede ham til Død med Bøn og Sang.
Det er jo christeligt, det kan han fordre;
Thi selv min Fiende skylder jeg sin Ret.
(Gaaer.)

Stig (ene).

Ja! selv min Fiende skylder jeg sin Ret.
Og den skal Erik faae, den skal han faae.
Det glæder mig, at jeg endnu som Fiende
Kan komme ham til Hielp i Nødens Stund.
Naar disse Mordere hidsnige sig,
Som mørke Tordenskyer med lumske Lyn,
Da kommer jeg som Storm, — adsplitter dem,
Omringer ham med mine stærke Skarer
Og redder ham; men til en Kamp med mig.
Han er ei Niding, jeg har ofte seet
Høimodigheden i hans Kongeblik,
Og ei han nægte vil sin Redningsmand,
Hvad han din Brudgom nægted, Ingeborg!
(Ingeborg træder ind ad Døren som Brud med Slør og Krands, men bliver staaende i Baggrunden.)

Stig.

Der kommer hun! Ei som Valkyrie;
En venlig Engel ligner hun fra Himlen,
Der nedsteg for at glæde mig paa Jorden.
Blier denne Glæde lang mig? blier den kort?
Skee Herrens Villie! Flygtig eller lang —
Den længste Fryd er dog engang forbi,
Den korte sød, endskiøndt den kun var kort!

(Han gaaer hen og omfavner sin Brud.)

Femte Handling.

Et afsides Sted i Skoven.

Marsk Stig med endeel Riddere.

Stig.

Her, mine Venner! maae I tove lidt,
Og høre hvad jeg har at sige Jer,
Før vi os blande med de Andres Hob.
Det gielder blodig Straf paa Erik Glipping;
Han har, paa een og anden Maade, til
Forskiellig Tid, fornærmet Eder alle;
Det vil I hævne.

En Ridder.

Vi vil følge Dig.
Vi kiende Dig som en retfærdig Mand;
Hvad Du kan være Hovedmanden for,
Det kan vi være Hielpemidler til.

Stig.

Slig Tænkemaade just jeg ønsker her.
Jakob af Halland har en Bande hvervet
Af Riddersmænd, der alle hade Kongen,
Og de vil myrde ham. Jeg selv blev dragen
I dette Samfund, før jeg vidste det; —
Og skiøndt jeg Intet hader meer end Mord,

Jeg maatte holde gode Miner dog
Med Morderne, for ikke selv at myrdes.

Ridderen.

Du vil ei Eriks Drab?

Stig.

Jeg vil hans Drab,
Men ei hans Mord; og jeg vil ei engang
Bestemt hans Drab; hvis Døden kaarer mig,
Saa maa for mig Kong Erik gierne leve.

Ridderen.

Jeg ei forstaaer Dig.

Stig.

Erik Glipping har
Fraranet mig min Fæstemø, da hun
Fra Norge reiste, ladet hende bringe
Om Natten til et Fangetaarn i Skoven,
Og hende der besøgt, — og uden Vidner.
For Gud, for mig, for Sandhed staaer hun reen;
Men det veed Verden ei; — jeg staaer beskæmmet.

Ridderen.

Kun Eriks Død udsletter denne Skam!
Af slig Forsmædelse leed fleer end Du.

Stig.

Jeg hævner mig ei blot, jeg hævner Fleer!
Jeg veed det, og det styrker til Bedriften.

En anden Ridder.

En Tvekamp med ham er det blot, Du ønsker?

Stig.

Jeg har udfordret ham, men fik til Svar
Foragt og Trudsel kun; thi maa han tvinges.

Første Ridder.

Godt! vi skal tvinge ham.

Stig.

Men frelse ham
Fra Morderne. Jeg vil kun drage Sværd
Mod Erik, naar han kan forsvare sig.
Og falder jeg for ham i denne Kamp,
Hvad let kan skee; thi han er ti Aar yngre
Og, som en øvet Ridder i Turnering,
I Fægtekunst mig muligt overlegen; —
Saa maae I, som et ærligt, sikkert Leide,
Ledsage Kongen hiem.

Alle Ridderne.

Det love vi!

Stig.

Men ogsaa maae I love helligt mig,
Ei lumskt at overfalde Morderne.
Frivilligt eller tvungen — ligemeget!
Jeg indgik Forbund med dem, gav mit Ord;
Min Ære kræver og min Ærlighed,
Ei at forraade dem. Lad dem bortflye!
Lad Erik siden handle som han vil,
Og lad dem hytte sig saagodt de kan!
Han reddes skal af Fælden, der blev opstilt;
Men de skal ikke lokkes selv i Fælden.

Alle.

Det love vi!

Stig.

Nu Haand paa Værket lagt!
Til Hest igien og ind ad Skoven til.

(Alle gaae.)

Et andet Sted i Skoven.

Grev Jakob med Følge.

Jakob.

I mindre Flokke maae vi samles først
Ved Finderup, for Opsigt ei at vække.

En Svend (kommer).

Herr Greve! Vi har mødt en selsom Fant!
En Fremmed — Tydsker udentvivl — en Ridder
Af Klædedragt; han sporger ivrigt efter
Marsk Stig.

Jakob.

Er han af vore Folk? Veed han
Vort Løsen?

Svenden.

Nei.

Jakob.

Og sporger ivrigt efter
Marsk Stig?

Svenden.

Ja, Herre!

Jakob.

Skynd Dig, bring ham hid!

Reinmar von Zweter bringes hid.

Jakob.

Hvad vil I os?

Reinmar.

Er I Marsk Stig?

Jakob.

I kiender
Mig ikke?

Reinmar.

Nei.

Jakob.

Først sig mig, hvem er I!

Reinmar.

Reinmar von Zweter, Kongens Reisefælle.

Jakob.

Ha! I er Erik Glippings splinterny,
Formodenlig trofaste Ven?

Reinmar.

Det er jeg.

Jakob.

Og søger Marsken her? Stig Andersøn?

Reinmar.

Man sagde mig, at han drog denne Vei,
Da ved hans Borg jeg lod mig melde hos ham.

Jakob.

Velan, hvad vil I mig? Jeg er Marsk Stig.

Reinmar.

Herr Marsk! Jeg mærker nok paa alle Ting,
At Noget er i Gjære mod Kong Erik.
Han har forløbet sig, fornærmet Jer
Med en letsindig Overilelse,
Men ei beskæmmet Jer — saasandt Gud lever!
Jeg kiender ham, han er ei fri for Feil,
Men lumsk Forstillelse var aldrig hans. —
Tilgiv! — I har en ærlig Ven i ham
Da, mens han lever, han har een i Jer,
Og Danmark har to Støtter i Jer begge.

Jakob.

Hans Blod kan kun forsone mig.

Reinmar.

Hvis Blod
Forsone skal, og hvis I troer en Tvekamp
Bevidne maa Jer Vivs Uskyldighed
Og Kongens, — Vel! jeg æsker Jer til Tvekamp!

Erik er Konge, Kongen kan ei kæmpe
Mod Undersaatten; men det saae man tidt,
At Trediemand paatog sig Andens Kamp.
Jeg vidner om, at Eders Viv forlod
Kong Erik uden Skam, — som hendes Ridder.
Saa lad os kæmpe strax i Herrens Navn!
Lad Himlen selv afgiøre denne Trætte!
Een af os falde, ligemeget hvilken;
Men Danmark mister derfor ei sin Konge.

Jakob.

I er en ærlig Karl! Vel, lad os kæmpe!

(De fægte med hinanden, Reinmar saares dødeligt og falder.)

Jakob.

I tabte! — Det er klart, at Retten er
Paa vores Side.

Arved Bengtsøn
(til Reinmar).

Taabelige Vovhals!
Viid, at den Ridder, som Du kæmped med,
Var —

Jakob.

Hold din Mund og lad ham døe i Ro!

(Reinmar døer.)

Jakob.

Det var en ærlig Karl! — En Fiante sagtens,
Men har dog ei fortient, Du spotter ham.
Lad ham i Graven tage med den Trøst,
At han har stundet til det rette Maal.
Hvad blev der vel af Verdens bedste Helte,
Hvis ei de døde sødt i denne Tro? —
Begraver ham! Og saa til Finderup!

(Reinmar bæres bort, Alle ile afsted.)

I Skoven ikke langt fra Finderup.

Et lidet Værtshuus i Baggrunden; til den ene Side et Bord og Bænk, under et stort Træ. Et Hiul staaer opstillet ved Huusdøren.

Kongen. Ranild Johnson.

Ranild.

Vi har forvildet os. Jeg skammer mig,
At jeg, som burde kiende Skoven dog —

Kongen (leer).

Som Overjægermester!

Ranild.

Ikke bedre —

Kongen.

Forstaaer dit Embed? — Skam Dig ikke derfor,
Du finder mange dine Lige, Ranild!

Ranild.

Den danske Skov er altfor vild og stor.

Kongen
(altid munter).

Den danske Skov blier mindre nok engang.
Naar de tilbede først det Nyttige, —
Og der er ingen Afgud, som jo Verden
Tid efter anden dyrker, — tro Du mig,
Da flygter Egen for det lille Straa.

Ranild.

Jeg ei begriber —

Kongen.

Hvordan Du løb Surr
Af Veien? Det skal jeg fortælle Dig:
Du saae ved Nadveren for dybt i Kruset.
Mig smagte selv ret godt den gamle Viin;
Og skiøndt jeg skiæluer Høire grant fra Venstre, —

(Det gior Du ei engang naar Du er ædru)
Er jeg dog munter; og det vil jeg være
Herefter. Jeg er kied af Følsomheden,
Den leder dog til ingenting.

Ranild
(som om han opdagede det nu).

Der staaer
Et Skovhuus! — Under Træet Bord og Bænk.

Kongen.

Saa er vi komne, som det lader, dog
Til Menneſker igien. — Jeg lider godt
Et saadant Eventyr, en slig Forvilden
Fra Sværmen, Hoffet, Glandsen, Smigren, fra
Bekymringen, fra det Sædvanlige;
Fra Tyendet, som altid varter op —
Fra Hesten — selv fra Hunden. — Ranild Johnsøn
Har jeg dog end; — hvad mangler der mig da?

Ranild.

I smigrer for mig paa en egen Maade.

Kongen.

Jeg er dog bleven træt af denne Løben
Omkring i Krattet; af at støde mig
Hvert Øieblik paa disse nøgne Rødder,
Af denne Strid med Grønsvær og med Buske.
Jeg vil et Øieblik hensætte mig
Paa Bænken der. Den har vel intet Rygstød,
Men Træet selv er prægtig Stoleryg.
(Han sætter sig.)
Bank hist paa Døren, faa Besked om Veien!

Ranild
(ængstlig, afsides i Forgrunden).

Jeg ei forstaaer mig paa mig selv! Det har
Jeg aldrig giort; jeg veed ei hvad jeg vil.
Nu da jeg skal forraade ham, nu svulmer
Mig Hiertet, som det sprang itu i Barmen.

Jakob af Halland tvang mig til min Brøde!
Og staaer jeg Sammensværgelsen ei bi,
Saa koster det mit eget Liv.
(Seer paa Kongen)
Han sover! —
Letsindige! Ja ja, letsindig er han.
Nu kunde let man dræbe ham; — men Gud
Bevare mig!
(Han gaaer hen i Tanker og støtter sig, for at hvile, til det store Hiul, der staaer opstillet ved Døren.)
(Hiulmanden kommer ud af Værtshuset.)

Hiulmanden.

Na med Tilladelse, min gode Herre!
Jeg skulde ha'e det Hiul, som der I læner
Jer Ryggen til.

Ranild,
(uden at røre sig af Stedet).
Hvad er det for et Hiul?
Hvo kiører med saa store Vogne her?

Hiulmanden.

Den Stakkel, der skal kiøres bort paa det, —
Han kommer ikke langt.

Ranild.

Hvem er I?

Hiulmanden.

Hiulmand!
Jeg triller, med min Dreng, kun dette Hiul
Til Vangeledet; — og der kommer Manden,
Som har bestilt det, for at hente det.

Ranild.

Hvem mener I ved Manden?

Hiulmanden.

Mestermanden!
Som steile skal paa det den arme Synder.

Ranild
(springer fra Hiulet, som om det brændte ham).
Afskyeligt!

Hiulmanden (leer).
Det gior mig ondt, min Herre!
At I har viet Hiulet ind. Men det
Er ganske nyt, — det siger ingenting.
Farvel og bliv ei vred! Det var ei min Skyld!
(Triller Hiulet bort.)

Ranild
(søger at fatte sig).
Ha hvilken Feighed! Hvilket Drømmeri!
Paa Steilen bringer mig min Handling ei,
Naar den er kiæk og stunder til sit Maal.
Det er kun Feigheden, som jeg maa frygte.

Kongen
(vaagner og springer op).
En hæslig Drøm!

Ranild.
Har Eders Naade drømt?

Kongen
(stirrer hen for sig).
Der er ei noget Elskovseventyr,
Af alle dem som man bebreider mig,
(Skiøndt mange vistnok dadleværdige)
Undtagen Et — som egenlig mig græmmer,
Som tynger mig Samvittigheden!

Ranild
(med paatagen Munterhed).
Et? —
Ak Gud! Gid Ranild Johnson slap saa let!

Kongen (grublende).
Det var en deilig Mø, som jeg bedrog.

Ranild.
Bedrog?

Kongen.

Til Kiærlighed.

Ranild.

Den følte hun
Frivillig for Jer vist.

Kongen.

Hun blev ved mig
Ulykkelig. — Uskyldighedens Tab
Den Arme bragte til Fortvivlelse.
Og aldrig vandrer jeg en Aa forbi,
Hvor Pilens Grene ned i Vandet hænge,
Før jeg maa tænke paa den stakkels Gundvar,
Der drukned sig en deilig Maanskinsnat
I Gudenaa.

Ranild.

Det skulde hun ladt være!
Det var en daarlig Overilelse;
Hun selv var i sin slette Skiæbne Skyld.
I havde sørget nok for hendes Fremtid.

Kongen.

Der gives, Ranild! et Slags Sværmeri,
Fiint, yndigt som Auriklens Blomsterstøv, —
Som Du ei kiender; — jeg har næsten glemt det.
Men Gundvar viser stundum mig i Drømme
Sit Dødningansigt, som jeg hende saae,
Da draget op af Bølgen hendes Liig
Paa Græsset laa, strakt i Violerne.

Agnete (kommer ud af Huset med en Kande Viin og to Bægere, som hun sætter paa Bordet).

Ranild.

Der kommer vor Værtinde! byder os
En Lædskedrik. Hun har vel hørt, vi kom,
Og bringer os, hvad vi behøve, før vi
Forlange det. — Det er en deilig Qvinde.

Kongen.

Det lader til det. — Drik og skynd Dig flux
Paa Bakken op, og blæs af alle Kræfter,
At Følget høre kan dit Giallerhorn.

Ranild.

I vil dog ei, jeg blæse skal som Heimdal?

Kongen.

Blæs! Saa gjør Du dog Nytte med din Blæst.
Jeg længes efter Eventyrets Ende.

Ranild.

Ulykkelige Konge! det faaer Ende
Før selv Du aner det; ak altfor tidligt!
(Gaaer.)

Kongen
(til Agnete, som nærmer sig).

God Aften, smukke Barn! Er Du Værtinden
I dette Skovhuus?

Agnete (neier).

Eders Naade, ja!

Kongen.

Du kiender mig?

Agnete.

Hvo kiender ikke Kongen?

Kongen.

Saa lad mig ogsaa kiende Dig! Kom mig
Lidt nærmere! Mit Syn er noget kort.
Min Kammermester siger, Du er deilig.
Saa velskabt Qvinde paa saa eensomt Sted?
Det aldrig gaaer naturligt til. Du er
En Ellepige vist, — men af de gode;
Du er ei huul, naar Du mig vender Ryggen.

Agnete
(rækker ham et Bæger).

Jeg bringer Eder her et Bæger Viin;
I trænger til at lædskes efter Jagten.

Kongen.

Ak! Livet, Barn, er en forgieves Jagt. —
At lædskes? — Ja! Men Vinen drak jeg nys;
Hvis Du vil lædske mig, giv mig et Kys!
Vend Dig ei bort? Hvi skiuler Du dit Ansigt?

Agnete.

Hvad Kongen ønsker, bør hans Undersaat
Ei nægte ham — i Tugt og Ærbarhed.

Kongen (smilende).

Forstaaer sig!
(Vil kysse hende, men da han kommer hende nær og seer ret paa hende, viger han tilbage og siger forfærdet.)
Christ Maria!

Agnete (leer).

Seer jeg da
Saa hæslig ud, at I blier bange for mig?

Kongen.

Nei! Du er deilig; — altfor deilig — ligner
En anden Skionhed, — som ei meer er skiøn!

Agnete.

I mener Gundvar vist, min stakkels Søster?

Kongen.

Du? Alle gode Helgne — hendes Søster!

Agnete (munter).

Bryd Eder ei om det! I troer maaskee,
Jeg hader Jer, fordi I lokked Gundvar?
Nei, Eders Naade! jeg har meer Forstand.
Den gode Gundvar var en stakkels Tosse!
Det skulde været mig, — jeg havde vist
Ei druknet mig for det. — Smag nu min Viin!

Kongen.

Du smiler til mig, men Du smiler fælt.

Agnete.

I er en Skielm, Herr Konge! Bliv ei vred!
Jeg er en Landsbypige, jeg forstaaer

Mig ei paa Hoffets Høviskhed; — dog høre
Vi her i Censomheden Ret og Andet;
Og jeg har Meget hørt, fra den Tid af
I daared Gundvar. Ganske nylig har
I atter været jo paa Spil, Kong Erik!
Hos Marskens Hustru.

Kongen.

Jeg forsikrer Dig,
Hun er uskyldig.

Agnete (leer).

Som min Søster Gundvar;
Ei sandt? Drik nu!

Kongen.

Jeg drikker ei din Vin.
Du stirrer paa mig som et Spøgelse.
Est Du ei Gundvar selv, der kommer for
At varsle mig?

Agnete.

O hvilken Overtro!
I vrager Vinen?
(Seer ud af Scenen)
Der er Ranild Johnson
Tilbage; han har hidblæst sine Venner.
Hans Kinder, synes mig, er lagt paa Blegen,
Fra sidst han var her. — I vil ikke smage
Min Vin?

Kongen.

Din Gift!

Agnete.

Saa faaer I neppe Vin
At smage meer. God Nat, Kong Erik Glipping!
Nu falder Vingen snart af Sommerfuglen;
Nu er den smukke lyse Dag forbi;
Den var kun kort, skiøndt en Skiærsommerdag;
Ufrugtbar, skiøndt den ikke mangled Sol;

Men Regnen mangled af et trofast Hierte,
Og uden den kan ingen Blomster trives!
Dog — til en Gravkrands findes vel en Blomst!

(Hun gaaer ind i Huset.)

Ranild
(kommer fortvivlet).

Min Konge — red Jer, mens det end er Tid!

(Vrider sine Hænder)

Ak, hellige Jomfru! Det er alt forspilde.
Omringt er Huset — Eders Hest opdaget.
Maaskee kan I dog smutte bort endnu —
Og skiule Jer — hist i den Høstak der!

Kongen.

Elendige! hvor vover Du at giøre
Din Konge slige Forslag? Smutte bort!

Ranild.

Fra Døden!

Kongen.

Lad den komme! Den skal finde
Mig som i Livet.

Ranild (græder).

Jeg Ulykkelige!
Man har forført — bedraget — tvunget mig.

(Kaster sig fortvivlet paa Knæ)

Tilgiv mig! — I som var god imod mig!
O Gud det knuser mig.

Kongen.

Du har forraadt mig?

Ranild.

Man har betient sig af min Svaghed, Herre!
Min flygtige Vrede! — Hiertet er ei ondt
I mig, det jeg forsikkrer Jer. — O fly!
Jeg selv skal hielpe Jer.

Kongen.

Du falske Niding!
Til Skiændsel, som Du hielper til mit Mord.

Ranild.

See mine Taarer!

Kongen.

Ja, Du græder godt!
Hvis Uskyld saae din Graad, da vilde den
Herefter altid staae med tørre Øine. —
Nævn mine Mordere!

Ranild.

O der er Mange.
Jakob af Halland fører dem.

Kongen.

Det tænkte
Jeg nok.

Ranild.

Marsk Stig!

Kongen.

Der lyver Du igien.

Ranild.

O gid jeg løi! — Som Munke komme de;
Og der er ogsaa Munke mellem dem.
De synge Requiem; Jert Requiem.
De vandre hid, som til Begravelse.
Liigkiste føre de i Toget med;
Ak — Eders Kiste, Herre!

(Man hører Sang udenfor.)

Kongen.

Vel betænkt!
For Noget Noget! tænke de; det er
Det Mindste man kan give Den, man røver
Sit Liv og Rige.

Ranild.

Mig befalte de

At forberede Jer paa dette Tog,
Som en sædvanlig Jordefærd, fra Kloſtret
Til Kirkegaarden.

Kongen.

Godt!

Ranild.

O ſkiul Jer, Herre!

Kongen
(drager ſit Sværd).

Viig fra mig, Satan! Eller dette Sværd
Skal jage Dig til Helved.

Ranild.

O mit Hierte!
Jeg holder det ei ud; — jeg laa paa Hiulet,
Jeg forudſeer min græsſelige Skiæbne.
Jeg flyer ſom Kain, men jeg undflyer ei
Den fæle Steile, ſkiondt den ſtaaer ſaa ſtille.
(Flyer.)

(De Sammenſvorne komme langſomt i Sørgetog, med ſorte Munkekapper over Harniſkerne og Hætter over Hielmene. De ſynge Requiem og omringe Kongen i en Halvkreds.)

Kongen
(med det dragne Sværd i Haand).

Her ſtander altſaa Liget, — ſom endnu
Kan tale; — her ſtaaer Spøgelſet, ſom alt
Før Døden med ſit Blik forfærder Jer.
Thi hvis ei Munkehætten ſkiulte feigt
Hvert Anſigt, læſte jeg den blege Skræk
I mangen en ei reent forhærdet Synders,
Der lod ſig lokke til Misgierningen
Af Ham derhenne, med den lille Sicel.
(Peger paa Grev Jakob.)

(Grev Jakob kaſter Munkekappen og drager ſit Sværd; de Andre giøre ligeſaa.)

Kongen.

Min egen Jordefærd oplever jeg;
Og holder ved min Henfart Talen selv.
Dog ingen Sørgetale! Nei ved Himlen!
Men Sorg vil som et kulsort Tæppe bredes,
Naar jeg er død, ei over denne Kiste;
Men over Danmark; Angst og Anger snart
Vil væve Teppet; Skam vil dyppe det
I Nattens Farver og mit Folk vil græde,
Naar man opdager dette Kongemord.
Saa støder til! Her staaer jeg! — Dvæler I?
O saa blev ikke Troskabsfunken slukt
I hvert et Bryst, som dækkes haardt af Staal,
Saa har jeg Venner iblandt Fienderne.
Saa vender Eders Glavind kiækt mod Ham,
Den Niding, som forførte Jer. — Jeg selv
Vil giøre første Skridt.
(Han hugger ind paa Jakob af Halland.)

Jakob.

Til Graven, Erik!

(Han raaber til de Andre, medens han fægter med Kongen.)

Nu mindes Eders Eed, og lader Jer
Som svage Børn ei daares af hans Ord!
(Kongen omringes og stødes ned.)

Marsk Stig styrter ind med sin Skare.

Stig.

Til Hielp! Til Hielp! Beskytter, redder Kongen!
(De Sammensvorne flye, Kong Erik bringes frem paa Skuepladsen.)

Stig
(griber Kongens Haand).

O han er myrdet og jeg kom for silde.
(Kongen lægges ned.)
Unyttig var min List, og min Bedrift
Vil staae i Krøniken som Brændemærke.

Hvad hielper her Undskyldning? Man vil troe,
Jeg lyver! — Men min Stolthed er ei dræbt;
Den ei nedlader sig til Selvforsvar.
Jeg skylder Ingen Regnskab uden Dig;
Lad dem miskiende mig, fordømme mig;
Jeg iler fra et opbragt Fædreland
Til Norges Field, og er igien mig selv.

(Betragter Kongen.)

Her gik der meget Godt tilgrunde for
Et altfor sandseligt, blødt Sværmeri.
Hvad havde Erik været for os Mænd,
Hvis Qvindeskionhed ei ham havde daaret!
En ægte Ridder, et oprigtig Hierte,
Et klogtigt Hoved — og en Folkeven!

(Knæler og griber Eriks Haand.)

Far hen i Fred! — O Erik! havde Du
Dog levet blot endnu et Øieblik,
At høre Sandheden. Alverden maatte
Da gierne troe om Stig, han var en Morder,
Naar Du ei troede det!

Erik

(aabner Øiet, smiler til ham, trykker hans Haand og siger venligt)

Jeg troer det ei!

(Dør.)

Oehlenschlägers

Tragødier.

Tiende Bind.

Amleth.
Kiartan og Gudrun.

Kiøbenhavn.

Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.

Trykt hos S. Trier.

1849.

Amleth.

Tragødie

af

Oehlenschläger.

Kiøbenhavn.

Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.

Trykt i S. Triers Officin.

1847.

Hamlet.

Fortale.

Det kunde maaskee synes forvovent, her at have behandlet et Emne, som gav Anledning til et af Shakespeares Mesterværker; dog, Amleth og dette Drama ligne vel hinanden i Navn, tildeels i Fabel, men Compositionen, Characteertegningerne og den skildrede Tidsalder ere saa forskiellige, at Talen ligesaalidet kan være om Sammenligning, som Efterligning. Shakespeare tog et Sagn, losrevet fra Historien, og behandlede det frit efter sin Idee. Hans Hamlet er en følsom, philosophisk, ung Fyrste, en Protestant, der har studeret i Wittenberg; en dybsindig romantisk Sentimentalitet udgior Grundlaget i hans Væsen, forbunden med en, vel skion og høi, men paa ingen Maade heroisk Aand. Selvfølelsen af Mangel paa Kraft til at hævne sin Fader, gior Ynglingen fortvivlet; og denne Fortvivlelse bringer ham, der ellers er skabt for at elske, til at foragte sig selv og hele Menneskelivet, som svagt og elendigt. Saaledes svæver hans Følelse og Tanke i et poetisk Tusmørke af deels paataget, deels virkeligt Affind; og i at skildre dette, viste Digteren sit store Genie.

Men Amleth er ikke blot Navnet for en løs Fortælling, han fremtræder hos Saxo som en mærkværdig ung Helt og Danerkonge i Oldtiden. Alt i de

ældste Tider følte vore Forfædre, at Aand og Forstand maa forbindes med Legemskraft, naar Helten skal udmærke sig. Den nordiske Mythologie har skionne Digtninger nok, som udtale dette; og selv i Historien, i den Mellemtid, hvor Troen paa Guderne begyndte at forsvinde og Christendommen endnu ikke var indført, (den egenlig barbariske Tid,) finder man i Sagaerne, (Nials f. Ex.) altid megen Agtelse for Klogskab, der kaldtes List. Denne maatte naturligviis ofte, overdrevet og eensidigt, ligesom Tapperheden, udarte til noget Slet. Saaledes see vi, at Indholdet af de islandske Sagaer hyppigt bestaaer i snedig Rettergang og grusom Selvhævn. Men at der nu i Oldtiden fremtræder en Helt, som bruger og anvender denne List i en ædel Hensigt, med Vid og Besindighed, er et skiønt Træk, og burde, synes mig, ikke mangle i det Galleri af Historiemalerier, jeg fra Tid til anden har aabnet mine Landsmænd. Allerede Ewald følte, at denne Tildragelse kunde digterisk behandles paa fædrelandsk Viis, og havde ifinde at skrive en Amleth. Jeg har her vovet det, og haaber ikke at dadles, for at have behandlet et Stof, som en stor Digter i Forveien brugte paa en ganske anden Maade. Noget Lignende har jeg før prøvet, uden Dadel: Baldur hin Gode fulgte paa Ewalds Balders Død; Skudet efter Æblet paa Sønnens Hoved i Schillers Wilhelm Tell og i min Palnatoke, skiøndt lige i Begivenheden, have aldeles forskiellige Characterer. Ikke Stoffet, men Composition, Characteertegning og Diction giøre Værkerne forskiellige, og give dem deres individuelle Værdi. Det var i Følelsen heraf, at Digterne, saavel antike som moderne, ofte med Held behandlede samme Emner.

Forfatteren.

Amleth.

Personerne.

Fengo, Konge i Jylland.
Geruthe, hans Dronning.
Amleth, hans Stedson.
Sigrid, Amleths Brud.
Gumble, Skiald.
Vifil, Staller.
Rørik og Hugleik, } tvende Hirdmænd.
Hadding, Underdrot i Vensyssel.
Thorald, hans Offergode.
Gunhild, Sigrids Amme.
En Fiskerkone.
Gyda, en gammel Troldkvinde.
En Dreng, hendes Ætling.
Fengos og Haddings Huuskarle.
Kæmper og Folk.

Første Handling.

En Fiskerhytte.

Amleth (klædt som Fisker), **Husets Qvinde.**

Qvinden.

Nu est du tør og omklædt alt, min Ungersvend!
Men ringe blev din Dragt, mod den, Du skiftet har.

Amleth (leer).

I Larven brogede Sommerfugl tilbage krøb.
Jeg takker dig! Dyngvaadt var mit Skarlagenskind.
Du kiender mig slet ikke?

Qvinden.

Nei, men mærker nok,
Du est en Dansk, Hirdmand maaskee ved Kongens Hof;
Thi hoviskt er dit Væsen, stolt dit Dikast.
Men jeg er fra en fremmed Egn og nylig gift;
Jeg kiender lidt til Kæmperne paa Kongens Gaard.

Amleth.

Et Søtog har jeg prøvet nu halvandet Aar,
Og overalt havt Medbør; det var ikke Ret
Af gamle Nordhav saadan at behandle mig;
At sønderslaae mit gode Skib paa Fædrekyst.

Qvinden.

Min Nabo kommer der, en saare fornem Mand;
Hvis du est en af Kongens Kæmper, finder du
I ham en Broder, som kan bedre hiælpe dig.
(Gaaer.)

Humble Skiald (kommer, og raaber forundret).
I Guder, Amleth!

Amleth (glad).
Humble Skiald! min Barndomsven!
Dig seer jeg først? Saa er al Sorg og Nød forbi.
(Omfavner ham.)

Humble.
Du, Amleth, her? Du — du est den skibbrudne Mand,
Som hid er svømmet fra det bølgeslugte Vrag?

Amleth.
Jeg haaber fleer?

Humble
(ryster bedrøvet paa Hovedet).
Nei, Amleth! du kun reddet blev.

Amleth
(med en rask Følelse).
Har Ran alt dræbt de tappre Brødre? — Ligegodt!
Hler-Ægir vristed dem af Qvindens Morderarm,
Og Niord paa Stormen fløi med dem til Valaskialf.

Humble.
Ak, Amleth! Du est her igien!

Amleth.
Hvi sukker du?
Beklager du min Hiemvee? Ja, jeg leed deraf;
Men kalder der ei Svaghed, at et Træ har Rod.

Jeg kied blev af den gule Frugt paa Sikilei,
Og længtes efter danske Rug og dansk Bedrift.

Humble.

Du finder, Amleth, mange Ting forandret her.

Amleth.

Som Skyer paa Himlen vexle Livsbedrifterne!

Humble.

Din Fader —

Amleth
(falder ham i Talen).

Lever, haaber jeg, dog karsk og vel?

Humble.

Nei — han er død!

Amleth
(tvinger sin Sorg).

Saa svang til Valhal Odin ham,
Og ei med Graad besmitter jeg hans Bautasteen.

Humble.

Nei Amleth! ei din tappre Fader faldt i Kamp.

Amleth.

Da sørger jeg først, hvis han sank paa Bænkehalm.

Humble.

Ei Spæret, men hans Livsbedrift har mærket ham.
Man mumler om, hans Bradød var et skummelt Mord.

Amleth (fortvivlet).

Saa er end ei mit Skibbrud endt! kun Børneleg
Det første var; min Aand slog nu dit Ord i Qvag. —
Min Fader myrdet! — Danmark har ei hævnet ham?

Gumble.

Af Hemmelighedsſløret dækt er denne Daad.

Amleth.

Hvorledes giennembrød da du det tætte Slør?

Gumble.

Mistanken, Amleth! Rygtet og Sandſynlighed —

Amleth.

Er Sladderſøſtre, fæſtes kan til dem ei Lid.
Hvo herſker nu?

Gumble.

Din Faders Broder.

Amleth.

Fengos Hævn
Traf endnu ei Hardvendils ſkumle Banemand?
Han greb ei Morderen?

Gumble.

Amleth, ha jeg frygter for,
Han greb ham, hvergang Fengo greb i egne Barm.

Amleth.

Du troer —

Gumble.

Hvad Mange troe, men Ingen yttre tør.

Amleth
(vrider ſine Hænder).

Hvad blev der af min Moder da, den arme Viv?

Gumble.

Uſkyldig og uvidende, Geruthe blev
En Nidings Huſtru.

Amleth.

Ægted hun hans Banemand?

Humble.

Et Aar først efter Mordet; da du borte blev,
Og Fengos gamle Lidenskab var vakt paany;
Da — for at hævde dig, som Søn, din Arveret —
Fandt hun sig i, hvad sikkert hun fortryder nu.

Amleth
(efter et Øieblik, hvori Lidenskab og Sorg have betaget ham).

Din Tidende som Lynet i min Steeneeg slaaer!
Den knækker Grenene — splintrer dog ei Stammen reent.

Humble.

Nu, Amleth, hør en ærlig Vens velmeente Raad!
Tak Guderne, som sendte dig paa dette Vrag,
Og lod dig svømme, som en Sælhund, skiult i Land;
Thi var du kommen seilende som Kongeson,
Med Lurers Klang og Flaget i den høie Raa —
Som Kongeson begrov vi dig imorgen alt.
Saa skynd dig snelt herfra igien, som snelt du kom!
Jeg skaffer dig et lidet Skib i største Hast,
Og følger Dig. Snart træffe sikkert Venner vi
Paa fremmed Kyst; ei Maanen ofte skifte vil,
Før Brodermorderen stødt er fra sin Kongestol.

Amleth
(efter en kort Betænkning, ryster paa Hovedet).

Nei, Humble! hvad man selv kan gjøre, bør man ei
Raadvild og svag bebyrde sine Venner med. —
Men før jeg hævne kan saa svart et Nidingsværk,
Med Sikkerhed jeg kiende maa Forbryderen.

Humble.

Du vil?

Amleth.

Med Listen fælde List! — Nægrime bandt
Sig Fengo for sit Ansigt, — jeg har ogsaa een.

Humble.

Løs mig din Gaade!

Amleth

Skiæbnen er mig ikke blid,
Det ærligt maa min værste Fiende mig tilstaae.
Med Længsel iler hiem jeg til mit Fædreland;
Med Lyst og Fest jeg haaber snart, som Kongeson,
At hilse Fader, Moder og den vene Mø;
Da kastes jeg fra Vrag til friske Fadergrav.
Drot er hans Morder, der tillige dræbte mig
Min Moder; Fengos Viv er ei min Moder meer.
Nu Raden, troer du, kommer ogsaa snart til mig?
Men her jeg rækker dig, Fostbroder, Haand derpaa:
Jeg redder end, hvad reddes kan; min Fader selv
Af Helheim, med en Hævn, som er hans Skygge værd.
Mig venter Døden? Godt! jeg dræbe vil mig selv,
En liden Stund: min Aand, min Siæl! Den frygtes kun;
Ei dette Legem, usselt i en ussel Dragt.
Med Levninger af en forsvunden Tænkekraft,
Som Daare vil jeg møde Fengo — daare ham!
For Orm i Støvet foler han Medlidenhed;
Han taaler mig i Hallen, til jeg grandt har læst
Misgierningen i Øiet, der ei tie kan;
Men har jeg Vished, Ven! og vinder Folkets Hielp,
Da svulmer til en Kæmpeslange liden Orm,
Omflætter glubsk Forræderen — og qvæler ham. —
Nu bring mig, Humble, til min Faders Banemand!

(De gaae.)

Kongens Hal.

Fengo (alene, grublende).

Samvittighed! Og hvad er da den Afgud vel,
Som Frygten dyrker, offrer Suk og Skiælven til?
Et Modløshedens Gioglebilled, flygtigt malt
Af Ørkesløsheds Pensel i vor Pandeskal. —
Slig Frygtbefængt bør aldrig ville noget Stort,
Der dristig ei kan adle Last en enkelt Gang. —
Den blode Baldur, som man ogsaa kaldte god,
Sank selv til Hel; — og hvad var vel Hardvendil da
Saa stor min Synd, at jeg — til Baldur sendte dig?
Har Odin ei opfundet Seiden, brugt den selv,
Hvor Sværdet, hvor ei Kongespiret rakte hen? —
Saa lad os ikke synke feigt i Trællefrygt,
Men nyde Frugten af den dyrtbetalte Daad!

Dronningen kommer.

Fengo.

Hil, Sæl, Geruthe!

Geruthe.

Fengo, Fengo!

Fengo.

Ædle Viv!
Hvad tyde disse Skygger, som omtaage dig?
Som gynge sig paa dine Bryn og vaske bort
De Sundhedsroser, Natten før og Vinterkuld
Ei blege kunde, tvertimod forfrisked meer.
Svandt ogsaa med din Styrke din Fortrolighed?
Hvad har jeg da vel her igien?

Geruthe.

En Beenrad snart,
Som — destoværre — mindes kun og angre kan.

Fengo.

Geruthe!

Geruthe.

Men jeg tale maa, før Dødens Diis
Med Jordbeg mig forsegler denne blege Mund.

Fengo.

Saa tal! og lad os jage bort med Vexelord
Den stumme Sorg, der voxer i din Ensomhed,
Som Muggenheden paa den skumle Kiældervæg.

Geruthe.

Nei, ikke jeg samtale vil! I Strøm af Ord
Jeg give maa mit Hierte Luft.

Fengo.

Nu — som du vil!

Geruthe.

Hardvendils Død var pludselig; men Braddød tidt
Traf stærkest Mand, som segned for et Krampeslag;
Ei unaturligt — usandsynligt! —

Fengo.

Ganske vist!
Men hvordan kan Hardvendils Død da ængste dig?

Geruthe.

Den ængsted ikke strax, den dybt bedrøved mig;
Men sukke skal selv Qvinden ei sin Levetid,
For Held som svandt, som Taaren ei tilbagegræd;
Jeg trøsted mig, og rakte dig — som lignte ham —
Min Haand.

Fengo.

Og det var velgiort!

Geruthe.

Der er Spørgsmaal om.
Du lignte ham i Aasyn, men i Adfærd ei.

Fengo.

Var Fengo steds ei venneſalig, mild mod dig?

Geruthe.

Jo! men dit Blik, der før var den Begravnes ligt,
Blev jordet med ham, tykkes mig.

Fengo.

Nu ſværmer du!

Geruthe.

Din Ærlighed, din Raskhed ſank i Grav med ham.

Fengo.

Som du en Husbonds, følte jeg en Broders Død.

Geruthe.

(ryſter paa Hovedet).

Du føler med Indbildningen, med Hiertet ei.

Fengo.

Du krænker mig med ſygelig Spidsfindighed.

Geruthe.

Selv, Fengo! du forlangte min Oprigtighed.

Fengo.

Saa tal, hvis det kan lette dig; jeg tie vil.

Geruthe.

I Hallen ved mit Sovekammer ſtaaer en Mand,
I rund Fordybning; ſtoppet ud af Hamp og Blaar;
En Skikkelſe, Hardvendils lig; thi Harniſk, Hielm
Og Skiold og Sværd, den Døde bar, bedække hin. —

I lang Tid stod han rolig der; men Fengo hør:
I disse sidste trende Nætter grandt jeg saae
Ham stige rask fra Skamlen ned; i Maaneskin
Treen Rustningskikkelsen hen for min Sovkammerdør,
Som aaben stod, og viste mig med udstrakt Haand —

Fengo
(ryster smilende paa Hovedet).

Hvad viste han? Et blodigt Saar?

Geruthe (med Gysen).

Nei, Fengo! nei!
Af røden Guld det var et lidet Bæger kun.

Fengo.

Nu kiender jeg din Sygdom og forstaaer den grandt.
Et usselt Rygte! Hvilket giftigt Ogleæg
Udklækker ikke Rygtet med den skumle Løgn?
En Dumhed, mumlet lumskt af mine Fienders Flok —

Geruthe.

Hvormeget gav jeg til, at Løgn det Rygte var!

Fengo.

Slet intet skal du give, for i Damp igien
At løse Gisglebilleder, som ængste dig.

Geruthe.

Men Rustningskikkelsen i Fuldmaanens Midnatskin!

Fengo.

Og veed du ikke, Maanen er en Løgnerske,
Som ved sit Dæmringslys fortæller Eventyr?
Men Børn kun troe dem.

Geruthe (sukker).

Fengo! du forsikrer mig
Da som en Mand, som Helt, om din Uskyldighed?

Fengo.

Traf du mig ellers vel saa rolig?

Geruthe.

Fengo! du
Er ikke rolig.

Fengo.

Nei, din Tilstand ængster mig.

Geruthe.

Og hvor er Amleth? Hvorfor kom ei Amleth hiem?
Halvandet Aar han flakker om paa Vikingstog.
Hvi dvæler han hos Jarlen paa en fremmed Kyst?

Fengo.

Lang Veien er, og Ungersvendens Prøvetid
Maa modne Manden; Trællen kun tilbringer slov
Sin hæderløse Vaar i Armens Askehob.

Geruthe.

Naar kommer han?

Fengo.

Vi vente ham hver Dag igien.

Geruthe
(med et Blik til Himlen).

Skal jeg mig trøste? Frigga! skal jeg trøste mig?
Hvor gierne griber Den en Trøst, — som ingen har!

Vifil kommer.

Geruthe
(vender sig fra ham med Afsky).

Bort! Bort!

Fengo.

Du svæver atter til din Eensomhed?

Geruthe.

Han der forjager mig.

Fengo.

Har han da fornærmet dig?

Geruthe.

Ja! med sit Ansigt. Sligt har ingen ærlig Mand.

Fengo (smilende).

Vi dig mishage begge med vort Diesyn.
Med Aarene — sandt nok — vi er ei smukke meer;
Det Nederlag som Tiden, ofte Sorgen, giør,
Tidt pludseligt, skiøndt Blomsten længe frisk sig holdt,
Maa man, giensidigt, finde sig taalmodigt i.
Du selv — en Rose, frisk endnu i Høstens Tid —

Geruthe.

Er visnet i din Østenvind! Kun Tornen staaer
Paa Stilken end og plager dig som Spøgelse.
Vel! Spøgelset tilbagegaaer til Spøgelset.
Men Harnisklarven, hvori før Hardvendil stak,
Faaer Liv igien, naar Maanen dysser Liv i Blund,
Og siger mig — hvad du forgieves skiule vil!
(Gaaer.)

Fengo.

Falsk, som i Alt, Naturen er i hende med.
Først yndig, let og liflig, som den raske Hind;
Nu — langsom som en Lastvogn med den Bautasteen,
Der slæbes til Hardvendils Grav.

Vifil.

Hun tænker kun

Paa ham.

Fengo.

Hvor er nu Diets Glands med Freias Ild?
Slukt, slukt! Hvor er den Jordbærfrugt paa hendes Mund,
Som ægged til at plukkes af gientagne Kys?
Og Barmen, hvor før Sundhedssneen bunked sig?
Hvad blev der af den skiønne Snee? Kun Jis igien! —
Hvad skal da Hiertet være tro, naar du, Natur!
Som skabte Hierter, os med Falskhed foregaaer?

Vifil.

Et Aar har omskabt Dronningen; en Skygge kun
Hun er, af hvad hun fordum var.

Fengo.

Ja, Skyggeværk
Er Livets Lyst; og derfor maa den korte Fryd
Frisk nydes, som en Frugt, der raadner næste Dag. —
Hør mig, min Sicels og min Bedrifts Fortrolige!
Ung Amleth, siger Rygtet, kommer hiem igien
Fra Vikingsfærden. Folket elsker ham! Hvorfor?
Fordi han er sin Faders, Kong Hardvendils Søn.
Men skaffed Fødslen Fordeel ham, gav den ham Held,
Saa maa han taale Skiæbnen med, den bringer ham.
Jeg er ei grusom; — stundum dog nødvendige Daad
Maa Fyrsten øve, som hans Hierte bløder ved.
Hvor mangen Høvding, kæmpende til Ærens Maal,
I Krigen offred Liv i hundredtusindviis!
Jeg offred Eet — høist To; — dermed er det forbi.

Vifil.

Et Mord paa den Uskyldige forfærder os
Ei andengang; det er den Fordeel Broden har;
Thi skaante Blod reenvasker ikke blodig Haand.
Men farlig vorder Amleths Drab; thi af hans Blod
Vil Gnister springe til en vældig Oprørsild.

Fengo.

Der seer man, Vifil, hvor nødvendig Listen blev,
Saasnart om Rige, Land og Folk først Talen er.
Ha Drot maa tidt misunde Træl, som ærligt kan
Med Fryd omfavne Frænden, der hiemsøger ham;
Jeg nødt er til at skiule tung Nødvendighed
Bag Falskheds Kaabe.
(Med en Heftighed, der overvinder hans Forstillelse.)
Naar han kommer paa sit Skib
Og kaster Anker, — mød ham da med Baaden flux!
Sluproerne, med festlig Dragt, med Aarene
Hvidtmalede, med Flag paa Flag, der vinke ham,
Maa hente ham; — du selv ham række Vennehaand; —
Men Brædtet, som fra Heltens Skib til Baaden gaaer —
Forstaaer du mig?

Vifil (smilende).

Heel vel; men det forundrer mig,
At bedre List ei over Den, som dyrker List.
Troer du, et Plump i Vandet ender Amleths Liv?
I hver en Roerkarl finder han en Redningsmand,
Og tusind Hænder rækkes ham fra Danerkyst,
Til Hielp og Bistand. — Men — desuden — Brædtet er
Alt oversprunget, mellem Skib og Fædreland;
Det vipped voldsomt med ham, men det brast dog ei.
Lad ei min stærke Tidende forfærde dig!
Ung Amleth kommer, giæster om en liden Stund
Din Hal, min Drot! — men Amleth er ei Amleth meer.

Fengo.

Hvad vil din morke Tale sige?

Vifil.

Den er lys. —
Paa Jyllands Kyst, hiemsøilet til sit Fædreland,

Leed Amleth Skibbrud; Skibet sank med Mand og Mus,
Og Amleth blot blev reddet af den hele Flok.
End lege Rans skumdækte Døttre Fiærbold med
De tunge Biælker af det sønderslagne Vrag,
Og Fiskene sig tilgode giør med Heltens Liig.
Han takker sieldne Svømmekunst og Armens Kraft
For Redningen. Men Alt har stakkels Amleth tabt
Ved dette Skibbrud; altfor stærkt Anstrængelsen
Paa Hiernens Nerver virket har, paa hans Fornuft;
Thi som en Daare stander han paa Fædrekyst;
Og som en Daare, klædt i slette Sømandsdragt,
Besøger han dig i din Hal, — og Folket med,
Der følger som nysgierrig Sværm en drukken Mand.

Fengo
(seer ud af Vinduet).

Der kommer han i Troien blaa, med Haaret vildt,
En løvrig, nys af Træet afslidt Lindegreen
Har han i Haand. De stimle til, de følge ham.

Visil.

Umuligt at afholde dem fra Hallen her.

Amleth kommer fulgt af en stor Folkesværm. Mænd og Qvinder af Kongens Hird indtræde.

Folket (raaber).

Velkommen, Amleth! hiem igien, vor Kongeson!

Amleth
(vifter med Grenen).

Hvordan fra Livet holder jeg den frække Sværm?
Jeg frygter for, den giftige Bræmse stikker mig.

Fengo.

Velkommen, Amleth! Ha min kiære Broderson
Hvordan dog kommer du i dette Optog her?

Amleth.

Jeg frygter for den Bisværm, som forfølger mig,
Som spotter mig; de veed, jeg er en stækket Orn,
Og derfor haanes jeg med vilde Spotteskrig;
Men var jeg Orn endnu, da ved mit Næb, min Klo,
Jeg skulde knuse disse frække Spottere.
(Gnider Panden og skotter til Fengo.)
Skiøndt ei det er saa let for stærkest Lammegrif
At slaaes med Bier og Bræmser. Det er ikke let!

Fengo.

Du kalder dig en stækket Orn?

Amleth.

Ja, Herre! ja,
Det var jeg, før en lumpen Trold omskabte mig;
Afhug mig først mit Vingepar, hvormed tilforn
I Luften som en Alf jeg fløi og hvilte mig
Paa Klippetinder; roved mig mit krumme Næb,
De skarpe Kloer; og skammeligt, da det var skeet,
Forvandled han mig til et usselt Menneske,
Med Næse — Fødder — Arme — blotte Stumper af
Den fordums Pragt og Herlighed; — og gav mig Ord,
Til — sladdrende — den Ret har Askurs stolte Slægt —
Med Klynk og Suk at tolke min Elendighed!

Fengo.

Og, Amleth, kiender du mig da slet ikke meer?

Amleth.

O meget godt! I er en Slagter. Sværmen her,
Der først mig som en Skare Bier forekom,
Det er jo lutter Oxer, Stude; som naar Thor
Til Kampen raaber, følge Jer, og stange kiækt
I Marken andre Stude. Men hiemkomne Qvæg,
Det hænger du i Porten op og slagter selv.

Fengo
(sagte til Vifil).

En Dobbeltmening ligger i hans Daarskabsord.
(høit.)
Hvor har du været Amleth?

Amleth.

Da som Ørn jeg fløi,
Tilhørte hele Jorden mig; og tro du mig,
At det var herligt. Stundum sad jeg høit til Fields,
Hos Niord i Noatun, og laante Raaberen,
Hvormed han skraaler Vinden op, og blæste selv.
Sneebolte sammenskrabed jeg, paa Biergets Top,
Da med min Klo, lod dem som Fieldskrid glide ned,
At dække By og Kongsgaard. Det var lystigt, det!
Saa fløi jeg atter paa en prægtig Sommerdag
Til Blaalands Ørk, hvor mig, fra Skyen, Lover som
Jordlopper tyktes, der sprang om i tørre Sand.
I Velskland fandt jeg vene Møer; men Blomsterne
Der dufte mig for stærkt og for bedøvende;
Og Pigerne, som Sole, der mishage mig;
Angribe med for megen Ild. Jeg lider meer
Den danske Freis Violduft, hendes Maaneskin;
Thi gule Haar hun spinder af sit Maaneskin,
Og Pigesine skaber af Violer hun,
Som her paa denne.
(Han gaaer hen og tager Sigrid under Hagen.)
Ha jeg skulde kiende dig;
(Pikker sig med Fingeren paa Panden.)
Men mig Hukommelsen svigter paa den sidste Tid.

Vifil.

Min Broderdatter Sigrid kiender du igien?

Amleth.
(seer paa ham med Foragt).

Slig deilig Sangfugl er ei hornet Ugles Æt.

Geruthe kommer.

Fengo.

Du kiender, Amleth, dog den Viv, som kommer der?

Amleth.

Ret godt, det er en Enke.

Fengo.

Nu min Venneviv!

Amleth
(stirrer paa hende).

Hun bærer ei Hardvendils Guldring paa sin Haand?
Blyringe vil hun bære snart om Dinene!

Geruthe.

Min elskte Søn, kom til mit Hierte!

Amleth
(undviger hende).

Har du eet?

Geruthe.

Du kiender ei din Moder?

Amleth.

Jeg har Moder ei;
Hun skudt blev af fordømte Jæger, høit paa Field,
Og styrted ned i Afgrundsvælget, — sank og sank —
Jeg troer ei, hendes Liig endnu har naaet sin Grav.

Fengo.

Han troer, han er en Drn, den stakkels Ungersvend.

Amleth (stolt).

Jeg var en Drn! — og endnu har jeg Synet skarpt;
Den sidste Rest af al min Drneherlighed. —
I, stakkels Herre, lader til at lide stærkt

Af Dienſvaghed! Eders Øie taaler ei
At fæſte Blikket længe paa en ærlig Mand.
Men jeg har lagt mig efter Lægekunſten; kom
Og lad mig ſee! fæſt Øiet roligt, ſtivt paa mig,
Saa ſkal jeg nok helbrede Jer.

Fengo.

Nei, Amleth, nei,
Mit Syn ſlet intet fattes.

Amleth.

Nu, ſaa ſee mig da
I Øiet ſtivt, og ſiig — hvor blev min Fader af?

Fengo.

Han er i Graven, Amleth! Guder roved dig
Forſtandens Brug, — ei Livet længer undtes ham.

Amleth.

Det var ei milde Guder! Men beſpotte dem,
Det vil vi ei, fordi de vredes. Alt paa Jord
Gaaer efter Lune, — Nød og Held! Og Guderne
Helbrede kan igien den Barm, de ſønderſlog.
Ei ſandt?

Fengo.

For viiſt du taler for en Daare faſt.

Amleth.

Ak Herre! Viisdom tales tidt af Daarer bedſt. —
See ſaa! Først har jeg her beſøgt den Levende;
Den Døde maa beſøges nu, Hardvendils Grav.
Og Runer paa hans Bautaſteen er der fuldtop;
Ei ſandt, Kong Fengo?

Fengo.

Endnu ei, — de komme ſnart!

Amleth (leer).

Ja snart! Steenhuggerkunsten har jeg ogsaa lært.
(Slaaer paa sit Sværd.)
Her er den Meisel, som jeg hugger Runer med.
(Til Sværmen.)
Kom nu, I Bier! I Stude! Vil I følge mig?
Til Kongegraven?

Mængden.

Amleth! ja vi følge dig.

Amleth.

Men langsomt, langsomt, kiære Børn! Thi nok I veed,
At flyve rask kan ingen vingestækket Ørn.
(Afsides til Humble, i det han gaaer.)
Han er min Faders Morder, og jeg træffer ham!
(Alle forlade Hallen med Amleth, undtagen Kongen og Stalleren).

Fengo.

Mistænkeligt mig tykkes dette Giogleſpil.

Vifil.

Af denne Svaghed leed han alt fra Liden af;
Indbildninger og Tankeſprog løb af med ham,
Alt efter Lune; tynd var ſtedſe kun den Traad,
Som Ordet bandt til Meningen.

Fengo.

Mig tyktes dog,
At der er Traad i dette Virvar.

Vifil.

Men hvad kan
I Verden da formaae den ſtolte Kongeſøn,
At give ſlip paa Høihed og paa Værdighed,
At tabe Folkets Agt og Tillid?

Fengo.

Vifil, han
Har ikke tabt i Folkets Agt.

Vifil.

Det ynker ham!

Fengo.

Men stærkere med Ynken flammer Kiærlighed.
De følge ham; han har en sikker Livvagt alt;
Meer sikker, end den Hirdmandsflok, han fik af mig.

Vifil.

Selv har han sig som Daare stødt fra Kongestol.

Fengo.

Som Daare springer han maaskee let op igien,
Og støder med Haanlatter mig med Foden ned.
Min Siæl ei finder Ro, før jeg med Vished seer —

Vifil.

Min Pligt det er at skaffe dig den Vished, Drot!
Vor Lykke Skiæbnen til hinanden bandt saa fast,
At den, som født, maa døe for os paa samme Dag.
Jeg prøver Amleth. Overlad mig dette Hverv!

Fengo.

Saa gaa, vær snild! Gid endt var dette Mummespil.
(De forlade hinanden).

Ved Gravhøien.

Amleth. Humble. En Skare Mennesker. En Steenhugger arbeider paa en Steen, men standser, naar Amleth taler.

Amleth.

See her er Graven! Hvilket høit Muldvarpeskud!
Ha hvor den skionne Myretue bovner stolt!
Er det ei stort, høitideligt, at samle sig
Om sligt et Kæmpeminde?
(Til Steenhuggeren, der begynder at hugge igien.)
Træl! hvad gior du der?
Lad af med denne Banken! Du forstyrrer mig;
Du hører jo, at jeg vil holde Taler her.

Steenhuggeren.

Steenhugger er jeg, ingen Træl. Paa Kongens Bud
Jeg hugger Runer i din Faders Bautasteen.

Amleth.

Paa Fengos Bud og for hans Guld? Saa est du jo
Dog Træl for ham. Hvad ristet du? Kom, lad mig see!
(Læser.)
For Drot Hardvendil reiste Fengo denne Steen.
(Leer.)
O Fremtid! hvilken herlig Kundskab fik du der
Om Livsbedriften — Dødsbedriften. Fuldeligt
Den Jordede nu du kiender — og Begraveren!
(Læser igien.)
„For Drot Hardvendil reiste Fengo denne Steen."
Behøver Sagas Griffel vel at tegne meer? —
Men hvor er Humble?

Humble.

Her!

Amleth.

Skiøndt Hovdet svimler mig,
Og Meget sig forandret har fra fordums Tid,
Mig tykkes dog — mig synes, du var Skiald engang.

Gumble.

Det er jeg end.

Amleth.

Saa syng et Qvad om denne Mand,
Som Alle paastaae, var min Fader; — jeg er syg,
Og glemmer let og husker meer ei Alting grandt;
Men — digt et Qvad om Drotten dog, og syng det tidt
For Folket, at Hardvendils Død og hans Bedrift
Og Skiæbne vorder dem og Fremtid velbekiendt;
Hvad denne lumske Bautasteen fortie vil.

(Læser igien.)

„For Drot Hardvendil reiste Fengo denne Steen."

(Sparker til Stenen.)

Nei, nei, ved Thor! — for kort er dette Levnetsløb.
Men jeg har sagt Jer, at jeg selv Steenhugger er, —
Og Sagaskriver! — og Hardvendils Bauta skal
Med dybe Runer præges i den haarde Blok,
Der sidder hiertedannet i et Nidingsbryst;
Hvis, kiære Venner, I kun troligt hielpe mig.
Nu Haand paa Værket! Vi vil slibe Meiselen.

(De følge ham.)

Anden Handling.

(En Hal, som med sin aabne store Dør vender ud til en Trægaard. Maanen skinner giennem Løvet.)

Sigrid. Gunhild.

Sigrid.

Det er saa lunt, ei mindste Vind
De sorte Blade ryster.

Gunhild.

Jeg veed det nok! i Mørke du,
Skiøn Sigrid, er en Kryster.
Det min Skyld er. Du stakkels Glut!
Jeg næsten mig bør skamme;
Men altid maatte Eventyr
Fortælle dig din Amme:
Saa sad du der og lytted til,
Forfærdelsen dig glæded;
Men turde, naar mit Sagn var endt,
Knap røre dig fra Stedet.

Sigrid.

Ja du har Ret, jeg var et Barn;
Men Modenheden kommer,
Og man faaer meget meer Forstand
Den sextende Skiærsommer.

Gunhild.

Ak, kiære Barn! hvad det angaaer —
Ja — man blier mere kiælen;
Men ferten Somre virke meer
Paa Legemet, end Siælen.

Sigrid.

Mig Maanen smilte før som Trold,
Saa bleg den øged Skrækken;
Svartalfer som Skarnbasser hang
Og fortnede mig Hækken.
Nu aner jeg, at Freias Magt
Med Skumringen begynder,
At Stiernen hist paa Himlen klar
Er Kiærlighedens Tønder;
At Maanen er den Siofna blid,
Som følger Freia gierne.
Maaskee jeg seer skiøn Freia selv
I denne store Stierne.

Gunhild.

Mit Barn! hvad giærer i dit Bryst?
Din Raskhed giør mig bange.

Sigrid.

Heltinde kiæk jeg være vil,
Ei Vengstlighedens Fange.
Valkyrien jo svinger selv
I Striden Seirens Fane!
Og stammed ei min Moder ned
Fra Sigurd Fofnersbane?
Han dristig gik paa Heden ud,
For Dragen at forøde;
Jeg ogsaa gaaer paa Heden, jeg;
Men jeg vil Ingen døde;

Berøve Dragen ei sit Guld;
Nei, Guld jeg Dragen bringer —
(Sukker.)
Kun maa den jage Sorgen bort
Med sine brede Vinger!

Gunhild.

Du vil i Sommernatten ud,
Bag Hækkerne, de lune?

Sigrid.

Og længer ud! Hvor Lynget groer
Paa Hederne, det brune.
Hvor Haren løber om i Lyng
Og kiender ingen Fare;
Der lader sig ei Sigrids Mod
Beskiæmmes af en Hare.

Gunhild.

Hvad vil du da, mit gode Barn?
Freia din Vid beskytte!

Sigrid.

Der Gyda jeg, den gamle Hex,
Besøger i sin Hytte.
Hun er halvfemsindstyve Aar,
Fra Trolde ned hun stammer;
Hun sidder med sneehvide Haar,
Som Dødning i sit Kammer;
Men Den som bringer hende Guld,
Og frygter ikke Døden,
Den hynder hun, den er hun huld,
Og hielper tidt i Nøden.

Gunhild.

Og hvormed skal hun hielpe dig?

Sigrid.

Hun Amleth skal helbrede!
Hans Hierne tryllе karsk igien,
Som er i Vilderede.
Jeg veed hun kan, og vist hun vil
Bidrage til min Lykke.
See denne kostelige Bras!
Et uskatterligt Smykke.
Klenodiet jeg fik i Arv,
Da Frigga tog min Moder.
Det virke skal ung Amleths Tarv.
Jeg elsker ham —

(Sukker.)

som Broder!

Gunhild (smiler).

Og meget meer!

Sigrid.

Det muligt er.
Sig Lykken vel kan vende!
Idag han ret ei kiendte mig —
Men Amleth skal mig kiende!

(De gaae).

I Skoven.

Nat. Maaneskin.

Amleth. Humble.

Humble.

Kun nogle Skridt, saa er vi ved den Bondes Huus,
Hvor Natten vi tilbringe kan i Fred og Ro.

At du som Daare smutted bort fra Fengos Gaard,
Var velbetænkt; thi Daaren følger Lunets Lyst,
Og saadan fandt du Sikkerhed for denne Nat.
Imorgen, naar du viser dig paa alfar Vei,
Vil Folket atter sammenstimle, følge med;
Og Ingen vover offenlig at gribe dig.
Men meget jeg fraraade maa, at du igien
Tilbagevender til den skumle Fengos Magt.
Mistanken er alt vakt, han troer din Galskab ei,
Og — tidlig eller silde — venter Døden dig.

Amleth.

O Fædreland! O Rige, som jeg fødtes til
At vorde Drot og Fader for; du støder mig
I Natten ud, som Røver, som Ildgiernings mand;
Din Sol bestraaler Kongesønnens Usselhed,
Din blege Maane først jeg tør betroe mig til!

Gumble.

En hurtig Hest min Bonde dig forskaffe vil;
Med den til Færgestedet iil og flygt til Fyen!
Der raader Erik, han dig venligt favne vil.
Den vilde Hadding hersker os vel mere nær;
Men ham kan man ei stole paa; thi Fengo selv
Har sat ham i hans Værdighed som Underdrot.

Amleth.

End eengang, før jeg flyer og søger fremmed Hielp,
Tilbagevende maa jeg til min Faders Gaard.
To ædle Siæle, som jeg dybt bedrøved der,
Maa trøstes først.

Gumble.

Ha jeg forstaaer dig!

Amleth.

Fader har
Jeg tabt; min Moder lever og min Hiertenskiær.
Geruthe har jeg blodigt saaret, hvis hun er
Uskyldig; derom maa jeg selv forvisse mig,
Og gyde Balsom atter i det Saar, jeg slog.
Og hun — vel ei beslægtet mig ved Byrd og Blod;
Men nærmere: ved det skionne Valg, som Freia giør,
Vel frit — og dog saa bindende, saa fast bestemt, —
Hun vide skal, at Amleths Vanvid kun bestaaer
I Elskov til den Yndige, som frygter den.
Thi Elskov, sige gamle Mænd, er Vanvid selv;
Men Yngling foretrækker den for Oldings Vid.

Gumble.

To Skikkelser jeg hisset seer i Maaneskin
Sig nærme. Træd bag Busken! Lad dem gaae forbi.

(De skiule sig bag Hækken.)

Sigrid og Gunhild komme.

Gunhild.

Sigrid! din Ungdom gi'er dig Kraft,
Mig Alderen har svækket;
Nu er det mig og ikke dig,
Som Mørket giør forskrækket.
Mig tykkes — der, i sorten Skiul,
Jeg hørte Noget brage.

Sigrid.

Nei! det var kun en lille Fugl,
Som smutted til sin Mage.
Kom! Nu er vi paa Heden strax.
I Maaneskinnet lyse
Saa eensomt Hexens Hytte staaer;

Men jeg vil ikke gyse.
Vi banke paa den lukte Dør,
Hvor svagt kun Klinken fæster;
Thi det er nok om Natten meest,
At Gyda venter Giæster.

Gunhild.

Saa kiæk du søger Hex og Trold?

Sigrid.

Slig Trolddom bør man ære!
I Løn at kaste Runer smaae,
Det skal mig Gyda lære.
Jeg veed det vist, jeg til min Hielp
Hos hende Trøst vil finde;
Thi Menneskenes Vid og Sind
Hun løse kan og binde.

Gunhild.

Og ei du frygter hendes Hielp?

Sigrid

(peger paa Brasen, som hun har paa Brystet).

Med dette gyldne Smykke,
Som Midnatsmaanen vier ind,
Betaler jeg min Lykke!

(De gaae videre).

Amleth

(træder frem igien, i stærk Sindsbevægelse, fulgt af Humble).

Hvad var det for et Giøglesyn, som blindte mig?
Mig tykkes, at jeg saae en ung og fager Mø,
I brænnede Skarlagenskind, med Kaaben blaa;
Men Hov'det kun bedækket af det gule Haar,
Der fæstet under Barmen i en Sløife var.

Humble.

Ja, det var Sigrid, — ganske vist.

Amleth.

Hun vandrer ud
Paa Heden —

Humble.

Med sin Amme —

Amleth.

Til en gammel Hex,
At lære Trolddomskunster! — Ha, jeg kiender nok
Af Rygte, fra min Barndom, Gyda; nævntes hun,
Da var det, som om Lokes Slegfred Angerbod
Man kaldte; der paa Heden havde sat sig ned,
Til alle gode Fylgiers Skræk og Troldes Lyst.

Humble.

Man mumler om, at Hun har Fengo lært den Kunst,
At kryste Døden i din Faders sidste Skaal.

Amleth.

Og hende nu besøger min Hiertelskede! —
Jeg følger hende Skridt for Skridt i Afstand, Ven!
Jeg kiger ind i Hytten; jeg vil see hvordan
Man lærer kaste Runer, koge giftig Seid.

Humble.

Min Amleth! du maa styrke dig med Manddomskraft;
At ei paatagne Vanvid vorder virkelig.

Amleth.

Afskyelig mig tykkes denne Qvinde nu —
Som gyldenvinget Guldsmed; — en bevinget Orm,
Hvis Die stort, men fælt i rædsom Stirreglands,
Udbovner, mens hun flagrer vildt med Vingerne. —
Mit Hoved svimler! Før var ogsaa Himlen mørk;
Een Stierne stod dog skion i lille lysblaa Plet,

Og vinkte, klar som Haabet; nu er Stiernen slukt;
I Mulm jeg raver nu; nu er mit usle Hverv,
At straffe skumle Nidinger — og selv at dø!
(De gaae).

Herens Hytte.

Gyda kommer ind med **Thrym**, sin Sønnesønneson. Han sætter hendes Træstol i Forgrunden af Skuepladsen, og sig selv paa en Skammel ved hendes Fødder.

Gyda.

Tidt nok har jeg,
Thrym, fortalt dig
Fædreslægters
Ældste Fraſagn.
Ned du stammer
Fra stærke Kæmper,
Jothunslægter,
Svartalfsætten.

Dengang Odin
Ymer dræbte,
Drukned Jetter
I Troldeblodet.
Fra Berggelmer,
Frelst paa Baaden,
Atter dog stamme
Nutids Trolde.

Hist bag Fieldet
Fierne Frænder
Skiuler den hule
Klippehvælving.

Her paa Heden
Leved i lang Tid,
Fiernt og frygtet,
Din Oldemoder.

Men skiøndt Jylland
Bierget savner,
Strækker sig Stenen
Under Jorden.
Her paa Heden,
I Lyng og Sandet.
Boe vi paa knuste
Klippetinder.

Hør nu trofast
Sidste Tale,
Sønnesøn af
Min Søn, hin kiære!
Men en Eed du
Først mig sværge:
Oldemoderens
Ord at lyde!

Thrym.

Jeg det sværger
Ved Frændeblodet,
Hvori Troldenes
Stamme drukned.

Gyda.

Visne vil du,
Som brudte Vidie,
Hvis du skulde
Min Villie svigte.

Levet jeg har
For Ondt at øve.
Mennesker kan ei
Trolden ynde;
Brøde begik jeg
Tidt og ofte,
For at skaffe mig
Guld hin røde.

Guld er Jetters
Bedste Glæde;
Askurs Sønner
Det tidt mon rane.
Atter at fange
Guld ved Galdren,
Det var i niti
Aar min Tragten.

Meget fik jeg
Ved Misgierning,
Skiult i Hyttens
Skumle Kroge.
Søn! jeg vil dig
Skatten vise.
Guldets Glands
Dit Øie fryde!

(Lukker et Skab op i Væggen og viser ham mange skionne Guldsager).

Thrym.

Hvilken kostbar
Sielden Samling!

Gyda.

Blod ved mangt et
Smykke klæber;

Tyven dog takke vi
For det Meste.
Dette Bæger
Er bedste Gave!
(Viser ham et Guldbæger, som hun sætter paa Bordet.)

Det gav Fengo,
Feigt i Hytten,
Da jeg lærte ham
Seid at syde.
Brødefuld
Sin Broders Bane!
Men hvad rage mig
Mandepligter?

Hvad vedkom vel
Mig Hardvendil,
Engang seet
I Ungdomdage?
Fager var han;
Dog min Fiende.
Asfurs Sønner
Trolden hader.

Men al Skatten
Jeg erhverved,
For at give
Tilbage Fieldet.
Gravet har jeg
Grøft i Lynget;
Mig og Guldet
Der du jorde!

Naar jeg lever
Her ei længer,

Skatten og mig dybt
Sandet skiule!
Jetten i Jorden
Giengiv Guldet! —
Svor du Meeneed,
Meen dig ramme!

Men jeg lugter
Menneskeblodet;
Larm ved Laagen,
Nogen kommer.
Oplad Klinken!

(Drengen lukker op, **Sigrid** og **Gunhild** træde ind og hilse med Ængstelse.)

Gyda.

Tvende Qvinder?
Træder med Fred over
Gydas Tærskel!

Gunhild.

Kunne vi ene
Med dig tale?

Gyda.

Dreng, hent Vand
Ved Kildevældet!

(Thrym gaaer).

Gyda.

Drengen er borte.
Bange begge,
Frygt forjager for
Gamle Gyda! —

Tal, du Ældste!
Med Erfaring.
Hvi besøger du
Troldeqvinden?

Gunhild.

Nei, min Jomfru
Selv maa tale;
Aabne vil hun
Dig sit Hierte.

Sigrid
(drager Været dybt).

Tillad mig blot en liden Stund
At fatte mig før min Tale!
Din Lampe lyser i Hallen svagt —
Jeg hørte Haner gale.

Gyda.

Det var m i n Hane. Den ude gaaer
Og hilser Natten med Haanen;
Den stolt ildgule Vinge slaaer,
Og galer ad Midnatsmaanen.

Sigrid.

Jeg voved mig til din Hytte kiæk,
Skiøndt Mørket Frygt forsøger.
Men Mulm for mig har tabt sin Skræk;
Her finder jeg hvad jeg søger.

Her bringer jeg dig, til Tak og Løn,
Af Guld et kostbart Smykke,
Hvis du opfylder Hiertets Bøn,
Og skienker det sin Lykke.

Gyda (glad).

For Guld at vinde, min sidste Kraft
Vil jeg dig, Datter, skienke.
Hvis du er gift, og hader din Mand,
Og ønsker dig heller Enke —

Sigrid.

O nei! Jeg elsker høit en Helt,
Men Skiæbnen ham forbyder
Gienkiærlighed. En Taage fæl
Indhyller Heltens Dyder.

Gyda.

Den Taage fæl Medbeileren er,
Som jeg dig bort skal skaffe!
Velan, mit Barn! det kan jeg nok;
Din Fiende skal jeg straffe.

Ved Hel! det er ei førstegang;
Du neppe det formoder, —
Men seer du dette Bæger her?
Det Broder gav for Broder.

Dermed han kiøbte stærken Seid,
Af mig graahærdede Kone,
Der skaffed ham den Forhadtes Død, —
Hans Viv, — ja meer: hans Krone!

Sigrid.

Ak Moder nei! det er ei saa;
Jeg kan vist Ingen hade;
Den Sygdom kun, min Beiler har,
Vil jeg, ham skal forlade.

Den veneste Svend, en hugprud Aand,
Som Alle maa berømme,
Hardt bundet er af Vanvids Baand;
Ung Amleth gaaer i Drømme.

Han kiender ei sin Sigrid meer,
Han gisgler i Hal og Kammer;
Og naar jeg græder, høit han leer,
Og spotter kun min Jammer.

O skaf ham atter sunde Vid,
Forløs det giæveste Hierte!
Da lønner jeg dig med røden Guld,
Fordi du vog min Smerte.

Gyda (vred).

Ved Loke, du forbittrer mig.
Jeg skal ham Glæder unde?
Det ikke jeg kan, og ikke jeg vil,
Om ogsaa jeg det kunde.

Kun Den jeg yder kraftig Hielp
I Løn, som Andre hade;
Jeg Magten har, — en sielden Magt;
Men Magten til at skade!

Det stolteste Træ kan let mit Had,
Som Stormen, overvinde;
Men ikke jeg det mindste Blad
Kan sætte til en Kiærminde.

Kom ikke med din kiælne Snak!
Den giør dig ingen Nytte.
Og har du her ei anden Bøn,
Saa pak dig fra min Hytte!

Amleth træder ind med Hielm paa Hovedet, draget Sværd i Haand. Sigrid udstøder et Skrig, og flygter hen i Hyttens Baggrund med Gunhild.

Gyda
(forfærdet i sin Træstol.)

Utgardeloke! ha hvad sender du mig der?
Hardvendils Aand! — Jeg kiender ham fra gammel Tid —
Fra Ungdomstid. — Hvi kommer du som Ungersvend,
Mig at forfærde? Slap dig Hel af Hallen løs,
At gieste Gyda? — Kræver du det Guld igien,
Der først var dit, hvorfor din Broder kiøbte Seid?
Saa tag det Bæger! Skynd dig bort! — Jeg mærker nok,
At jeg er gammel: Skrækken fylder Blodet mig
Med Is — og blæser Marven af Beenpiberne.

Amleth
(tager Bægeret og truer hende med Sværdet).

Fordømte Hex! din Alderdom beskytter dig.

(Gyda doer.)

Amleth.

Hun døer af Skræk, hun tog mig for min Faders Aand
(Rusker i hende).

Du Gamle, reis dig! See paa mig! Jeg er en Aand,
Men endnu ikke skilt fra sunde Kiød og Blod.
(Forlader hende.)

Hun foer til Nastrond; hendes Beenrad sidder kun
I Stolen der; og Diet, som et brustent Horn,
Vil gierne — hvis det kunde kun — forfærde mig.

Sigrid
(kommer frem og kaster sig for hans Fødder).

Ak Amleth, ædle Kongeson! fortørnes ei,
Fordi du mig i Hytten hos Troldqvinden seer.
Ved Freias Magt, jeg er uskyldig!

Amleth
(griber venligt hendes Haand og reiser hende).

Ja jeg veed,
At Snee er hvid, at Stiernen blinker uden Røg,
At Nattergalens Slag er uden Svig og Falsk.

Sigrid
(glad forundret).

Du smiler mildt? Du lider ei af Vanvid meer?

Amleth.

Din Kiærlighed, dit Qvindemod helbredte mig.
Fra Døren har Samtalen jeg med Hexen hørt,
Og hvert et Ord gisd Balsom i mit Hiertesaar.
Mit Hoved fattes intet, det er karskt som før,
Af Freias søde Sygdom lider Hiertet kun.
Det har jeg længe mistet, kiært mig Tabet var;
Og dersom du vil atter Amleth skiænke dit,
Saa har han Vid og Hierte nok til, som en Mand
At trodse Skiæbnen, om den end formummer sig
I Fengos Larve, med det lumske Nidingsblik.

Sigrid.

Ak Amleth! har fra Døren du min Tale hørt,
Saa veed du meer, end nu min Mund tør sige dig.

Amleth
(omfavner hende).

I Hexehytten trykker jeg dig til mit Bryst!
Og — som den Døde sidder der, et Spøgels lig,
Giør Amleth sine Fiender snart til Spøgelser!

Tredie Handling.

Dronningens Hal.

(En sort Rustningsskikkelse staaer i en Fordybning i Baggrunden).

Fengo. Visil.

Fengo.

Hvor er min Hustru?

Visil.

Hvor hun fast hver Morgen er.
Naar røden Sol igiennemstraaler mørken Krat,
Gaaer fra sit Leie, hvor hun søvnløs drømte nys,
Geruthe til Hardvendils Grav — og drømmer der.

Fengo.

Jeg væmmes ved det evigsyge Drømmeri!

Visil.

Snart sover hun vel, hvor der ikke drømmes meer.

Fengo.

Det ønsker jeg slet ikke! Jeg har vænt mig til
At leve med Geruthe, da hun blomstred skion;

Hun var mig kiær; for kiær! Og Daaden, jeg begik,
Den driſtige — det var tildeels for hendes Skyld.
Hun føler og hun tænker ikke meer med mig;
Men leve maa hun gierne. Jeg har vænt mig til
At ſee Geruthe; hvis hun ſvandt — det blev et Hul,
En Tomhed i min Dag, ſom ikke fyldtes meer.

Viſil (afſides).

Ved hende hænger dog endnu hans hele Siæl.
Han veed det ikke ſelv; hun er den Eneſte
Paa Jorden, han er tro.

Fengo.

Hvor er ung Amleth nu?

Viſil.

I Aftes ſmutted bort han fra de Bolſtre blaae,
Der kongeligt beredtes ham. Han foretrak,
At gaae i Nattens Mulm og Blæſt i Skoven ud.

Fengo.

Det Klogſkab er, ei taabelig Affindighed,
Som driver Amleth. Natten ei tilbringe tør
Han i min Gaard; han frygter mindre Nattens Kuld,
End Fengos Sind og Fengos Venneſalighed.

Viſil.

Jeg nægter ei, jeg ſelv begynder Sligt at troe.
Han kommer ſnart, omringet af en Almuſværm;
Men jeg fordobblet Vagterne paa Borgen har;
Ei Folkebærmen trænge ſkal i Hallen ind.
Formodentlig ſin Moder han beſøge vil;
Lad dem kun tale ſammen i Fortrolighed!
Ei lægges Baand paa Hiertet, det forraader ſig.
Uſynligt Vidne ſtander jeg i Hallen her.

Fengo
(seer sig om).

Hvor vil du staae? Hvor finder du den mørke Krog,
Som dig kan skiule?

Vifil
(seer smilende paa Rustningen).

Dødningen skal hjelpe mig.

Fengo (mørk).

Spot ei den Døde!

Vifil.

Jeg ham kort afløse vil.

Fengo
(stirrer paa Harnisket).

Afskyelig mig tykkes denne Skikkelse
Ved høilys Dag; det er naturligt, Dronningen
Har Natteskyner; heller ei det undrer mig,
At Søvn flyer hendes Øielaag, naar Døren staaer
Paa Klem til denne Larve, — sær i Maaneskin.

Vifil (smilende).

En Straamand kan ei skrække mig.

Fengo (vred).

Kro dig kun ei
For meget af din Tapperhed! — Seer du den Klods
I Væggen der? Veed du, hvi den saa rolig er?
Fordi den har Indbildningskraft saa lidt som du!

Vifil.

Fortørnes ei! Min Hu staaer til at tiene dig.
Jeg slæber ind i næste Kammer Rustningen,
Før Dronningens Tilbagekomst, ifører mig
Hardvendils sorte Vaabendragt, og stander selv
Paa Skamlen atter, Vidne til hvad foregaaer.

Fengo.

Det Indfald finder jeg ret snildt og velbetænkt.
Saa skynd dig! Tag den bort, den skal ei staae der meer;
Thi det er dumt, at sætte Skræmsel for sig selv.
(Gaaer).

Vifil
(seer spodsk efter ham).

Indbildningskraften deler du med Spurvene!
Dem jager ogsaa Skræmselet fra Aerterne.
Men har du kun et Spurvemod, saa skulde du
Som graadig Høg paa Duen ikke styrtet dig.
(Han gaaer ind i Fordybningen).

En Plads udenfor Kongsgaarden.

Hugleik. Rorik.

Rørik.

Der kommer Amleth, fulgt af store Folkesværm;
Ei, som igaar, iført en slet og paltug Dragt;
Han er i Harnisk, han har Vinger paa sin Hielm.
Nu lad os lyde Kongens Bud og friste ham
Med sære Spørgsmaal, for at see hvor gal han er.
Thi Kongen tvivler meget om hans Daarlighed,
Og troer, det er Forræderi og Skalkeskiul.

Amleth kommer fulgt af Folkesværmen.

Mængden.

Hil Amleth! Hil vor Kongeson! Vor Kongeson!

Amleth
(sætter sig paa en Bænk i Forgrunden).

Tak, tak, I gode Mennesker! I paastaae det,

Og Een tør ikke sige Mange frækt imod.
I mene, jeg er Kongeſøn? Hardvendils Søn?

Flere.

Det eſt du Amleth! Arving til din Faders Land.

Amleth (leer).

I Maanen ligger, kiære Børn, min Faders Land;
Saa var det godt for mig, om jeg var Ørn endnu;
Ei vingeſtækket; den kan ikke flyve langt.
Men muligt voxer ſtækket Vinge frem paa ny?
(Griber til ſin Hielm og reiſer ſig.)
Ja, ved Stærkodders Manddomskraft! Thi ſeer I vel?
De ſpire ſtolt mig atter giennem Hielmens Kam.

Flere.

Vor Amleth leve!

Amleth
(ſætter ſig igien).

Leve? Ja, det vil han nok;
Men mon der ei af Mange raabes: Amleth døe?

En Mand af Folket.

Du finder lutter Venner her.

Amleth.

I Gaarden, ja —
I Stalden ogſaa, muligt, mellem Heſte, Køer; —
Men oppe der, i Høieloft, — hvad ønſkes der?
Saa tauſe, ſaa huuløiede de Vinduer
Nedſtirre paa mig.

Manden.

Du har Venner overalt!

Amleth.

Saa stop mig ud da, som den største Sieldenhed,
Før jeg gaaer i Forraadnelse som Hvermandsven.

Manden.

Du vorde skal vor Konning, Amleth!

Amleth.

Konning alt?
Og hvor er da mit Kongespir?
(Seer sig om og tager et Halmstraa op af Jorden.)
Der ligger det!
Af ægte Guld — lidt knækket — men det siger ei.
Og det er stærkt; det voxer friskt hvert Aar paany.
Og frugtbart Ax det baaret har; hvad kan det for,
At det fornedres til et usselt Bænkehalm,
Som Nidinger døe Straadød paa?
(Med Vægt.)
Jeg siger Jer:
Selv Helten døe kan denne Død, som ei det vil.

Hugleik
(peger paa et Roer af en Baad, som bæres forbi).

Seer, Amleth, du den store Kniv?

Amleth.

Ja, den er stor;
Men større dog er Flesket, som den skiærer i.

Rørik.

Saae du paa Stranden alt det skiønne, spildte Meel?

Amleth.

Ja! malet af Veirmøller og af Havets Skum.

Hugleik.

Men, Amleth, hvor var du inat?

Amleth.

I Hytten hos
Min elskte Brud, som jeg med Had forfulgte did.
Vort Bryllup stod hos Hel; jeg fik den gyldne Skaal,
Hvoraf min Fader drak sin egen bittre Død.

Hugleik.
(sagte til Rorik).

Det er jo kun forvirret Tale, Galmands Snak.

Rørik.

Du reist har, Amleth, udenlands, hvorledes fandt
Du Velskland? Var det bedre stort end dette Land?

Amleth.

Nei, Landet ei; men Himlen meget bedre var.
Jeg veed ei hvad I har fortørnet Solen med,
At kold den vender Ryggen Jer hveranden Dag.

Rørik.

I Syd er Himlen blaa.

Amleth.

Men Qvindens Die sort;
Her smiler Himlen blaa i danske Pigeblik,
Men sort sig hæver Hvælvingen som Fengos Hal.

Hugleik (sagte).

Han taler snildt, det er jo ingen Daaresnak.

Amleth.

Som eengang jeg blandt Qvinder sad paa Sikilei,
Da bragte mig en liden Fugl et Hovedhaar,
Halvtredie Alen langt, af lyst og spundet Guld.
Jeg kiendte det, jeg greb derefter; — Fuglen fløi,
Og trak, ved Haaret, mig til Jyllands Lyng igien.

Rørik (sagte).

Nu drømmer han.

Amleth.

Da mødte mig en ærlig Ven:
Hler-Ægir, med Baadshagen, med sit Skiæg af Tang;
Han sønderslog mit Skib, saa alle Plankerne
Føg fra hverandre, som i Blæsten Markens Ax.
Det var en ærlig Hilsen, og jeg takker ham! —
Thi uden dette Skibbrud var jeg druknet alt.

Rørik (sagte.)

Man veed ei ret hvad man skal troe; thi Sindrighed
Afløser paa en selsom Maade Tant og Drøm.

(Man seer Dronningen og Sigrid gaae til Slottet.)

Amleth (staaer op).

Hist, gode Venner, nærmer sig en ædel Viv.
Man siger, at hun er min Moder; — det er ei
Umuligt; thi jeg selv for liden var og spæd,
Da dette hændtes, til at mindes Tingen ret;
I Meget man paa Vidner sig forlade maa.
Jeg troer det, da I sige det. Saa troer og mig,
At Amleth nok skal vorde snild. Han drømmer lidt;
Han veed det; det er gode Tegn til Bedring alt.
Den Kloge, som for klog sig troer, fortørner let
De Himmelske; — til Vanvid grænser Indbildskhed;

(Med et alvorligt Blik til Himlen.)

Men den Forladte, som sig gav i Himlens Vold,
Ham skienke Guder Bistand og Medlidenhed.

(Hilser venligt til alle Sider.)

Farvel! Med Eder Freiers Fred! Vi sees igien.

(Han gaaer).

Dronningens Hal.

(Vifil ſtaaer i Fordybningen i Hardvendils Ruſtning).

Geruthe. Sigrid.

Sigrid.

Min ædle Dronning, lad ei Amleth ængſte dig!
Paataget er hans Vanvid; ſkarp og klar, ſom før,
Er Heltens Aand. Den milde Freia ſelv inat
Bortrev i klare Maaneſkin det Sorgens Slør,
Som ſkrækte mig. Jeg vandred vildt i Natten ud, —
Jeg har fortalt dig det — mig drev Fortvivlelſen,
Til Hexen hiſt paa Heden; men der voxte mig
En Hederoſe, ſkiøn ſom Freias Morgenblomſt.

Geruthe.

Omringt af Folket ſidder han i Gaarden hiſt
Og taler Vanvid.

Sigrid.

Blandet dog med Vid og Klogt.
Det morer Folket. Amleth var dem altid kiær.
Man aner — hvad man ret ei veed — Forbrydelſen;
Man giætter — hvad man klart ei ſeer — hvad Amleth vil.

Geruthe.
(ſeer ud af Vinduet med Sigrid og ſiger bedrøvet).

Han bort er gangen! kommen til ſin Moder ei.

Amleth
(træder ind, da han ſeer ſin Moder og Sigrid vende ham Ryggen, ſtirrer han hen paa Ruſtningsſtikkelſen og ſiger ſagte):

Der ſtaaer han! Humble havde Ret. Haandlangeren
Til Kongemordet. Ræv, fald i din egen Sax!

Geruthe
(vender sig og raaber glad).

Der er han! Amleth har sin Moder ei forladt!

Amleth
(omfavner hende).

Nei Moder! Amleth kiender dig! Har Sigrid talt,
Saa kiender du nu ogsaa ham.

Geruthe.

Min elskte Søn!
Umuligt kan din Kiærlighed gienkiende mig;
Naturlig er din Strænghed, jeg undskylder den.

Amleth.

Min Faders Mord var dig en skiult Forbrydelse;
Din rene Siæl ei anede dens Mulighed.
Din egen Fader, alle Venner, raadte dig
At ægte Fengo, for at sikkre mig min Ret.

Geruthe.

Jeg blev hans Hustru. Guder! lidt først efter lidt
Opdaged jeg Forbrydelsen, der trykte ham;
Som frækt endnu han nægter; som — uagtet al
Sandsynlighed, mig mangler klart Beviset for.

Amleth.

Beviset har jeg!

(Viser hende Guldbægeret.)

Seer du denne gyldne Skaal?
Den skiænkte Fengo Gyda, Hedens gamle Hex,
Til Løn for Seiden, hvormed han sin Broder vog.

(Rustningsskikkelsen gior en uvilkaarlig Bevægelse.)

Geruthe (forfærdet).

O alle Guder! — Amleth, saae du dette Syn?

Den sorte Larve, der, bevæged høire Haand;
Et Suk jeg hørte tydeligt!

Amleth.

Jeg ligerviis.

(Smilende).

Men, kiære Moder! tidt os skuffe Sandserne.
Udstoppet Straamand, med min Faders Rustning paa,
Ei sukke kan og ei bevæge tørre Haand.
Og stod min Fader der, hvor nu hans Larve staaer,
Ei sukked han og ængsted sig, fordi hans Død
Blev ærligt hævnet. Frygt ei for den hule Mand!
Og for at vise dig, at her ei findes Liv, —
Jeg borer let min Daggert i det døde Straa!

(Han giennemborer Vifil, der med et Skrig styrter fra Skammelen til Jorden).

Amleth (leer).

Ei! der er Muus i Halmen. Hørte du det peb?

Fengo træder ind med **Bevæbnede.**

Fengo.

Ha hvad er det? Hvad foregaaer i Hallen her?

Amleth.

Jeg dræbt min stakkels Fader har. Der ligger han!

Fengo.

For vidt gaaer denne Vanvid!

Hugleik og Rørik.

Ja den gaaer for vidt!

Amleth.

Kan Noget meer i denne Verden gaae for vidt?

Fengo.

Hvi stak du, Amleth, efter Rustningsskikkelsen?

Amleth.

Mig tyktes, han var ret ei dræbt den førstegang,
Jeg vilde gjøre Pinen kort.

Fengo.

Ha griber ham!

(Amleth gribes og bindes.)

Amleth.

I gribe mig? I binde mig?

Fengo.

En Rasende

Maa bindes, fængsles!

Amleth.

Bind din egen Ondskab da!

Den raser værst.

Fengo.

Du Daare!

Amleth.

Lad mig løs igien!

Jeg har en Kalk; den gav du for min Faders Mord,
Jeg skiænker Skaalen dig igien for Amleths Liv.

Fengo

(tvinger sig og siger med Fatning).

Uværdigt, grusomt, skal ei Fengo hævne sig.
Din Ankomst her var selsom; for at kiende ret
Din Tilstand, om du ei Forstanden skiulte blot
Af sære Griller, faldt min Marsk, min Staller, paa
At staae som Vidne, naar du ene troede dig.
Den bolde Vifil —

Amleth.

Faldt paa sine Gierninger!
(Liget bæres bort paa Kongens Vink).

Fengo
(med hyklet Følelse og Sagtmodighed).

Ak, det er ærlig Troskabs Løn i Verden her.
Dog — jeg vil ikke hævne ham. Jeg kiendte ham,
Og veed, at Hævn var langt fra ham, den Dannemand.
Men hvad han vilde, har hans Død opdaget mig:
Din Daarskab, Amleth, og din vilde Rasenhed.
Hvis Ukvemsord din Vanvid drog af Skeden blot,
Lod jeg dig gierne gaae, af Agt for dig, din Byrd;
Af Skaansel for din Moder, mig høist dyrebar;
Men plat umuligt er det nu, som Hvermand seer.
Thor veed hvad meer din Galskab kunde falde paa
At hævne blodigt, drevet af en Feberdrøm.
Saa bringer ham i Sikkerhed for os — for ham.
Fornødent dertil er dog dette stærke Reeb,
Som snoer sig dristigt om din Haand, og træder i
Fornuftens Sted, der burde tæmme dig og Hver. —
Nedbringer ham i Hvælvingen! hvor Intet dog
Skal mangle til Forpleielse; til Mimer sig
Forbarmer over Svendens Aand, og læger den.
Nu skynder Jer afsted med ham!

Amleth.

O Asathor!
Hvi staaer du mig ei bedre bi? O Loke! nei,
En ærlig Helt du aldrig lærte Kunsten ret.
(Til Fengo.)
Du kalder mig Vanvittig, du Forhærdede?
Hvis Vanvid slog mig, var det vel at undre paa?
Du Brodermorder! — Hører alle Helte her
I Nidingshallen, hvad jeg stævner Fengo for:

Hardvendils Broder dræbt ham har med lumske Gift!
Haandlangerſken, den gustne Hex jeg traf inat,
Mig tilstod Brøden, før hun qvalt af Skrækken blev.
Og Hielperen, Misgierningens Medvider her,
Som uforskammet i den Dræbtes Harnisk krøb,
For at forraade Sønnen med, som Faderen; —
Ham nu, med tørre Graad, begræder Fengo rørt. —
Farvel, min Moder! og farvel, du Lilievand! —
Nu vinder dybt i Taarnet mig, i Graven ned!
Begraves skal alt Ærligt dog og Godt paa Jord,
For at det Slette trives ret og blomstre kan.
(Man gaaer med Amleth).

Geruthe.

Jeg skammer mig! for stor var min Kortsynethed.
Alt hvad mig her undskylde kan er, at den Mand,
Som meente hele Verden Ondt, mig meente Godt;
Og denne Gnist af Freias Ild, den Eneste
Som mildned ham, var ærlig, — og den blindte mig!
Men Larven faldt og Fengo nu jeg kiender dig.
Saameget blot jeg siger end: Geruthes Liv
Til Amleth bandtes, da hun skiænkte Livet ham;
Og dræbes han, da dræber du din Hustru med.
Men, Fengo, nei, saa vidt gaaer ei din Tapperhed!
Thi Amleth elskes høit af alle Dannemænd,
Og alle Danske væbner du ei mod din Barm.
Men værre Fiende fandt i eget Indre du,
End Fienden ude! Bragt har du din Banemand
I Hiertet selv: den myrdende Samvittighed,
Og naar det allermørkest er — den træffer dig!
(Gaaer.)

(Paa Fengos Vink forlade alle Skuepladsen undtagen Rorik og Hugleik.)

Fengo
(med forstilt Selvtvang og Taalmodighed).

Han dræbte mig min bedste Ven; men jeg har fleer;
Og Rørik, Hugleik, regnes kan i Venners Tal.

(Han rækker dem Hænder.)

Rørik.

Det kan du, Konge!

Hugleik.

Sikkert!

Fengo.

I har givet mig
Derpaa Beviis; og at jeg stoler trygt paa Jer,
Derpaa jeg skienker Jer idag Beviis igien;
Min Skiæbne lægger jeg tildeels i Eders Haand. —
Ung Amleth kommer hiem, han finder Faderen
I Graven, Kongespiret i en fremmed Haand;
Det gaaer ham nær, det ærgrer ham, forstemmer ham;
Et Rygte, dumt og ondskabsfuldt, just kommer ham
Som kaldet, og han teer sig paa affindig Viis,
For, uden Ansvar, efter Lune, halvt i Spøg,
At handle, som hans vilde Sind tilsiger ham.
Et Mord han paa min Merkismand alt grumt begik,
Og næste Stød imorgen vel var tiltænkt mig!
Mig ingen Mand fortænker i, at ikke jeg
Som Daare blotter Barmen til mit eget Mord.
Dog — da han er min Broderson, min Hustrus Barn,
Og Kongeson — forresten en ret høvisk Svend,
Af Barndomsaldren nylig traadt; saa nænner jeg
Ei haardt at straffe. Fiernt blot fra mit Kongedom
Han søge skal sit Held paa fremmed Eventyr.
I denne Nat til Hadding jeg ham sende vil,
Vendsysels Drot, som skylder al sin Lykke mig.
Vil I vel bringe ham derhen?

Rørik.

Ja, Herre!

Hugleik.

Ja!

Fengo.

Men da det ei sandsynligt er, han gierne gaaer,
Saa maa han tro: I komme som hans Redningsmænd,
Som Venner, for at aabne Fængslet ham til Flugt.
Jeg gode Heste skaffer Jer! Og han maa tro,
At Hadding, Eders Ven, hans Flugt befordre vil —
Som sandt er!

Rørik.

Godt!

Fengo.

Udretter da mit Ønske vel!
Indretter Alt paa bedste Viis! — Men kommer dog
Endnu engang, før I med Amleth ride bort,
Til mig i Eenrum. Riste vil jeg Runer paa
En Stav til Hadding. Den, foralt, ei glemmes maa!

Rørik.

Godt, Herre!

Hugleik.

Godt!

(De gaae.)

Fengo (ene).

Hvor godt det er, det faae vi see.
For Amleth bli'er det neppe godt, — om godt for mig.
(Grundende.)
To Vidner har han skilt mig ved; — jeg takker ham!
Han dræbte Vifil, dræbte mig Giftblandersken;
Der lever Ingen længer, som kan røbe mig;
Og Ugiort har stor Lighed med — hvad Ingen veed!
(Gaaer).

Fierde Handling.

En Hytte.

Amleth. Rorik. Hugleik. En Træl.

Rørik.

En liden Vei kun er endnu til Haddings Gaard;
Men Stien did maae vi betræde dog tilfods;
Thi Kongen, som ei lider Kæmper i sin Hal,
Tillader ingen Rytterflok at nærme sig.

Amleth.

Saa gaae vi da. Men een Ting maae I love mig!
Jeg tilstaaer Eder, jeg er træt —

Rørik.

Naturligviis!
Dit Skibbrud og din sønlige Bedrøvelse —
Kong Fengos Vrede — Farten hid til Hest inat —
Langt over Heden —

Amleth.

Ja, det kan vel trætte Folk;
Dog — Sundhed, Ungdom, Styrke, Trods, Udholdenhed,
Staldbrødre, der ei svigte Den som eier dem,

Har fulgt mig hid; skiondt tause. Paa den hele Vei
De har ei lukket Munden op.

Sugleik.

Hvad mener du?

Amleth.

To falske Svende, derimod, som fulgte mig,
Bevogted mig, har uophørligt sladdret mig
De stakkels Ører fulde; med Forsikkring om
En løgnfuld og forræderisk Oprigtighed.
Jeg beder Jer! forskaaner paa det Stykke Vei
Vi har endnu, mit Øre for den tomme Snak!
Jeg kiender Jer! Det var ei dum Lettroenhed,
Som fik mig til at følge Jer; jeg slap dog ud
Fra Fengos Vold. Han sender mig til Hadding nu;
Jeg kiender saare lidt til ham; men Hadding var
Dog ei min Faders Morder; der er Mulighed
I, ham at vinde for min Sag. Og tabes den —
Saa har jeg lært at døe som Mand; henrettes jeg,
Og synker ned til Helheim — ha, selv d e r er Trøst.
Jeg deler Skiæbne med min Fader! Bleg min Aand
Skal sætte sig ved Siden af den Myrdede,
Der ei blev hævnet; sønligt drømmer jeg med ham,
Aarhundreder, i drøvelige Nattemulm;
Til Ragnarokur sønderbryder Himmel, Jord,
Og Helved med, — og Gimle stiger saftiggrøn,
Som De for ny Lykksalighed, af Havets Skiød.

Rørik.

Ung Amleth! du miskiender os, fornærmer os.
Men svagt endnu dit Hoved er; hvor kan da vi
Vel vente bedre Medfart, bedre Dom af dig,
End Kongen selv, hvem du med Skiældsord krænket har.
Fat dig og følg os! — Jeg Befaling give vil,
At vore Trælle holde her med Hestene. (Gaaer.)

Hugleik
(sagte til Trællen).

Hold Die med ham!

(Gaaer.)

Amleth.

Gode Træl! som er mig troe,
Og som beskiænmer Helte her med Trælleſind,
Vær sikker paa din Løn, naar Amleth seiret har.
Du troer da viſt, at Humble Skiald, min tappre Ven —

Trællen.

Brat med en vældig Krigerflok indhenter os,
Forløſer dig, og overfalder pludſelig
Den ſtolte Hadding, ſom ſig ene ſikker troer.

Amleth.

Velan, ſaa lad os friſte Lykken, Skiæbnen med!
Ei altid hyller den ſig vred i ſorte Skrud,
Maaſkee den tog inat ſin Stiernekaabe paa.
(De gaae).

Haddings Hal.

Han ſidder alene ved et lille Bord, hvorpaa der ſtaaer Dunk og Drikkehorn. **Glum**, hans Træl, ſtaaer noget fra ham, med foldede Hænder.

Hadding (gnaven).

Er denne Miød af bedſte Mundgodt?

Glum.

Herre, ja!

Hadding.

Den ſmager ei, den er ei bitterſød og ſtærk.

Glum.

Der brygges ingen bedre dog i Landet rundt.

Hadding.

Der er ei Gammen ved at tømme Bægeret
I Ensomhed; til Drikken hører Drikkelag.

Glum.

Hvi byder du da ikke dine gode Mænd
I Hallen hid?

Hadding.

Fordi jeg nu er Konge, Glum!
I Drikkelag, naar Hornet ganger tidt omkring,
Let glemmes Forskiel mellem Drot og Underdan;
Det huer ikke Drotten.

Glum.

Drak Hrolf Kraki ei
Med sine Mænd?

Hadding.

Letsindig til han Døden drak.
Forresten — Hrolf var kongefødt, — da ventes man
Fra Barnsbeen til at agte ham; som Helt ei blot, —
Men Overherre; Vanen er en halv Natur;
Mig Fengo Kongespiret gav, og knap et Aar
Henrundet er, fra da jeg bar det førstegang.

Glum.

Du agtes høit, og alle Kæmper frygte dig.

Hadding.

Fordi, som Biørn, jeg sidder eensomt i mit Hiem
Og lurer; — beiled venligt jeg til deres Gunst, —
Som Svaghed, Frygt, foragtedes min Venlighed.
Desuden morer Talen mig kun lidt med de

Hiemfødninger, hvis hele Daad maaskee bestod
I Vikingstog paa Danmarks, Norges, Bretlands Kyst;
Men Den, der drog ad valske, tydske Flod, som jeg; —
Utallige Skibe — Bønnebed i Haugen lig,
Med Stang ved Stang, — paa Dækket blanke Spyd
ved Spyd; —
Hvor det, at see en By og brænde Byen af,
Var samme Tanke, — snel som Tanken samme Daad; —
At gjøre Mand til Træl og Viv til Enke, let,
Som Haand her griber Bægeret; — for Den, min Søn!
Er Talen flau med Bønderne, — som Mioden her.

Glum.

Kan Æren ei, kan Øl og Mjød ei muntre dig,
Hvad kan da muntre dig?

Hadding.

Bedrift! Jeg tænker paa
Et Tog til Bretland. Ikke for at vinde Land,
Dertil min Hær for liden er, men vinde Guld.

Glum.

Guld har du nok!

Hadding.

Af Guld kan aldrig man faae nok.

Glum.

Der kommer Offergoden Thorald.

Hadding (mørk).

Uanmeldt!

Offergoden **Thorald**, en kraftig Gubbe med et langt hvidt Skiæg, træder ind.

Thorald
(stolt og kold).

Hil, Sæl dig, Herre! Det imorgen Festdag er,
Og Freier takkes skal for et velsignet Aar;
Der blotes skal; jeg haaber, at du tager Deel
I Festen, som vor Drot?

Hadding
(bliver siddende).

Nei, Thorald! ærligt — nei!
Jeg hader Løgn og Hykleri; du veed, jeg troer
Paa Valhals Guder ei, men paa min egen Kraft.
Jeg tvinger Ingen til min Tro; men lader mig
Ei heller tvinges. Gak i Offerlunden du!
Det er dit Hverv, dit Embed, derfor lønnes du
Og æres du; jeg finder det høistrimeligt
At du est Blotmand. — Offret har jeg! — Haner ei,
Ei Heste, Hunde; men utallige Mennesker,
Til Ham, som raader over Kamp og Manddomskraft.
Hvis du ham Odin kalde vil, hvad eller Thor —
Kiært Barn har mange Navne, kiære Fader med;
Mig ligegyldigt; men forskaan mig for din Fest!
(Offergoden gaaer).

Glum.

Ei heller morer Talen dig med Goden, Drot?
Med intet Menneske! — mig det kun fornøier dig
At sige, hvad du mener, i Fortrolighed!
For stor er denne Hæder fast.

Hadding (leer).

Hovmod dig ei!
Med Mennesker at tale, — ja, det kieder mig;
Men seer du, Glum, med dig er det en anden Sag:

Du er jo intet Menneske, men blot en Træl,
Der snakke kan og tænke lidt til Husbehov;
Og deri skiller du dig fra min Støverhund.
Du veed, jeg godt kan lide Dyr; jeg gider ei
Til Væggen tale, sielden ogsaa kun med Mænd;
Men har jeg dig og Hunden, Glum! saa taler jeg;
Og helst med dig; thi du er saa en Mellemting
Af Noget og af Intet.

Glum
(sluforet, sagte).

Det var Hæderen!

(høit).

Du lever saa afsides her paa denne Gaard;
Om ikke just for Samkvems Skyld, saa tykkes mig,
For Sikkerhedens Skyld det altid dog var godt —

Hadding.

I Fredstid med Bærsærker at forskandse mig?
Nei! — et Par gode Lænkehunde, Glum! en Tylt
Af Trælle, som du selv, — du er den feigeste —
Var hidtil meer end nok. Jeg lider ikke fleer.

En anden Træl kommer.

En Nytterflok af Hesten steg ved Borgeled —
Fra Konning Fengo —

Hadding.
(rynker Panden).

Det Besøg kom noget seent.

Trællen.

Vi lod kun tre ad Porten ind. Den Ene først
Vil gierne tale med dig.

Hadding.

Lad ham komme da!

Trællen bringer **Rørik.**

Rørik.

Hil, Sæl, Kong Fengo ønsker dig, som sendte mig.

Hadding.

At kræve Skat? Troer han, jeg tæller Penge bedst
I Mørke?

Rørik.

Herre nei, det haster ei med dem.
Han sender dig sin Stedsøn, og han beder dig
At huse ham paa nogentid.

Hadding.

Er han saa stor,
At Fengos Gaard kan ikke længer huse ham?
Min Gaard er mindre, mindre min Formuenhed.

Rørik.

Hiemkommen nys, bedrøvet over Faderens Død,
Maaskee just ei fornøiet med Kong Fengos Valg, —
Er Amleth vorden hiertesyg, — vanvittig fast;
Og derfor sender Fengo ham paa nogentid
Til dig.

Hadding (leer).

At jeg skal arte ham? Det Valg var godt.

Rørik.

Du er os nærmest; og det gielder her kun om
Forandring i hans Levesæt. — Der kommer han!

Amleth kommer fulgt af **Hugleik** og hilser Hadding.

Est du Kong Hadding, som mig Fengo sender til?

Hadding.

Ja — jeg er Hadding.

Amleth.

Tilgiv et saa seent Besøg!
Frivilligt ei han sender mig som Fange dig.

Hadding.

Som Fange?

Amleth.

Jeg har dræbt en Træl, som stod paa Luur.
Jeg lider ikke Lureri.

Hadding.

Jeg heller ei.

Amleth.

Men da man nu den Vane har i Fengos Gaard,
Saa frygter han maaskee for flere Dolkestik,
Og sender mig til dig. Thor veed Bestemmelsen.
Maaskee han vil, Kong Hadding, du skal tugte mig.

Hadding.

Jeg tugte kan; men er dog Tugtemester ei.

Amleth.

Og mindre jeg en Pebling, som mig tugte lod.

Hadding.

Du har alt tumlet vidtomkring i Ledingsfærd?

Amleth.

Ja, jeg har vrede Fiender mødt i vilden Sø.

Hadding.

Og mange Mænd du smage lod det bittre Vand,
Naar Spyd først, eller Sværdet, havde mærket dem.
Du har dog seet dig om i Verden.

Amleth.

Jeg har nydt
De velske Druer og det norske Barkebrød;
Men overalt forfulgtes jeg af Dag og Nat,
Og hvor jeg kom var Menneskene — Mennesker!
Med samme Fagter, Kiortlen af forskiellígt Snit.

Hadding.

Hvad troer du, din Stedfader vil, som sendte dig?

Amleth.

Jeg er ham til Uleilighed; han ønsker nok
At, Hadding, du paa sømmelig og høvisk Viis
Skal faae mig bort — fra Danmark — og fra Jorden helst;
Afsted — paa et Fribytterskib; helst hvor det gaaer
Een imod Tyve.

Hadding.

Bliv da for det første her!
Et Bord skal dækkes Eder i en egen Hal.
Naar du har vederqvæget dig, kom ind igien!
Vi tale mere sammen.

Amleth.

For din Giæstfrihed
Jeg takker dig!

(Sagte, i det han gaaer.)

Jeg venter intet Godt af ham.
(Rørik følger ham.)

Hugleik
(bliver tilbage).

Tilgiv, Kong Hadding! at jeg dvæler lidet end,
Og retter ud det Ærinde, som gaves os,
Fuldstændigt. Amleth har dig sagt alt hvad han veed;

Men Alting veed han ei; og denne Runestav,
(Tager Runestaven frem, som han har skiult under sin Kaabe)
Som Fengo mig og Rørik gav paa Reisen med,
Til dig, Kong Hadding! bedre nok vil sige dig
Din Herres Bud, end Amleth er istand dertil.
(Rækker ham Staven og vil gaae.)

Hadding.

Bi lidt! Forstaaer du Runer?

Hugleik.

Binderuner ei.
Sin Hemmelighed Fengo bandt til denne Stav.
Din egen Viisdom Gaaden, Herre, løse maa.
(Gaaer.)

Hadding (ene).

Min Viisdom? Spotter mig den Træl? Jeg er ei viis;
Vil ikke være det; Runer har jeg aldrig lært,
Og mindre Binderuner, disse Hexetegn!
Hvad gior jeg nu?
(Seer ud af det aabne Vindue.)
Ha det var vel! Derude seer
I Maaneskin jeg Thorald gaae min Hal forbi
Til Hiemmet.
(Raaber ud.)
Thorald Gode! tøv et Øieblik.
Før du gaaer bort jeg tale vil et Ord med dig.

Thorald træder ind.

Hvad har du end at sige mig? Jeg veed jo alt,
At aldrig meer du feirer nogen Høitidsfest.

Hadding.

For Aserne! Derfor vi Venner være kan
Jo ligefuldt; jeg agter dig som Helt, som Mand,
Med Mimers Kløgt. Og til Beviis paa Kongens Agt,
Saa har jeg her en Runestav at vise dig,
Sendt mig fra Fengo, med hans Stedsøn Amleth nys;
Jeg beder dig at læse den, og tyd mig den!

Thorald
(læser og siger med undertrykt Bevægelse).

Ei disse Runer læse jeg og tyde kan.

Hadding.

Forstaaer du ikke Binderuner?

Thorald.

Saare godt;
Men Fengo, som har skrevet dem, forstaaer dem ei.

Hadding.

Han skrev dem ikke, hvis han dem ei først forstod.

Thorald (med Vægt).

Man Meget troer at vide, som man ikke veed.

Hadding.

Uvidenhed du skiuler i Foragt mod ham.

Thorald.

En Gudsforagter haaner ogsaa Goderne.

Hadding.

Ha vogt dig, Gubbe!

Thorald.

Ganske vist, jeg vogter mig.

Hadding.

For mig at sige Sandheden.

Thorald.

Jeg tie vil,
For ei atægge Vreden.

Hadding.

Ha! denægger du
Just med din Taushed.

Thorald.

Snart jeg taler.

Hadding.

Gaader meest
Du ynder; det er Præsteskik.

Thorald.

Hver følger bedst
Sin egen Skik.

(Vil gaae.)

Hadding.

Du siger mig alt stolt Godnat?

Thorald.

Nei ingenlunde. Jeg Godnat ei siger dig;
Thi god bli'er neppe Natten.

(Gaaer.)

Hadding (spodst).

Flyve Kragerne
Til Venstre? Har du alt i Dyrs Indvolde rørt,
Og læst, hvad Frygt og Alderdom tilsagde dig? —
Ha — eller vil et Vink maaskee han give mig?
(Kalder paa Trællen).

Hør Glum! løb ned til Kæmpegaarden, hent dem hid!
De komme skal i hundredviis, bevæbnede.
(Glum gaaer igien.)

Hadding.

Hvad er dog dette? Hvermand taler Gaader her.

Amleth kommer tilbage med **Rorik** og **Hugleik**.

Amleth.

Jeg takker dig for Maden! Den har styrket mig.

Hadding (til Hugleik).

Ei Runestaven, du mig gav, jeg læse kan.

Amleth
(seer med Foragt paa Rorik og Hugleik).

En Runestav? Jeg tænkte nok, der bragtes een.

Hadding.

Du vidste selv ei, Runestaven fulgte med?

Amleth.

Nei; men jeg vidste: Fengos Ondskab fulgte mig.

Hadding (utaalmodig).

Jeg kan ei læse Runerne, min Gode kan
Ei læse dem.

Amleth (rolig).

Ræk Staven mig! Jeg læser dem.

Hadding.

Du? Men hvis det er Noget, du ei vide maae?

Amleth (leer).

Saa var det godt for mig, at jeg det vide fik.

Hadding.

Men — hvis du læser Andet end paa Staven staaer?

Amleth.

Saa vælg en bedre Læser, som du bedre troer.

Hadding
(rækker ham Staven).

Læs da!

Amleth (læser).

„Hvis du mit Venskab stadigt nyde vil,
Beholde Riget, — hæng i Galgen Amleth da,
Flux naar du har ham, paa et mørkt, forborgent Sted.
Bred Rygtet ud: han død er en naturlig Død,
Og send hans Liig i Kisten mig til Jordefærd,
Med al den Hæder, som tilkommer Kongens Søn."
(Rækker ham Staven tilbage.)
Du seer, han sørger for sin Stedsøn faderligt,
Selv efter Døden.

Hadding.

Hvad? Det staaer i Runerne?

Amleth.

Troer du, jeg skulde lyve mig i Galgen selv?

Hadding.

Du tager det som lystigt Spøg, min Ungersvend?

Amleth.

Naturligviis; for Alvor voved Fengo knap
At giøre Hadding til sin Bøddel.

Hadding (mørk).

Det er kun
En Talemaade. „Hæng ham!" Jeg har Trælle nok,
Som lystre kan mit Herrebud.

Amleth.

Jeg tvivler ei.
Og vil du give sligt et Bud?

Hadding
(efter et Øieblikks Taushed).

Det sætter mig,
Forsikkrer jeg dig, i en stor Forlegenhed.
Du er en høvisk Ungersvend, jeg lider dig;
At ei du frygter Døden, at du spotter den,
Det huer mig; men sæt dig, Amleth, i mit Sted!
Jeg skylder Fengo Kongedom og Lydighed;
Og lystrer jeg ham ei, saa er vort Venskab brudt,
Og anden Mand da vælger han til Underdrot.

Amleth.

Usigeligt jeg elsker din Oprigtighed.
Der noget er i Verden, kaldet: Adelsind,
Høimodighed; — men det er sagtens Alfer, som
Du ikke kiender meget til.

Hadding (mørk).

Med Alfer har
Jeg lidt at gisre.

Amleth.

Lad dem flyve! — Heller vil
Vi holde til de Nisser os i Kiælderen,
De Muus og Rotter, som hiemsøge Hvermands Huus;
Den blege Mide, som man ikke skille kan
Fra Osten, — og fra Egennytten heller ei;
Men Egennyttens Madike, jeg tænker, her
Mig bedre hielper, Hadding, end dit Ædelmod.

Hadding.

Hvad vil du sige?

Amleth.

Jeg vil sige: Fengos Land

I Oprør er, og der er snart ei Spørgsmaal om,
Hvo Herre vorder, Amleth eller Fengo.

Hadding.

Men —
Naar du er hængt?

Amleth.

Da hævner man den Hængte snart;
Og selv du da vil sikkert ride Hagbarths Hest.

Hadding (sagte).

Hvad gjør jeg her? Jeg er i største Raadvildhed!
Skal jeg ham hænge? Skal jeg ikke hænge ham?

Trælle komme med **Humble Skiald** bagbunden.

Trællen.

Her, Konge! bringe vi en dristig Rover dig!
En Stimand, som til Hest med sine Svende kom,
At redde Fangen, sendt fra Fengo. Listeligt
Han haabed ind at smutte med forvovne Flok;
Han vidste vel, at ei din Hird paa Gaarden var;
Men let i Fælden lokked vi letsindige Fugl;
Thi han slap ind, og Porten luktes for hans Mænd.
I Hornet har jeg stødt, og snart i Hallen staaer
Din Hirdmandsflok, til Skræk for hver Ildgiernings mand.

Hadding.

Godt, Skammel!

(Til Amleth)

Ha, saaledes Sagen sammenhang!
Nu, Amleth, jeg forstaaer dit Mod, din raske Trods.
Men synke vil den, tænker jeg, nu brat som Skum.
Bagbundet bringe mine Trælle dig dit Haab!

Amleth.

Og hvad er da dit Forsæt nu?

Hadding.

At hænge dig!
Helbredet har du mig for blod Tvivlraadighed;

Og som en Ulv i Gangen dingler ved en Tyv,
Din Skiæbne dele skal hin kiække Hielper der.

Amleth (til Humble).

Hugprude Ven! med mig du tømmer Dødens Skaal.
Ak, meer for dig, end for mig selv, jeg grænmer mig;
Thi Fader havde jeg at hævne, Kongedom
Mig at gienvinde; — du kun Ven at være tro!

Humble.

Det er ei lidet Hverv at være Venskab tro.
Vi har ei blandet Blod i Jord tilsammen, vi,
Men bedre: thi vi blandte Sind og Hiertelag.
I Grikland, siger man, to Brødre var engang,
Paa Jorden uadskillelige; døde blev
Der Stierner af dem; saadan ogsaa her
Skal Amleth, Humble, lyse som et Stiernepar.

Amleth.

Du gode Skiald! vor blanke Stierne snart er slukt.
Men Modet, Humble, følger os selv ned til Hel.
Som Regnar Lodbrok, Drot end i sit Ormetaarn,
Vi sjunge vore Sværdes Priis i sidste Qvad.

(Larm udenfor.)

Hadding.

Der komme Kæmperne!

(Han tager sin Hielm paa.)

Offergoden **Thorald** træder ind med sin Hammer, fulgt af en Flok bevæbnede Krigere.

Hadding.

Hvad betyder dette her?
Er Offergoden vorden Eders Høvedsmand?
Hvad vil du, Thorald?

Thorald.

Spørge dig, forsidstegang,
Om du imorgen bloter paa Gud Freiers Fest?

Hadding.

Nei, har jeg sagt! Og ingen Træl skal tvinge mig.

Thorald

(hugger ham ned med Hammeren).

Saa slagter jeg dig her, som Gudens Offerqvæg!
Da selv at være Menneske du ophørt har.
Elendige! som dyrker høie Guder ei,
Og troer, en ærlig Helteflok skal lystre dig.
(Kæmperne slaae bifaldende paa deres Skiolde.)

Thorald (til Trællene).

Henbringer Liget flux til Freiers Offerlund!
Men I! befrier den gieve Skiald! og fængsler saa
(peger paa Norik og Hugleik.)
De Skumlere, de Nidingens Haandlangere.
(Det skeer.)

Thorald.

O Amleth! vi har utaalmodigt ventet dig.
Uværdige Lænke, smeddet af Ildgiernings mænd,
Har tynget Nakken paa den tappre Vendilbo.
Din Atterkomst opliver os, som Sol og Regn
Et visfent Græs. Ei Nidingen skal hielpe dig;
Han faldt, og frie vi følge dig i Slagtningen.

Amleth.

Vel, tappre Jyder! Asathor har fostret Jer
Med eget Blod, ved Limfiord og ved Gudenaa;
Og ikke tvivler jeg om Seir i aaben Mark,
Naar Eders Armkraft svinger Spyd og tunge Sværd.
Men træffe maa jeg selv min Faders Banemand.
Og Døden maa med egen Haand jeg kryste ham
I Hævnens Bæger.

Thorald.

Skrinlagt hiem vi bringe dig,
Med Lurers og med Trommers Klang; men staaer dit Skrin

I Fengos Hal, da lette vi dit Kistelaag —
Du staaer, som Hasting, da han indtog Lunaby.

Amleth.

Saa knæler jeg da Thor for dig! Skiænk Daaden Kraft
Og sign mig med dit Hammertegn!

Thorald.

(berører hans Hoved med Hammeren).

Det gior han her.

(Til Humble.)

Men du, mens jeg indvier ham, nu digt et Qvad,
Som styrker ham og Vielsen forherliger!

Humble.

(berører den knælende Amleths Skulder med den ene Haand og strækker den anden mod Himlen. Offergodens Hammer berører bestandig Tindingen).

Hielp nu, Thor! at stride.
Maanen ved Nattetide
Lader, som om den Freden
Smilte klart over Heden;
Dog er Kamp paa Færde;
Heltenes hvasse Sværde
Snart i Hallerne klinge;
Hanen ryster sin Vinge.

Amleths Ungdomsvælde
Kraftigt Nidingen fælde!
I det natlige Stevne
Faderens Død han hevne!
Kongespiret han bære,
Folket, sig selv til Ære!
Bønnen Skialden dig bringer,
Thor! paa Haabets Vinger.

Femte Handling.

Fengos Sovekammer med en Alkove. Tusmørke, Maanen skinner ind.

Fengo (ene).

„En herlig Aften!" — sige Skialde, Qvinderne,
Naar Høst afløser Sommeren, naar Maanen, naar
Tusmørket kæmpe vexelvis om Seieren.
Jeg maa mig vænne til det skumle Gisgleri,
Der hyller Liv i Sort, som Dødt, og bringer Dødt
Til Liv igien, med Vindpust og med Skyggespil.
Ei Vifil kiendte slig en Frygt; han lo, naar jeg
Var hiertegreben; — „faldt paa sine Gierninger"
Var Amleths Ord. — Ei Vifils Død bedrøver mig;
Han var mig leed, som Snogen, der i Haugen os
Skarnbasser æder, Oldenborrer, der vor Frugt
Fortære vil. Med Ondt man Ondt fordrive maa!
(Seer ud af Vinduet).
Jnat end kommer Toget ei med Amleths Liig.
Liigvognen knærker langsomt over Heden, mens
De lyse Stierner blinke ned; Medvider hver
I Mordet; — høit de raabe Klagen — men
For lang den Afstand er, man kan ei høre dem. —
Det onde Værk er overstaaet; nu skal Ret

Og Skiel kun hædre Kongen, — Vennesalighed
Som Morgenrødens Straale, født af Nattens Mulm.
(Synker hen i Grublen og raaber derpaa høit.)
„Du aldrig skuer Morgenrødens Straale
meer!"
(Farer forfærdet sammen, som vakt af en Drøm.)
Forræderi! En Morder skiult i Krogene?
(Raaber.)
Folk!

Tvende Trælle komme med Lys.

Fengo
(drager sit Sværd).

Hvad er dette? Hvo er den Dumdristige,
Som snige tør sig ind i Kongens Sovehal
Og giekke ham?

Trællene
(gaae omkring med Lysene).

Her Ingen er.

Fengo.

I Krogen der! —
Alkoven!

Første Træl.

Ingen.

Anden Træl.

Ingen.

Fengo.

Ingen? Har kun da
Mit Øre hørt hvad ei af nogen Mund blev sagt? —
Søg om igien!

Trællen.

Her er slet ingen.

Fengo.

Vel saa gaaer!
Men sætter først dog Eders Lys paa Bordet der.
(Trællen gior det. De gaae)

Fengo (ene).

Ha vogt dig! Giør dig ikke selv til Trælleſpot.
Jeg hørte Stemmen tydeligt, jeg kiendte den:
„Du aldrig skuer Morgenrødens Straale meer!"
Det var ei tom Indbildning — nei, Hardvendils Røst,
Saasandt jeg lever — og saa sandt som han er død.
Han raabte høit og tydeligt.
(Ryster paa Hovedet.)
Men jeg tør ei
Mig troe i Sligt, — og ei til Andre mig betroe.
(Der blæses langt borte en Gravmelodi.)
Der komme de med Amleths Liig. — O drøvelig
Er denne Nat; men Rædslen selv skal hærde mig!
(Gaaer.)

Dronningens Hal.

Lys. **Geruthe, Sigrid.** De have hver bundet en Krands.

Geruthe.

Dybt nedbøiede Moder Krandsen bandt til Amleths Kiſtelaag;
Men saa farveløs og dunkel end den breder ud sit Blad,
Er den dog endnu for yndigfager for min Moderſorg.
Thi hvor Frigga pryder Jorden med sit grønne Løv og Græs,
Spirer Haab i alle Knupper, Haabet i det mindſte Straa;
Mig er Haabet slukt! ei findes Farver, ingen Jordens Urt,

Som paa Kistelaaget tyde kan min Ulykfalighed.
Myrdet og vanæret Amleth sank i Helheims Mørke ned;
Ei forløser han sin Fader, Qviden deler han med ham.
Hvad paa Jorden har tilbage Moderen og Qvinden da?
Ei engang den raske, stærke myrdende Fortvivlelse,
Der fra Klippen som et Vandfald styrter i den dybe Sø;
Nei, som Mosevandet siver langsomt min Elendighed;
Gloder, tykt med Aske dækket, ulme mine Følelser,
Til sig ogsaa Hel forbarmer over mig, og jeg er bragt
Did — hvor kolde, hjerteløse — mine Skygger vente mig.

Sigrid.

Mig har Freia skiænket Blomster, Blomster til en Brudekrands,
Røde, blaae, violne, gule, Farver af forskielligt Slags;
Venlige, dog grumt tillige spotte de min Skiebne her;
Thi de synes muntre, glade, deilige som Vaarens Dag,
Visne dog, før Aftensolen synker i sit Vesterhav.
Men fordi det Skiønne visner, var det jo dog skiønt engang.
Jeg har Lov til i mit stille Sind mig at erindre det;
Jeg har Lov til i mit stille Sind at haabe lidt endnu;
Og skiøndt Regnbuefarvekrandsen svinder i den lette Dunst,
Er den Broen som forbinder Himmelen med Jorden dog.
Alt for skiøn var denne Lykke, til at gaae for evig tabt.
Vredes ei, min Amleth! Haabet — Haabet overlever dig.
Mange troe, at Freia Dise, stærkest i Gudinders Flok —
Stærk som Odin — ei vil taale Nan af sine Børn hos Hel;
Fagert snart i Falkehammen flyver hun en Sommerdag
Ned, at bryde Helheims Hvælving med sit blotte Vingeslag.
Da forløses Baldur, Nanna, Hagbarth, Signe, du og jeg;
Og bevingede som Alfer flagre vi til hendes Hal.

Humble Skiald kommer.

O hvor skiønt dog ofte Sorgen aabner Menneskenes Bryst!
Den nødvendig er som Natten, med sit drøvelige Mulm,
For at Evighedens Stierne blinke kan fra Siælens Dyb.
Jeg har hørt Jer flette Krandse: Modersqval og Jomfruhaab!
Og hvad Sigrid, som Præstinde, har i kiæk Begeistring spaaet,
Kommer jeg, som Asa-Hermod, Jer at tolke Følgen af.
Amleth lever end, han blegned ei af smædelige Død;
Som en Skindød kun i Kisten giester han Stedfaderen.
(Man hører Gravmelodien igien nærmere.)
Hører I de dybe Lurer tone? som fra brustne Kloft
Hel, der kalder paa sit Offer; eller som en fængslet Aand,
Der endnu med sidste Kræfter stræber op mod Valaskialf.
Følger mig i Sørgehallen, trindt behængt med sorte Bai!
Frygter ikke den Forvandling, som I snart vil skue der,
Naar de sorte Tepper falde, naar ung Amleth springer frem,
Solen lig, der kiækt har klovet morderiske Tordensky.

Sigrid.

Skiønne Haab! nu du opfyldes, Guder hørte Sigrids Bøn;
Freia skiænker mig min Beiler!

Geruthe.

Frigga skiænker mig min Søn!
(De gaae.)

Høitidshallen.

Den er behængt med sorte Tæpper. Under Sørgeklang bliver Amleths Liigkiste bragt ind, fulgt af Goder og bevæbnede Helte. **Geruthe** og **Sigrid** komme med deres Krandse. Naar Kisten er sat midt i Hallen og Musiken tier, indtræder

Fengo
(stiller sig ved Kisten og taler).

Dyb er den Ældres Kummer ved den Yngres Død,
Som høit var elsket; Sorgen nægter Læben Ord;
Og dog fortiener sielden Dyd en billig Roes
Ved Gravens Rand. Men venter ei Veltalenhed
Af Amleths nære Frænde! thi skiøndt mandig Tvang
Tilstæder her ei Taarer og Fortvivlelse,
Veed Ingen bedre dog end jeg, hvad vi har tabt.
Ja! paa en sielden, paa en usædvanlig Viis
Forened Klogt med Tapperhed vor Ungersvend,
Og Tapperhed og Klogt med en elskværdig Hu.
Desværre sønderrev den altfor stærke Sorg
Ved Faderdøden Amleths Vid; til Daarefærd
Forvandled sig hans Sindrighed; hans Daad blev Tant;
Og Manden, der i Kuld og Kiøn ham havde lyst,
Hans anden Fader, der i ham sin Arving saae
Til Land og Rige, — denne Mand mistænkte han
For ussel Brøde! — Men ved dette Kistelaag
Ei Klage lyde skal, ei Forekastelser;
Og ei vi harmes paa den før saa karske Svend,
For hvad en Daare svagt begik.

(Efter et Vink af Humble falde her Lurer ind med stærke Toner og afbryde Fengo).

Fengo
(naar de atter tie, forbittret).

I standse mig?
Afbryde Kongens Tale frækt med Lurers Klang?

Ha hvo er den Forvovne, som nedtræde tør
Sin Agt for mig i Støvet?

Humble.

Jeg!

Fengo.

Ha griber ham!

Alle
(med een Røst).

Nei!

Fengo.

Mine Hirdmænd!

Humble.

Du har ingen!

Fengo.

Hvem har jeg
Til Fiender da?

Forsamlingen.

Os alle!

Fengo.

Ha jeg er forraadt!

Humble.

En eneste Forræder, Fengo, findes her:
Du selv! — Fuldtvel vi kiende dig. Søg ikke meer
Med falske Taler os at blinde! Larven kast,
Du Hykler! Selvbedrager! som din feige Frygt
For Guders Straf, naar ene du med Brøden staaer,
Beklager som en altfor øm Samvittighed.
Hardvendil myrded du med Gift; hans ædle Søn

Til Død du sendte. Ha men Bladet sig har vendt!
Og hele Landet kiender nu dit Nidingsværk.

Fengo.

Jeg har ei myrdet Amleth! Fræk Bagvaskelse!

Gumble.

Nei, deri har du Ret, du har ei myrdet ham;
Du sendte til din Bødel i Venskssel ham;
Men Bødlen selv blev dræbt og Amleth lever end.

Fengo.

Hvi bringes da Liigkisten hid?

Gumble (leer).

Du har jo selv
Besørget denne faderlige Jordefærd.

Fengo.

Er Skrinet tomt?

Gumble.

Nei, nei! det er et Ørneæg!
Forfærdes ikke, naar du Skallen briste seer!

(Under stærke Toner af Lurerne hæves Laaget fra Kisten. **Amleth** springer ud i Harnisk, med Sværd og Skiold. Alle sorte Tæpper falde fra Væggene, alle Heltene drage deres Sværd.)

Amleth (til Fengo).

Ei, Niding! vil jeg spilde meer paa dig et Ord.
I Taarner jeg med Rette burde kaste dig,
Til bittre Død, og sikkert nyde saa min Hævn;
Men det er mod min Sicels Natur; min Faders Aand
Af Helheim jeg forløser med dit Morderblod,
Og bløde maa du, Fengo, for mit eget Sværd.

Geruthe.

Kom, elskte Søn, og lad mig pryde Hielmen dig!
Den Liigkrands jeg dig bandt, dig vorde Livets Krands;
Det friske Grønt af Friggasegen spaae dig Held!
(Hun tager Løv af Krandsen og stikker ham det i Hielmen.)

Sigrid
(tager Blomster af sin Krands).

Og Freias Blomster blande sig med Friggas Løv!
Thi ikke blot du kæmper til den Dødes Hævn,
Min Amleth! men til Glæde for de Levende.

Fengo.

Vel! jeg er rede. Lad os gaae i Kredsen strax!
Men denne Tvekamp vorde Kampens Voldgiftsmand,
Og, som en Dom fra Guderne, bestemme den
Den Skyldige! Hvis jeg dig fælder, staaer jeg reen;
Jeg er ei Morder, nei du est Bagvaskeren,
Og med din Død har jeg beviist min Kongeret.

Gumble.

Du est en Helt som Tigren, Fengo! lumsk og feig;
Men grum du er, som lemmestærk; og troer du dig
Først sikker paa dit Bytte, — ja, da styrter du
Paa Novet, som den gyselige Kæmpekat.
(Til Amleth.)
Kæmp ikke med ham! Straf som en Misdæder ham,
Som Brodermorder! Hævnet er din Faders Aand.

Amleth
(ryster paa Hovedet).

Men ei forløst! thi det maa skee ved Enekamp.

Fengo.

Saa kom til Døden, Amleth!
(Peger paa Kisten.)
Kisten venter dig.

Amleth.

Den er saa bred, at den kan ogsaa rumme dig!
(Fengo gaaer ind i Kredsen, som dannes af Kæmperne.)

Amleth.

Naar Svenden føler Kræfter,
Naar moden Alder
Ynglingen kalder,
Da sig hans Die hæfter
Paa Sværdet,
Af Skeden draget;
Og uforfærdet
Med stærke Kæmper iler han i Slaget.

Naar Pigens Øine smelte
Ham Ungdomsbarmen,
Da styrkes Armen;
Thi Elskov skaber Helte;
Da stræber,
Mens Skialde sjunge,
Den Unge;
Hans bedste Løn er Smil af hendes Læber!

Hvad kan i Verden Andet
Saa helligt være
For Heltens Ære,
Som Kamp for Fædrelandet?
Dog, Thor! du mig forlader!
Idag jeg det forgietter,
Og sætter
Selv over Fædrelandet — dig min Fader!

(Han gaaer ind i Kredsen, som slutter sig om Tvekæmperne. Lurerne tone. Geruthe og Sigrid bede knælende til Guderne. Efter en kort Kamp skiller Kredsen sig atter ad; man seer Fengo ligge død henstrakt. Musiken tier.)

Amleth
(træder frem).

Han faldt! Men det var Guderne, som fældte ham;
Thi ringe var min Styrke mod hans Legemskraft,
Dog større, som en ærlig Helt, som Søn, mit Mod.
Forløst har jeg min Faders Aand. Seer I, hvor lyst
Det bli'er derude?

(Alle see forundrede ud.)

Sigrid.

Hvilket prægtigt Stierneskud!

Amleth (henrykt).

Det er Hardvendils Aand! det er min Faders Aand,
Som ud fra Helheims Hule foer. Han svæver let,
Og Sølverkaaben har Vaulundur vævet alt.
Han giæster Odin! Han fortæller Odin Godt
Om Amleth, om sin Søn; og Moder Frigga Godt
Om dig min Moder! og den skionne Freia Godt
Om Sigrid; og ved Bragis Harpe roser han
(Til Humble og de Omkringstaaende.)
Dig, ædle Skiald! dig trohengivne Danerfolk! —
Saa lad os leve, virke nu med Kraft og Mod,
Og glemme Sorgen, som har ingen Aarsag meer!

(Han omfavner Moder og Brud. Festlige Lyd og Glædesgny.)

Kiartan og Gudrun.

Tragodie i fem Handlinger

af

Oehlenschläger.

Kiobenhavn.
Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.
Trykt hos S. Trier.
1849.

Kiartan og Gudrun.

Olaf Tryggvason, Norges Konge.
Ingeborg, hans Søster.
Olaf Paa, Eier af Hiardarholt paa Island.
Kiartan, hans Søn.
Hrefna, hans Datter.
Bodli, hans Broderson.
Gudrun Osvifsdatter.
Brand, en Islænder.
Orm Lyrgia og flere throndske Høvdinger.
Broder Martin, en Munk.
Cornelia, Gudruns Pleiemoder.
Thorgerda, Ingeborgs Jomfru.
En Pige.
Huuskarle.

Første Handling.

En smuk rund Plads indhegnet af Birke og Grantræer, I Baggrunden, ikke langt tilbage, et Gudehuus, hvis Vægge ere prydede med udskaarne, malede Billeder. som forestille Thors Fiskeri og Baldurs Død.

Kiartan. Bodli.

Kiartan.

Hvo skulde troe, paa en saa deilig Sommerdag,
Han var paa Island, han, som aldrig var her før;
For mig og dig, som ei forlod det kiære Land,
Hvad er os bedre?

Bodli.

Intet! Men det er ei her,
Oprigtig talt, i denne lille Dukkekrog,
Jeg hylder Landets Skiønhed; — men ved Fieldets Væg,
I Hulerne, hvor Solen pryder toppet Is
Med alle Farver; det er Geisers hede Sprud,
Og Heklas Brand —

Kiartan.

Naturen, vistnok, først og sidst;
Men Kunsten, Bodli, heller ei foragte du!
Og mere, tykkes mig, min Faders Pleiesøn
Ham takke skulde, for det sieldne Klogtens Værk.

Bodli.

Skurdguder, giort af Træ, kan ei fortrylle mig.

Kiartan.

Paa Jorden vise høie Guder Hvermand ei
Fortrolighed; det blev udkaarne Siæles Lod
At skue dem, — og vise dig hvad de har seet.

Bodli.

Oprigtig talt, mig tykkes Kunst en Trælledont,
Usømmelig for Helten.

Kiartan.

Og — oprigtigt talt —
En Trælletanke tykkes mig din Mening, Ven!

Bodli.

Vi stamme ned fra Helte.

Kiartan.

Godt!

Bodli.

Og Heltene
Maaskee fra Guder!

Kiartan.

Godt! Men stamme Guderne
Maaskee fra dumme Jetter? Guder blev de først,
Da Jetters Dumhed, Jetters Hovmod de betvang.
Foragter Du en Skiald?

Bodli.

Nei; ædel Skialdesang
Tilhører Helten.

Kiartan.

Og hvorfor ei Kunstens Værk?
Vaulundur er en Valhalsgud, som Bragi selv;
Jeg dyrker ham; min Fader Olaf lærte mig
At bruge Kunstner-Meiselen, som Spyd og Sværd,
Og begge Dele — naar du vil — jeg viser dig.

Bodli.

Vær ei saa vild! Var Bodli ei den sindige,
Saa stod i Kamp vi begge nu alt blødende.

Kiartan.

Hvi driller du mig da? Jeg kan ei lide det!
Det veed du, og dog gjør du det. Det morer dig
At ærgre mig.

Bodli.

Hvor, Kiartan, kan du tale saa?
Fra Barnsbeen er jeg dog din Pleiebroder jo.

Kiartan.

Det har du ogsaa pralet af heel mangengang,
At Thorleik, at din Fader, mere fornem var,
End min — fordi han fostred dig som Pleieson.
Det Takken var, fordi han prøved, i sin Venlighed,
At gjøre Hoved — af den Knub, som intet er.

Bodli.

Nu gaaer det fast for vidt!

Kiartan (leer).

Ja kæmpe kan vi strax;
Men bedre Hoved faaer du knap, om ogsaa du
Afhugger mit.

Bodli.

Hvad, Kiartan, gjør dig dog saa vred?

Kiartan.

Dit hele Væsen, hvormed du mishager mig.
Min Faders Fødsel af en Trælleqvinde, lod
Du mig da tidt nok høre; skiøndt vi Alle veed:
Melkorka var en Kongedatter; Gudrun har
En Vise digtet, hun mig forelæse vil,
Om Olaf Paas, min Faders, Elskovseventyr.
Jeg vædder, den er god; thi hun er øvet vel
I Skialdekunsten; Snillet mangler heller ei.

Bodli.

Alting forstaaer hun godt; — at fange Hierter med.

Kiartan.

Har hun maaskee alt fanget dit?

Bodli.

Nei! dit, min Ven!
Ifald du ikke veed det.

Kiartan.

Om jeg vidste det,
Saa sagde jeg det reent ud; thi Oprigtighed
Undvære kan en ærlig Kæmpe, tykkes mig,
Saalidt som solklar Foraarsdag det Himmelblaa. —
Jeg veed det ikke! —

Bodli.

Kiartan, jeg det veed for dig.

Kiartan.

Hvo bliver klog paa Gudrun? hvo forstaaer sig selv
I hendes Selskab?

Bodli.

Er der intet Himmelblaat
I hendes Vaardag?

Kiartan.

Jo! tidt yndigt Himmelblaat;
Men pludselig bedækkes det af sorte Skyer.
Jeg nægter ei, at disse Skyer skiænke just
En broget Farvepragt til hendes Morgensol;
Men ofte svigter Solen reent, da bli'er det mørkt!
En regnfuld og en stormende Thormaanedsdag.

Bodli.

Du finder mange Feil i det Beundrede.

Kiartan.

Man veed ei ret, om hun er god, om hun er ond.

Bodli.

Ond! God! De Ord er Tankens Overdrivelser.
I Livet findes lidt af Begge, blandede.

Kiartan.

Du gior da ingen Forskiel meer paa Godt og Ondt?

Bodli.

Jo, nogen, Kiartan! men ei nær saa stor, som du.

Kiartan.

Hver har sit eget Tankesæt, sin Handleviis.

Bodli.

Din Søster Hrefna, som har Gudrun saare kiær,
Og som, i dine Tanker, lutter Godhed er,
Seer altsaa ei det Onde, som du frygter for.
Gudrun besøger Hrefna her paa Hiardarholt.
Din Fader Olaf har tilladt dem beggeto
At boe tilsammen i det smukke Giæstehuus.
Og finder du da farligt ei Besøget der,
For Hrefnas Dyder?

Kiartan.

Jeg har end ei Staven brudt
Reent over Gudrun; — tvertimod — det muligt er,
At blodig Uret jeg den unge Qvinde gior;
Thi Siælero behøves til retfærdig Dom;
Og Hvo har Ro, naar Gudruns Die paa ham seer?
Naar med sit Blik, saa siælefuldt, men skottende
Med yndig Klogt, hun faaer mig til at rødme for
Min egen Svaghed, og til, som en Pebling, bly
At nedslaae Diet for min egen Modløshed?

Bodli.

Du elsker hende, Kiartan, det er altfor vist.

Kiartan.

Og vide maa jeg vist, og det endnu idag,
Om Gudrun ynder mig igien. Jeg holder ei
Den Længsel ud, og Veemod skal, som Nattedug,
Ei bringe Koldesygen i mit friske Blod.
Min Fader har udrustet alt et prægtigt Skib.
Til Norge vil han sende mig, og til Bedrift,
At jeg skal glemme Qvindens List og Underfund.
Men prøve maa jeg Malmet dog endnu engang,
Om ei maaskee det er et reent, et herligt Guld.
Hvis jeg en ægte Perle fandt, da bli'er jeg her;
Ei hele Havet yder end en Skat, som den;
Men greb jeg Skum, da bruse skal Skumbølgen snart
Om Snekkens begetsorte Bryst; i Storm og Lyn
Meer tro, end hendes rænkefulde Svanebarm!

(Gaaer.)

Bodli (ene).

Ja grandsk kun, Kiartan! Grandsk for dig — og grandsk for mig!
Thi elsker hun dig ei, da vover jeg at frie.
Maaskee da skiænkes mig, hvad Freia nægted ham.

Hun er, som han, af hidsigt og uroligt Blod;
Ei ægte nordisk: han er irsk, og Moderen
Til Gudrun en sorthaaret Viv fra Sikilei.
Velsk, siger Kiartan, flyder Blodet; ingen Frugt
Af Yduns Guldkar; gyldent slutter Skallen dog
Om Saften — sød — men uden Fasthed, uden Stof;
Dog lædsker denne Saft høistvederqvægende! —
Jeg ynder hende meer end Kiartan; skiøndt jeg har
Fra Barnsbeen vænt mig til hans stolte Hidsighed,
Og Meget taalt; deels af en Slags Taknemlighed,
Fordi hans Fader fostred mig. Men Alting har
Sin Grændse. Lad nu Freia raade, som hun vil!
Halvparten af de Slagne hører hende til.

(Gaaer.)

Gudrun, Hrefna og **Kiartan** komme fra den modsatte Side.

Hrefna.

Du troer ei, Kiartan, hvad det er et yndigt Qvad,
Som hun har digtet om vor Slægt, om dens Bedrift.
Gudrun, jeg beder, lad dog Kiartan høre det!

Gudrun.

Du skader mig kun, Hrefna, med for megen Roes.
En slet og ret Fortælling, andet er det ei.
Det er kun Rimet, som har kildret Øret dig;
Thi Digtet skurrer ei med skarpe Bogstavlyd,
Som Eders Skialde bruge det; det klinger i
Den velske, bløde Tone, som min Moders Sprog.

Hrefna.

O Kiartan! det vil glæde dig at høre det;
Det siger, hvad at vide du har ønsket længst.

Kiartan.

Jeg beder, Gudrun! lad mig høre dette Qvad!

Gudrun.

Ja kostbar vil jeg ikke gjøre mig. Jeg har
Alt varet dig: det er kun noget Dagligdags.
Men — dagligdags man nøies med til daglig Brug.
Den Smule Tid, det koster dig at lytte til,
Anvendte du dog knap paa noget Bedre nu.

Kiartan.

Nei sikkert ikke!

Gudrun.

See! der staaer en Bænk af Steen,
Indbydende til magelig Taalmodighed!

Kiartan

Saa sætter Eder begge! Min Nysgierrighed
Er ei taalmodig, den kan ikke sætte sig;
Og mindst naar du mig læser om Forfædres Daad.

Hrefna.

Og mindst naar Kiartan hører, hvad han venter mindst.

Gudrun.

Forfædres Daad i Qvindemund kun klinger spag.

(Hun sætter sig med Hrefna, tager et lidet Pergament frem og læser:)

Ketil var en mægtig Jarl
Hist paa Thrønders Klippeborge;
Men for Haralds Enemagt
Flyede han og drog fra Norge.

Drot i Skotland blev han snart,
Ketil vandt sig der et Rige;
Men hans Datter Aude maa
For sin Faders Fiender vige.

Hun til Island med en Skat
Kom, beundret tidligt, silde.
Paa sin sidste Levedag
Giorde hun et prægtigt Gilde.

Olaf, hendes Ætling der,
Blev til Arving høit forkyndet.
Derpaa gik hun til sin Seng,
Hvor hun fandtes død paa Hyndet.

Høilagt blev hun i et Skib;
Guld med hende man begraved;
Barn af hendes Barnebarn
Høskuld var, en Helt paa Havet.

Engang han til Sislund drog,
At besøge danske Frænder.
Paa et Marked der en Mø
Skued han, som Ingen kiender.

Deilig var hun, ung, men stum;
Taarer ned ad Kinden trille;
Trælleqvinde solgtes hun;
Høskuld kiøbte sig en Frille.

Kommen hid til Island, hun
Vandrer fiernt paa Fieldets Stene;
Høskuld træffer hende der
Engang, da hun troer sig ene.

Kiærligt med sin spæde Søn,
Skiult af Stenens høie Dysser,
Taler hun et fremmed Sprog,
Mens hun liden Olaf kysser.

Det er irsk, det sære Sprog,
Og snart Fader Høskuld satter:
Moderen, Melkorka var
Konningens, Myrkiartans Datter.

Snart besøgte Høskuld nu
Irlands Drot, sin Svigerfader;
Hialp ham udi mangen Strid,
Hielmbedækt, i Staalets Plader.

Men da Kongen byder ham
Arving til sit Land at være,
For at undgaae Brodertvist,
Vægrer han sig ved den Ære.

Hiem til Island længes han
Efter gule Marker saare;
Hvor Melkorka efter ham
Græd en utaalmodig Taare.

Hendes Søn er Olaf Paa,
I sin Pragt en Paafugls Lige.
Olaf blev en deilig Mand,
Hver en Svend ham maatte vige.

Een dog fandtes mere smuk;
Hvor forskiellig er dog Smagen!
Kiartan, Olafs egen Søn,
Høvisk, tapper, velopdragen.

Jeg — af Olafs tvende Børn
Foretrækker langt hans Datter.
Hermed ender Gudruns Digt! —
Kan I bare Jer for Latter?

(Hun springer op og leer.)

Hrefna.

Det sidste Riim ei stod der, da du læste det
For mig; det har du tilsat.

Gudrun.

Da du hørte det,
Var det ei ganske færdigt — nu er Qvadet endt!

Hrefna
(river Pergamentet fra hende).

Det staaer ei skrevet! Kiartan, vil du bare see:
Det har hun tilsat siden af Skalkagtighed.

Gudrun
(tager Pergamentet igien).

Nu — skrevet eller ikke skrevet — Vers maa først
Man digte, Hrefna, før man kan nedskrive dem.

Kiartan.

Min Søster! du har endnu ei vor Fader sagt
Godmorgen.

Hrefna.

Nei; og Dauren ei beredet end.
Og muligt har den vene Gudrun end et Riim
Nys faaet færdigt, som ei Hrefna høre skal,
Men Gudrun læser dig, naar I er ene to.

(Gaaer.)

Kiartan.

Jeg kan ei famle længer i Uvidenhed,
Som i en bælmørk Nat, hvor Himlens Hvælving, skiøndt
Af Stierner fuld, er uden klare Maaneskin.
Lad Maanen lyse! den er Kiærlighedens Sol.

Gudrun.

Den lyser ei stort bedre dog end Stiernerne;
Den viser, Kiartan, dig din egen smukke Drøm.

Kiartan.

Nei, Gudrun! Freias Maanskin er ei Gisglelys.

Gudrun.

Hvad vil du?

Kiartan.

Komme snart til Maalet!

Gudrun.

Daare! veed
Du ei, at Livets bedste Fryd netop bestaaer
I denne Stræben? Maalet, Kiartan, er din Grav!

Kiartan.

Lad som et Barn mig ikke gaae i Freias Lund,
Og steds forfeile Veien til Gudindens Huus!

Gudrun.

Kun liden, Kiartan, er den skionne Freias Lund;
Men den er anlagt med særdeles List og Klogt;
Med mange krumme Gange, der bedrage dig,
Med indbildt Strækning — vundet ved Tilbagegang.
Gik du den lige Vei, — da gik du ingen Vei.

Kiartan.

O daar mig ei med Talemaader!

Gudrun.

Vel! saa lad
Da denne Gienstand fare! der saalidet kan
Undvære smukke Billeder, som Legemet
Sit Vintervadmel, at det ei skal døe af Frost. —
Jeg glæder mig særdeles med Veninden her,
Den snilde Hrefna; hendes snilde Broder er
Mig næsten ikke mindre kiær. Jeg føler mig

En Søster mellem Jer; og til Beviis derpaa,
Saa tag mit Kys, og vær mig stedse dyrebar.
(Hun kysser ham.)

Kiartan (henrykt).

I Guder!
(Han vil omfavne hende, hun træder tilbage.)

Gudrun.

Kom nu! Lad os nu til Dauren gaae!

Kiartan.

Til Dauren? Guders Mundgodt drak jeg af din Mund;
Saa sød er ikke Odins Viin, Valkyriens Mjød; —
Meer end dit Ord: dit Kys tilstod din Kiærlighed.

Gudrun (kold).

Min Kiærlighed? Vistnok! Min Søsterkiærlighed.

Kiartan.

Du elsker mig!

Gudrun.

Som Søster! Vær en Broder mig,
Og uforandret finder du mit Sindelag.

Kiartan.

Som Søster?

Gudrun.

Saadan kun kan Gudrun elske dig.
End er mit Hjerte frit, jeg vil ei daare dig.

Kiartan.

Du daarer mig! Det glæder dig at pine mig;
Saaledes kysser Søsteren sin Broder ei,
Og var der ikke Kiærlighed i dette Kys,
Saa var der Falskhed.

Gudrun.

Ret saa! Du fornærmer mig!

Kiartan.

Du leger med den høie Freias Himmelild,
Som med en jordisk Moses kolde Lygtemand.
Endnu engang, jeg byder, Gudrun, dig min Haand.
Vær min, og jeg er lykkelig. Maaskee dit Ord
Var Følge blot af Vaklen og af Qvindefrygt.

Gudrun.

Oprigtig talt!: — jeg, Kiartan, kan ei elske dig!

Kiartan (forbittret).

Saa sønderslider jeg den Hiertets Rosenkrands,
Som mine Længsler og som Haabets Ønsker bandt!
Igien jeg føler mig saa fri som Fugl i Luft,
Der slap af det forræderiske Fangebuur.

(Gaaer.)

Gudrun (ene).

Ja flyv du kun! Du mærker ei den Traad, du har
Om Benet; Gudrun holder den; din Flugt er kort. —
O hvor det dog er kildrende for Qvindens Hu,
At tvinge Mandens Stolthed, hans Selvstændighed!
Hvad Sødhed eier Elskov vel saa sød som den? —
Men, Gudrun, du maa vogte dig for Svaghed selv,
At du kan længe trodse som den Seirende.

(Gaaer.)

Olaf Paa kommer og seer tilfreds paa Bygningen.

Mit Gudehuus bestraaler Solens varme Glands.
Ja, det er Valhalsguderne, som hilse mig,
Fordi en Hal jeg bygged dem paa Den her,
I denne Steenkurv, fuld af Nordens bedste Frugt.
Hvi staaer du dog saa høit i Nord, du skionne Kurv?

Hvi kiørte dig ei Gefion, med sit Jetteſpand,
Hvor Irland ſtaaer, min Moders Land? Nu ſpilder ſig
Din bedſte Kraft i golde Dysſer. O men dog
Guldgule Mark henbølger under Fieldets Hang;
Og end har Stormen ikke kuet Skovens Top,
Som viſt i Fremtidsdagene nedſynke vil,
Naar Kraften, naar Begeiſtringen er ſiunken alt.
Da ſtaaer ei heller længer Olafs Gudeſkuur.
Dog ogſaa Den, ſom virker i ſin Samtid ſtærk,
Er Fremtids Kæmpe. Chriſtendommens Drøm ſkal ei
Saaſnart fortrænge Guders muntre Heltekreds;
Thi Nordens Guder ei, ſom Irlands, ſkotſke Fields,
Er Taare-Taagebilleder paa Klippen kun.
Og kiært er mig det Hverv, ſom mig Vaulundur gav,
Da jeg blandt diſſe Hyrder ei kan ſvinge Sværd.
Men Kiartan duer ei til Smed; og han ſkal bort —
Ud til Bedrift — og bort fra Gudruns Fangenæt.

Kiartan kommer.

Olaf.

Min Søn! jeg tale maa med dig et venligt Ord.

Kiartan.

Glad aabner jeg min Siæl for Fadervenlighed.

Olaf.

Til Glæde juſt ei egner ſig min Tale dog.

Kiartan.

Vort ſtørſte Hiertekammer er beſtemt for Sorg.

Olaf.

Du ynder Kunſten, ſom din Fader lærte dig.

Kiartan.

Du lærte Kiærlighed til den mig ligerviis.

Olaf.

Ei, Kiartan, vil jeg svække denne Kiærlighed;
Men Lyst til Kunst at øve, maa jeg røve dig.

Kiartan.

Hvorfor?

Olaf.

Vaulundur ei til Kunstner stempled dig.

Kiartan.

Det veed du vist?

Olaf.

Jeg vidste det alt længst, min Søn!
Men taug, og skiulte det for dig — og for mig selv.

Kiartan

(tager en Hammer af sit Belte og kaster den fra sig).

Tak, for du talde! det beviser Agtelse.
Jeg lover, Olaf, at du aldrig rødme skal
For Fuskeren — din Søn.

Olaf.

Est du fortørnet?

Kiartan.

Nei!

Jeg veed, det koster Fader-Overvindelse;
At gierne du en klogtig Smed i Kiartan saae,
Ifald Naturen vilde det.

Olaf

(trykker venligt hans Haand).

Den vil det ei!

Kiartan.

Godt!

Olaf.

Jeg begriber, hvor det smerter Hiertet dig
At skilles fra Vaulundur.

Kiartan.

Alt er Vane, Fa'er!
At skilles fra? Vi fødtes for at skilles fra.
Jeg Freia selv har sagt i denne Stund Farvel,
Saa kan jeg sagtens skilles fra den halte Smed.

Olaf.

Fra Freia selv?

Kiartan.

Fra Gudrun.

Olaf.

Hun er Freia slet.

Kiartan.

Sandt nok! Hun græder ei for Odur; — tvertimod
Hun lader Odur græde, — (stærk) men han græder ei!

Olaf.

Min Søn!

Kiartan.

Min Fader! du et Skib tiltaklet har,
Som Kiartan bringe skal fra Island. Længe holdt
Et Anker ham i Havnen; men det brast idag.
Vaulundur svigter? Freia? Lad dem fare da!
Jeg tigger ei om Gunst af den, der vrager mig,
Var han selv Gud, ja var det en Gudinde selv.
Men skilles fra sin Fader, Søster, samme Dag,
Som Kunsten haaner, Elskov vender Ryggen mig,
Det kunde synes haardt for den, som ikke veed,
At Skiæbnen træffer haardest, naar det ventes mindst.

Olaf.

Det Anker, som dig brast, som Haab du kaldet har,
Var kun en kulsort Rod, Rod af din Lidenskab.
Tak Guder, hvis du rev den ud med mindste Trevl!
Thi Gudrun, Søn, fortiener ei din Kiærlighed.
Ei hindre kunde jeg, for hendes Frænders Skyld,
Til Hrefna det Besøg; men Følgen viste sig
Desværre, som det aned mig; thi hvor hun er,
Der gaaer det galt. Togange var alt Gudrun gift,
Skiøndt knap hun fylder tyve Aar. Den første Mand,
Man siger, ægred hun ihiel, den Anden faldt
Fra Skibet, drukned; hun begræd ham saare lidt.
Paa Modreside stammer hun fra Sikilei,
Hvor Qvinden lefler; hendes Fader stammer ned
Fra den Halgerde, som i Nials og Gunnars Tid
Blev Manges Bane, stolt og deilig som hun selv.
Snart hentes Gudrun atter hiem. Men reis idag!
Den Lidenskab, som slumrer, kunde vaagne let.
Til til-Bedrift! Jeg vil ei foreskrive dig
Bedriften, Kiartan! Læremester Hændelsen
Er ofte bedst; saa var den mig, saa være den
Dig med. Jeg Kunstner-Hamren har berøvet dig,
Til Giengield tag mit Helteſværd!

(Giver ham det.)

Det bruger du
Som ægte Kunstner, kiender jeg min Ætling ret.
Begravet bli'er ei Nordens Rigers bedste Kraft
Paa disse Klipper, Kraften vender ofte did,
Hvorfra den udsprang; Skialden, som er Kongen kiær,
Slaaer godt med Sværd, som godt han slaaer sin Harpe-
stræng.
Følg mig til Stranden ned! hvor Skibet venter dig.

Kiartan.

Jeg følger dig, og reiser bort, saasnart jeg har
Min gode Søster sagt Farvel.

Olaf.

Men Gudrun ei.

Kiartan.

Paa Klippen staaer hun, som Thorgerdur Horgabrud,
Og blæser mig fra Landet med sit Vægelsind.

(De gaae.)

Gudrun og **Bodli** komme.

Bodli.

Der gaaer han ned til Stranden med sin Fader alt,
At see det Skib, som seiler bort med ham idag.

Gudrun.

Du følger med, ei sandt?

Bodli.

Jeg hidtil fulgte; men
Det kieder mig tilsidst at være Følgesvend.

Gudrun.

Jeg troede, der var mellem Jer Fostbroderskab.

Bodli.

O, jeg har Kiartan mere kiær, end han har mig.

Gudrun.

Hvo veed hvad Kiartan svared, hvis han roste sig.

Bodli.

Heel ordknap var han, da han nys gik bort fra dig.

Gudrun.

Ei munter, som den Fugl, der slap sit Fangebuur?

Bodli.

Nei, vred som Biørnen, naar ham lægges Mundkurv paa.

Gudrun.

Det glæder mig!

Bodli.

Dig glæder hans Forbittrelse?

Gudrun.

Du veed, man siger: jeg er ond af Sindelag.

Bodli.

Bagtale!

Gudrun.

Hvoraf veed du det?

Bodli.

Fortørnes du,
Fordi man tænker Godt om dig?

Gudrun.

Nei, tænk du kun!

Bodli.

Foragter du mig?

Gudrun.

Jeg foragter ingen Helt.

Bodli.

Endnu har Heltegierninger jeg ikke viist.

Gudrun.

Saa viis dem, naar du følger Kiartan Olafsøn.

Bodli.

Os begge qvit du være vil, det mærker man.

Gudrun.

Maaskee den Ene helst jeg dog tilbageholdt.

Bodli.

Ham lod du gaae.

Gudrun (leer).

Jeg holder heller ei paa dig.

Bodli.

Saa skal da Bodli dele Kiartans Skiæbne?

Gudrun.

Ja!

Men Kiartan ikke Bodlis.

Bodli.

Det er Gaadesprog —

Modsigelse! —

Gudrun.

Som dog der er en Mening i.

Bodli.

Saameget seer jeg, at du ikke lider mig.

Gudrun.

Hvad, Kiære, har da bragt dig paa den sære Tro?

Bodli.

Som Aalen smutter smidig du mig af min Haand,
Naar den vil gribe.

Gudrun.

Det beviser ingenting!
Den vil ei klemmes, derfor smutter Aalen ud.

Bodli.

Forklar dig mere tydeligt.

Gudrun.

Det skal jeg, Ven!
Naar du tilbagevender med Berømmelse.

Bodli.

Du giver mig da Haab endnu?

Gudrun.

Jeg Haab? Hvorom?
Jeg siger blot: saa skal jeg tale tydeligt.

Bodli.

Farvel til den Tid da!

Gudrun.

Farvel!

Bodli.

Ræk mig din Haand!

Gudrun.

Ja gierne!

(Rækker ham den.)

Bodli.

Den er skiøn!

Gudrun.

I Norges, Danmarks Land,
Du vist vil finde Hænderne langt smukkere.

Bodli.

Men Qvinderne saa stolte knap jeg finder der.

Gudrun.

Tak for din Roes! Det huer mig at være stolt.

Bodli.

Der kommer Kiartan med sin Søster.

Gudrun.

Saa Farvel!
Han Skibet har beseet, besee det ligerviis!
Den samme Ganger ogsaa jo bortbringer dig.

Bodli.

Jeg troede, Gudrun, at du før bortviste ham.

Gudrun.

Paa ingen Maade! Utaalmodig gik han selv;
Jeg havde gierne længer venligt talt med ham,
Og mit Farvel han have maa saavel som du.
Du fik alt dit; tag det igien forsidstegang!

Bodli.

Forsidstegang?

Gudrun.

Jeg ynder intet langt Farvel,
Et langt Velkommen venter, naar vi sees igien.

(Bodli gaaer.)

Kiartan kommer med **Hrefna.**

Hrefna.

Min Broder, vær nu smild!

Kiartan.

(lægger sin Haand paa hendes Skulder og trykker hendes Haand.)

Din Bøn opfylder jeg!

(Hrefna gaaer.)

Kiartan.

Min Søster, Gudrun, vil at jeg skal sige dig
Farvel, før bort jeg reiser. Hun har ganske Ret,

Jeg gik fortørnet fra dig, før fornærmed dig.
Min Beile vil du ikke være; — du er fri,
Og man skal ikke tvinge Folk til Kiærlighed.
Min Søster vil du være, men det er du ei;
Thi Elskovslænker smedder Freia paa en Dag,
Men Broder-Søsterbaandet væver langsomt først
En Levetid. Dog hvad du er, og hvad jeg ei
Forglemme burde: du er Olafs, Hrefnas Giæst.
Paa Giæstevenskabs Bud tilbage kommer jeg,
At hilse dig til Afsked i al Høvisked.

Gudrun (venlig)

Jeg takker dig!

Kiartan.

Et roligt og et mildt Farvel!
Du har helbredet, Gudrun, for min Svaghed mig,
Og, — som du seer — mit Øie taaler ganske frit
At møde dit.

Gudrun.

Farvel! — Men, Kiartan, da du dog
Undskylder dig for mig i bitter Afskedsstund,
Tillad da Gudrun ligervis Undskyldningen.
Tilgiv mig, hvis et daarligt Ord har krænket dig!
See, Kiartan, Hiertet tænker ei, det føler kun,
Det maa betro sin Sag til Tungen, Sprogets Tolk;
Men Sprogets Tolk, saa flink den er, dog saare slet
Kun oversætter, hvad ei noget Sprog formaaer.
Du harmedes, fordi jeg før ei mere snelt
Dit Ønske kom imøde? See, togange var
Jeg Brud og Viv; — ulykkelig, — fordi jeg svag
Strax fandt mig i, hvad Frænder og hvad Beileren
Af mig forlangte; — kan jeg da fortænkes i,
Om langsomt jeg betænker mig den tredie Gang?

Kiartan.

Og elsked du tilforn ei dine tvende Mænd?

Gudrun.

Nei, ingen af dem, ingen af dem elskte mig.
Der spurgtes ei om Kiærlighed. I dette Land
Er Bryllup Brudkiøb: Pengehandel, intet meer.

Kiartan.

Jeg bød Dig meer!

Gudrun.

Og hvoraf veed da Kiartan vel,
At Gudrun intet meer tilovers har for ham?

Kiartan.

Du selv har sagt det!

Gudrun.

Kiartan, tidt er Qvindens Ord
Kun Klædebond for qvindelig Undseelse!

Kiartan.

O jeg Lyksalige! Elsker du mig da igien?

Gudrun.

Den største Gave Qvinden give kan en Mand,
Er Tilsagn om sin Kiærlighed; o skil mig ei
Endnu ved denne bedste Skat! Naar du den har,
Har Gudrun intet mere, som kan fængsle dig.

Kiartan (smilende).

I Fængsel altsaa stedse vil Du have mig?

Gudrun.

Jeg med et Ord ei hæve vil dit Trylleri;
Maaskee fordi det mig fortryller meer end dig.

Kiartan.

Forhadt er mig den Reise nu, jeg lovet har
Min Fader.

Gudrun.

Hold dit Løvte, Ven! Hiemsødning maa
Du ikke være, reise bør hver ædel Svend.

Kiartan.

Jeg loved, ei med Gudrun at trolove mig.

Gudrun.

Det maa du holde. Jeg troloves ei med dig;
Det har jeg sagt dig eengang alt, gientager det.
Lad Tiden, Skiæbnen raade! Kommer du engang
Tilbage med den samme Glød i Hiertet end
For Gudrun, nærer hun for dig en lignende,
Saa vorder hun din Hustru; men er Ilden slukt,
Saa bli'er der ingen Troløshed at harmes ved.
Og dermed er for dennegang Samtalen endt.
Dog — hvis du atter ei forsmaaer, som sidst, et Kys,
Saa gives det dig her i al Oprigtighed.
Udtyd det som du vil!

(Hun kysser ham.)

Kiartan (henrykt).

Nu kan jeg tyde det!

(De skilles ad).

Anden Handling.

En skion gothisk Sommerhal i Norge, med aabne Buer til begge Sider.

Bodli. Brand, en Skipper.

Bodli.

Hvor glædeligt, i fremmed Land at træffe strax
Saamange Landsmænd; fire Skibe fra vor De
Ved Nidarelvens Bredder.

Brand.

Maa jeg raade dig,
Saa søg med Landsmænd ei for megen Omgang dog,
Imens du reiser.

Bodli.

Hvorfor ei?

Brand.

Du reiser ei,
At finde Hiemmet ude; for at finde det,
Du mageligst var bleven hiemme; reise giør
Du for at træffe noget Nyt.

Bodli.

Jeg er alt kied
Af dette Ny, og Hiemvee stærkt betager mig.

Brand.

Søsyge Hiemvee kaldes kan paa faste Land;
Betving dit Onde mandeligt i Førstningen!
Saa har det ingen Nød.

Bodli.

Jeg kan ei tvinge det.

Brand.

Saa følsom? Ei, du seer just ei saa følsom ud;
Det er vel mere Grille, sikkert Egensind.

Bodli.

Du reiser jo alt hiem idag?

Brand.

Jeg reiser hiem
Med Kiøbmandsvarer; borte var jeg dog et Aar.
Knap fiorten Dage var du her og vil alt hiem,
Som lille Barn, der holder Mo'er i Skiørterne.

Bodli.

Hør, Brand! af Alle kaldes du den Gavmilde,
Viis ogsaa mig den Gavmildhed og tag mig med!
Ifald du vil, betaler gierne Fragten jeg.

Brand.

Du vil forlade Kiartan?

Bodli.

Han har mig forladt;
Paa Reisen har jeg mistet hans Fortrolighed.
Før skiendte han dog tidt paa mig, vi klamredes;

Det var vel ogsaa galt, men ei kiedsommeligt;
Nu tier han og sluger mig med Øinene.

Brand.

Hvad har du da giort ham imod?

Bodli.

Jeg? Ingenting!
Jeg er forelsket i den samme Viv, som han;
Det er min hele Brøde.

Brand (leer).

Den er liden ei!

Bodli.

Maaske det er slet ingen; thi det muligt er,
Ja meer, sandsynligt, at hans første Kiærlighed
Er dunstet bort i disse fiorten Dage, da
Han ofte seer og taler med Skiøn Ingeborg,
Kong Olafs Søster.

Brand.

Mener du, at Kiartans Haab
Tor strække sig saavidt?

Bodli.

For Kiartans stolte Sind
For lang er ingen Strækning, intet Maal for høit.

Brand.

I er med norske Konningen i Fætterskab.

Bodli.

Hun viser ham al Venlighed; de sammen gaae
Hver Morgen lange Veie. Kongen ventes hiem!

Brand.

Han overrumpler os maaskee forklædt idag;

Det morer ham endnu at gaae paa Eventyr.
Han kommer hiem fra et mærkværdigt Frieri.

Bodli.

Det var jo til den svenske Dronning Sigrid?

Brand.

Ja!

Bestemt af Statsklogt; men Naturen overgik
Optugtelsen! Da Kongen saae den gamle Viv,
Som endnu holdt paa Hedenskab, da kasted han
Opbragt sin Handske Dronningen i Ansigtet.
Nu frier han til Svend Tveskiægs Søster.

Bodli.

Han er Helt.

Og blot ei Helt, han har opbygget Nidaros,
Den skiønne Sommersvale her er Olafs Værk,
Og Ormen lange, Skibet, bliver ogsaa bygt,
Og Kirken!

Brand.

Deiligt, vistnok, lyder Sangen der.
Jeg frygter at han christner os, og derfor vil
Jeg skynde mig afsted, før Olaf træffer mig.

Bodli.

Og, Brand, det er en Grund endnu til Følgeskab;
Jeg vil ei heller christnes, kan jeg undgaae det.

Brand.

Ifald han overrumpler os, undgaaes det ei,
I denne Sag er Olaf ei at spøge med;
Og Den, som ei afsværger strax sit Hedenskab,
Naar Olaf vil, ham træffer ofte pinlig Død.

Bodli.

For Valhals Guder lod jeg mig kun pine kort. —
Der kommer Ingeborg!

Brand.

Farvel!

Bodli.

Du ta'er mig med?

Brand.

Paa andre Tanker, mener jeg, du falder nok.
Kom du alt hiem, da vilde Landsmænd lee dig ud.

Bodli.

Ifald jeg reiser hiem, er det til Landsmænd ei;
Det er til Landsmandinder.

Brand.

De kan ogsaa lee!

Ingeborg kommer.

God Morgen, Bodli! hvor er Kiartan?

Bodli.

Gaaet ud
At svømme; det er Guttens vante Morgenskik.

Ingeborg.

Min Broder har den samme Skik; han ligner ham.

Bodli.

Kong Olaf kommer hiem idag?

Ingeborg.

Maaskee han alt
Er kommen hiem. — Saa Kiartan har den samme Skik.
Han er vel stærk i Vaabenleg?

Bodli.

Paa Island er
Der Faa hans Lige.

Ingeborg.

Her i Norge findes ei
Min Broders Lige.

Bodli.

Island sammenlignes kan
Kun slet med Norge.

Ingeborg.

Men dog Eders kiekke Mænd
Med vore Helte; det er samme Helteslægt.

Bodli.

Ung Kiartans Moder var en Irsk.

Ingeborg.

Jeg veed det nok;
Det har han selv fortalt. Jeg kiendte Frænderne,
Da jeg som Barn var hos min Broder i Dublin.

Bodli.

Saa ynder du vel Kiartan for hans Frænders Skyld?

Ingeborg.

Han trænger ei til Bistand og til Andres Roes.

Bodli.

Sandt nok! Han giør sig yndet let ved eget Værd.
Paa Island selv, hvor Nidkiærhed er Skiødesynd,
Misundtes aldrig Svenden, naar han viste sig.

Ingeborg.

Et venligt Blik afvæbner let Misundelsen.

Bodli.

Ei Mændene misundte Landets bedste Søn.

Ingeborg.

Og Qvinderne?

Bodli.

De bare ham paa Hænderne.

Ingeborg.

Og Kiartan?

Bodli.

Bar sit Sværd og sin Baadshagestang,
Sin Meisel, i en hærdet Haand, og rakte den
Til Qvinder ei.

Ingeborg.

Han seer dog ei koldhiertet ud.

Bodli.

Med Tiden træffer ogsaa ham vel Freias Lyn.

Ingeborg (leer)

End traf det ei?

Bodli.

Saameget veed jeg, Kongens!
Paa Island har endnu ei Straalen truffet ham.

Ingeborgs Jomfru træder ind.

Ingeborg.

Jeg kommer strax, Thorgerda!

(Til Bodli).

Vist min Broder vil
Indbyde Jer til Bords idag. Farvel, tildes!

Bodli.

Jeg takker dig!

(Ingeborg gaaer med sin Tærne).

Bodli (ene).

Saadan jeg høist forsigtigt har
En herlig Fremtid, Kiartan, her beredet dig.
Du elskes af den elskelige Kongens!
Det unge Hierte, som en Knup udsprunget nys,
Sig selv ei kiender, ei sin egen Følelse;
Og derfor skiuler hun sit Hiertes Tanker slet.
Hun er saa skiøn som Gudrun, — o langt skiønnere!
Aldeles ung, fast Barn endnu, og Søster til
Den store, mægtige Kong Olaf Tryggvason.
Du bli'er hans Svoger, Kiartan! Hvilken Lykke! Skiøn
Paa Lykken, paa din Pleiebroder Bodli, som
Dig grunder den. — Hvor let for mig her, med et Ord
At røbe ham, at søndersprænge Broen til
Hans Fremtids Held; men, tvertimod, den Bro, der gaaer
Til dit Fordærv, og om just ei Fordærv, — dit Tab,
Den vil jeg sprænge. Gudrun passer ei for dig!
Der Trolddom er i hendes Ansigt; hvo det seer,
Ei glemmer det; men Kiartan, du maa glemme det.
Dit hidsige Væsen taaler hendes Fagter ei;
Det ærgrer dig; jeg leer deraf, jeg taaler dem,
Og finder fuldtop Giengield i Forsoningen.
Farvel da, Broder! Hvis du trolos kalder mig,
Velgiøreren, din Ungdomsven, tilgiver dig!

(Gaaer.)

Olaf Tryggvason kommer i en graa Kaabe, fulgt af **Kiartan**, der ikke kiender ham.

Olaf.

Du svømmer godt, Islænder! Hvis du dig forstaaer
Saa vel paa anden Idræt, maa man rose dig.

Kiartan.

Kun liden Ære skaffed denne Svømning mig;
Du havde nær mig dræbt, da dybt i Elven du
Mig holdt som liden Hundehvalp, der drukne skal.
En Blæsebælg Du have maa i breden Bryst,
Der sluger Luft, som Ørkenens Kameler Vand.

Olaf.

Det er, som Alt, en Øvelse. Du holder dig
Saalænge fast paa Bund som jeg.

Kiartan.

Ja, hidindtil
Fandt ikke jeg min Overmand; men Meget vel
Paa Island kaldes Idræt, som er Smaating her.

Olaf.

Ei blot i Smaating finder du din Overmand;
Din Overmand kan være stor i store Ting.
Du skatter dig for ringe, hvis maaskee det ei
Af krænket Stolthed kommer, som sig troer for stor.
Hvad er dit Navn?

Kiartan.

Jeg hedder Kiartan Olafson.

Olaf.

Dog ei en Søn af den berømte Olaf Paa?

Kiartan.

Han er min Fader!

Olaf.

Kiartan! det fornøier mig
At see dig her.

Kiartan.

Det morer dig, at see paa Den,
Som nær du havde druknet.

Olaf.

Det var aldrig skeet.
Jeg mærkte tydelig paa din Bevægelse,
Naar det var Tid at slippe dig. Bliv ikke vred!

Kiartan.

Jeg var ei bange for at drukne.

Olaf.

Kiartan! jeg
Er bange for, du er for stolt.

Kiartan.

Frygt ei for det!

Olaf.

Jeg kiender dig, jeg veed dit Navn; du spørger ei
Om mit? Jeg har dog ogsaa eet.

Kiartan.

Jeg bryder mig
Ei om at vide det.

Olaf (leer).

Du skal dog vide det.

Kiartan.

Hvad hedder du da vel?

Olaf.

Kong Olaf Tryggvason.

(Kiartan vender sig og vil gaae.)

Olaf.

Du gaaer? Hvor vil du hen?

Kiartan.

Strax reise bort igien.

Olaf.

Hvorfor?

Kiartan.

Fordi jeg Lykken her har alt forspildt.

Olaf.

Paa ingen Maade. Du er Yngling, jeg er Mand;
Og troer du ei, at Olaf i et broget Liv,
Hvor Eventyr og hvor Bedrift afvexlede,
Som Sol og Regn en Foraarsdag; — troer du, at jeg
Har ikke lært at slaaes med Ubesindighed,
Omfindtlighed, og mandigt at tilgive Sligt?

Kiartan.

Jeg takker, Herre, dersom du tilgiver mig.

Olaf.

Jeg let tilgiver; kun i een Ting er jeg streng;
Dog derom, Kiartan, vil vi ikke tale strax.
Du er min Maag; din Stammefader Ketil var
I Slægt med min; din Bedstemo'er Melkorka var
Beslægtet Gyda, som mig skaffed Riget hist
I Irland, i Dublin, men tabt ved hendes Død,
Og ved mit eget Sindelag: jeg foretrak
At vorde Norges Konning. Vær velkommen mig!
Dit Væsen, Kiartan, og dit Ydre huer mig;
Ja selv din Stolthed. Ynglingsoverdrivelsen
Nødvendig er, og der Formeget være maa
Af Det, hvoraf om stakket Tid let bli'er forlidt;

Thi Tiden tærer. Glem da nu Forstemningen,
(Leer.)
Og at jeg vilde drukne dig!

Kiartan.

Jeg skammer mig!

Olaf.

Det skal du ei! Hvor kunde du da tro, at Den,
Som giorde dit Bekiendtskab under Badningen,
Var Norges Konge? Men det er min gamle Viis,
At overraske Folk. Fra Reisen kom inat
Jeg ubemærkt, og før jeg her fik Nogen sagt
God Dag, — min egen Søster ei — var Olaf alt
I Vandet. Dagen bliver heed, og Morgenen
Var kiøl og sval. Jeg trængte til Forfriskelsen.
(En Huuskarl træder ind med tvende Kaaber.)

Olaf (til Kiartan).

Du har endnu, som jeg, blot Morgenkofte paa.
Min Søster kommer strax, og snart jeg venter her
De thrøndske Høvdinger i denne Sommerhal.
Jeg beder, Kiartan, du tilstede være vil
Ved Sammenkomsten; hvad jeg har at sige dem,
Vedkommer vistnok egentlig kun dem; men du
Kan ogsaa høste Nytten af Samtalen dog. —
Modtag en bedre Kaabe her af Kongens Haand,
Til Velkomstgave! Gaven vil du ei forsmaae
Af Den, som saae dig i Naturens bedste Dragt,
Da førstegang vi taldes ved.

Kiartan.

Jeg takker dig!
(Trællen hielper dem Kaaberne paa.)

Kiartan (afsides).

Maaskee vil mine Landsmænd dog bebreide mig,
At jeg har taget Kaaben; de vil sige: jeg
Har underkastet mig Kong Olaf; men det er
Umuligt meer med Trods at møde Venlighed.

Olaf.

Der kommer alt min Søster; har med hende du
Bekiendtskab giort?

Kiartan.

Alt flere Dage var jeg her,
Og Ingeborg Værtinde var, som Olaf Vært.

Olaf.

Deri hun giorde saare vel.

Ingeborg kommer.

Olaf
(omfavner hende).

Min Søster! du
Alt kiender Kiartan?

Ingeborg.

Ja, min Broder! Kiartan er
Vor Maag.

Olaf.

Jeg veed det. Tal med ham en liden Stund,
Mens jeg hidbringer hine throndske Høvdinger.
Mig huer Gutten saare vel!

Ingeborg.

Han ligner dig!

Olaf.

Gid han i Aanden ogsaa vilde ligne mig.
Det skulde glæde mig, hvis denne fagre Svend,

Hvis første Blik mig mødte, som en gammel Vens,
Og som mit Hierte synes, det har længe kiendt,
Uagtet al den Muthed, der indhylled ham;
Det skulde glæde mig, hvis han gik rette Vei,
Og giorde mig det muligt ret at elske ham.
(Gaaer.)

Kiartan.

Hvad mener Kongen?

Ingeborg.

Kiartan, ak hans Venlighed,
Saa venlig den end er, mig bringer Hiertet til
At isne.

Kiartan.

Siig mig, Ingeborg, hvi frygter du?

Ingeborg.

Saa gierne jeg i Norges Land dig, Frænde, seer,
Jeg ønskte dog, du var paa Island alt igien,
Hos Fædreguder, ved din Faders Gudehuus.

Kiartan.

Jeg har jo sagt dig alt, jeg duer ikke til
Som Faders Medhielp at udhugge Guderne.

Ingeborg.

Gid da i Hiertet heller ei du præged dem.
Troer du paa Valhals Guder?

Kiartan

Taler jeg med dig,
Saa aabner sig mit Hierte, som for egen Hu.
Jeg veed ei om jeg troer paa dem; — jeg troer ei ret,
Oprigtig talt, paa egen Tro, — en Vane mig
Fra spæde Barndom. Lunken i det mindste blev

Mig Troen i mit Hierte. Gudsbedrifterne
Jeg hørte gierne, som et andet Eventyr;
Heel sindrigt, smukt og yndigt, — herligt Skialdeværk.

Ingeborg
(griber hemrykt hans Haand).

O Kiartan! hvor du glæder mig. Men siig mig først:
Hvad Indtryk paa dit Hierte giør vor Christendom?

Kiartan.

Jeg kiender den for lidt til at bedømme den;
Og — som det lader — ikke den begribes vil
Af menneskelig kort Forstand. Men Himlens Ting
Begreb vel heller aldrig dette Livs Forstand.
Just det, som ei begribes kan, maa Siælen troe.
Det Jordiske — dertil behøves Guder ei;
Og Valhals Guder er kun Jordens Billeder.
Jeg nægter ikke, naar jeg hører Sangen hist,
Det Sprog, som hører Hiernen ei, men Hiertet til;
Naar Røgelsen opstiger med de lette Skyer
Og trodser Støvets Tyngselsmagt; — og seer jeg Ham,
Paa Korset selv guddommelig og kongelig —
Da — men som sagt — jeg veed det ei, — ei ret endnu!

Ingeborg.

Nu frygter jeg for Kiartan og for Olaf ei.
Der kommer han med alle thrøndske Høvdinger.
O gid de fromme, gid de kloge var som du.

(Hun gaaer.)

Kongen kommer med **Orm Lyrgia og de andre Høvdinger.** **Bodli** følger med paa Kongens Vink.

Orm Lyrgia.

Du har idag indbudt os, Konge! Bønderne
Vil snart dig alle svare høit paa Frostething.

Olaf.

Godt, Orm! Men dog med Eder først et Alvorsord.

Orm.

Thi kom vi, Herre! Tal, og vi skal svare dig.

Olaf.

Saa sig mig først, hvad tykkes Throndhiems Bønder vel
Om Olafs Bud: Omvendelsen til Christendom?

Orm.

Vi Bønder vil, at du skal holde Landets Lov,
At du, som Sigurd Hladejarl, som Hakon Jarl,
Og alle Konger hidindtil før dig har giort,
Skal blote fromt til Guderne. En Christen var
Alt Hakon Athelstein som du, men nødtes til
At tage Deel i Offringen, i Blotningen.
Og dig vi tvinge vil som ham; og hvis du ei
Dig lader tvinge, — nu saa vil vi dræbe dig.
Saa tale Throndhiemsbønderne, saa tale vi!

Olaf.

Ha, det var tappert tænkt, ei mindre tappert svart!
Men Olaf mangler heller ikke Tapperhed,
Og han kan svare Jer igien. — Ja — ret betænkt, —
Saa finder jeg bethynget min Samvittighed
Af megen Brøde: jeg har haanet Guderne,
Vanæret dem; jeg med min guldbeslagne Stok
Slog Thor fra Stolen, sønderhug hans Billede;
Som Klods i Elven og med Reb om Halsen, han
Da maatte svømme, bundet til min Fiskerbaad.
Og Gudehuse brændte jeg, Blodstenene
Nedvælted jeg; — jeg føler det, — jeg ægget har
Imod mig Guders Harme, maa forsone dem.
Men Offeret maa vorde stort, som Synden var.

At slagte Træller, nedrige Forbrydere,
Det er et usselt Offer, der fortørner meer
De rige Guder; det kan ei formilde dem.
I andre Lande, hvor man offrer Mennesker,
Man bringer dem det Bedste! Saa har Hakon giort;
Den Jarl I høit beundre, vog sin egen Søn,
I Nødens Tid; det hialp ham vistnok saare lidt;
Vel sandt; men jeg vil blote meget meer end han,
At jeg kan vinde Gudernes Tilgivelse.
Jer, Høvdinger! Jer, Kiærnen af den bedste Kraft
I Throndelag, som jeg har stevnet hid idag,
Jer vil jeg offre! — slagte Jer paa Guders Steen.
Da smiler Odin, Asathor høit skoggerleer;
Og I, som længes efter Valhals Herlighed,
I selv vil række Struben froe til Godens Kniv.
Da sender Eder Odin strax sin egen Hest,
Den ottefodede Sleipner; og Valkyrien
Har Bægret fyldt, før I betræde Valhals Gulv.

Orm.

Drot — det er din Beslutning?

Olaf.

Ja, saasandt mig Gud
I Dødens Stund forløse vil med Christi Blod.
I Lunden staaer alt Offergoden, venter Jer
Med Øxen. — Hvorfor blegne Trondhiems Høvdinger?
Har I maaskee ei Lyst til denne Fart endnu?
Ei Skinkedampen lokker Jer til Odins Bord?
Ei Mjød og Mundgodt, Kamp ei med Einheriar? —
O I har Ret! Jeg tvivler meget selv derom.
Jeg frygter selv, det er et farligt Giøglespil;
At Djævelen, som ganske sikkert venter Jer,
Alt skiærper Kløer, for af et blodigt Legem grumt
At slide bort til evig Qval den syndige Siæl. —

Men — hvis I heller stemples vil til Salighed,
Da venter Eder Præsten med den hellige Daab
I Kirken, hvor til Eder Kongen Fadder staaer.
Da sammenleve vi med Held et jordisk Liv,
Til Jesus Christus kalder os til Paradis.

(Høvdingerne tale sagte sammen, derpaa træder Orm frem for Kongen.)

Olaf.

Nu siger, hvad besluttet er, men kort og godt!

Orm.

Dit Bud at lyde, Konge, vi besluttet har;
Vi døbes vil og offre til den hvide Christ.

Olaf.

Det Svar har Himlens Engel lagt i Eders Mund,
Den harniskklædte Michael, Guds Sendebud.
Gaaer hen til Kirken! Skiønne hvide Særker der
I Vaabenhuset skiænkes Jer; paadrager dem!
I Uskylds Dragt I knæle for den hvide Christ.

(Høvdingerne gaae.)

Olaf

(til Kiartan og Bødli).

Islændere! tilstede var I her i Hal
Ved dette Møde; hvad er Eders Mening nu?
Thi hvad der gielder Throndhiems stolte Høvdinger,
Og siden alle Bønderne paa Frostething,
Det gielder — tidligt eller silde — Jer, som dem.
Dog overraskes skal I ei. Hvad svares mig?

Bødli.

Jeg, Konge! finder stort Behag i Christnes Skik,
Hvis kun den ei forleder til Blødagtighed.

Olaf.

Du seer, den har ei Tryggvason blødagtig giort.

Bodli.

Velan, jeg vil antage den. Du sender jo
Thangbrand til Island, for at christne Landet?

Olaf.

Ja!

Bodli.

Saa var det godt, ifald en Indfødt fulgte med.
Lad mig paa Toget følge Bispen, døbes først!
Jeg lover dig: min Daab vil som et Sædekorn
Paa Island skaffe Christendommen frugtbar Høst.

Olaf.

Velan, det skee!

(Bodli hilser og gaaer.)

Olaf.

Nu, Kiartan, Raden er til dig.
Du tier? Mæler ei et Ord? Hvad gior dig stum?

Kiartan.

Forundring, Drot! Forundring og Forbauselse.
Du *tvinge* vil?

Olaf (heftig).

Ja, jeg vil tvinge Godt i Ondt!

Kiartan (rolig).

Kald selv dig god; en Anden bli'er ei ond for det.

Olaf.

Jeg, Kiartan, har for længe taalt din stolte Trods!
Tidt døier jeg taalmodig megen Egensind;
Men i det Himmelske forstaaer ei Olaf Spøg.

Kiartan.

Jeg spøger ikke, jeg er høist alvorlig stemt.

Olaf.

Saa vil du ikke være Christen?

Kiartan.

Derpaa kan
Og vil endnu jeg, Olaf, ikke svare dig.
Men hvad jeg vil, det gior jeg efter eget Valg.
Især hvad Hiertet angaaer.

Olaf.

Hedninghiertet tidt
Er haardt som Steen.

Kiartan.

Det bliver ikke blødere,
Om end med Vredeshammeren du knuser det.

Olaf.

Misbilliger du denne Daad mod Thrønderne?

Kiartan.

De truede dig først med Døden; — Død mod Død!
Jeg ikke vil opkaste mig til Voldgiftsmand
Imellem dig og dem. Maaskee haardnakkede
De lukked langtid Øret for et Viisdomsord.
Det tirrer, det tildeels undskylder Strængheden.
Jeg kiender dem kun af en angst Taalmodighed;
Den kan jeg ikke lide.

Olaf.

Og hvad havde du
I deres Sted da giort?

Kiartan.

Naar først det kommen var
Saavidt, — jeg troer, jeg havde ladt dig slagte mig!

Olaf.

Kiartan! det gior mig ondt for dig.

Kiartan.

Hvor gior det ondt?
I Hiertet ei; det hærder du mod Mildheden.
Men lad saa være! Dine Bønder taalte det,
De hylde dig, du tvinger dem med Sværdets Ret;
Men Islands Mænd ei agte stort dit Kongesværd.
Og hvis du i din Hidsighed forløber dig,
Og dræber her en fri, en uafhængig Mand,
Som kom, fordi han stolte paa din Gieſtfrihed;
Saa er det godt, at denne Mand er Hedning end,
Der stolt, som Harald Hildetands staalklædte Helt,
Med Diet blinker ikke for dit Bøddelsværd,
Om ogsaa du afhugger først mit Diebryn.

(Gaaer.)

Ingeborg, som er kommen ind under Slutningen af Olafs og Kiartans Samtale, iler her til sin Broder og griber ængstelig hans Haand.

For Himlens Skyld!

Olaf.

Min Søster! du har alting hørt?

Ingeborg.

Og kommer, Olaf, for at frelse ham og dig!

Olaf.

Og mig?

Ingeborg.

Fra Døden ham og dig fra Skiændselen,
Langt værr' end Døden! Vad ei i for meget Blod!
At ei tilsidst, skiøndt christen Drot, du ligner Hel,
Med Dødningbeen i Haanden, for et Kongespir.

Olaf.

Et farligt Saar helbredes kun ved dristigt Snit.
At rask jeg mødte Trods med Trods hos Thrønderne,
Har reddet dem. De døbes nu, jeg har dem frelst.

Ingeborg.

Du straffer grumt den Blinde, som i Mulm ei seer.

Olaf.

Forbi er Natten, tændt er Kirkens Altarlys.

Ingeborg.

Den Døve, som endnu ei hørte Troens Ord,

Olaf.

Høit lyder Ordet, kraftigt og belærende,
For hver, som stopper Øret ei med Ondskabs Vox.

Ingeborg.

Lød strax du Herrens Røst? Lod du dig tvinge? Du
Var lang Tid Hedning mellem Christne, til engang
Den fromme Mand paa Syllingøen rørte dig.
Og hvorfor rørte dig og mig den skiønne Tro?
O Blodtørst har alt Hedenskabet øvet længst;
At taale Forurettelser af Fienderne,
Det har dig Christus lært.

Olaf.

Som Qvinde taler du!
Hvad jordisk rører Hiertet, sødt behageligt,

Det er ei Troens Hovedsag; det hellige
Mysterium forlanger stræng engang sin Ret.
Forgieves lyser Troens Fyrtaarn længer ei
Som Baunerne paa Dovrefield og Filefield;
Hvo nu sig ikke vogte vil, maa sønderslaaes
Paa Strængheds-Klippen; det er Skipperens egen Skyld.

Ingeborg.

Som Hedning kaldte du din Søster Fylgie,
Din Engel har som Christen tidt du hende kaldt.

Olaf.

Og end, som før, du er mig kiær og dyrebar.

Ingeborg.

Men, Olaf, naar du straffer denne fagre Svend
Med Døden, straffer du med Død din Søster med.

Olaf.

Er han alt vorden dig saa kiær?

Ingeborg.

Ja, saare kiær!
Hvad aldrig jeg dig havde sagt, og ei mig selv
Tilstaaet klart, det tilstaaer nu et Øieblik,
Da Døden svæver over ham; han er mig kiær.
Vi talde sammen, vexled Tanker, Følelser.
Han aldrig har mig sagt et ømt og kiærligt Ord,
Jeg aldrig ham; behøves det, naar Hierterne
Forstaae hinanden? Olaf, du vil dræbe ham!

Olaf.

Nei, Ingeborg, jeg vilde gierne skaane ham.

Ingeborg.

Jeg veed, hans Hierte stemt er for den gode Sag;
Giv Tid, og du skal see, han dig imøde gaaer.

Olaf
(seer ud).

Der sidder han paa Stenen hisset, tankefuld.

Ingeborg.

Og venter Døden!

Olaf.

Bi! jeg vil dog prøve ham.
(Gaaer hen til Indgangen og raaber.)
Kom Kiartan! Jeg vil tale med dig.

Kiartan kommer.

Her er jeg!

Olaf.

Staaer du ved din Beslutning?

Kiartan.

Var mit Vægelsind
Som paa dit Tag Veirhanens, Olaf, neppe fik
Til Dreiningen af dig det den fornødne Tid.

Olaf.

Du vilde døe, hvis jeg Dig twang til Christendom?

Kiartan.

Som Olafs Træl kan Kiartan ikke leve meer.

Olaf.

For Christi Kors du foretrækker Bøddelblok?

Kiartan.

Frivillig har jeg intet Valg at giøre her.

Olaf.

Hvad hindrer Valget?

Kiartan.

Olafs Utaalmodighed.

Olaf.

Men om nu Kongen lidt kun vilde prøve dig?
Hvis ei han vilde skade dig, nei twertimod,

Taalmodig taalte din Foragt, som Frelseren
De blinde Fienders; overlod din Skiæbne dig; —
Hvad da?

Kiartan.

Saa havde selsomt vexelviis
Vi giækket her hinanden.

Olaf.

Hvad?

Kiartan.

Du havde dræbt
Den som en Hedning, der paa Blokken havde lagt
Sit Hoved som en Christen.

Olaf.

Est du christnet alt?

Kiartan.

I Sind og Hu.

Olaf.

Og hvilken Præst omvendte dig?

Kiartan
(peger paa Ingeborg).

Der staaer min Præst!

Olaf.

Og dog du vilde lide Død?

Kiartan.

Jeg fik jo ikke Tid af dig til bedre Valg.
Og twinge lader Kiartan sig til Ingenting;
Selv ikke til at leve.

Olaf.

Stolt!

Ingeborg.

Han ligner dig!

Olaf.

Bliv hos mig, Kiartan! deel min Lykke, vær min Mand,
Min Jarl, og snart maaskee min Ven, Fortrolige.
Jeg trænger til en Slig; den Slags Erobringer
Giør ikke man med Sværdet. Der er Noget i
Dit Væsen, Kiartan, som forraader Slægtskab, blot
I Blodet ei, men meer: i Aanden; — bliv hos mig!
(Med et Blik paa Ingeborg.)
Med os forenet vil du vorde lykkelig!

En Huuskarl kommer.

Herr Konge! Brand hin Gavmilde bortreiste nys;
Islænder Bodli Thorleifsson, som fulgte ham,
Mig rakte dette lidet Skrift paa Faareskind
Til dig, kort før han steg ombord.

Olaf.

Giv mig det Brev!

(Huuskarlen giver Kongen det og gaaer.)

Olaf.

Han reiser bort? og loved dog —
(Læser.)
„Herr Konge! jeg
Benytter Leiligheden, reiser alt idag
Med Brand til Island; men hvad jeg har lovet, skal
Jeg ærligt holde: Thangbrand hist skal døbe mig.
Jeg flyer ei dig, jeg viger Kiartan Olafsson,
Og søger hisset, hvad han her ei agter meer.
Guds Fred! Du seer, jeg hilser alt paa Christenviis."
(Seer paa Kiartan.)
Hvad vil den Gaade sige?

Kiartan (forbittret).

Den Forræder vil
Bestiele mig, og flux jeg maa forfølge ham!

Olaf.

Og hvad vil han frastiele dig?

Kiartan.

Min Fæstemø.

Olaf.

Din Fæstemø?

Kiartan.

Hvi skulde jeg da dølge det?
En deilig Qvinde vandt min Hu; Medbeiler var
Den falske Bodli; nu han min Fraværelse
Benytte vil —

Olaf
(med Fatning).

Det, Kiartan, du ei taale skal!
Judhente maa du den Forræder, straffe ham.

Kiartan.

Ja — hvis du det tillader —

Olaf (stolt).

Jeg befaler det!
Bestig dit Skib! Farvel! Jeg ønsker Lykke dig. —
Kom, Ingeborg!

Ingeborg (bedrøvet).

Maa jeg Farvel ei sige ham?

Olaf.

Jo, kort og godt, som det Fyrstinden sømmer sig.

Ingeborg.

Reis, Kiartan! og vær lykkelig; vi sees ei meer;
Men aldrig glemmes du, og du ei glemmer mig.

Kiartan.

Nei aldrig, aldrig!

Ingeborg.

Selv i kiærlig Hustrus Favn.
Hvad hedder hun?

Kiartan.

Hun hedder Gudrun!

Ingeborg
(tager et Slør af sit Hoved)

Dette Slør
I Morgengave bringe du din Brud fra mig!
Hun skal dog see: Veninden her i Norges Land
Var ei af Trælles Æt.

Olaf.

Kom, Søster!

Ingeborg.

Broder, strax!

Kiartan.

Et kostbart Slør, og dobbelt kostbart ved den Haand,
Som rakte det. Skiøn Ingeborg, jeg takker dig!

Olaf.

Kast Sløret, Kiartan! over disse Hændelser.

Ingeborg.

Farvel!

Kiartan.

Farvel!

Olaf.

Reis heldigt, men kom aldrig meer!
(Han gaaer med Ingeborg.)

Kiartan (ene).

Kom aldrig meer? Han er fortørnet; Ingeborg
Gik bort med vaade Øine. Hvad betyder det?
O alle Guder! nu jeg hende først forstaaer.
Saa venlig aabenhiertig, saa veltalende
Bli'er Qvinden først, som elsker. — Utaknemlige!
Med Hiertet fuldt af Den, som ei er hende værd,
Jeg oversaae, forstod ei, skiønte slet kun paa
Den Ømhed, som Uskyldigheden viste mig.
Ha hvilken Forskiel! Ærlighed — Forstillelse,
Oprigtighed og Underfund. — Dog elsker jeg
Den Underfundigsledske; — den Uskyldige
Forlader jeg, — forlader Kongedatteren,
Og Olafs Søster — Jarledom — hvad Livet har
Bedst mig at byde, — for at gaae til Jøklerne,
Hvor Enken efter tvende Mænd mig Kurven gav. —
Nei, Kiartan! Kurven har hun ikke givet dig.
Og rig og stor er Gudruns Aand, skiøndt Hiertet ei.
Men Hiertet snart er kiendt, og skiøndt det svæver høit,
Det kieder let med Eenfold, med Eensformighed;
Men Gudruns Ild og Vid og Skiæmt, Indbildningskraft,
Frembringer Vaar, saasnart hun aabner Læberne.
Skiøndt hendes Øie mere jordisk, sandseligt,
Ei søger Uskylds Himmel, straaler Ydighed
Deraf med alle qvindlige Tillokkelser.
Den søde Gift indbrak jeg af dit Rosenkys!
Den Drukne veed, han er beruset; — men større Lyst
Ei findes dog paa denne Jord, end Elskovs Ruus!
(Gaaer.)

Tredie Handling.

Gaarden Lauge i Sælingsdal paa Island hos Gudruns Fader Osvif Helgeſon. Smuk Bondeſtue.

Gudrun. Hrefna.

Hrefna.

Din Faders Sygdom, Gudrun, er betænkelig.
Den ængſter mig!

Gudrun.

Mit Barn, lad den ei ængſte dig.
Hvad nytter Angſt og Sorgen til? I to Aars Tid
Han ſkranted af det Saar, han i en Tvekamp fik.
Det er det Værſte ved ſlig Kamp, med Følgerne;
Slog de hinanden ſtrax ihiel, var det forbi;
Man grænmed ſig da datterligt, ſom billigt var,
Entidlang, — ſaa har Gudrun giort. — Nu ſkranter han
Beſtandig fort, — vredladen, — utilfreds med Alt.
Det er ei længer Osvif, ei den raſke Helt;
En Krøbling ligger der med Osvifs matte Træk.
Den ſtærke, raſke Sorg, med Nornens Vinger paa,
Til uſſel Faarekylling har forvandlet ſig.

Grefna.

Han var dog rask dengang vi kom.

Gudrun.

Ja, det gaaer op
Og ned med ham; maaskee Naturen hielper sig.
Hvad jeg kan giøre, giør jeg, og det har jeg giort.

Grefna.

Det veed jeg, Gudrun!

Gudrun.

Jert Besøg har glædet mig.
Jeg trængte til Adspredelsen. — I har ei hørt
Fra Kiartan end?

Grefna.

End ei.

Gudrun.

Du har ham kiær!

Grefna.

Du med!

Gudrun (leer).

Det muligt er; thi Hiertet kiender ei sig selv,
Og giemmer sine Hemmeligheder tidt saa godt,
At det kan ikke finde dem.

Grefna.

Nu spøger du!

Gudrun.

Din Fader er alt færdig med sit Arbeid?

Grefna.

Ja!
Det var et klogtigt Indfald, Gudrun, at du lod

Ham danne dig en Freia til dit Jomfrubuur;
Thi naar han kun kan snitte, male, glemmer han
Alt Andet. Saadan, skiøndt vi var en Uge her, —
Uagtet Værtens Sygdom, uden Giæstebud
Og Drikkelag, sig Olaf mored saare godt.
Og du, — med din Bestilling har du vundet ham.
Oprigtig talt, han leed dig ei; men medens han
Arbeided paa din Freia, gik du til og fra,
Og spurgte ham, og roste ham, og krammed ret
Din Klogskab og din sieldne Kundskab ud for ham.
Nu hader han dig ikke meer; nei, tvertimod, —
Hvis Kiartan kom, han nidkiær paa sin Fader blev.

Gudrun.

Nu spøger du! — Ja vistnok er det stundom godt
I dette Liv at have Lidt at lege med.

Grefna.

Dog — Guder er ei Leeg!

Gudrun.

Men vi en Leeg for dem

Grefna.

Ja, naar du saadan mener det, da har du Ret.

Olaf Paa træder ud af Sideværelset og lader Døren staae aaben efter sig.

Nu er din Freia færdig, Gudrun! hilser dig.

Gudrun.

(slaaer Hænderne sammen.)

O hvilket Billed! Olaf Paa, jeg takker dig.

Olaf Paa.

Jeg klart erkiender, hvor umuligt Mandens Haand
Det er at danne Guder. Det er blot et Tegn!

Ja selv at danne Mennesker, for Mennesket
Umuligt er; thi Guder ene skabe kan.
Men med de fromme Tegn henrykte mane vi
De høie Valhals Aser ned i Billedet;
Saaledes vorder det, indviet af Goderne,
Dog helligt, som den bedste Helt kan knæle for.

Gudrun.

Min Andagt jeg forbinder nu med Tak til dig.

Olaf.

Du bidrog ei saa lidet selv til dette Værk:
Demanter klare gav du mig til Øinene;
Det gule Hør til Haaret yndigt ordned du,
Og selv den lysblaa Silkekiortel har du syet.

Gudrun.

Saaledes har vort Arbeid vi forenet her;
Thi Hørren avled Hrefna, Hørren selv hun spandt
Med sine Piger, den har hun foræret mig.
De hvide Lin, som Freia fik, kom ligerviis
Fra Hrefnas Vintervævstol, hvor med sine Møer
Hun gamle Viser sang, imens hun væved dem.

Olaf.

Mig glæder, at endnu du troer paa Guderne.
Din Faders lange Sygdoms allerværste Frugt
Var, at han lod, af Munkene dertil forført,
Sig christne, bygge Kirken paa sin egen Grund.

Gudrun.

Den staaer der, men jeg mørkner aldrig Kirkens Dør.
(Sagte.)
Tilgiv den lille Nødløgn, hellige Jomfru mig!

Cornelia kommer.

Din Fader kalder, Gudrun!

Gudrun.

Vel! jeg kommer strax.

Olaf.

Alt sadlede til Reisen vore Heste staae.

Gudrun.

Saa tager jeg da kiærligst Afsked med Jer her,
Og takker Jer, fordi saa smukt og nøisomt I
Tiltakke tog i drøvelige Sygehuus.
Maaskee jeg lever end den Dag, at vorde Jer
Værtinde paa en bedre Viis. Jeg beder dig,
Saasnart du Tidend har fra Kiartan, Olaf Paa,
Lad mig det vide! Hils ham paa det Venligste!

Olaf.

Det skal jeg — paa det Venligste!

Gudrun.

Jeg takker dig!
(Gaaer med Cornelia.)

Olaf.

Jeg skammer mig! jeg feil af denne Qvinde tog.

Hrefna.

Det glæder mig, at du har hende kiende lært.

Olaf.

Bag Skiæmt og Spøg sig skiuler en alvorlig Siæl.

Hrefna.

Og hendes Alvor er ei af det skumle Slags.

Olaf.

Vel sørged hun ei over sine tvende Mænd —

Hrefna.

Som ei hun elsked, som hun tog af Fadertvang.

Olaf.

Jeg troer, hun elsker Kiartan i sit stille Sind.

Hrefna.

Vel Sindet er ei stille, men hun elsker ham.

Olaf.

Hun hialp mig med Demanterne til Freias Blik;
Med Viddets Demant straaler hendes Die selv.

Hrefna (smilende.)

Vogt, Fader, dig for Freia, som du satte der.

Olaf.

Nu billiger jeg Kiartans Valg, bifalder det.

Hrefna (lnæler.)

Jeg takker, paa min Broders Vegne, Freia dig,
At Olaf du forsonet har med Kiartans Brud!

(De gaae.)

Gudrun kommer tilbage med **Cornelia**.

Gudrun.

Gik de? Gud være lovet! Jeg var kied af dem.

Cornelia.

Det er dog vakkre, snilde Folk, skiondt Sedninger.

Gudrun.

De snakkes efter Munden skal, det trætter mig.

Cornelia.

Den Hrefna er et vakkert lille Pigebarn.

Gudrun.

Med Hesna kun man tale kan om Hør og Lin.

Cornelia.

Men Olaf Paa, — det er en knov, en høvisk Mand.

Gudrun.

Ja, han er smuk endnu; det har Besøget giort
Mig taaleligt; thi hvor jeg finder noget Smukt,
Jeg sætter ogsaa Priis derpaa; dog Aanden først!
Og Olaf er ei uden Aand, — nei, tvertimod!
Men latterlig indskrænket og vildfarende.
Hvad synes dig om denne Dukke, som jeg selv
Har pyntet ud for ham?

Cornelia.

Jeg finder den for god
Til Hedningdisa; hvis hun fik en Krone paa,
Et Barn paa Skisdet, kunde hun ret gierne gaae
For en Madonna, som hun sees paa Sikilei.

Gudrun.

Ja, Noget er der virkelig paa hende smukt;
Som Ansigtet, skiøndt det er skiævt, — og Hænderne.

Cornelia.

Ja, Genius har Olaf, som det kaldes paa
Sicilien.

Gudrun.

Du veed, der henrandt ingen Dag
I lang Tid, hvor jeg ønskte mig ei bort med dig,
Tilbage til Sicilien, min Moders Ø;
Saa høist forskiellig fra den Ø, vi leve paa,
Som Himmelen fra Helvede. Thi skiøndt vel Is
Og Sneen hersker her i Aarets længste Tid,

Saa strækker Diævlen dog Ildtungen vældigt ud
Af Heklas Svælg, og viser her er Helveds Port.
O drøveligt tilbringes Ungdomslivet her!
Den christne Tro, som hemmeligt du lærte mig,
Behøver jeg vel ei saa strængt at skiule meer,
Da selv min Fader ikke længer skiuler den.
Men Intet kunde dog mig giøre taaleligt
Mit Fængsel, — dersom ei —

Cornelia.

Hvis ei?

Gudrun.

Den holdt mig fast,
Som er her ikke længer.

Cornelia.

Kiartan mener du.

Gudrun.

Desværre ja, Cornelia! jeg frygter for,
Den Svaghed, som jeg spotted, — grusomt hævner sig.

Cornelia.

Hvad grusomt? Det er sødt at elske.

Gudrun.

Bittersødt!

Cornelia (leer.)

Du selv har fyldt med Malurt dig den gyldne Skaal.
Hvi lod du Kiartan reise?

Gudrun.

Hvi er Mennesket
Forrykt af Sørhed? Men det hielper ingenting
At kæmpe mod sit Lune; hvad Naturen vil,

Det vil den eengang, og kun dum Enfoldighed
Kan troe, med kolde Meninger at ave den. —
Jeg lod ham reise! skulde han da mærke vel,
At han var mig saa kiær? Nei, nei Cornelia,
Min Stolthed overveier langt min Kiærlighed;
Og før jeg skulde døe, før noget Menneske
Beherskte mig, selv Kiartan ei.

Cornelia.

Som gior det dog!
Adskillelsen fra ham forbittrer Livet dig.

Gudrun.

Adskillelsen? Hvor kunde du mig troe saa svag?

Cornelia.

Hvori bestaaer det Bittre da?

Gudrun.

I Nidkiærhed!

Cornelia.

Hvad gior dig nidkiær?

Gudrun.

Kiartan er en deilig Mand!
Og troer du ei de norske Møer vil elske ham,
Vil vinde ham, ifald de kan? Og han er svag;
Ei ellers — Men i Elskov; han er altfor øm.
Cornelia! den Ømhed aldrig hued mig,
Thi den er Svagheds Sødskindbarn. En Drømmer sød
Beherske mig? Nei aldrig! Derfor stred jeg tidt
Høimodigt med mig selv; jeg frygted Kiartans Blik,
Jeg mærkte: mod min Villie det bevang min Hu.
Og derfor mored det mig meest at drille ham.
At giøre ham fortvivlet og ulykkelig;

Thi saadan stemt, var Helten i en Qvindes Vold.
O aldrig burde Qvinden vælge sig til Mand
Den Svend, hun elsker.

Cornelia (leer).

Gift dig da med Bodli, Barn!

Gudrun.

Den lumpne Knos? han er mig fad og væmmelig.
Hans Kiærlighed paa Sokker gaaer, at Kiartan ei
Skal høre den; han følger ham af Troløshed.

Cornelia
(seer ud).

Ei følger Bodli Kiartan; er os Kiartan nær,
Saa følger Kiartan Bodli; thi der kommer han!

Bodli kommer.

Vær hilset, Gudrun! Tilgiv et saa brat Besøg!
Til Hest i Gaarden Olaf jeg med Hesna saae;
Jeg ikke vilde hilse dem i fremmed Huus
For Førstegang; den første Hilsen skyldtes dig.

Gudrun.

Du vistnok, Bodli, selsomt overrasker mig!
Du kommer uden Kiartan? Er ei Kiartan med?

Bodli.

Nei, Gudrun!

Gudrun.

Du forlod din Ven?

Bodli.

Han mig forlod,
Trolovet med Kong Olafs Søster Ingeborg.

Gudrun.

Cornelia, hvad fattes dig? Du blegner! Kom!
Du vakler, Gamle? Hold dig ved mig!
(Gudrun holder sig ved hende.)

Cornelia
(forstaaer hende).

Alderen
Gior skrøbelig.

Bodli (sagte).

Jeg troer, det var nok Ungdommen,
Som blegned her.

Gudrun.

Ha Bodli, du bedrager mig.
Du lyver for mig! Ikke sandt, du skiemter kun?

Bodli.

Jeg taler Sandhed: Ingeborg er Kiartans Brud.

Gudrun.

Og hiem med dette skiønne Budskab sendtes du?

Bodli.

Jeg er ei Kiartans Gangerpilt; min Faders Søn
Paa Island hos de Fleste gielder meer end han.

Gudrun
(søger at fatte sig).

De Fleste, Bodli! ei de Bedste. Fleest og Bedst
Er to forskiellige Tanker. (sagte) Jeg begriber ei,
Hvorledes jeg kan tænke selv. Forstillelse,
Kom mig til Hielp!
(Høit med tilsyneladende Ligegyldighed.)
Saa Kiartan har trolovet sig?
Det tænkte jeg, det vidste jeg snart vilde skee.
Hans ømme Siæl er en fladbundet Taaredam,

Hvori den første, bedste Qvinde speiler sig,
Naar blot hun er nærværende.

Bodli.

Ja, du har Ret!
Og Ret du havde, dengang du gav Kurven ham.

Gudrun.

Jeg ønsker ham til Lykke med den smukke Fugl!
Som ogsaa nok har Fugls Forstand, hvis man kan troe
Hvad Rygtet siger.

Bodli.

Nei, det skal du ikke troe!
Skion Ingeborg har god Forstand.

Gudrun.

Hvor veed du det?

Bodli.

Jeg ofte talt med hende har.

Gudrun.

Kan være vel,
Men hvad beviser det?

Bodli.

Hun talde klogeligt!

Gudrun.

Hvo har da sagt dig det?

Bodli.

Jeg mærker, du er vred:
Og gyldig Grund til Vreden har du visselig.
Men hvorfor straffer du den høist Uskyldige?
Som tænkte kun paa dig, skiøndt du foragted ham.
Men da jeg saae, at Kiartan ei fortiente dig,

At for en anden Skiønhed, Gudrun, din blev glemt, —
Da, som en Dødsyg, alt forladt af Lægerne,
Mit Haab sig reiste.

Gudrun (spodsk).

Kom igien paa Benene!

Bodli.

Jeg ilte hiem saasnart mit Haab paa Fode kom.
Jeg vrager ei din Lignelse!

Gudrun.

At bringe mig
Den kiære Nyhed.

Bodli.

Græmmer dig hans Troløshed?

Gudrun.

Hans Troløshed? Hvis?

Bodli.

Kiartans!

Gudrun.

Han har ingen Tro
At løse, jeg har aldrig troet ham. Ofte har
Han kiedet mig med et blødagtigt Sværmeri.

Bodli.

Jeg sværmer ei blødagtig, Gudrun, drømmer ei;
Men beiler til dig, da den sidste Sky forsvandt.
See, Gudrun, mens jeg borte var, har Lykken rigt
Tilsmilet mig.

Gudrun.

Ved Frænders Død. Den smilte dig
Fra Frænders Liig.

Bodli.

Nei, deres Død bedrøved mig.

Gudrun.

Men arvet Rigdom glædte dig.

Bodli.

Der findes Faa,
Der skumle surt, naar Lykken byder dem sit Guld.
Guld har jeg nu, som ingen Mand i Landet her;
Det deler jeg med Gudrun, dersom Gudrun vil.
Jeg veed, du dyrker hviden Christ; — jeg ligerviis.
Jeg er alt døbt.

Cornelia (forundret).

Hvad? Du er Christen?

Gudrun.

Sandelig
Min Pleiemoder, du forundrer dig med Ret.
Bodli en Christen!

Bodli.

Spot du kun! jeg kiender dig;
Jeg veed, du mener egenlig ei Ondt dermed.
Det er kun saa din gamle Viis —

Gudrun.

At drille Folk!

Bodli.

At spøge, bringe Venner i Forlegenhed.

Gudrun.

Og Fiender med!

Bodli.

Er jeg din Fiende?

Gudrun.

Endnu ei —
Men snart maaskee, — ifald du bli'er min Ægtemand.

Bodli.

Jeg veed, du lider Livet ei paa Island her;
Men, Gudrun, hvis du skiænker Tro og Love mig,
Jeg gierne reiser bort med dig, hvorhen du vil,
Til Syden, Velskland, til det skionne Sikilei,
Og kiøber os en Eiendom, en Ridderborg; —
Alt hvad du vil, ifald du skiænker mig din Haand!

Cornelia.

Han er en Christen, han er riig, han elsker dig —
Vil lystre dig — og gaae med dig til Sikilei!

Gudrun.

Hvad kunde Gudruns Hierte da vel ønske meer?
Og — sandelig — jeg indseer ei, hvorfor jeg da
Mig skulde giøre kostbar længer.
(Rækker ham sin Haand.)
Tag min Haand!
(Heftig.)
Men kys den ei!

Bodli (glad).

Hvordan? du skiænker mig din Haand,
Og jeg maa ikke kysse den? O Gudrun! hvis
Du kiærligt dig trolover mig, da hører mig
Selv Munden til.

Gudrun (vred).

Saa slaaer jeg op med dig igien!
Thi, Bodli, jeg trolover mig vel her med dig,
Men ikke kiærligt!

Bodli (sagte).

Hvilket selsomt Qvindesind.

Gudrun.

Lad mig alene!

Cornelia
(sagte til Bodli).

Hun maa give Hiertet Luft.
Følg mig og vær fornuftig! Pirr ei hende mere!
Du seer, det klarer op for dig.

Bodli.

Ak virkelig?
Var det dit Alvor, Gudrun?

Gudrun.

Seer jeg lystig ud?
Forføi dig bort! Jeg har dog Lov et Øieblik
At være sammen ene med min egen Hu?
(Bodli og Cornelia gaae.)

Gudrun (ene).

Foragtelig er Drukkenskab — selv for en Mand,
For Qvinden reent afskyelig; — men Elskovs Ruus,
Er den da bedre? Den bebreider Ingen os!
Den varer længer, bringer meer Fordærvelse.
Hvi har jeg drukket mig en Ruus i Kiartans Blik?
Skiønt er hans Øie, Siælen staaer i Vinduet!
Og hvad det er — hvad egenlig Aarsagen var
Til denne svage, latterlige Kiærlighed,
Det veed jeg ei; det Ingen veed, som var forelskt.
Men at jeg elsker længer ei den Sommerfugl, —
Den Hykler for sig selv, som sukked, græd og løi —
Det veed jeg. Jeg vil hævne mig med kold Foragt,
Og ægte Den, hvem mindst mit Hierte føler for,
Jeg kan jo bilde selv mig ind: jeg maner op

De Dødes Aander; skiønt den hellige Jomfru veed,
At Aand var det som mindst besad de kiære Mænd.
Og denne Tredie, skiønt han færdigt sladdre kan,
Og flætte visne Krands af Andres tabte Blomst, —
Velan da, jeg vil ægte ham! Men Lænken, som
Han kalder Elskovs og en hellig Ægtepagts,
Den vorder mig en Bidsel i den Gangers Mund,
Som paa mit Vink skal bringe mig hvorhen jeg vil. —
I Syden, hvor hver Lidenskab er mere stærk,
Hvor blegen Yngling ofte dør af Kiærlighed,
Jeg Kiartan med de røde Kinder glemme vil,
Til Døden visker Rosen af min egen Kind!

(Gaaer.)

I Norge.

Samme Hal som i anden Handling.

Kong Olaf. Thorgerda.

Olaf.

Hvor er min Søster? Skibet venter.

Thorgerda.

Ingeborg
Er færdig alt, hun iled kun i Lunden ud
Endnu engang, at gaae den kiære Morgenvei.

Olaf (sagte).

Som hun med Kiartan vandred! (Høit) Reisen er ei lang,
Er kun til Lyst, Adspredelse; med næste Vaar
I komme jo tilbage. Lov, Thorgerda, mig,
At du vil troligt vogte paa min Diesteen!

Thorgerda.

Saa godt, jeg kan!

Olaf.

Er Ingeborg først i Dublin,
Hun finder gode Venner nok og Frænder der.

Thorgerda.

Herr Konge! from du taaler gammel Dristighed:
Hvad skal den Reisen til?

Olaf.

Du er saa gammel ei,
At vel du end kan røre dig. Du spørger: hvad
Skal Reisen til — saagodt du kunde spørge: hvad
Skal Livet til? thi Livet er en Reise blot. —
Der kommer Ingeborg!

Thorgerda.

Jeg gaaer og pakker ind.
(Gaaer.)

Ingeborg kommer med en Birkegviſt.

Olaf.

Med Birkeløv i Haand? Jeg vædder, Ingeborg,
Jeg kiender Træet, som du hented Løvet fra.

Ingeborg.

Ja — det var Birken —

Olaf.

Hvori Kiartan skar dit Navn,
Før han forlod dig. Ingeborg! hvi hidser du
Det Saar, du selv vil læge?

Ingeborg.

Jeg har intet Saar
At læge: Kiartan har ei saaret Hiertet mig;
Han har kun rørt og varmet det; det bløder ei.
At stærkere det føler, det er Kiartans Værk.

Olaf.

Det følte godt tilforn: med Søsterkiærlighed
Du elskte mig.

Ingeborg.

Og er din Broderkiærlighed
Til Ingeborg dig nok? er det af Ild for mig,
At du bereder Bryllupsfest for Thyra her?

Olaf.

Hun kaared mig, hun vorde vil min Ægtefiv;
Men Skiæbnen — Æren — fiernede fra Kiartan dig.

Ingeborg.

Og jeg vil aldrig see ham meer i dette Liv;
Men — tænke stundum paa ham tør jeg dog endnu.

Olaf.

Du reiser til Dublin just for at glemme ham!

Ingeborg.

Nei! for med Veemod ei at mørkne Glæden her.
I lang Tid, Olaf, kun min Fryd i din bestod;
Tilgiv, der kom et Øieblik i Livets Vaar,
Hvor Ingeborg det glemte, hvor hun blev sig selv.
Men snart du seer beskeden mig hos dig igien.
Iforstningen ung Ægtemand har Søster ei;
Tilovers faaer han intet af sin Kiærlighed,
For Ægtefvinden, der forlanger Alting selv.

Olaf.

Du er paa Thyra nidkiær alt før hun er her.

Ingeborg.

Og du paa Kiartan, skiønt jeg seer ham aldrig meer.

Olaf.

Hvor nænner du til Afsked at bedrøve mig?
Du veed, jeg frygter Pilen, Spydet, Sværdet ei, —
Uvenligt Ord af dig mig giorde stedse feig,
Det vog mit Mod!

Ingeborg.

Naar har mit Ord da saaret dig?
Var Ingeborg ei god imod dig?

Olaf
(hyfser hende).

Visselig!
Du var en Engel, som jeg ofte dig har sagt.
Jeg lod Naturens Røst, og Elskov bragte mig
I Geiras Favn, i Gydas, — og i Thyras nu; —
Ved Siden stille gik af Elskerinderne
Min Søster; — ei en Morgensol, ei Aftensol, —
En venlig Maane, stedse roligtstraalende,
Naar Morgenrøden, Aftenrøden kom og svandt. —
Nu skiuler Irlands Sky min blide Maane mig!

Ingeborg (venlig).

Det, Broder, er dit eget Ønske!

Olaf.

Ganske vist,
For at adsprede dig fra din Bedrøvelse.

Ingeborg.

Saa lev da vel!

Olaf.

Jeg følger dig paa Skibet ud.
End ei Farvel!

(Vil gaae.)

Ingeborg.

Bi, Olaf! Tag den halve Deel
Af disse Løv! Det er den bedste Skat, jeg har.
(Deler Løvene med ham.)

Olaf
(omfavner hende).

O Freia! hvorfor knuser tidt du Hierterne?
(Gaaer.)

Ingeborg (ene).

Han nævnte Freia, gior sig til en Hedning selv,
Den strænge Christen! Ja — naar Elskov Magten faaer,
Saa er vi alle Hedninger. Sand Kiærlighed
Er christelig, som lever af Opoffrelser;
Men hedensk er den søde, stærke Ruus, hvori
Man glemmer Alt og tænker henrykt kun paa Een.
Den stakkels Freia, skiøndt en Hedningdisa selv,
Var dog sagtmodig, yndig og ulykkelig;
Og Freias Ømhed hører kun Ulykken til.
Jeg glemme Kiartan? Aldrig Kiartan glemmes du.
Selv at du mig forlod, forlod dit Jarledom,
Var Troskabs Værk. Saa ærligt intet Hierte slog;
Og naar han med sit Øie mig i Øiet saae —
Men det var Blindværk! — Disse Løv tilhøre mig!
Og Navnet i min Birk udvoxer ei saasnart.
Men dækker ogsaa Barken hisset Pigens Navn, —
(Lægger sin Haand paa Hiertet.)
Her staaer hans Navn, — det voxer ud med Døden først!
(Gaaer.)

En Egn paa Island i Nærheden af en lille Trækirke.

Kiartan.

Hvor selsomt banker Hiertet, da igien jeg staaer
I Gudruns Nærhed. Altid forekom det mig
Umuligt; — steds en Anelse tilhviskte mig:
Forgieves Haab! du vorder aldrig hendes Mand.
Og allerfiernest forekom hun mig, naar hun
Var ganske nær og talde med mig; skilte blot
Os Tid og Rum, da ængsted ei Skilsmissen stort.
Men nu, da Jarledom og yndig Kongemø
Og Konning Olafs Venskab jeg opoffret har,
For hendes Skyld, — og staaer igien ved dette Field,
Som eensomt høiner sig ved hendes Faders Tag, —
Nu tykkes mig — at jeg, hin stakkels Fisker lig,
Nedstyrter mig til Døden i en Havfrus Arm!
(Man hører Sang fra Kirken.)

Kiartan (glad).

Hvad lyder hist? Hvad stander der? En Kirke? Ha
Tilgiv mig, huldeste Christinde! Gudrun, du
Alt længst i Hiertet var, hvad seent først Kiartan blev.
En Kirke bygt hun har i min Fraværelse;
Der sidder hun og hører fromme Munkekor,
Med Bøn i Hiertet for sin Vens Tilbagekomst!

En lille Dreng kommer.

Kiartan.

Du liden Gut! siig mig, hvad skeer i Kirken der?

Drengen.

I Kirken? Der er Bryllupstads og Lystighed.

Kiartan.

En Bryllupsfest? Hvo vies der?

Drengen.

Veed du det ei?
Det Gudrun er som Bodli faaer til Ægtemand.
Der komme de med Lurers og med Trommers Klang,
Og gaae til Gaarden pyntede, smukt To og To.
Det maa jeg see! Slig Gammen har jeg aldrig havt.
(Han løber.)

Toget nærmer sig.

Kiartan
(fatter sig).

For silde, Kiartan? Nei, ved Gud, ret — ret tilpas!
Hvis du som Brudgom ved den Falskes Side gik,
Du kunde kalde det for silde, — redningsløs! —
(Spillemænd komme foran, Gudrun Haand i Haand med Bodli; en Række følger af deres Frænder.)

Kiartan
(bliver roligt staaende med Armene overkors og spærrer Toget Veien).

Gudrun (forfærdet).

Hvad seer jeg? Hellige Jomfru! Skuffer Øiet mig?

Kiartan (rolig).

Det træffer godt, at Kiartan er den første her,
Som Gudrun efter Vielsen lykønske kan.

Gudrun.

Du kommer —

Kiartan.

At lykønske dig!

Gudrun.

Fra Ingeborg!

Kiartan.

Som jeg forlod, og greb et luftigt Gisgletant!

Gudrun.

Trolovet ei med Ingeborg?

Kiartan.

Jeg loved dig
Min Tro, skiøndt ikke du med samme Løfte mig
Imødekom. Du har tilbørligt varskoet mig;
Og selv jeg maa tilskrive mig den billige Straf,
(Med et Blik paa Bodli.)
At her jeg overrendes af din Lykkes Hest!

Gudrun
(slaaer Hænderne sammen).

Trolovet ei med Ingeborg!
(Opbragt til Bodli.)
Det sagde du!

Bodli.

Jeg troede det!

Kiartan.

Og skyndte dig saa flux afsted
Til Nidingsværket, før du fik en bedre Tro.

Gudrun.

Forræder! Løgner!

Bodli.

Jeg har ei bedraget dig.
Det var et almeent Sagn, at Kiartan beiled til
Skiøn Ingeborg; som han sig giorde Møie med
At tækkes efter Evne.

Kiartan.

Jeg foragter dig
Saa dybt, at jeg nedlader mig til Forsvar ei. —

Ulykkelige Gudrun! du har selv beredt
Din Skiæbne dig, spilt Glæden for dit Fremtidsliv.
Gud hielpe dig! Min Lykke blev forspilt med din.
(Gaaer.)

Gudrun

(river Brudekrandsen af sit Hoved, sønderriver den, og raaber forbittret til Bodli).

Her sønderriver jeg den Krands, du satte mig
Om Issen, som din Brud! Sig Slanger vinde skal
Nu i min Lok; som hin Medusas — pynte mig!
Skiælv, Bodli, for den Hustru, du blev viet til!
Had, Avind, Hævn skal indenfor din Tærskel boe,
Hvor Skiændegiesten venter dig med skumle Blik.
Kun Nælde, Tidsel, Torn dit Huus omflætte skal!
Ei trives dine Marker meer, de tørres ud
Som Ørkensand; og Melk i Qvægets Yver vil
Du aldrig finde! Thi som Trold jeg sidder ved
Dit Arnested og maner alle Glæder bort,
Lykkalig ved din Angst og din Usalighed!

Fierde Handling.

En smuk stor Stue paa Hiardarholt, med Døre i Baggrunden og til begge Sider.

Olaf Paa. Hrefna.

Olaf.

Har jeg dog dig, min Hrefna? Kiartan misted jeg.

Hrefna.

Hvor kan du sige, Fader, at du misted ham?
Han boer hos os, forlader næsten Huset ei.
Han er saa blid!

Olaf.

Ak altfor blid! Hans Blidhed gaaer
Til Sygdom og til Afsind.

Hrefna.

Kald det ikke saa!
Han blev en Christen, han er døbt; deri maa du
Nu finde dig; den nye Tro udbreder sig:
Hveranden Christen og Hveranden Hedning er.
Jeg, kiære Fader, dyrker Guderne med dig;

Lad Kiartan, hvis han troer det bedre, bede til
Den hvide Christ!

Olaf.

For vidt gaaer din Taalmodighed.

Hrefna.

Og gik den ei saa vidt, hvad hialp min Utaalmod?

Olaf.

Der ligger Sandhed, Datter, i dit Eenfoldsord.

Hrefna.

Det giorde mig for Gudrun altid ondt, naar hun
Med altfor stor Spidsfindighed bedrog sig selv.

Olaf.

Men hvad for Qvinden alt er nok, det, Hrefna, kan
Ei Manden nøies med; thi Qvindens Guder er
Dog egenlig Forældre, Husbond; deres Hu
Bestemmer hendes Leveviis og Livets Tarv;
Men Manden røres i en større Virkekreds,
Hvor Tidens, Mængdens Retning og dens Tankesæt
Er Vinger eller Tømmer for hans Livsbedrift.
Blød Christendom har stækket Kiartan Vingerne;
Og Gudruns Trædskhed, lunefulde Vægelsind —

Hrefna.

Det er ei Trædskhed, hun har selv bedraget sig.

Olaf.

Med Gudrun holder du endnu, har hende kiær.

Hrefna.

Den eengang Kiære Hrefna slipper ei saa let.

Olaf.

Jeg selv betvang min Stolthed, min Omfindtlighed;
Og, som hin snilde Nial, i Uheldsdagene,

Der sluttet Fred, forsoned ofte Fænderne,
Forlig tilveiebragt jeg fik; nu leves der
I Ro paa begge Sider. Men ung Kiartans Ro
Er Gravens lig; i Skrifter han begraver sig.
Han faster som en Munk, har lært Latin, og snart
Han bygger vel et Kloster, før vi veed deraf.

Grefna.

Jeg frygter selv!

Olaf.

Og derfor tog jeg gierne mod
Forkyndelsen: at Gudrun med sin Ægtemand
Os gieste vil, som gode Venner, der har glemt
En Mislyd, der forstyrred gammel Enighed.

Grefna.

Ja det var velgiort!

Olaf.

Voveligt det vistnok var;
Men Munk maa Kiartan ikke vorde. Ei hans Siæl
Skal hærde sig endnu mod qvindlig Yndighed;
Nei, heller maa for Gudrun Gnist af gammel Ild
Af Asken vækkes, end hans Hierte ligne skal
En sodbrændt Steen paa et forstyrret Arnested.

Grefna.

Der kommer han.

Olaf

Lad mig alene lidt med ham!

Grefna.

Jeg vente vil paa Giæsterne, modtage dem.

(Gaaer ud af en Sidedør.)

Kiartan kommer ind ad Døren i Baggrunden, læsende i en Bog.

Olaf.

Min Søn! du læser altid som en Klostermunk.

Kiartan.

Hvad gior vi bedre vel, end læse, skrive nu?
Et Kloster er kun Island!

Olaf.

Nei, end dyrkes Thor!

Kiartan.

Desværre! Det er Afsind. Hedensk Kloster? Neen
Modsigelse. Steenkysten har os sammentrængt
Til Broderskab, — Betragtninger, Erindringer
Om hvad vi var, om hvad de stærke Fædre var,
Vi aldrig vorde. Vil vi slaaes i Cellerne,
I Sandhed, da vi ligne de Forrykte blot
I Daarehuset.

Olaf.

Ganske vist! Jeg hader selv
De smaae Skiærmydsler, som sig give Miner af
Forfædres Krige; disse Hyrders Overfald
Af Tylfter Mænd mod andre Tylfter; ofte fleer
Mod faa, kan ikke kaldes Krig.

Kiartan.

Jeg kalder dem
Mordoverfald.

Olaf.

Ja, deri har du ganske Ret!

Kiartan.

Men Uret i?

Olaf.

O megen Uret har du vist.
Du spørger mig, du, som forlod din Fædretro,
Om du har Uret?

Kiartan.

Tiden har sit Fremskridt giort,
Det maa vi følge, Fader!

Olaf.

Øieblikkets Krav!

Kiartan.

Nei tvertimod.

Olaf.

Der atter komme vil en Tid,
Hvor din Tid vrages; har da denne Fremtid Ret?

Kiartan.

Ei Aandens Rige følger gamle Fordoms Lov.

Olaf.

Og var der Aand i Oldtid ei?

Kiartan.

Jo, sandelig!
Men Barnet først maa ret udvikle Legemet,
Før moden Yngling føle kan: han har en Siæl;
Før moden Manddom fatter, at den har en Aand.

Olaf.

Heel megen Viisdom læres Fader nu af Søn.

Kiartan.

Hvad jeg min Fader skylder, lærte jeg først ret,
Da jeg blev Christen.

Olaf.

Vidste du det ikke før?

Kiartan.

Som Hedning ei; en god Natur har sagt mig det.

Olaf.

Saa følg Naturen og bliv unaturlig ei!

Kiartan.

Hvori bestaaer min Unatur?

Olaf.

I Sværmeri.
Hvi trækker du, en Ungersvend i bedste Kraft,
Tilbage dig fra Livet og fra Glæderne?

Kiartan.

Fordi mig Livets Glæder først har Ryggen vendt.
Dog ofte voxer Giften nær den Sundhedsrod,
Som læger. Jeg paa Skibet slutted Venskab med
Den fromme Broder Martin; han omvendte mig;
Han lærte mig den sande Tro, det hellige Sprog,
Hvori snart hele Jorden skal sig selv forstaae.
Thi Tvedragt er blot Tidsel af Uvidenhed;
Men snart vil Romersproget og den christne Tro
Forene Jordens Børn i høi Samdrægtighed.

Olaf.

O hvilken Udsigt! naar først Alt er lige fladt,
Hvert Bierg er sløiset og hver Kløft opfyldt med Gruus;
Og Menneskene ligne sig fra Nord til Syd,
Som Myrer. Fluer, Gedehamse, Kiøer og Faar!
Men Thor skee Tak, som hærded min Eensidighed.
Ei Bølge vil jeg sluges op af Bølgerne;
Som Klippe fast jeg stander, møder bløden Skum.
Ei Verden atter vorde skal Ginnungagap,

Hvori kun Afgrund findes, ikke mindste Straa:
Vor Nutids Ungdom løber løbsk, den steiler frem; —
Men ældre Ryttere holder kraftigt Tømmen stram;
Saa sagtnes Gangren nok og gaaer i Trav igien.

Kiartan.

Tænk ei, at ægte Christendom er nidingsfeig!
Den seirer over Hedenskabet i hvert Land,
Ei med Formaning, Lærdom blot; med Sværd og Mod,
Til Rædsel for Forstokkelsen. Og, sandelig,
Den Ungdomskraft, jeg føler i mit Hierte slaae,
Skal ikke mattes i et kiælent Munkeliv.
Til Hedningerne gaaer jeg; dvæler ikke her,
Hvor Alle snart for Magten Nakken bøie vil,
Og tvungne Knæe for Korset; nei, til Venderne
Jeg drager, til et mere vildt, blodtørstigt Folk,
Og prækер, som Ansgarius for Sveerne,
Som Bonifaz for Friserne; lyksalig, hvis
For Jesu Skyld jeg finder salig Martyrdød.

(Gaaer.)

Olaf Paa (alene).

Saaledes har, paa Lidet nær, jeg Alting tabt!
Han var mit Haab, min Stolthed. Denne Sieleſot
Udbreder sig som Pest, bort svinde Guderne
I Taager; knap Indbildningskraften holder dem.
Mig tykkes, jeg er selv ei saa besiælet meer,
Thi Soten smitter; dog skal Valhals Aser steds
I Olafs Haller finde værdigt Tilflugtssted.

En Huuskarl kommer.

Et Skib, som kom fra Miklagard, hiembringer dig,
Hvad du har langtid ønsket, Husbond!

Olaf.

Hvad, min Søn?

Huuskarlen.

Et Odinsbilled!

Olaf.

Værket af den græske Kunst?

Huuskarlen.

Jeg troer det, Herre!
(Raaber ud af Døren.)
Bringer Skamlen med herind,
Som det kan staae paa.
(Andre Trælle indbringe en tilhyllet Buste, med en høi Skammel, hvorpaa de sætte Busten og gaae.)

Huuskarlen.

Husbond! her er Billedet.
Skal jeg borttage Linene?

Olaf.

Nei, Leif! bi lidt!
Gak ogsaa du! Jeg skal nok selv afsløre det.
(Trællen gaaer.)

Olaf
(forventningsfuld).

Et Billed af den græske Kunst! Han loved mig
Det, Asmund, da han reiste did; — af Jupiter!
Saaledes kaldes Odin der. Mig hiertet slaaer
Af sær Forventning; — thi man siger, Grækers Kunst
Skal overgaae, hvad Nogen forestiller sig
Om Skiønhed og Fuldkommenhed. — Jeg længes stærkt,
Vil dømme selv, om ikke Rygtet overdrev.
(Han tager Indhyllingen af, man seer det bekiendte skiønne Jupitershoved.)

Olaf
(staaer længe taus henrykt og betragter det).

Til Sligt man aldrig Mage saae. Det Billedværk?
Ha hvilket Ansigt! Det er Asaodin selv,

Som høit fra Hlidskialf skuer paa Bedrifterne.
Hvor muntert kongeligt han bøier Panden ned!
Med Ynglingslokker, med en Oldings tykke Skiæg;
Med Øine, — styrkte beggeto i Mimers Brønd,
Til Viisdom og til Elskov. Naar Gunløde seer
Dig, Odin, maa hun elske dig!

(Besøler Billedet.)

Dog Marmelsteen!

(Stirrer længe derpaa og ryster paa Hovedet.)

Sig Asaodin hævner paa min Indbildskhed:
Som jeg ydmyged Kiartan, han ydmyger mig.
Ei prøver jeg forgieves Værk fra denne Stund!
Forsvinde Fædreguderne nu fra vor Øe, —
Min svage Haand kan ei tilbage drage dem.

(Han grunder nogle Øieblik, derpaa siger han:)

Hvor gierne griber Haabet Sæbeboblen dog!
Hvor villigt tvivler Hiertet om Sorgvarslerne;
Men Lykkens Glimt — dem stole vi som Stierner paa. —
Den skiæggede Bragi for mig med sin Harpe stod,
Da jeg paa Bænken fandt min vante Middagsro.
Først sang han mørke Sørgevad om Kiartans Død;
Saa trøsted han mig i en festlig Glædesang:
At vist en Ætling af min Rod i Fremtidsaar
Den Kunst skal øve mesterligt, som svigter mig.
Jeg kan ei troe paa Kiartans Død; en Feighed det
Mig tykkes, angst at skiælve for den tomme Drøm;
Men Bragis Løfter — Ætlingen i Fremtidsaar, —
Dertil har jeg langt større Lyst at fæste Lid.

(Betænker sig.)

Thorleif? — Mig tykkes, det var ikke ganske saa;
Skiøndt meget nær, — i Drømmens Navn var ogsaa
Thor.

(Glad, idet han pludselig husker det igien.)

Thorvald! Ja, Bragi! det var ham, du nævnte mig!

(Han gaaer. Trællene kommer ind og borttage Billedet.)

Kiartan aabner Døren.

Gik han? Man pleier ellers efter Middag mig
At unde denne svale Hal til Læsested.
(Gaaer ud igien.)

Gudrun og **Hrefna** snige sig ind af den modsatte Dør, hvor Kiartan gik ud.

Hrefna.

Der var han! kommer vist igien tilbage strax
Og læser i den store Bog af Faareskind.

Gudrun.

Indliste maa jeg mig til ham paa sagte Fod;
Thi seer han mig, da skynder han sig bort igien.

Hrefna.

Ja, tal nu venligt med ham og forsvar dig godt!
Saa kommer jeg og viser dig Foræringen.

Kiartan aabner Døren; de smutte bort igien, han kommer med en Foliant, tager et lille Bord frem og sætter sig i Forgrunden af Skuepladsen.

Kiartan.

Mig huer den Legende fast af alle meest,
Om Kogleriet, som i Fieldets Hule traf
Den hellige Antonius. At ei han sig
Om Slanger brød, om Basilisker, Flaggermuus, —
Sligt Giøgleri foragtes kan; men dengang sig
Den Onde viste som en ung og deilig Viv,
Da først begyndte Fristelsen!

Gudrun kommer og lister sig hen bag ved hans Stol.

Kiartan
(læser, men standser snart igien).

Hun staaer for mig,
Forstyrrer mig i hvad jeg giør. Og selve paa

Hvert gustent Blad af dette gamle Pergament
Jeg seer et Aftryk af den skionne, hvide Haand.
(Gudrun strækker sin Arm ud over hans Skulder og lægger sin Haand paa Bogbladet.)

Kiartan
(springer forfærdet op og raaber).

Apage, Satanas!

Gudrun (leer).

Du maner Djevlen bort?
Du læse kan Latin? Det har jeg ogsaa lært;
Og er der i Legenden noget Vanskeligt,
Saa skal jeg gierne hielpe dig.

Kiartan
(som har fattet sig).

Du kiender den?

Gudrun.

Troer du, jeg kiender ikke min Antonius?

Kiartan.

Du os besøger, Gudrun?

Gudrun.

Det gaaer mig, som dig,
Jeg stræber ærligt, men jeg kan ei glemme dig.

Kiartan.

Du sniger dig med List i min Fortrolighed?
Du lytter efter, hvad jeg taler med mig selv?

Gudrun.

Det er den bedste Viis at høre Sandhed paa.
Nu veed jeg vist, du lyver ei.

Kiartan.

Jeg lyver dog!
Min Sandselighed taled, ei mit bedre Jeg.
Min Daarlighed er Diævlen, som jeg kæmper med.
Og jeg skal overvinde den. Forlad mig blot!

Gudrun.

Jeg dig forlade? Ja! naar jeg endnu engang
Har talt fornuftigt med dig, og det kommen er
Til en Forklaring mellem os. Thi skilles ad
Som dumme Folk, i Hidsighed og Lidenskab,
Ei huer mig; og det behager Himlen ei.

Kiartan.

Dum kalder du min Vrede?

Gudrun.

Nei; thi hvad der end
Kan siges om os, ingen af os beggeto
Vil selv Bagvaskelsen og Løgn vel kalde dum.
Du havde Grund til Vreden; jeg indbildte mig
At have større Grund, og stormed meer end du.

Kiartan.

Ja, Gudrun! jeg har smagt din Handlings bittre Frugt.

Gudrun.

Jeg nød af denne giftige Frugt vel meer end du.
Det var af Hevn! Jeg troede mig forladt af dig,
Og styrted blindt og vildt mig i Fordærvelsen.
Nu kiender jeg din Uskyld, derfor kommer jeg,
Udsætter mig for din Foragt og finder mig
Med Taalmod i, at Døren du har viist din Giæst.
Men jeg har syndet mod dig og fornærmet dig,
Dig, Kiartan! med den rene Siæl, som elskte mig, —
Og derfor staaer jeg, som bodfærdig Pilegrim;

Gisr Valfart til min døde Lykkes hellige Grav,
Nedbøiet, kysſende den Haand, ſom mig forſkiød.
(Hun kysſer hans Haand.)

Kiartan
(omfavner hende).

Ak Gudrun!

Gudrun

Jeg Lykſalige! Kiartan elſker mig.

Kiartan
(river ſig los).

Nei, Ulykſalige! ſelv du ſprængte Haabets Bro.

Gudrun.

Jeg bygger een igien! I en fornuftig Hær
Maae Tømmermænd med Øxer følge Kæmperne;
Hvad Fienden ſprængte, ſammenføies let igien.

Kiartan.

Umuligt, Gudrun! du har ſkilt os evigt ad.

Gudrun.

Fra Bodli vil jeg ſkilles, fra den falſke Mand.

Kiartan.

Ei ganſke falſk! Sandſynligheden —

Gudrun.

Vel forſvart!
Ei ganſke falſk, — der har du Ret; thi, Kiartan, naar
Var Bodli noget ganſke? Gid med Liv og Sicel
Han var en Niding, — at jeg kunde hade ham;
Men denne Halvhed gisr ham reent utaalelig
For Den, ſom lever med ham. — Ikke ganſke dum?
O nei! han laaner Tanker af den Tænkende.
Ei ganſke ſtyg — med taalelige Hverdagstræk;

Ei ganske feig; — han stundom Øxen bruge kan;
Ei ganske lumsk; — han fulgte dig som Speiderven;
Ei ganske kold; — han elsker mig til Ækkelhed.
Og slig en Mand skal Gudrun ganske være tro?

Kiartan.

Hvad vil du?

Gudrun.

Skilles fra ham, jeg vil ægte dig!

Kiartan.

Nei aldrig, Gudrun! Husk, du er Christinde selv,
En Christen jeg. Som Hedninger — det tilladt var;
Men selv for Hedning var en slig Skilsmisse Skam;
For Christne —

Gudrun.

Nu, hvad er den da?

Kiartan.

En blodig Synd!

Gudrun.

Man mærker, du er nybagt Christen, Kiartan! du
Har altfor om Samvittighed.

Kiartan.

Jeg frygter for,
Du har slet ingen.

Gudrun.

Kiartan! hvad jeg skyldte dig,
Det følte min Samvittighed; Erkiendelsen
Af denne Gield har giort min haarde Stolthed blød.

Kiartan.

Hvad vil du, Gudrun?

Gudrun.

Kort og godt: os Bodli har
Fornærmet, — dig og mig, — med listig Underfund;
Du skylder ham ei Pligt; og Troen, tænker jeg,
Har endnu ei med altfor spag Qvindagtighed
Et Manddrab giort saa hedenskvedersthggeligt,
At Ingen længer vover det. — Paa Den her
Vel drives megen Daarskab; een og anden Skik,
Skiøndt taabelig i Grunden, kommer dog tilpas.
Paa Fastland strider Hær mod Hær; da spørger man
Om Tallet ei; den Stærke slaaer den Svagere;
Her, hvor det Store med det Smaa man eftergiør,
Her fører ogsaa Gaardmand kiæk mod Gaardmand Krig;
De mødes ofte ti mod een; — og naar kun først
De undsagt har hinanden, hver er varet først,
Saa maa den Dræbte tage, hvad der fulgte paa,
Og Seierherren klarer sig med Pengebod.

Kiartan.

Og saadan skal jeg fælde Bodli?

Gudrun.

Kiartan, ja!
Til Tvekamp med ham altfor god og altfor stærk.
Han svigted dog Udfordringen; han fik den alt,
Da du i Frænders Paahør dybt foragted ham.

Kiartan.

Er du en Christen?

Gudrun.

Offre kan i Kirken vi
Til Helg'ne siden, til den hellige Jomfru selv.

Kiartan.

Du ligner Skyen, Gudrun! Skiøn i Fraſtand, Guld
Og roſenfarvet; men neddalet favner du
Den Vandrende med graaligkolde Taagedunſt.

Gudrun.

Var det din Elſkovs Afſkedsord?

Kiartan.

Tag dens Farvel!
Det var den første Dom af klar Beſindighed.

Gudrun.

Den lærte du vel af den fromme Helgen der?
For ham du ſværmer nu; han løſte Gudrun af.

Kiartan.

Spot kun! Jeg veed, Spot er dit Hiertes ſande Sprog.

Gudrun.

O du, ſom veed ſaameget, veed du ogſaa vel,
At ingen bedre Giødning nærer Hadets Frugt,
End en begravet og forraadnet Kiærlighed?

Hrefna kommer med Sløret.

Forſonede? — Nu, kiære Børn! det glæder mig.
Her, Gudrun, bringer Hrefna dig det ſkiønne Slør,
Som Kiartan fik af Ingeborg. Han gav mig det
Din Bryllupsdag, da han fortørnet var paa dig;
Men nu, da gammelt Venſkab faaer ſin gamle Ret, —
Nu Søſteren, med Broderens Tilladelſe,
Til Den forærer Sløret, hvem det var beſtemt.
„Giv Gudrun Sløret!" ſaa var Kongedatterens Ord;
Det lydes bør; — der har du Sløret!

Kiartan
(holder hende tilbage).

Hrefna, nei,
Saa var ei Ordet, saa var ikke Meningen:
„Giv Bruden Sløret!" saa var Kongedatterens Ord.
End ei forsvandt al Mulighed om Fremtidsheld;
Og komme vil maaskee endnu den Glædesdag,
Da Kiartan, med sin Søster hist i Norges Land,
Kan bringe Bruden Sløret.

Gudrun.

Men dit Gieldsbeviis
Til *første* Kiærest, Kiartan! maa dog klares først.
(Hun snapper Sløret fra Hrefna, sønderriver det og kaster det for Kiartans Fødder.)
See saa! „Til Tak betalt!" betyder Riften der.

Kiartan.

Din Ondskab rangler, Slange! den bortjager os.
Kom, Hrefna, Søster! hun foragter ogsaa dig.
Lad hende hade! Kiartan sukker ikke meer
For *Aanden uden Siæl*; — thi du har ingen Siæl,
Du høitbegavede Qvinde! — Hiertet mangler dig;
Og derfor som en prægtig Giftblomst, Bolmesnog,
Uagtet al din Skiønhed maa dig Livet flye.
(Han griber Hrefnas Haand og drager hende bort med sig.)

Bodli stikker Hovedet ind ad den anden Dør.

Hvad? Tvedragt alt igien?

(Kommer ind.)

Gudrun
(med tilsyneladende Rolighed).

Paa Kiartans gamle Viis:
Med Hov'det skiørt, han bruser ved hver Leilighed,
Som Skum paa Vand i Blæsten.

Bodli.

Hvorfor støier han?

Gudrun.

Det spørger du? Du gav ham just Anledning ei
Til rolig Gammen.

Bodli.

Er der ikke stiftet Fred?

Gudrun.

Af Faderen og Hrefna

Bodli.

Budt vi blev til Giæst!

Gudrun.

Af Faderen og Hrefna.

Bodli.

Glemt for evig reent
Al Tvedragt skulde være.

Gudrun.

Ja, saa blev der sagt
Af Faderen og Hrefna.

Bodli.

Kiartan?

Gudrun (leer).

Som en Munk
Mig maned ned til Diævlen!

Bodli.

Vel han meente mig?

Gudrun.

Du bilder dig for meget ind. Ret oversat:
Jeg Diævlen var, som han til Helved sendte ned.

Bodli.

Du spøger!

Gudrun.

Katten leger lidt med Musen først.

Bodli.

Dit Die har igien det fæle, skumle Blik,
Som mig forfærder.

Gudrun.

Du forfærdes altfor let.
Hvis jeg herefterdags som Mand skal agte dig,
Maa du dig vænne til at døie Qvindeblik.

Bodli.

Hvad vil du? Hvorfor skuler du?

Gudrun.

Kiartan maa døe!

Bodli.

Døe? Hvorfor døe? Med Guld vil vi forsone ham.

Gudrun.

Nei, Guld paa ham ei bider, vi maae bruge Staal.

Bodli.

Hvi maa han døe?

Gudrun.

Han blodigt har fornærmet mig.

Bodli.

Hvad har han sagt?

Gudrun.

Dig ogsaa!

Bodli.

Jeg tilgiver ham!

Gudrun.

Saa vorder du min Hu saa høist forhadt som han,
Og pønse maa jeg paa din egen Undergang.

Bodli.

Afsindig gior du mig tilsidst. Jeg holder det
Ei længer ud; og havde jeg det forud vidst —

Gudrun.

Hvad saa?

Bodli.

Du veed, jeg sidder i dit Fangenæt
Saa dybt indviklet, at der ei er Mulighed
Til Flugt og Redning; — selv kun kan du redde mig.
Foragt du siden Brylluppsdagen viste mig;
Og skiondt dig nær — din Mand — jeg lever skilt fra dig,
Som før jeg beiled.

Gudrun.

Kun det kommer an paa dig,
Saa er jeg din.

Bodli.

Hvad?

Gudrun.

Dræb min gamle Kiærlighed!

Bodli
(efter en kort Betænkning).

Jeg gior det ikke gierne; men — hvis du det vil —
Jeg skylder Kiartan Intet!

Gudrun.

Intet? Tvertimod,
Du skylder ham en Blodhævn for en dyb Foragt!

For Niding han udskieldte dig i Frænders Kreds.
Med Ord, med Bøder — har han giort det godt igien?

Bodli.

Velan, jeg vil undsige ham!

Gudrun.

Behøves ei!
Mig tykkes Hævnen kraftigt nok er udtalt her.
Til Hest strax, uden Afsked!

Bodli.

Kiartan, jeg dig flyer,
For, paa en Omvei, snart igien at møde dig.
(Gaaer.)

Gudrun (ene).

Ja — Hunden løbe kan i mange Svingninger,
Mens Manden gaaer sit jevne Skridt. — Det, Kiartan, er
Din egen Skyld; min Hund jeg pudse maa paa dig.
(Tager Sløret op.)
Det sønderrevne Slør er mig et Seierstegn:
Mit Mod det styrke, ægge mig min Hævn til Jil!
(I en blødere Tone.)
Men — er han død, — begraves Sløret skal med ham;
Skiøndt ikke selv i Kisten jeg det lægge vil;
Thi smile kunde muligt da det blege Liig,
Og gammel Ømhed, som en Skindød, vaagne der,
Før vi fik Graven lukket — og med Blomster strøet!
(Hun gaaer.)

Femte Handling.

Stue paa Bodlis Gaard.

Bodli, bevæbnet med Hielm, Sværd, Spyd og Skiold.
Gudrun sidder og spinder.

Bodli.

Nu er jeg færdig.

Gudrun
(ganske rolig).

Færdig alt? — Ja, sandelig!
Heel drabelig seer Bodli ud, med Hielm og Spyd.
Jeg aldrig havde troet, du tog saa godt dig ud
I Vaabenklæder. Olaf Paa bør skiære dig
I Træ, og male dig med Sønnens eget Blod,
Naar du har myrdet Kiartan.

Bodli.

Hvad jeg gior, gior jeg
For din Skyld, Gudrun!

Gudrun
(spinder rolig fort).

Lad det heller være da!

Bodli.

Nei! nu det kommen er saa vidt, nu maa det skee.
Han uden Orlov træder paa min Eiendom.
Med otte Trælle møder jeg vor Helt idag.

Gudrun.

Lad ind dem komme! Jeg, som deres Madmoe'r, maa
Dog ogsaa til Bedriften først formane dem.

(Bodli henter de otte bevæbnede Trælle.)

Gudrun

(staaer op og nikker til dem).

Hvad Bodli, Børn, har sagt Jer, var naturligviis
Hans Spøg; han vilde prøve Trællelydighed.
En Træl maa lystre; Herren tænke maa for ham.
I indsee selv, — er Eders Skarpsind end ei stor, —
At slig en Daad uværdig var en Dannemand.
Ung Kiartan drager i Besøg vor Gaard forbi,
Fulgt af en Munk; hvis Bodli nu, selv Niende,
Ham overfaldt og vog, — det blev en evig Skam!

Den ældste Træl.

Som Fiender de forlod hinanden sidstegang;
Kiartan fornærmet Husbond har med Ugvemsord,
Og Bøder ei betalt derfor; han vover sig
Paa Bodlis Grund, og uden Leide! Ny Foragt,
Som Bodli hævner, med en udsøgt Karleflok.

Gudrun.

Ja, saadan tænke mange Folk paa Den her,
Det har vi ogsaa tænkt, men os betænkt igien.
Nedlægger Eders Vaaben, henter Eders Leer!
Det sømmer Trælle sig, at meie Korn paa Mark;
Men ei at myrde Folk, der gaae vor Gaard forbi,
Og stole paa vor Gieſtfrihed.

(Trællene see paa Bodli, han giver dem et Vink, de gaae.)

Bodli.

Dit Væsen er
Og vorder steds en uforklarlig Gaade mig.
Du vil beherske Mænd, og mærker ei, at du
Beherskes selv af latterligste Vægelsind?

Gudrun.

Der er en Ondskab stundom i mit Sind, som dog
Ei fæster Rod; den avles af et hidsigt Blod:
Er Vreden kiølt, min Ondskab kiøles ligerviis,
Som giftig Orm, der døer, hvor Solen brænder ei.
Da Kiartan nylig havde stygt fornærmet mig,
Mig tyktes: Kiartan maatte døe; men alt som Dag
Og Nat gaae mellem Forsæt og Fuldbyrdelse,
Nu tykkes mig — og, Bodli, altid meer og meer:
Kiartan maa leve!

Bodli (sagte).

Vist nok! thi du elsker ham;
Forbittrelsen var en formummet Kiærlighed;
Men det skal ende!

Gudrun.

Lad da dette Forsæt flye, —
Viis dig din Stamme værdig! Komme vil den Dag,
Da Gudrun faaer dig kiær; men hav Taalmodighed,
Til Tiden overlad, hvad kun er Tidens Værk.
Min Godhed for dig, Bodli, langsomt modnes vil,
Som Frugten i et Sommerliv; men riv den glubsk
For tidligt ei af Qvisten! Det blev bitter Frugt.
Fra Kiartan skiller Skiæbne mig og Sindelag.

(Rækker ham Haanden.)

Lov mig, du ei vil myrde ham!

Bodli

(tager den).

Jeg lover det!

Gudrun (venlig).

Vind først mit Sind, saa vinder du mit Hjerte med!

(Gaaer.)

Bodli (ene).

Selsomt at vinde, hvad der alt er lovlig Mit.
Dit Sind? Saa vil jeg ogsaa gribe Skum paa Vand.
Dog nei, desværre, Sindet er ei længer Skum,
Naar Talen gielder Kiartan. — Overfalde ham
Og dræbe ham — jeg ikke vil; det var ei mit,
Men hendes eget Anslag; — hun forførte mig.
Men kiæmpe med dig, stolte Fiende! som en Mand,
Det vil jeg; jeg vil æske dig til Enekamp
Paa Liv og Død; thi mens du lever, veed jeg vist,
At Gudruns Hjerte slaaer for dig; hun slukker ei
Med hele Læs af Hadets Aske Freias Gnist.

(Han gaaer.)

Gudrun kommer ind ad en anden Dør med **en Pige**.

Gudrun.

Du veed da vist, Cornelia sig skyndte did,
Hvor Kiartan ventes?

Pigen.

Ganske vist hun træffer ham.

Gudrun (sagte).

Og varer ham! — Jeg haaber, det behøves ei;
Men sikkert er dog bedre.

Pigen.

Gudrun, har Du hørt
Den store Nyhed?

Gudrun.

Hvilken?

Pigen.

At et prægtigt Skib
Fra Norge kommet, som til Irland agter sig,
Af Stormen drevet til vor Ø, — er løbet fast,
Saa lykkeligt imellem tvende blinde Skiær,
At udentvivl, naar Ebben er forbi, det gior
Sig flot og seiler bort igien.

Gudrun.

Fra Norge?

Pigen.

Ja!
Fra Nidaros. Og dersom man kan Rygtet troe,
Er der en saare fornem Qvinde med ombord.

Gudrun.

Og hun er strandet paa vor Ø? Hvor langt herfra?

Pigen.

Vel knap en halv Miils Vei herfra, ved Thorleifs Gaard.

Gudrun.

Særdeles heldigt, Gunvar! Vi vil ogsaa did.
Vi stakkels Øfolk see jo næsten ingenting!
Et saadant Syn er Morskab for det halve Liv.

Pigen.

Vil du ei have Bodli med?

Gudrun.

Behøves ei!
Paa Marken høster han, han har Forretninger.
Han er ei Ven af Thorleif; — jeg vil mægle Fred.
Det er en deilig Dag; det bli'er ei mørkt inat.

(Tager en Bue med Pilekogger af Væggen.)

Min Bue blot jeg tager med; og Koggeret
Mig hænger let om Skuldren. Hent mig Sløret der
I Sovekamret.

(Pigen bringer hende Ingeborgs Slør, hun tager det paa.)

Det er atter sammensyet.
Mod Blæsten det mig Ansigtet forsvare skal.

(Slaaer det tilside.)

See saa! Nu er vi væbnede til Fuglejagt.

Pigen.

Til Fuglejagt?

Gudrun.

Ja! møder os en næsviis Fugl,
Hvi skulde vi ei skyde den?

Pigen.

Du træffer godt!

Gudrun.

Ei altid! Haanden ryster i den sidste Tid.

Pigen (leer).

Det er dog ei af Alderdom.

Gudrun.

Nei, Gunvar! men
Naar Blodet bruser, ryster Ungdom ofte meer.

(De gaae.)

Et snevert Sted imellem Fieldene.

Kiartan. Broder Martin, i Reiseklæder.

Kiartan.

Her er saa stenet. Trællen leder Hestene
Hinsides Dysen. Lad os dog paa denne Blok
Lidt hvile først. Mit Hierte føler Trang til dig
At takke, fromme Mand, du Læge for min Siæl!
For al den Godhed du har viist og viser mig.

Broder Martin.

Jeg gjør kun, Kiartan, hvad der er mit Hierte kiært.
Troer du, det for en stakkels Munk ei var et Held,
At træffe dig, en høit begavet Ungersvend,
Fiernt, i et vildt, barbarisk Land?

Kiartan.

Barbarisk ei!
Du kiender Landet ei. Den Aandens Modenhed,
Som Hedenskabet mægter, du beundrer dog
Hos Græker og hos Romer? Jeg forsikker dig,
Den mangler ikke Nordens bedste Hedninger.
Du Skialde finde vil og Sagaskrivere,
Som høit du agter, kiender du først Sproget ret.

Martin.

Jeg kiender det ret godt; thi jeg er født en Dansk.
I fremmed Kloster man opdrog mig paa Latin;
Det Hiemlige mig fremmed blev; jeg lærer det
Vel snart igien.

Kiartan.

Og kan saameget lettere
Da virke paa den Aand, du er beslægtet med.
Du er ei Munk, som mange; hvis jeg havde vendt

Til andre Munke mig, betroet mit Forsæt dem,
At ville gaae som Marthyr ud blandt Hedninger
I vilden Ork; — de havde signet, styrket mig
Til dette Forsæt. Martin! du beviste mig,
At denne Fromhed af en ureen Kilde sprang:
Det var fortørnet Elskov! Du beviste mig,
At Hæftigheden mod min Fader ikke var
En hellig Iver, men blot Ungdoms Hidsighed.
Du mindte mig om Herrens Bud: Din Fader ær!
At det kan gaae dig vel paa Jorden. — Stakkels Mand! —
Tilgiv mig, raske Fader! at jeg stakler dig;
Men Slag paa Slag dit Hierte traf; din Hesna kun
Blev tro, hun fulgte med dig til en Giesteven;
Dit eget Huus du flyede fra din vrede Søn.
Men Kiartan kommer, — ei som den forlorne Søn! —

Cornelia kommer.

Guds Fred, I Fremmede! Jeg en Christen er, som I.

Kiartan.

Jeg kiender denne Qvinde!

Cornelia.

Hid fra Gudrun sendt,
At vare dig!

Kiartan.

At vare mig? Hvorfor?

Cornelia.

Du slaaer
Dig her til Ro, og veed ei, at det Field, hvorpaa
Du stander, hører Bodli til.

Kiartan.

Jeg veed det nok;
Jeg voved denne Gienvei; Veien rundtomkring
Var mig for lang.

Cornelia.

Men Veien til din Undergang
Her kunde vorde let for kort.

Kiartan.

Du truer mig?

Cornelia.

Vogt dig for Bodli, Kiartan! thi han hævner sig
Maaskee, før du formoder det. Dig følger blot
En Træl, — en Munk!

Kiartan.

Ærbødig tal om christne Præst!

Cornelia.

I Kirken og for Altret høit jeg agter ham;
Men overfaldet ei af Ni bevæbnede.

Kiartan.

Er Bodli slig en Niding?

Cornelia.

Muligt har han sig
Betænkt igien; men muligt driver Hævnen ham.
„Skynd dig afsted!“ det bød mig Gudrun sige dig.

Kiartan.

Jeg takker hende; seer at gammelt Venskab dog
Ei ganske ruster.

Cornelia.

Kald det heller Kiærlighed!
Der er ei meget løiet i.

Kiartan.

En Andens Viv —

Cornelia.

Kan Vielsen ei reent forandre Hiertet paa.
(Forskrækket.)
Der kommer Bodli! Ak for silde vartes du!
Red dig paa Flugten, Kiartan! Fly til Klosterne!
(Iler bort.)

Kiartan.

For Bodli flygte? Heller lide bratte Død.
Træd Du tilbage, fromme Mand!

Broder Martin
(drager sit Sværd).

Jeg har et Sværd
Som du, og Leif har eet som jeg.

Kiartan.

Tre kun mod Ni.

Bodli kommer bevæbnet.

Frygt ei! Jeg kommer Een mod Een.

Kiartan.

Hvem gielder det?

Bodli.

Til Tvekamp ud jeg æsker dig, du stolte Svend!
Som alt fra Barnsbeen var en Torn i Diet mig.

Kiartan.

Sin Torn berøvet, seer ei Diet skarpere.

Bodli.

Som med dit falske Glimmer overstraalte mig.

Kiartan.

Slet Glimmer ſtraaler; aldrig jeg beſtraalte dig!

Bodli.

Som mødte mine Tanker med Modſigelſer,
Min Følelſe med kold Foragt.

Kiartan.

Ei nær ſaa kold
Som Følelſen, og ſkiæve ſteds var Tankerne.

Bodli.

Som røved mig min bedſte Skat, min Elſktes Hu!
Kun Gudrun blev af Kiærlighed til dig min Viv.

Kiartan.

Maaſkee af Had til dig hun vorder min igien.

Bodli.

Men ei ſom Jette gaaer jeg meer i Gefions Aag.

Kiartan.

For Plougen? Bodli, det var dog dit rette Sted.

Bodli.

Du haaner Den, ſom æſker dig til ærlig Kamp?

Kiartan.

Jeg blander kun hans Pralerſkum med Spottens Vand.

Bodli
(drager ſit Sværd).

Nu ſtrax til Tvekamp!

Kiartan.

Gierne! men dog ikke her.
Du er jo Chriſten, agt da denne fromme Mand,
Og følg mig hen i Klippens Krog! Hans Øie ſkal
Beſmittes ei af Fiendernes udgydte Blod.

Men falder een af os, som høist sandsynligt er,
Han bede vil til Himlen for den Faldnes Siæl.
(Kiartan og Bodli gaae.)

Leif kommer bevæbnet og siger til Broder Martin:

Lad os nu overfalde Bodli! Kom, Herr Munk!
Stor Ret vi har dertil.

Martin
(holder ham tilbage).

Nei, Leif! du bliver her.

Leif.

Vist Kiartan seirer; dog — det er ei ganske vist.

Martin.

Hvis det var vist, begik din Husbond her et Mord.

Leif.

Det er just det, han vil; han Kiartan myrde vil.

Martin.

Nei, dræbe!

Leif

Dræbe, myrde, kommer ud paa Eet.

Martin.

Ei ganske, Leif!

Leif.

Og hvilken Forskiel er der da?

Martin.

Til Sædelære her er ikke Tid og Sted.

Leif.

Slip, siger jeg!

Martin.

Nei, sandelig, jeg slipper ei.

Leif.

Troer du, at du kan holde mig?

Martin.

Jeg veed det vist.

Leif.

Saa store Kræfter jeg tiltroede Munken ei!

Martin.

En Munk, som christner Hedninger, maa være stærk.

Leif.

Der er min Husbond.

Kiartan kommer.

Martin! Jeg har fældet ham.
Min Plageaand ei plager meer. — Nu er hun fri! —
Hun elsker mig, det sagde mig Cornelia.
Jeg føler, Haabet, Glæden vender efter kort
Fraværelse tilbage til min unge Barm.
Først til min Fader, til min Faders Giesteven!
Lad hende finde her sin Mand, begrave ham,
Og græde for ham, hvis hun vil, en stakket Tid.
Snart er hun trøstet; Sielemesser synge da
For Bodlis Ro skal Præsterne; men Kiartan selv
Skal gribe Lykkens Sæbeboble, fastne den
Til Kugle, hvorpaa Lykken staaer og snubler ei.

(De gaae.)

En Hal paa Thorleifs Gaard.

Hrefna. En Tærne.

Hrefna.

Har Kongedatteren klædt sig om?

Tærnen.

Ja, Jomfru! hun
Er færdig alt.

Hrefna.

Og bragte du den varme Drik?

Tærnen.

Den har hun nydt.

Hrefna.

Befinder hun sig vel?

Tærnen.

Heel vel!

Hrefna.

Og veed hun, hvor hun er?

Tærnen.

Ja vist! i Thorleifs Gaard.

Hrefna.

I Thorleifs Gaard? Den kiender hun ei noget til.
Hun troer i mig at see Værtinden, Husets Viv;
Jeg — selv en Giæst, der ei kan Omsorg drage for
Den Fremmede, saa godt som det sig hør og bør.
Mon Thorleif og min Fader komme snart igien?

Tærnen.

De reed langt ud til Markerne, til Sæterne.

Hrefna.

Og tomt imens staaer Enkemandens store Huus,
Og Hrefna skal, —

(Sagte.)

Men det er Himlens Styrelse,
Som sammenbringer Ingeborg og Kiartan her.

Tærnen.

Der kommer hun!

(Gaaer.)

Ingeborg venlig.

Jeg takker for din Gjæstfrihed!

Hrefna.

Mig skyldes ingen Tak, jeg selv er Husets Gjæst.

Ingeborg.

Jeg veed det; men dog takker jeg. Veninden tog
Sig venligt her af Huset i Værtindens Sted.

Hrefna.

Du kiender mig?

Ingeborg.

Ja! — jeg formoder hvem du er.
(Opdager Ringen paa hendes Finger.)
Og nu — nu veed jeg det!

Hrefna.

Du veed det?

Ingeborg
(peger paa Ringen).

Denne Ring
I Norge tidt jeg saae, men paa en anden Haand.

Hrefna.

Ja — Kiartan gav mig den ved sin Tilbagekomst.

Ingeborg

(tager begge hendes Hænder og betragter hende venligt).

Det glæder mig at see dit Ansigt, — det er godt!
Jeg tilstaaer, jeg var bange for at træffe dig;
Og, meer end Stormen, som paa Grund vor Snekke slog,
Den Tidende mig trued: jeg paa Island var,
Og at i første Huus, som jeg betraadte der,
Mig Olaf Paa — med sine Børn — imøde kom.

Hrefna.

Dog, Kongedatter, du maaskee bedrager dig.
Du troer i mig at finde Gudrun?

Ingeborg.

Kiartans Viv!

Hrefna.

Nei, jeg er Hrefna, Kiartans Søster; — Kiartan er
Ei gift.

Ingeborg.

Ei gift med Gudrun?

Hrefna.

Hun er Bodlis Viv.

Ingeborg.

Forladt af Kiartan?

Hrefna.

Kiartan har hun selv forladt,
I overilet Hidsighed, forført af Løgn.
Gid det var hendes værste Synd! Hun yndig er,
Og fuld af Vid og Snille; hun indtager ei
Blot Mænd, men Qvinder; og det varer lang Tid, før

Man kiender hende ret. Mit Venskab længe har
Jeg hende skienkt; men Gudrun stormer altfor mørk, —
Og Guderne maae vide, hvad hun ruger ud
I skumle Hierte; thi jeg frygter, hun er lumsk,
Og at en kulsort, uheldsvanger Tordensky
Vil træffe Kiartan, naar han det formoder mindst.

Ingeborg.

Saa lad os, Hrefna, da itide redde ham!
Og følger begge — Broder, Søster, — Ingeborg
Til Irland! Jert Besøg vil glæde Frænderne.

Hrefna.

Til Redning kom os Ingeborg! Jeg følger med.
Men send mig til min gode Fader strax igien,
Naar jeg har dig og Kiartan fulgt til Alteret.

Ingeborg.

Troer du, han mindes mig endnu med Venlighed?

Hrefna.

Ja, Kiartan har dig saare kiær; det veed jeg vist.
Han taler tidt om dig med Suk, Bedrøvelse.
Og hvis ei Gudruns Skiønhed havde fængslet ham,
Og hendes Væsen daaret ham —
(Standser og siger undseelig.)
Men tilgiv den
Fortrolighed, som jeg dig viser førstegang,
Jeg taler med dig.

Ingeborg
(trykker hendes Haand)

Viis den kun! jeg takker dig!
Har Kiartan ofte talt om mig?

Hrefna.

Hvor tidt! hvor tidt!

Ingeborg (forskrækket).

Der er han!

Kiartan kommer henrykt.

Ingeborg! Ha du Huldsalige!
Seer jeg dig atter?

Ingeborg.

Stormen slog mig til din Kyst!

Kiartan.

Cherubens Vinger!

Hrefna.

Kiartan! hvilken Lykke, tænk!
En Engel er hun, det er baade vist og sandt.
Og vi er alt Fortrolige. Du gior dig ei
En Forestilling om, hvor hun er sød og god.
Hun troede, jeg var Gudrun, troede Gudrun var
Din Hustru, og dog tog hun venneſaligt mig
I begge Hænder, skued mig i Diet, som
Om søsterligt hun vilde kysse Siæl med Siæl.

Kiartan.

Det undrer mig slet ikke! Hrefna, du har Ret:
Hun er en Engel, kiender ei til Nidkiærhed.
Nu, da jeg seer det kongelige Himmelblik,
Nu føler jeg først ret igien: det Hierte var
For stort for mig. — Jeg sværmer i det Lavere;
En jordisk Alf har mig fortryllet, fængslet mig.
Jeg slipper ei af hendes Garn; jeg sprætted, som
En Fugl, — var vred, med gyldig Grund; — men Alfen har

Formildet mig. En Slethed jeg tiltroede den,
Hvori den dog uskyldig var; og Gudrun har
Nys reddet mig mit Liv.

Ingeborg.

Dit Liv?

Kiartan.

Til Snigmord alt
Sig Bodli væbned, for at overfalde mig.
Hun vared mig. Da mødte han til Enekamp.
Han faldt! — Gudrun er Enke nu! —

Ingeborg.

Og Kiartans Brud!

Skipperen aabner Døren og raaber til Fyrstinden:

Vort Skib er flot og reisefærdigt. Vinden god!

Ingeborg.

Godt, Halvor, godt!

(Han gaaer.)

Ingeborg
(til Kiartan).

Jeg kom til dig endnu engang,
I dette Liv, at see dig og — lykønske dig;
Men det er vel, at Skibet reisefærdigt er;
Thi Gudrun vil jeg ikke see.

Kiartan.

Du kiender min
Uskyldighed! Til Afsked vist ei nænner du
At saare Den, der har dig som en Broder kiær,
Ak, Elskov høist forskiellig er fra Kiærlighed;
Hin hører Jorden, denne hører Himlen til.

Ingeborg.

Til Afsked da som Søster jeg omfavner dig.

Gudrun træder ind med sin Bue; da hun seer Kiartan i Ingeborgs Arme, lægger hun hurtig en Piil paa Strængen, skyder — og træffer Kiartan, som styrter til Jorden.

Gudrun
(iler fortvivlet hen til ham).

Dig traf jeg, Kiartan?
(Med et dybt Suk.)
Jeg tog feil!
(Peger forbittret paa Ingeborg.)
Til hende var
Min Piil bestemt.

Kiartan
(med mat Stemme).

Gudrun! du tager altid feil;
Men Gud skee Lov, at dengang atter feil du tog.
(Han dør.)

Ingeborg.

O Himmel! traf ham dødeligt det grumme Skud?

Grefna
(knæler fortvivlet og lægger sin Broders Hoved i sit Skiød. Til Gudrun).

Usalige! Med Hiertet fuldt af Kiærlighed
Til dig, som er ham ikke værd, du dræbte ham.
Det ædle Hierte bløder kun, det slaaer ei meer.

Ingeborg.

O Kiartan! Den, som elskte dig, har voldt din Død.
Hvi saae han mig? Hvi kom jeg til hans Undergang?
Hvi traf ei Pilen Den, som den bestemtes til?

Hrefna (hæftig).

For at han skulde vorde denne Svartalfs Mand?
Nei, Odin, Tak! Med Geirsodd har du mærket ham,
Befriet ham fra et ulykſaligt Tvedragtsliv.

Gudrun
(drømmende til Ingeborg).

Vel talt! Den, ſom ham elſkte, bragte Døden ham.
Mit Blik indhylled Nidkiærhedens Taageſlør.
(Løſer Sløret af ſit Hoved og rækker det til Ingeborg.)
Jeg bruger det ei længer; tag dit Slør igien!

Ingeborg.

Det dække ſkal hans Anſigt ſom en Svededug.
(Hun knæler, kyſſer hans Haand, breder Sløret ud over ham, reiſer ſig og ſiger til Hrefna.)
Vil du vel ſkienke mig den Ring, din Broder bar?
Reliquier af Kiartan har du mange fleer;
Jeg kun en Birk i Skoven hiſt. Giv mig den Ring!

Hrefna.

Jeg ſkienker dig den.
(Tager den af og giver hende den.)

Ingeborg
(kyſſer den og ſætter den paa ſin Finger)

Tak for det Klenodie! —
Endnu engang! —
(Blotter hans Anſigt.)
Ak! kort er Synet her paa Jord
Af alt det Kiære.
(Hun lader Sløret falde over ham og gaaer.)

Gudrun
(med vild Kulde).

Græd hun, den Blodagtige?
Taarer bethde lidt! Her grædes Hierteblod. —
Hvi ſkiuler hun hans Anſigt mig?
(River Sløret af Liget.)

Det haster ei!
Det skeer tidsnok, naar Kistelaaget skrues til,
Naar Jorden ruller over ham, — hans Bautasteen
Paa Graven kneiser.
(Lægger Haanden paa Hiertet.)
Ha — der sprang den sidste Streng
I Gudruns Harpe! — Harpen klinger ikke meer. —
Og jeg kan ikke tænke meer, — ei føle meer.
Men føle, sagde Kiartan, har jeg aldrig giort,
Thi jeg har ingen Siæl! — Det er min store Trøst!
Jeg kommer ei til Helved; thi der straffes kun
Fordømte Siæl; — jeg kommer ei til Himmerig,
Thi Siæl kun nyder Salighed. — Som Jordens Alf
Jeg spøge vil! — som Gienfærd — men ei græsseligt —
Jeg hyller mig i Blomsterduft og sagte Vind —
I Bølgeskum — mit Skum skal skvulpe mod hans Grav —
Som Urt jeg staaer derpaa, — som Drossel synger jeg
Om Elskovs korte Fryd og lange Hiertesorg!
(River en Blomst fra sit Bryst.)
Men denne vilde Rose, som paa Veien jeg
Af Gierdet rev, jeg kaster paa dit blege Liig,
Til Afsked, Kiartan! Gudrun selv var slig en Blomst:
Vild Rose — ganske vakker — uden søde Duft,
Der stak dig med sin Torn, til du forblødte dig!
(Hun kaster Rosen paa hans Liig; Teppet falder.)